

Mariana Cernicova

Marin Bucă

Dicționarul vieții publice timișene postdecembriste

1989 – 2000

Partide, organizații, personalități

A 01 - 02800

Editura Intergraf
Reșița, 2000

Toate drepturile asupra prezentei lucrări aparțin
Fundăției "Friedrich Ebert" România

ISBN 973 - 97258 - 3 - 8

Apărut octombrie 2000

Tiparul realizat de SC SRL Reșița
Tel./Fax: 055/211300
REȘIȚA - ROMÂNIA

Argument

Deceniul care a încheiat secolul XX pentru România a fost unul uluitor: renașterea democrației s-a produs dramatic, cu rupturi, cu crize de creștere, cu recuperări dificile de tradiții și conectări nu întotdeauna solide la evoluția generală a Europei. În „anno mirabilis” 1989 România s-a aflat printre ultimele state care au reușit să se desprindă din inerția unui sistem blocat și închisat. Timișoara a fost atunci în avangardă, numele său așezându-se în primele pagini ale ziarelor de pe mapamond în rimă incontestabilă cu lupta pentru libertate. Alegeri libere, adevăr, renașterea civismului au fost cererile lipsite de echivoc ale timișorenilor, care nu s-au oprit din protestele pașnice până când n-au făcut breșă în regimul comunist, incompatibil cu vreuna dintre cereri. Aici s-a născut prima formațiune politică „oficială” – Frontul Democratic Român – care nu a mai recunoscut autoritatea așa-zisului partid – forță conducătoare a societății. Aici s-a proclamat libertatea, înainte ca ea să devină realitate. Aici s-au lansat revendicări ce nu puteau fi potolite cu micile concesii la care ar fi fost dispus regimul Ceaușescu. Ulterior, Timișoara a fost considerată „hârta de tuneso” a democrației. Județul Timiș, în ansamblul său, a devenit circumscripția electorală – test, regiunea emblematică pentru procesele de trecere la o societate deschisă, modernă, europeană. De aici și-au pornit campaniile electorale candidați ca Ion Iliescu și Emil Constantinescu, aici s-a testat popularitatea ofertelor politico-sociale și aici s-au lansat documente ce ar fi dorit să facă istorie. Dacă au reușit sau nu, posteritatea va decide.

Privind în urmă, cei zece ani ai județului Timiș – ultimii dintr-un secol sângeros și dintr-un mileniu nu tocmai luminos – par a fi laboratorului unui alchimist, decis cu orice preț să găsească elixirul tinereții. În cazul de față, al tinereții democrației. Oferta este cât se poate de largă. Majoritatea formațiunilor politice care au existat în țară, s-au prezentat cu liste și în județul Timiș. În primul an post-totalitar vorbim despre aproximativ 80 de partide! Iar în anii ce au urmat, imaginația, dorința de reformă, de inovație politică au rodit noi și noi formațiuni, alianțe sau coaliții. Renașterea civismului este evidentă dacă facem turul de orizont al organizațiilor de acest profil. Specificitatea județului Timiș constă în multitudinea de grupuri etnice – zece la număr (exceptând-o pe cea maghiară) – grupate în 14 organizații, cele mai multe dintre ele cu

reprezentare la nivelul autorităților locale. Apoi ies în evidență asociațiile de revoluționari, cu o prezență vie în viața publică timișeană. Sindicatele au jucat și joacă un rol major în orice ecuație a tranziției. Și acestora li se adaugă multe alte organizații neguvernamentale care „pigmentează” viața publică, asistând procesele de democratizare. În acești ani, s-a cernut o clasă politică destul de consistentă, cu peste o sută de personalități publice de notorietate. În sfârșit, administrația județeană a crescut și s-a cristalizat, dând substanță dimensiunii locale a democrației.

Enumerarea celor de mai sus nu este întâmplătoare. Fascinantei istorii contemporane merita să i se dedice un volum pe măsură. Există câteva încercări notabile de a radiografia starea de fapt în România acestui deceniu. Admirabile sunt volumele realizate de Agenția Națională de Presă Rompres, dedicate protagoniștilor vieții publice. Recent, Stan Stoica a dat publicității un *Mic dicționar al partidelor politice din România. 1989 – 2000*. S-au publicat serii de cărți și articole dedicate exclusiv procesului electoral din România și interpretării rezultatelor. După cum au început să apară monografiile dedicate partidelor politice istorice din România. Nu există, însă, cel puțin din câte cunoaștem până la această dată, o prezentare exhaustivă a elementelor ce dau consistență democrației și o transformă din proiect în realitate. *Dicționarul* de față se dorește a fi o asemenea prezentare. Nu la scară națională – pentru că nu aceasta a fost intenția autorilor – ci la scara județului emblematic, Timiș. *Viața publică timișeană postdecembristă* urmează tradiția dicționarilor de formațiuni politice și civice apărute până acum și a dicționarilor de personalități, încercând să refacă, pe baza chestionarelor distribuite subiecților lucrării, pe baza documentelor (statute, programe, manifeste, apeluri), a presei timpului (*Agenda, Agenda Zilei, Realitatea, Renașterea Bănățeană, Timișoara, Victoria* ș.a.) și a altor izvoare (cărți, reviste, anuare) tabloul complex al vieții publice regionale. Dacă în această imagine, formată din piese de puzzle, mai sunt mici pete albe, autorii își asumă responsabilitatea. Colectarea informațiilor s-a făcut însă cu bunăcredință și fără a încerca o ierarhizare valorică a formațiunilor sau persoanelor prezentate. Pentru formațiuni, coaliții, organizații neguvernamentale criteriul de selecție a fost același: să aibă structuri organizatorice în județ sau să fi participat la alegeri. Capitolul *Personalia* cuprinde liderii formațiunilor politice sau organizațiilor neguvernamentale din prima parte a lucrării. În sfârșit, volumul se încheie cu o radiografie a alegerilor din perioada analizată, 1990 – 2000 și a reprezentanților județului

Timiș pe palierele puterii locale sau centrale.

Cititorul va observa că spațiul acordat articolelor din *Dicționar* este diferit. Motivațiile sunt multiple. Autorii au dorit să prezinte cât mai exact și complex fiecare articol. Sunt formațiuni, organizații sau persoane care, deși importante, nu au desfășurat o activitate atât de bogată, au avut o viață relativ lină sau, din modestie, au oferit informații reduse despre sine. Prin contrast, există articole mai ample, dedicate urmăririi sinuoșităților prin care au trecut subiecții din dicționar. Suntem datori să menționăm faptul că arhivele unor formațiuni politice, din motive obiective, nu au fost accesibile. Numărul de rânduri oferit fiecăruia nu este, așadar, o măsură a valorii sau importanței acordate formațiunii, organizației sau personalității incluse în *Dicționar*.

Apariția acestei lucrări în pragul unui nou ciclu electoral nu este întâmplătoare. Retrospectiva celor zece ani – și a celor trei alegeri legislative, respectiv, a alegerilor locale, cu rezultatele lor – poate servi ca bază de analiză și prognoză pentru scrutinul din noiembrie 2000. Lucrarea se adresează, prin aceasta, oamenilor politici, politologilor, studenților de la facultățile de profil, dar și publicului larg, dornic să aibă în față un tablou cât mai exact al raporturilor de forțe, înainte de a da verdictul pentru legislatura următoare.

Capitolele și secțiunile acestei lucrări au fost elaborate în felul următor: Mariana Cemicova - *Deceniul de reîntoarcere la democrație; Drumul spre recăștigarea libertății; Partide, formațiuni politice; Alianțe, coaliții; Organizații neguvernamentale; Administrația județului Timiș; Administrația municipiului Timișoara; Reprezentații județului Timiș; Rezultatele alegerilor locale și parlamentare din județul Timiș; Marin Bucă – Personalia*.

Autorii sunt profund recunoscători Reprezentanței din România a Fundației *Friedrich Ebert* care, în programul său de asistare a democratizării României, a făcut posibilă apariția acestei lucrări.

Dr. Mariana Cemicova
Dr. Marin Bucă

Timișoara, 5 octombrie 2000

Deceniul reîntoarcerii la democrație

Într-un bob de rouă se vede întreaga splendoare a curcubeului. La fel, într-un județ – mai ales într-unul de mărimea și diversitatea Timișului – poate fi surprinsă întreaga istorie a vieții publice românești, păstrând – firește! – proporția și având în minte faptul că nivelul superior al puterii nu poate fi analizat în toate valențele sale decât dacă sunt examinate minuțios verigile Executiv-Legislativ-Juridic, cu reprezentările și instituțiile corespunzătoare. Județele sunt doar piese ale sistemului. Timișul, prin idealurile sale, s-a situat în avangarda transformărilor postdecembriste; prin sensibilitatea sa, a reacționat la cei mai mici stimuli; prin oferta sa, a reușit să găsească reprezentare în ierarhia superioară de stat.

Lucrarea de față nu reconstituie cronologii, decât pentru extraordinarele zile premergătoare Marii Schimbări sau pentru jaloanele de care se sprijină viața principalilor „actori” ai vieții publice: formațiuni politice, coaliții, organizații constituite pe cele mai diverse criterii, personalități. Va rămâne sarcina posterității să ceară acest amalgam și să constate dacă în el a existat și un gram de aur. *Dicționarul* și-a propus altceva: păstrarea memoriei unui deceniu și mai bine de zbucium, de căutări, de reîntoarcere la democrație, în paradigma sa fundamentală. Revoluția din decembrie 1989, declanșată la Timișoara, a produs decompresia sistemului social. Documentele Revoluției – reproduse chiar în deschiderea *Dicționarului* – demonstrează că alegerile nu mai puteau fi simulate, că firavul germen al pluralismului a fost mai puternic decât aparatul de represiune al regimului devenit impopular, că toate atribuțiile statutului de *cetățean* au fost revendicate ferm, intransigent de timișorenii revoltați. Chiar dacă aceste file nu mai par atât de revoluționare după aproape 11 ani de la lansarea lor, la momentul respectiv ele făceau breșă în tăcerea impusă de conducătorii vremii. Radicalizarea tonului a venit mai târziu. Regimul Ceaușescu s-a clătinat sub loviturile revendicărilor neobișnuite venite de la Timișoara, începând cu cererea *alegerilor libere*, a dreptului la asociere, la presă necenzurată, la pluralism. Cu graba unei primăveri timpurii, toate acestea au rodit încă din primele zile după căderea regimului Ceaușescu. Timișoara a organizat primele alegeri – fie ele și experimentale – în ianuarie 1990, pentru a-și desemna conducătorii. Sistemul cu electori și selecția candidaților s-au dovedit imperfecte, dar pasul făcut era uriaș și nu semăna cu nimic din ceea ce s-a petrecut în

țară la acel stadiu al schimbărilor. Încă din timpul Revoluției s-au constituit nucleele partidelor politice care să înlocuiască vidul provocat de anularea monopolului partidului unic: Frontul Democrat Român, Uniunea Democrată a Maghiarilor din Banat, Partidul Național Țărănesc, urmate. În scurt timp, de revirimentul vieții asociative prin crearea organizațiilor sindicale independente, a asociațiilor implicate politic (Asociația Foștilor Deținuți Politici, Societatea „Timișoara” ș.a.). *Dicționarul* urmărește – în intenția autorilor – evoluția tuturor actorilor vieții publice județene, în dimensiunile civico-politică și administrativă, chiar dacă parte dintre aceștia au avut doar roluri de figuratie și au ieșit demult din scenă. Participarea lor la jocul democratic a dat culoare anilor scurți din decembrie 1989 până în prezent.

Câteva precizări sunt necesare. Județul Timiș diferă de majoritatea circumscripțiilor electorale prin două elemente care îl individualizează, și anume existența a nouă grupuri etnice (o adevărată Europă în miniatură, cum se spune despre județele bănățene), incluse în 14 organizații ale minorităților naționale, respectiv – prezența a nu mai puțin de șapte asociații ale revoluționarilor care, într-o formă sau alta, dar mai ales la momente comemorative și în perioadele de campanie, sunt solicitate să participe la viața publică. Din acest motiv, fiecărei categorii în parte i s-a dedicat câte un capitol substanțial.

Din pudzeria de organizații neguvernamentale – „vârful” vizibil al societății civile – nu am selectat, altminteri, decât marile confederații sindicale (cu filialele corespunzătoare din județ) și organizațiile nepartidice care asistă în vreun fel procesul democratic, prin monitorizarea alegerilor sau prin promovarea unor curente, idei sau partide politice. Lipsesc asociațiile dedicate scopurilor culturale, umanitare sau de susținere a unei personalități istorice, fie ele din trecut, fie din contemporaneitate. Bogăția și varietatea societății civile timișene este reflectată cu prisosință, întrucât, fără aceasta, nu am putea vorbi despre un autentic climat democratic în spațiul public.

Parcursul atentă la *Dicționarului* va evidenția și altceva. O serie de percepții publice sunt eronate. Memoria selectivă găsește cu ușurință exemple când este vorba despre evaluarea raporturilor dintre nivelul central și cel regional, de regulă cu aprecieri defavorabile privind calitatea acestei relații. În pofida convingerii generale, derivate mai degrabă din constatări empirice decât din statistici, Timișul a avut o prestație semnificativă pe plan național, îndeosebi ca bază de selectare a liderilor.

Succesul sau eșecul lor deja se cuantifică în alți termeni. Prin urmare, merită să aducem, succint, concluzii preliminare privind acest subiect, menționând din start că sunt incluși în capitolul *Personalia* liderii de partide (cel puțin unul pentru fiecare formațiune – de regulă, ultimul din șirul președinților județeni), președinții organizațiilor și asociațiilor incluse în *Dicționar*, precum și demnitarii (parlamentari, secretarii de stat, miniștri, prefecți, președinții de Consiliu Județean, primarii municipiului reședință de județ) din momentul Revoluției și până la finalizarea lucrării (5 octombrie 2000). Din cei aproape 140 de lideri, numai șase (!) au fost „importați” pe listele parlamentare din diferitele legislaturi. O privire asupra listelor de parlamentari din 1990 și până acum relevă că în nici o legislatură Timișul n-a fost liber de presiunile exercitate de la București pentru acceptarea de candidaturi din exterior. Aproape 15% dintre parlamentari au fost „de import”: în legislatura 1990 – 1992, deputatul PNȚCD Valentin Gabrielescu și deputatul liberal Dinu Patriciu (timišorean prin locul de desfășurare a activității, dar în căutarea oportunității de revenire în Capitală). În 1992 – 1996, numărul de „importați” s-a redus la unul: senatorul PDSR Florin Rădulescu-Botică. În 1996 – 2000 am atins cifra de trei: doi senatori din cei patru au venit din exterior, Dan Amedeu Lăzărescu (PNL) și Radu F. Alexandru (PD/Uniunea Social Democrată la aceea vreme, acum – PNL) și un deputat – Hildegard Carola Puwak (PDSR).

O bună parte din lideri n-a strălucit decât un sezon. Și asta în primul rând datorită opțiunii generațiilor de politicieni postdecembriști care s-au simțit mai confortabil într-o altă zonă de activitate decât politica. De-a lungul celor zece ani de la Revoluție încoace, Timișoara și-a schimbat de mai multe ori ganimurile de lideri politici, destui reintrând în aninimat sau părăsind domeniul care i-a consacrat. Cel puțin 25 de politicieni de linia întâi – care au trăit sub lumina orbitoare a reflectoarelor – s-au retras din această poziție, mare parte din ei abandonând cu totul politica, în favoarea altor activități. Alții n-au mai candidat, chiar dacă și-ar fi găsit fără dificultate locuri pe listele partidelor proprii, considerând că este momentul să lase în avangardă alte personalități. Și nu întotdeauna a fost vorba despre politicieni la vârsta pensionării.

O primă categorie dintre liderii care au abandonat politica o reprezintă tehnocrații. Multă vreme, în fruntea județului Timiș au fost plasate personalități care s-au bucurat de susținerea politică a formațiunilor de guvernământ, dar care nu au putut fi convinse să facă pasul definitiv spre politică. N-au aderat la partide și, deindată ce n-au mai ocupat un post

de conducător, au refuzat să mai intre în ecuații politice. În principal, categoria despre care vorbim este formată din foștii prefecți ai județului. Decebal Anastasescu a asigurat conducerea județului Timiș într-o perioadă extrem de tulbură: ianuarie – iulie 1990, cu o „prefață” girată de Emil Mateescu. Anastasescu a revenit la cariera didactică, Universitatea Politehnică din Timișoara acordându-i titlul de „profesor onorific” (1996, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani). Emil Mateescu, un om plin de energie și la o vârstă care în nici un caz nu ar justifica retragerea, este de mulți ani președintele Camerei de Comerț și Industrie Timișoara, preferând să facă politica tranziției prin domeniul ei cel mai dificil – stimularea reformei economice. Mai departe – Florentin Cârpanu. Lipsa sa de apetență pentru politică a fost proverbială. A condus județul cu mână de fier. Când i s-a părut că îi este contestată autoritatea, iar partidele încearcă să-l prindă în mrejele disputelor de nerezolvat, și-a prezentat demisia. Care nu i-a fost acceptată, dar i-a creat avantajul păstrării, până în ultima zi de mandat, a independenței de acțiune. A revenit la domeniul pe care îl cunoaște cel mai bine: managementul de întreprinderi. După un prim „mandat politic” asigurat de fesenistul (pe atunci, acum – pedistul) Dorel Borza la cârma Prefecturii a venit un nou tehnocrat: Ioan Paștiu. Mandatul său n-a fost considerat prea strălucit, deși Paștiu a reușit să dea cel mai mare număr de titluri de proprietate în agricultură. Epoca independențelor, însă, a intrat în declin, iar mandatul a dobândit o încărcătură politică serioasă, căreia un independent – fie el și susținut de partidul de guvernământ – n-a mai reușit să-i facă față.

O a doua mare categorie poate fi identificată deja în zona politici efective (neatinse de sloganul „mai puțină politică, mai multă administrație” întrucât ținta activității este esențialmente politică), reprezentată de Parlament. Și aici terenul abandonului este foarte vast, de la politicieni care n-au mai dorit să candideze, dar au rămas în partide, până la cei care își apreciază cariera politică drept „accident în biografie” și i-au întors, definitiv, spatele. În prima „subgrupă” cel mai cunoscut nume este al viceprimarului PD Dorel Borza, deputat în legislatura 1990 – 1992. Revenit în județ ca prefect, Dorel Borza a considerat că munca de administrație i se potrivește incomparabil mai bine decât epuizantele ședințe-maraton din Camera Deputaților, ședințe ale căror eficiență nu este întotdeauna cea așteptată. Liberalul Mihai Ruva a fost unul din senatorii de excepție tot în prima legislatură, reușind, într-un Parlament dominat 66% de FSN, să facă auzită și respectată vocea opoziției și să

impună câteva amendamente în proiectul noii Constituții. Ulterior, n-a acceptat decât după multe rugăminți posturi simbolice în partid – președinte al Comisiei de Onoare a PNL sau, mai recent, interimatul conducerii PNL Timiș. Tot un senator al aceleiași perioade, Diodor Nicodan – FSN (ulterior, FDSN/PDSR) s-a reîntors la profesie, fără a-și încerca forțele pentru un nou mandat, deși nimeni nu i-ar fi contestat autoritatea. A rămas în partid, dar are mai degrabă o prezență discretă, preferând să etaleze reușita profesională și nu discursul politic. Deputatul țărănist George Stănescu și-a uimit colegii în legislatura 1992 – 1996, la capătul căreia, deși bilanțul său era foarte bun iar victoria CDR în alegeri – aproape sigură – nu și-a mai depus candidatura. Mai noi în „abandonul” cursei pentru mandatul de parlamentar sunt Tănase Tăvală – după o carieră politică de zece ani, în care a fost de neînlocuit în formulele de conducere a spectrului de centru-dreapta, de la Forumul Democratic Antitotalitar până la Convenția pentru Instaurarea Democrației și CDR – și, respectiv, Petru Dugulescu. Ambii sunt veterani ai politicii, cu câte două mandate de parlamentari. Milenco Luchin, reprezentantul sârbilor în Adunarea Constituantă, de asemenea nu a mai dorit să candideze, deși nu a părăsit Uniunea care l-a consacrat. Politicienii-cometă sunt numeroși. Victor Cevdarie a fost de departe omul care ajunsese cel mai sus în ierarhia postdecembristă. Deputat MER, Cevdarie a fost desemnat, pe baza algoritmului politic, vicepreședinte al Adunării Constituante. Astăzi este om de afaceri, asociat la mai multe firme și nu se mai implică în viața politico-administrativă. Sătul de politică, deși mandatul său a fost extrem de scurt, este și Gheorghe Sfercoci. În 1990, a fost supleant pe listele FSN. Când, datorită schimbării legislației, Dorel Borza nu mai putea fi și prefect, și deputat, Sfercoci i-a urmat pe liste, din februarie până în octombrie 1992. Lugojeanul Gheorghe Sfercoci este la ora actuală notar public și nu duce dorul vieții politice. După cum s-a dezangajat de politică, fără regrete, un alt parlamentar fesenist – cercetătorul și muzeograful Octavian Dogariu. După prima legislatură a mai rămas în politică vreo doi ani. Apoi a considerat că istoria este mai fascinantă ca obiect de studiu și că profesia îi aduce mult mai multe bucurii decât a făcut-o vreo clipă viața politică. Au trecut pe cerul politic timișorean, fără să lase urme, deputații Mihail Marius Tudor (PER) și Vasile Bărbat (Partidul Democrat al Muncii, între timp dispărut din lista formațiunilor politice), ambii din perioada 1990 – 1992. Nu se mai aude aproape nimic de Claudiu Iordache, fost vicepreședinte național al Frontului Salvării Naționale, fost „vice” pe

plan județean, parlamentar de Timiș în 1990 – 1992, inițiatorul „moțiunii lordache” care a fost sămburele „legii Ticu”. E drept, lordache s-a mutat la București între timp, dar a trecut linia politicii spre analiză și reflecție, fiind publicist și nu „combatant” pe acest front. Gabriel Marinescu, un alt deputat FSN de excepție, extrem de activ la vremea legislaturii 1990 – 1992 a mai rămas în politică doi ani după încheierea mandatului. Este directorul secțiunii Europa Centrală și de Est pentru firma TEC și are un atașament „platonice” față de politică: susține activitățile Fundației pentru Promovarea Valorilor Democratice. Și lista nu se oprește aici. Fără să fi fost parlamentar, Nicolae Țăran de departe s-a aflat între cei mai cunoscuți și respectați oameni politici din România. A demisionat din funcțiile de consilier municipal, apoi județean pe care le obținuse. A renunțat la calitatea de președinte executiv al Partidului Alianței Civice într-un moment în care partidul era unul important pe eșichierul politic românesc și a refuzat cu obstinație toate ofertele ce i s-au făcut, de a se alătura fie și numai grupurilor de experți plătiți de partidele politice.

Prin contrast, avem cel puțin tot atâția lideri longevivi, începând cu parlamentarii. Nouă din cele 51 de mandate, de-a lungul a zece ani, au fost atribuite de două sau chiar trei ori aceleiași persoane. Recordul absolut – singurul în județul Timiș – îi aparține deputatului UDMR Ferenc Bárányi, care a obținut de trei ori la rând această poziție. I se alătură, dar numai cu câte două mandate: Ștefan Glăvan (PD) senator în legislatura 1990 – 1992, apoi deputat în 1996 – 2000, Horia Rusu (PNL, respectiv – PNL – Aripa Tănără, cea de a doua oară pe listele CDR) deputat în legislaturile 1990 – 1992 și 1992 – 1996, Petru Dugulescu (PNȚCD) – deputat în legislaturile 1992-1996 și 1996 – 2000; Valeriu Tabără (PUNR) – deputat în 1992 – 1996 și 1996 – 2000; Ion Marcu (PDSR, acum independent) – senator în legislaturile 1992 – 1996 și 1996 – 2000, Tănase Tăvală (PNȚCD) – senator în legislatura 1992 – 1996 și deputat în legislatura 1996 – 2000, deputații Carol Matei Ivanciov (Uniunea Bulgarilor din Banat, 1990 – 1992; 1992 – 1996) și Slavomir Gvozdenovici (Uniunea Sârbilor din România, 1992 – 1996; 1996 – 2000).

Enumerarea nu se oprește la mandatele de parlamentari. Dan V. Poenaru a fost secretar de stat, prefect și lider de partid. Dorel Borza înregistrează în biografia sa publică experiența de secretar al CPUN, parlamentar, prefect, viceprimar și președinte de partid. Viorel Coifan a fost subprefect, apoi – de două ori președinte al Consiliului Județean Timiș, lider politic și consilier județean. Ștefan Iosif Drăgulescu a fost

ministru și senator. Valeriu Tabără – deputat, ministru și președinte național de partid. Și lista este sensibil mai amplă.

În ceea ce privește competiția în alegeri – pentru care s-au aliniat, la cele șase scrutinuri din 1990 și până la apariția *Dicționarului* (legislative – 1990, 1992, 1996; locale – 1992, 1996, 2000) –, timișenii au fost chemați să-și dea votul pentru 80 de formațiuni politice, 10 coaliții (din 21 create, 11 neavând caracter electoral), 14 organizații ale minorităților naționale și un număr semnificativ de independenți. Cei din urmă au avut șanse de reușită doar la nivel local și regional. Gradul de succes al celor peste 100 de competitori este considerabil mai redus: doar 41 la sută au reușit să colecteze numărul de voturi care să le aducă mandate. Sistemul scrutinului de listă – adoptat de România în 1990 pentru a stimula pluralismul politic – și-a demonstrat cu prisosință neajunsurile. De pildă, *Partidul Socialist Democratic Român* a prezentat la alegerile legislative din 1990 o listă de candidați cu domiciliul în alte circumscripții electorale decât Timișul. În aceeași serie de înscriu *Partidul Țărănesc Român* și *Partidul Țiganilor din România* care, în 1990, au prezentat un singur candidat, și acela domiciliat în alte județe. Performanța absolută a acestei categorii a înregistrat-o *Partidul Solidarității Democratice din România* care, în 1996, a reușit să contabilizeze 0 (zero!) voturi pentru listele depuse în Timiș. În sfârșit, au existat formațiuni care s-au născut, au funcționat și au dispărut din județ fără să fi participat măcar o dată la alegeri, cum este *Partidul Social-Democrat „Constantin Titel Petrescu”* sau partide care s-au născut înainte de alegeri, dar au dispărut înainte de a participa la scrutin, cum a fost *Partidul Forțelor Democratice* '89.

Ușor deasupra acestei grupe se ridică formațiunile care au înregistrat rezultate în alegeri, dar au rămas la scoruri modeste. Exemplul perfect îl reprezintă *Partidul Democrat al Unității Satului Românesc*, cu doar două mandate de consilieri locali, în scurta sa existență, sau *Partidul Național al Automobilistilor*, cu șase consilieri locali. Tabelele cu rezultatele alegerilor sunt, în acest sens, edificatoare.

Ar mai trebui spus că partidele regionale nu au avut autentica scontată în județul Timiș. Din ianuarie 1990, Timișoara a cedat, cu ușurință, inițiativa Bucureștilui, formațiunile politice creându-se în același ritm în care luau ființă la centru. Practic, distanțele sunt de câteva luni, cu excepția PUR sau PAR/UFĐ, unde se înregistrează decalaje măsurabile în ani. Unica formațiune „originală” a fost Frontul Democrat Român, dizolvat de președintele său, Lorin Fortuna, în prima jumătate a

lunii ianuarie 1990 ca semnal pentru FSN (cărui încerca să-i sugereze cât de sublimă este renunțarea la politică, după împlinirea misiunii istorice). La câteva zile, însă, alți membri ai FDR au reînființat formațiunea și au dus-o până în Parlament. FDR a încercat să-și păstreze avantajul de formațiune „născută în focul revoluției”, dar descreșterea audienței a forțat-o să adopte una din soluțiile de salvare: fuziunea cu un partid puternic, care să-i preia tradiția și să-i recunoască moștenirea. În cazul FDR a fost vorba de Partidul Democrat (FSN). Uniunea Creștin Democrată (fondată în 1990, cu centrul la Timișoara) a avut ambiția să ofere o variantă autohtonizată a UCD-ului german. În cele din urmă, a apelat tot la o fuziune pentru a nu dispărea complet din viața publică, transformându-se în Uniunea Democrat Creștină. Aceeași soartă a avut-o Sindicatul Politic „Fraternitatea”, un jucător foarte activ pe scena publică, dar care n-a rezistat în timp, alegând tot calea fuzionării. În ceea ce privește filialele județene ale partidelor cu structură națională, mare parte din acestea au dispărut odată cu apariția Legii 27/1995 a partidelor politice, care a înăsprit condițiile de recunoaștere a existenței unei formațiuni. Cele care nu au reușit să se reînregistreze, au fost nevoite să iasă din viața publică. În fine, s-a mai întâmplat ca filialele județene să aleagă un alt drum decât cel indicat de conducerea centrală, mai ales când a fost vorba de fuziuni. De pildă, PDAR Timiș a preferat afluirea la Partidul Democrației Sociale din România și nu la Partidul „Noua Românie”, după cum Mișcarea Ecologistă din România - filiala Timiș a sporit numărul membrilor PNL, și nu ale Federației Ecologiste. Un caz aparte l-a constituit Partidul Republican. După ce Ioan Mânzatu a decis, în 1993, fuziunea PR cu PDSR, filialele „rebele”, având-o în frunte pe cea de la Timișoara au reînscris formațiunea. Partidul Republican a rămas, în 2000, singura formațiune cu structură națională care își are sediul la Timișoara. Rezultatele obținute la alegeri indică, însă, o descreștere continuă a influenței acestui partid. Formațiunile și coalițiile cu adevărat importante sunt cele cu activitate parlamentară și care sunt relativ bine reprezentate inclusiv la nivelul local și regional. O relevă cu prisosință articolele de dicționar care le-au fost dedicate.

Creșterea și descreșterea partidelor și coalițiilor reprezentate în Timiș poate indica și o tendință a votului, care devine mai grupat, orientat spre marii competitori ce asigură jocul putere-opoziție. Prezentul *Dicționar* poate fi citit și astfel: ca o recapitulare de exemple și oferte înaintea importantului scrutin de la 26 noiembrie 2000, dar și ca o tentativă de

a-i smulge Zeului Cronos – binecunoscut pentru apetitul cu care își devorează fiii – hrana sa obișnuită. Anii de la Revoluție încoace au compensat peste o jumătate de secol de dictaturi și previzibilitate a alegerilor, despre care nu se poate spune că au fost libere sau corecte. Fiecare an de libertate ne este, așadar, încărcat cu valoarea acelei fracțiuni de secundă din 22 decembrie 1989 când am respirat – majoritatea, pentru prima dată în viață – aerul proaspăt și tare al Libertății.

MARIANA CERNICOVA

Sigle, abrevieri

AC	= Alianța Civică
ACL „Liberalii”	= Alianța Civic-Liberală „Liberalii”
AFDB	= Asociația Foștilor Deportați în Bărăgan
AFDPR	= Asociația Foștilor Deținuți Politici din România
AGIR	= Asociația Generală a Inginerilor din România
ALTAR 1989	= Asociația Luptătorilor din Timișoara Arestați în Revoluția din 1989
AN	= Alianța Națională
ANCD	= Alianța Națională Creștin-Democrată
ANL	= Alianța Național-Liberală
ANLE	= Alianța Național-Liberală Ecologistă
APD	= Asociația Pro Democrația
APRJSL	= Asociația Pentru Reînființarea Județului Severin cu reședința la Lugoj
ApR	= Alianța pentru România
AR	= Alternativa României
ACS	= Alianța de Centru-Stânga
ASE	= Academia de Științe Economice
AUR	= Alianța pentru Unitatea Românilor
BNS	= Blocul Național Sindical
BUN	= Blocul Unității Naționale
CCIAT	= Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timiș
CCMN	= Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale
CD	= Convenția Democratică
CDR	= Convenția Democratică din România, Convenția Democrată Română
CDR 2000	= Convenția Democrată Română 2000
CER	= Convenția Ecologistă din România
CFCDB	= Clubul Femeilor Creștin-Democrate din Banat
CFSN	= Consiliul Frontului Salvării Naționale
CJT	= Consiliul Județean Timiș
CLT	= Consiliul Local al municipiului Timișoara
CNID	= Convenția Națională pentru Instaurarea Democrației

CNSLR Frăția	= Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România - Frăția
CPECA	= Centrul de Perfecționare a Pregătirii Cadrelor de Conducere în Economie și Administrația de Stat
CPLRE	= Congresul Puterilor Locale și Regionale din Europa
CPUN	= Consiliul Provizoriu de Unitate Națională
CRLR	= Comunitatea Rușilor Lipoveni din România
CSDR	= Confederația Sindicatelor Democratice din România
CSP	= Comitetul de Stat al Planificării
FDAT	= Forumul Democrat Antitotalitar Timiș
FDGB	= Forumul Democrat al Germanilor din Banat
FDR	= Frontul Democratic (Democrat) Român
FDR*	= Forumul Democrat din România
FDSN	= Frontul Democrat al Salvării Naționale
FECC	= Frăție, Egalitate, Colaborare, Cooperare
FER	= Federația Ecologistă din România
FMR	= Federația Municipiilor din România
FNR	= Fundația Națională a Revoluției
FSN	= Frontul Salvării Naționale
GAS	= Gospodărie Agricolă de Stat
GDC	= Gruparea Democratică de Centru
IAS	= Întreprindere Agricolă de Stat
IDC	= Internaționala Democrat-Creștină
IPTV	= Institutul Politehnic „Traian Vuia”
LADO	= Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului
MER	= Mișcarea Ecologistă din România
MNR	= Mișcarea Națională pentru Reîntregire
MRV	= Mișcarea „România Viitoare”
n.	= născut(ă)
NPL	= Noul Partid Liberal
OADOR	= Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului
OSCE	= Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
PAC	= Partidul Alianței Civice
PAR	= Partidul Alternativa României
PAUR	= Partidul Alianța pentru Unitatea Românilor

PCNT	= Partidul Creștin Național Tărănesc
PCR	= Partidul Comunist Român
PD	= Partidul Democrat
PD (FSN)	= Partidul Democrat (Frontul Salvării Naționale)
PDAR	= Partidul Democrat Agrar din România
PDC	= Partidul Democrat de Centru
PDC*	= Partidul Democrat Cooperatist
PDM	= Partidul Democrat al Muncii
PDR	= Partidul Democrat Român
PDS	= Partidul Dreptății Sociale
PDSR	= Partidul Democratiei Sociale din România
PDSR*	= Polul Democrat-Social din România
PDUSR	= Partidul Democrat al Unității Satului Românesc
PER	= Partidul Ecologist Român
PER*	= Polul Ecologist din România
PDF*89	= Partidul Forțelor Democratice 1989
PIM	= Partidul Independent Maghiar
PL	= Partidul Liberal
PL '93	= Partidul Liberal 1993
PLDMR	= Partidul Liber-Democrat Maghiar din România
PLDR	= Partidul Liberal Democrat Român
PLDR*	= Partidul Libertății și Democrației din România
PLMR	= Partidul Liberal Monarhist din România
PLR	= Partidul Liber Republican
PMR	= Partidul Muncitoresc Român
PN	= Partida Națională
PNA	= Partidul Național al Automobilistilor
PND	= Partidul Național Democrat
PNDG	= Partidul Național Democrat-Creștin
PNL	= Partidul Național Liberal
PNL-AT	= Partidul Național Liberal – Aripa Tânără
PNL-C	= Partidul Național Liberal - Câmpeanu
PNL-CD	= Partidul Național Liberal – Convenția Democrată
PNL-t	= Partidul Național Liberal - tradițional
PNR	= Partidul Național Român
PNR*	= Partidul „Noua Românie”
PNȚ	= Partidul Național Tărănesc
PNȚCD	= Partidul Național Tărănesc Creștin-Democrat

POD (PRODL) = Partidul Reîntregirii – Opțiunea Daco-Latină
 PP = Partidul „Pentru Patrie”
 PPDR = Partidul Popular Din România
 PPR = Partidul Pensionarilor din România
 PPSR = Partidul Protecției Sociale din România
 PR = Partidul Republican
 PRCR = Partidul Republican Creștin din România
 PRM = Partidul România Mare
 PRN = Partidul Reconcilierii Naționale
 PRN* = Partidul Reconstrucției Naționale din România
 PRNS = Partidul Român pentru Noua Societate
 PRR „Ion Mihalache” = Partidul Renașterea României „Ion Mihalache”
 PS = Partidul Socialist
 PSAP = Partidul Social Agrar și al Pensionarilor
 PSAR = Partidul Social Agrar din România
 PSD = Partidul Solidarității Democratice
 PSD (I) = Partidul Socialist al Dreptății (Independent)
 PSDR = Partidul Social-Democrat Român
 PSDR* = Partidul Socialist Democratic Român
 PSL = Partidul Socialist Liberal
 PSM = Partidul Socialist al Muncii
 PSMR = Partidul Socialist Muncitoresc Român
 PȚR = Partidul Țărănesc Român
 PUCR = Partidul Uniunii Creștine din România
 PUD = Partidul Unității Democratice
 PUPD = Partidul Unității pentru Dreptate
 PUDRRRLR = Partidul Unit Democrat al Romilor, Rudarilor
 și Lăutarilor din România
 PUNR = Partidul de Uniune Națională a Românilor;
 Partidul Unității Naționale Române
 PUNRT = Partidul de Uniune Națională a Românilor
 din Transilvania
 PUR = Partidul Umanist din România
 PVR = Partidul Vieții Românești
 RATT = Regia Autonomă de Transport din Timișoara
 RFDUS = Reuniunea Foștilor Deportați în URSS
 SISEC = Școala de Înalte Studii Europene Comparative
 SMT = Stațiune de Mașini și Tractoare

SU
 TMB
 UAP
 UASCR

UBBR
 UCD
 UCDBR
 UCUDU
 UDC
 UDMR
 UDSR
 UDSCR

UE
 UEBR
 UFD
 ULB
 UMF
 UMT
 UNC

UNORD

UPT
 URB
 USAB
 USD
 USLT
 USR
 UTC
 UTM
 UTS
 UUR
 UVR
 UVT

= Solidaritatea Universitară
 = Tribunalul Municipiului București
 = Uniunea Artiștilor Plastici
 = Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști
 din România
 = Uniunea Bulgară din Banat
 = Uniunea Creștin-Democrată
 = Uniunea Creștin-Democrată a Romilor din Banat
 = Uniunea Creștin-Democrată a Ucrainenilor
 = Uniunea Democrat-Creștină
 = Uniunea Democrată Maghiară din România
 = Uniunea Democrată a Sărbilor din România
 = Uniunea Democrată a Slovaciilor și Cehilor
 din România
 = Uniunea Europeană
 = Uniunea Europeană Banat – România
 = Uniunea Forțelor de Dreapta
 = Uniunea Liberală „Ion I. Brătianu”
 = Universitatea de Medicină și Farmacie
 = Uzinele Mecanice Timișoara
 = Uniunea Națională de Centru Umanistă
 Ecologistă
 = Uniunea Națională a Organizațiilor Revoluționa-
 rilor din România
 = Universitatea Politehnica Timișoara
 = Uniunea Românilor Bucovineni
 = Universitatea de Științe Agricole a Banatului
 = Uniunea Social-Democrată
 = Uniunea Sindicatelor Libere Timiș
 = Uniunea Sărbilor din România
 = Uniunea Tineretului Comunist
 = Uniunea Tineretului Muncitor (Muncitoresc)
 = Uniunea Tineretului Socialist
 = Uniunea Ucrainenilor din România
 = Uniunea „Vatra Românească”
 = Universitatea de Vest Timișoara

Notă: La precizarea instituțiilor de învățământ, s-a indicat, de regulă, denumirea de la data
 absolvirii acestora de către personalitățile cuprinse în dicționar, iar în paranteză – denumirea
 actuală.

Drumul spre recâștigarea libertății

Timișoara, 15 – 22 Decembrie 1989

15 decembrie – Primele manifestări spontane în fața casei parohiale a pastorului reformat László Tőkés.

16 decembrie – Demonstrațiile iau amploare în mai multe cartiere ale orașului: Piața Maria, Complexul studentesc, Catedrală, Calea Girocului.

17 decembrie – Urișe manifestații populare în fața sediului politico-administrativ al regimului comunist.

Represiunea forțelor de securitate. Numeroase victime în rândul populației civile neînarmate. S-a tras asupra demonstranților în Calea Girocului, în Piața Operei, la Catedrală, în Piața Libertății, în Calea Lipovei.

18 decembrie – la naștere mișcarea revendicativă contestatară organizată în fabrici și instituții: Electrobanat, Electrotimiș, Uzinele Mecanice Timișoara ș.a.

19 decembrie – Manifestațiile organizate în întreprinderi și instituții continuă. Forțele de represiune prelungesc menținerea sub foc a demonstranților.

20 decembrie – Are loc cea mai mare demonstrație populară împotriva regimului de tiranie.

În Piața Operei, numărul demonstranților se ridică la peste patruzeci de mii. În același timp, în fața Consiliului Județean al regimului despotice demonstrează alte zeci de mii de timișoreni.

Se constituie prima mișcare politică de opoziție – Frontul Democratic Român Timișoara, reprezentând toate categoriile sociale.

Grupului de manifestanți aflați în Piața Operei i se alătură cel constituit în fața Consiliului Județean.

Clădirea ocupată a Operei din Timișoara este transformată în Centru de coordonare a demonstrației de către liderii Frontului Democratic Român.

Cele dintâi negocieri infructuoase cu primul ministru al Guvernului comunist, la Consiliul Județean.

Dialogul repetat cu autoritățile rămâne fără rezultat.

Se dă citire programului de acțiune al Frontului Democratic Român, declarându-se grevă generală pentru ziua următoare.

21 decembrie – Muncitorii Timișoarei răspund chemării la grevă generală, adunându-se în Piața Operei. Li se alătură reprezentanții tuturor păturilor sociale.

Izbucnește revoluția populară în capitală și în celelalte orașe ale țării.

22 decembrie – Rezoluția finală a Adunării din Timișoara, privind instaurarea adevăratei democrații în România.

La ora 13, Televiziunea Română Liberă anunță fuga tiranilor. În Capitală se constituie Frontului Salvării Naționale, condus de Ion Iliescu.

Frontul Democratic din Timișoara se afiliază la Consiliul Salvării Naționale.

Primele trepte spre democrație

Setea de libertate a timișorenilor și-a găsit expresia în „documentele fondatoare” adoptate înainte ca democrația să devină realitate. În aceste trepte spre democrație se regăsesc toate elementele caracteristice unui sistem politic deschis, iar enunțarea lor a demonstrat ireversibilitatea transformărilor începute la Timișoara.

Proclamația Frontului Democratic Român constituit la Timișoara

Din însărcinarea COMITETULUI DE ACȚIUNE AL FRONTULUI DEMOCRATIC ROMÂN dăm citire următoarei proclamații:

I. FRONTUL DEMOCRATIC ROMÂN este o organizație politică constituită la Timișoara, pentru a realiza un dialog cu guvernul, în scopul democratizării țării.

II. Supunem guvernului român, ca bază de discuții, următoarele revendicări:

1. Organizarea de alegeri libere și democratice.
2. Libertatea cuvântului, presei, radioului și televiziunii.
3. Deschiderea imediată a frontierelor naționale.
4. Integrarea României în rândul statelor care garantează și

respectă drepturile fundamentale ale omului.

5. Eliberarea neîntârziată a tuturor deținuților politici.
6. Reformă economică, inclusiv stimularea inițiativei particulare în mica industrie și agricultură.
7. Satisfacerea integrală a necesităților alimentare ale întregului popor.
8. Reforma învățământului în spirit democratic.
9. Libertatea tuturor cultelor religioase.
10. Asigurarea unei asistențe medicale la nivelul țărilor civilizate.

II. Desființarea rețelei de magazine la care au acces numai privilegiații regimului.

III. REFERITOR LA EVENIMENTELE DE LA TIMIȘOARA:

1. Cerem cu fermitate să fie trași la răspundere cei care au dat ordin să se tragă în popor.
2. Cerem să fie dată publicității lista completă a morților, răniților și a celor dați dispăruți.
3. Cerem ca morții să fie restituiți familiilor, pentru a fi înmormântați după datina străbună.
4. Propunem ca ziua de 29 decembrie 1989 să fie declarată zi de doliu național, în memoria victimelor căzute eroic în revoluție.
5. Cerem eliberarea imediată a tuturor celor arestați în timpul manifestațiilor.
6. Cerem încetarea oricăror represalii asupra participanților la demonstrațiile pașnice de la Timișoara și din țară.
7. Cerem autorităților recunoașterea oficială a comitetului de acțiune al FRONTULUI DEMOCRATIC ROMÂN înființat la Timișoara și inițierea unui dialog cu acesta.

IV. FRONTUL DEMOCRATIC ROMÂN adresează întregii țări următoarea chemare:

1. Alăturarea întregului popor român la lupta noastră dreaptă și pașnică pentru democratizarea țării.
2. Formarea în toate localitățile țării, în întreprinderi și instituții de comitete ale FRONTULUI DEMOCRATIC ROMÂN, care să asigure inițierea și dezvoltarea procesului de democratizare.
3. Revendicarea drepturilor constituționale în mod pașnic.

4. Intrarea în grevă generală – exceptând sectoarele economiei naționale cu foc continuu – începând din 21 decembrie, până la victoria finală.

Mulțumim populației Timișoarei care a rezistat eroic tancurilor, mașinilor blindate și gloanțelor, contribuind decisiv la salvarea națiunii române de sub dictatură.

Timișoara, 20 decembrie 1989

Declarația Frontului Democratic Român de la Timișoara

Iubiți compatrioți! Minunați Eroii ai Timișoarei și ai Țării!

Vă vorbește din Timișoara, capitala istorică a Banatului, mare oraș românesc, unde s-a aprins flacăra eroică a idealului și sacrificiului național suprem, care a spulberat, prin jertfele pruncilor, ale tinerilor, ale locuitorilor săi, una dintre cele mai groaznice tiranii cunoscute în istoria umanității, care a întunecat și terorizat criminal, timp de aproape un sfert de secol, bunul, demnul și generosul nostru popor.

Această tiranie incredibilă, fundamentată pe minciună, dezbinare între semeni, trădare a celor mai sfinte interese ale națiunii și pe întuneric spiritual absolut, a escaladat treptele bestialității și ale dementiei, ducându-le până la odiosul asasinat în masă și exterminarea oamenilor nevinovați.

Când auzea cuvintele libertate, dreptate și pâine, această monstruoasă hidră cu două capete paranoice spumega de furie, împroșcând cu noroi o minunată tradiție de muncă și spirituală, o înălțătoare istorie națională, un brav și atât de încercat popor.

Iubiți compatrioți!

La acest ceas de cumpănă și adevăr, mă simt dator să vă spun că vărsările de sânge care au fost declanșate din ordine demente, emise de ultimele zvârcoliri ale tiranului, în speranța nebună de a-și salva jalnicul castel de joc clădit pe nisipul amaric al celei mai negre perioade din sfântul nostru trecut, au fost date cu aroganța-i și sfidarea-i atât de

caracteristice, iar autoritățile locale din Timișoara au fost constrânse, sub amenințarea teroarei, să nu poată acționa.

La presiunea crescândă a maselor, când sângele unor nevinovați, în primul rând al sutelor de copii, a început să înroșească pământul orașului, în ciuda ordinelor repetate transmise de aceeași gură iresponsabilă, oameni de bună credință, adevărați patrioți din rândurile ofițerilor și forțelor noastre armate, înțelegând cine sunt adevărații dușmani ai poporului, au dispus, încetarea focului. În acest fel, până la izbânda finală, manifestația, cu care s-au solidarizat întreaga populație, colectivele de oameni ai muncii din toate întreprinderile și instituțiile municipiului și localitățile învecinate, a decurs pașnic și în deplină ordine. Prin această comportare s-a demonstrat că ei nu sunt huligani, fasciști, trădători de țară și neam, așa cum, jignitor și odios, i-a numit călăul, că prin forța unită a tuturor pot apăra bunurile și avuția societății, valorile etice și morale ce caracterizează spiritul civic.

Iubiți compatrioți!

Am învins! Timișoara, locuitorii acestui mândru și demn colț de țară românească, trăiesc acum bucuria adevăratei izbânde. Pentru ca activitatea economică și socială să reîntre în normal, pe adevăratul făgaș al libertății de afirmare a forței și capacității de muncă și creație, s-au înființat și acționează formații de autoapărare, iar la apelul adresat de Comitetul Frontului Democratic Român, au răspuns cu toții prezent la buna desfășurare a muncii în obiectivele cu foc continuu, în unitățile alimentare, serviciile publice și de asistență medicală.

Informăm că am luat legătura cu noile autorități de la București, cărora le-am comunicat că locuitorii Timișoarei, ai județului Timiș, ei, care – români, germani, maghiari, sârbi, evrei, fără deosebire de credință religioasă, într-o abia acum deplină unitate de gând, simțire și luptă -, au confirmat că tot Banatu-i fruncea, deci ne simțim cu toții atașați idealului scump al libertății și dreptății, care, ieri, în Timișoara, azi în toată țara, a triumfat, spre marea noastră bucurie.

Timișoara, 22 decembrie 1989

Rezoluția Finală a Adunării Populare din Timișoara

I. ADUNAREA POPULARĂ a tuturor locuitorilor din Banat și din alte părți ale țării, adunați între 15 și 22 decembrie 1989 la Timișoara, declară instaurarea adevăratei democrații și libertăți pe întreg cuprinsul țării și

HOTĂRĂȘTE:

1. Demiterea din toate funcțiile de partid și de stat a tiranului Nicolae Ceaușescu și a soției acestuia precum și a tuturor membrilor din familie și tragerea lor la răspundere în cadrul unui proces judecat de o instanță competentă, conform procedurii prevăzute de lege.

2. Pedepsa în cadrul unor procese publice, judecarea de către instanțele competente conform procedurii prevăzute de lege, a persoanelor care au dat dispoziție și au aplicat ordinele de a se trage în populația civilă ca și a celor care se fac vinovați de uciderea militarilor care au refuzat odioasele ordine.

3. Identificarea cadavrelor celor uciși în mod criminal în timpul demonstrațiilor din perioada clanului Ceaușescu și înmormântarea martirilor eroi; ridicarea unor monumente în cinstea lor în orașele în care aceștia au căzut, pentru a se păstra mereu vie memoria lor.

4. Eliberarea și reabilitarea tuturor deținuților și dizidenților politici care riscându-și viața, și-au exprimat dezacordul față de politica dictatorială a lui Nicolae Ceaușescu.

5. Instituirea unui guvern și preluarea conducerii locale de stat de către cei mai competenți cetățeni ai patriei.

6. Organizarea de alegeri libere și democratice la toate nivelele și desemnarea organelor de conducere pe criteriul competenței și integrității morale.

7. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim cu adevărat democratic în toate domeniile vieții publice și alegerea liberă de către popor a sistemului și liniei politice și economice a țării, care să garanteze drepturile și libertățile cetățenești conșințite de Constituție și legile țării, ca și în convențiile și actele internaționale, în scopul creșterii bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru și a întăririi puterii economice a patriei.

8. Separarea activității politice de activitatea de stat.

9. Abrogarea tuturor legilor și a celorlalte acte normative cu conținut antidemocratic care nu sunt în interesul maselor populare, precum și revizuirea întregului sistem legislativ în scopul democratizării și liberalizării țării.

10. Restabilirea legăturilor diplomatice cu toate statele care au suspendat sau întrerupt aceste relații cu țara noastră datorită dictatorului Nicolae Ceaușescu și dezvoltarea în continuare a relațiilor de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, cu respectarea normelor și principiilor dreptului internațional.

II. ADUNAREA POPULARĂ din Timișoara salută cu entuziasm patriotic întreaga populație a țării, care participă la desăvârșirea democratizării și liberalizării țării prin demonstrații pașnice cu caracter patriotic și în același timp pe cetățenii patriei care până în acest moment au contribuit prin faptele lor de curaj la înlăturarea dictaturii și îndeamnă întregul popor la continuarea demonstrațiilor pașnice până la îndeplinirea tuturor obiectivelor și hotărârilor adoptate prin această rezoluție.

III. ADUNAREA POPULARĂ din Timișoara salută ostașii bravei noastre armate care s-au împotrivit ordinilor criminale de a trage în populație și o cheamă, ca alături de întregul popor, să participe în continuare la desăvârșirea democratizării și liberalizării în sensul celor prevăzute în rezoluție.

IV. ADUNAREA POPULARĂ din Timișoara se închină cu smerenie în fața memoriei eroilor care și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealurilor noastre și au murit pentru răsturnarea dictaturii și instaurarea democrației, libertății și unității naționale și înfierăm hotărârea dictatorilor de a da ordinul criminal de a se trage în populația țării.

V. ADUNAREA POPULARĂ din Timișoara aduce mulțumiri tuturor popoarelor lumii ca și fiilor ei cinstiți, aflați în exil datorită regimului dictatorial, care prin hotărârile și îndemnul lor au ridicat moralul poporului român, fiind alături de noi pe tot parcursul luptei pentru libertate, dreptate și democrație.

VI. Pentru conducerea activității de stat pe întreg cuprinsul țării, ADUNAREA POPULARĂ din Timișoara cere instituirea unui

PARLAMENT al țării în care să fie reprezentată toată națiunea română și care să fie împuternicit cu depline puteri să ia toate măsurile necesare în interesul întregii națiuni.

Timișoara, 22 decembrie 1989

Notă: Primele documente ale Timișoarei libere au fost reproduse după presa vremii (*Luptătorul bănățean* și ziarul *Victoria*, organ al FDR), respectându-se toate particularitățile stilistice, ortografice și de punctuație, cu excepția scrierii cu „ă” în loc de „î”, conform noilor norme ortografice.

Partide, formațiuni politice

Alianța Națională (AN)

Alianța Națională a luat ființă la 9 august 2000, ca urmare a semnării protocolului de fuzionarea dintre PNR și PUNR de către președinții celor două partide, Virgil Măgureanu și Valeriu Tabără. Alianța Națională s-a declarat o formațiune ce dorește să promoveze naționalismul autentic, modern, european. Noul partid s-a arătat deschis dialogului cu partidele de orientare națională, pentru formarea unui pol care să stimuleze afirmarea adevăratei identități naționale în contextul integrării europene a României.

La nivelul județului Timiș, structura organizatorică a Alianței Naționale s-a conturat la 17 august 2000, când președinții filialelor PNR și PUNR, Vasile Popa și Vasile Ivan, au devenit co-președinții AN-Timiș. Noua formațiune a păstrat „zestrea” fondatorilor și cele două sedii de partid.

Alianța Națională Creștin Democrată (ANCD)

ANCD a luat ființă după retragerea sprijinului politic premierului Victor Ciorbea de către Biroul de Conducere, Coordonare și Control al PNȚCD. Adunarea de constituire a noului partid s-a desfășurat la 17 aprilie 1999.

Sloganele partidului: „Iubiți România!”, „Credeți în Dumnezeu!”.

Însemnul partidului: un cerc, în interiorul căruia se află o spadă cu vârful în jos și denumirea prescurtată a partidului - ANCD - pe orizontală. Pe eșichierul politic românesc, ANCD este un partid de centru-dreapta.

Prima Adunare Generală a ANCD (26 iunie 1999) a adoptat statutul, a aprobat Programul politic și a ales *Biroul Executiv Național*. Cererea de înscriere a ANCD în registrul special al partidelor politice, depusă la 30 iunie 1999, a fost admisă la 23 noiembrie 1999.

ANCD se definește ca un continuator al PNȚCD și al generațiilor care au realizat unirea din 1918 și au rezistat dictaturii comuniste.

Primul Congres Național al ANCD a avut loc la București, la 28 noiembrie 1999.

Principalele obiective ale ANCD: responsabilizarea clară și

concretă a aleșilor față de alegători, asigurată prin reglementări corespunzătoare; primatul valorilor și profesionalismului în conducerea societății românești; o strategie de dezvoltare economică și socială bine structurată și fundamentată, pe termen mediu și lung; lupta fermă împotriva corupției, bazată pe metode eficiente și care să nu admită excepții pe criterii politice; solidaritatea națională față de interesele majore ale țării, pe plan intern și pe plan extern; respect față de vârstnici, șanse concrete pentru tineri, o viață spirituală, profesională și materială demnă pentru toți românii.

ANCD consideră că pentru intrarea în normalitate a societății românești și pentru demararea unei reforme de substanță sunt necesare următoarele: curățirea structurilor de conducere și a instituțiilor fundamentale ale statului, la toate nivelele, de elementele tributare vechilor mentalități; stabilirea adevărului în legătură cu evenimentele din decembrie 1989 și cele care au urmat; restructurarea profundă a justiției; fundamentarea unui învățământ modern, performant la toate nivelele.

ANCD – Timiș a luat ființă la 11 iulie 1999.

Membrii fondatori: Gh. Dumitru, Gh. Moldovan, Gh. Laiș, Aurel Păcurar, Valer Brătescu, Ionel Lugoian, Theodor Piț, Constantin Zoică.

Organele de conducere ale organizației județene: Consiliul Județean al Reprezentanților (21 de membri) și Colegiul politic (7 membri).

Președinții Consiliului Județean: Gheorghe Laiș (11 iulie – 28 august 1999); Constantin Zoică (președinte interimar) (28 august 1999 – 15 octombrie 1999); Teodor Piț (15 octombrie 1999 – 20 august 2000); Rodica Vlad (președinte interimar la 21 august 2000, confirmată prin alegere în Conferința județeană din 25 august 2000).

ANCD Timiș a intrat în CDR 2000, ca urmare a deciziei forului central de aderare la această coaliție, dispunând de două locuri în Consiliul de Coordonare.

Rezultatele obținute de ANCD – Timiș în alegerile locale din 4 iunie 2000:

4 consilieri locali, dintre care 2 în CLT (Rodica Vlad, Gheorghe David); 2 consilieri în CJT (Teodor Piț, Ionel Tuțac).

Alianța pentru România (ApR)

ApR a fost înscrisă în registrul partidelor politice al TMB la 4 septembrie 1997.

Nucleul ApR s-a format în interiorul PDSR, după alegerile din 1996. Scopul principal al acestui nucleu era de a reforma PDSR. Din acest nucleu făceau parte Teodor Meleșcanu, Mircea Coșea, Iosif Boda, Marian Enache, Viorel Sălăgean și Mugurel Vintilă. Propunerile pentru reforma PDSR au fost sintetizate în *Declarația Grupului de opinie pentru transformarea într-un partid modern, credibil și care să ofere o alternativă realistă de reformă în interesul populației* (18 iunie 1997).

Ca urmare a eșecului de a determina restructurarea pe care o doreau în PDSR, un grup de lideri a părăsit partidul, fiind urmat de 12 senatori și deputați și de alți membri ai PDSR. La 7 iulie s-a format *Comitetul Național de Inițiativă pentru constituirea ApR*, al cărui președinte a fost ales Teodor Meleșcanu. La 17 iulie 1997, Teodor Meleșcanu a prezentat în cadrul unei conferințe de presă principalele elemente ale programului noii formațiuni politice. La 26 iulie 1997 s-a desfășurat prima reuniune națională a membrilor comitetelor locale de inițiativă ale ApR, la care au participat reprezentanți din 39 de județe. La 4 septembrie 1997 ApR s-a înregistrat la TMB ca formațiune politică, devenind persoană juridică. La 6-7 decembrie 1997 a avut loc prima Convenție Națională a ApR. La 4 decembrie 1999, a avut loc, la Brașov, Conferința Națională a ApR, la care Teodor Meleșcanu a prezentat raportul politic *România 2000. Opțiunea noastră pentru o guvernare eficientă, în folosul fiecărui cetățean și al țării*.

Sloganele ApR: „Există soluții!”, „Un alt fel de politică!”

Însemnul ApR și semnul său electoral: garoafa.

Principiile fundamentale ale programului ApR: democrația, valorile și interesul național, pluralismul politic, respectarea și apărarea drepturilor și libertăților cetățenești, asigurarea egalității de șanse și a solidarității sociale între cetățeni. Scopurile ApR: consolidarea instituțiilor statului de drept, dezvoltarea unui sistem economic durabil, stimularea creării și dezvoltării capitalului autohton, situarea agriculturii în centrul acțiunii de structurare a economiei, realizarea unei protecții sociale reale. ApR consideră posibilă folosirea unor instrumente, politici și măsuri de factură liberală pentru realizarea unei reforme eficiente, pentru afirmarea principiilor și instituțiilor economiei de piață concurențiale și afirmă că social-democrația și liberalismul nu trebuie contrapuse în mod artificial.

În manifestul intitulat *A Treia Republică* (2000), ApR consideră că tranziția actuală trebuie oprită, pentru că e așezată pe o cale greșită. De zece ani de zile, demersurile guvernelor tranziției au condus, fără

excepție, la sărăcie, înapoiere, izolare internațională – politică sau/și economico-financiară. ApR consideră că o reformă care produce sărăcie și subdezvoltare este nelegitimă și că ea trebuie înlocuită cu o reformă și dezvoltarea economico-socială. Acest lucru presupune o schimbare radicală a clasei politice și a guvernării. ApR propune modificarea Constituției și a principalelor instituții politice, reorientarea reformei economice și un nou tip de politici sociale. Cu alte cuvinte, ApR propune o Nouă Republică – un stat în slujba populației, capabil să asigure creșterea nivelului de trai și dezvoltarea economică. ApR consideră că prima republică a fost cea *socialistă*, care a consacrat dictatura ca sistem politic, proprietatea de stat și decizia politico-administrativă ca bază a sistemului economic și distribuția egalitară a veniturilor și serviciilor ca bază a sistemului social. A doua republică a fost cea a *tranziției*, consacrată juridic prin Constituția din 1991. Clasa conducătoare a celei de a Doua Republici a reorientat România dinspre Est spre Vest, adică spre Uniunea Europeană și SUA. A doua republică a înlocuit dictatura comunistă cu un sistem politic democratic, bazat pe pluripartidism, pe alegeri libere, pe separația puterilor în stat și pe respectarea drepturilor omului, a desființat sistemul socialist al proprietății de stat asupra mijloacelor de producție și a adoptat – cu mai multă sau mai puțină fermitate – măsuri menite a înlocui economia socialistă cu o economie bazată pe proprietatea privată asupra capitalului și pe mecanismele pieței. Cea mai mare realizare a celei de a doua republici este reforma instituțională. Marea slăbiciune a celei de a doua republici a fost incapacitatea clasei sale politice de a orienta guvernarea spre creșterea bunăstării populației. Reformele instituționale au fost contrare, însă, de eșecul total în domeniul economiei. Stagnarea economică care a condamnat republica socialistă a fost înlocuită de prăbușirea economică din timpul celei de a doua republici. ApR propune construirea celei de *A treia Republici* – o republică a bunăstării, a democrației autentice și a modernității – prin intermediul a trei reforme fundamentale: reforma guvernării, a clasei politice și instituțiilor politice și, în sfârșit, reforma economiei.

ApR – Timiș s-a constituit la 14 noiembrie 1997. Membrii fondatori: Dumitru Igor Sergiu Știrbu, Alin Argeșanu, Daniel Burgină, Radu Victor. În anul 2000 organizația județeană cuprinde 82 de organizații, având peste 8000 de membri. Din totalul de membri ai ApR – Timiș, numai 4,4% provin din alte partide (PDSR, PNȚCD, PNL, PD, PAC).

95,6% din membrii ApR – Timiș nu au făcut parte din nici un partid postdecembrist. Organizație componentă: Clubul Oamenilor de Afaceri ApR.

Organele de conducere ale ApR – Timiș: Conferința Județeană, Comitetul Județean, Biroul Permanent.

Președintele ApR – Timiș: Dumitru Igor Sergiu Știrbu (14 noiembrie 1997 –).

Rezultatele obținute de ApR – Timiș în alegerile locale din iunie 2000: 4 primari, 129 de consilieri locali, dintre care doi consilieri în CLT (*Dumitru Igor Sergiu Știrbu, Nicolae Mirica*), 4 consilieri în CJT (*Alexandru A. Factor, I. Victor Radu, Tudor Rareș Olariu, Liviu Gruț*).

Sediul: Str. Dorobanți nr. 49; Str. Simion Bărnuțiu nr. 11, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 209990.

Convenția Ecologistă din România (CER)

La nivel național, CER a luat ființă în anul 1996, fiind înscrisă în registrul partidelor politice prin sentința civilă a TMB.

Sigla CER este o frunză de stejar așezată pe o roată de tren. Sloganul partidului: „Avem nevoie de ecologiști!”

CER este un partid politic care promovează valorile și interesele naționale, reprezintă un larg curent de opinie publică și de acțiune politică și socială, independentă, cu caracter democratic, pacifist și umanist. Conform Statutului, obiectivele CER sunt: promovarea și apărarea principiilor ecologiste pe plan politic, economic, științific, social și spiritual; edificarea unei societăți românești moderne, bazată pe realizarea unor relații armonice între ființa umană și mediul natural și pe racordarea culturii și civilizației române la valorile europene; refacerea și conservarea mediului înconjurător și combaterea poluării; creșterea calității vieții și dezvoltarea societății românești, formarea cetățenilor capabili să-și asume responsabilități politice pentru formarea opiniei publice; realizarea unui stat de drept, care să funcționeze pe principiul separării puterilor în stat; recunoașterea și garantarea proprietății private, publice asociative sau mixte; promovarea dezvoltării societății civile; protecția ecologică și socială a populației, printr-o colaborare eficientă cu toate sindicatele din România; apărarea și promovarea drepturilor omului, în conformitate cu acordurile și reglementările internaționale; protejarea micului producător, prin

elaborarea și promovarea unor inițiative legislative favorabile dezvoltării microproducției, cu accent deosebit asupra celei agricole; apărarea intereselor familiei, celula de bază a societății; asigurarea drepturilor la afirmare socială a femeii; respectarea drepturilor și libertăților tuturor comunităților culturale, cu excepția celor care militează pentru dezmembrarea statului național unitar român; garantarea liberei manifestări a practicilor religioase ale cultelor recunoscute de statul român; lupta împotriva oricăror forme de extremism; garantarea și apărarea integrității teritoriale și suveranității României; integrarea României în structurile politice, economice și militare europene, în primul rând NATO și Uniunea Europeană.

La 19 septembrie 2000, CER a semnat, alături de PER și Partidul Alternativa Verde Ecologismului, protocolul de constituire a Polului Ecologist din România, angajându-se să nu formeze alte alianțe electorale în anul respectiv și să se prezinte la scrutinul parlamentar pe listele PER:

Activitatea CER în teritoriu se desfășoară în cadrul filialelor orașenești sau comunale, grupate în filiala județeană. Filiala județeană Timiș a CER s-a constituit în martie 2000. Membrii fondatori: Nicolae Marin, Alin Moș, Zeno Oancea, Aurel Bănuț, Nicolae Șeiu, Daniela Marin. În iunie 2000, CER – Timiș avea filiale locale în Timișoara, Lugoj și Buziaș, cuprinzând aproximativ 200 de membri.

Filiala județeană este condusă de Consiliul Județean, format din toți membrii Birourilor Executive ale filialelor din cadrul județului. La rândul său, Consiliul Județean alege Comitetul Director. Acesta este format din președinte, doi vicepreședinți și secretar. Președintele Comitetului Director îndeplinește și funcția de președinte al Consiliului Județean. Președintele Consiliului Județean Timiș: Nicolae Marcu (martie 2000 -).

Rezultatele obținute de CER la alegerile locale:

CER a participat la alegerile locale din 4 iunie 2000. Rezultatele sale se situează sub pragul electoral.

Sediul: Str. Mircea cel Bătrân nr. 38, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 143309.

Federația Ecologistă din România (FER)

Federația Ecologistă din România a luat naștere prin desprindere din Mișcarea Ecologistă din România, în aprilie 1990, fiind înscrisă în registrul partidelor politice la TMB cu nr. 103, la 19 iulie 1990.

Federația Ecologistă din România a fost primită în CDR la 3 august 1992, susținând această alianță la alegerile legislative din 27 septembrie 1992. La alegerile generale din 3 noiembrie 1996 FER a participat pe listele CDR, dar la cele locale din 4 iunie 2000, deși nu a denunțat alianța cu CDR, s-a prezentat cu liste și sub semn propriu.

În 1999, FER a devenit membră a Federației Partidelor Verzi din Europa.

FER este membră fondatoare a CDR 2000, alături de PNȚCD și UFD, cu care a semnat, la 7 august 2000, protocolul de înființare a acestei coaliții care este succesoarea CDR.

La Congresul din 25-26 septembrie 1998, FER a fuzionat cu MER, prin absorbirea formațiunii din urmă. La același congres, au fost adoptate Statutul și Programul FER, potrivit cărora se definește ca partid ce urmărește unirea tuturor curentelor ecologiste din țară (mișcări, partide, alianțe, societăți și asociații), pentru a oferi societății o alternativă ecologică de guvernare pentru dezvoltare și progres.

Însemnul partidului este FER, iar semnul său electoral, Pomul Vieții. Prin absorbirea MER, semnul electoral al acestuia, „Bradul cu inima” și sloganul „un om curat, într-o țară curată, într-o lume curată” au devenit proprietatea FER.

FER consideră că s-a format pentru a fi pivotul unei activități polivalente, bazate pe ecologie politică, etică și axiologie.

FER este un partid politic cu platformă-program ce cuprinde, ca principii esențiale: păstrarea libertății și a democrației în țară, respectarea drepturilor omului și gestiunea ecologică a întregii vieți economice, a întregii naturi.

Pentru realizarea scopurilor sale politice, Federația Ecologistă din România declară că va milita continuu, încercând să fie un exemplu permanent și să cuprindă în rândurile sale deopotrivă oameni de știință cu concepții ecologice și cetățeni pentru care dragostea față de natură și societate este primordială.

Poate fi membru al FER orice cetățean care acceptă Statutul și Programul, își păstrează onoarea și integritatea morală, iubește natura și înțelege necesitatea ecologiei ca forță politică în administrarea teritorială.

FER poate avea, de asemenea, membri colectivi. Pot fi membri colectivi ai FER organizațiile care aderă la Statut și Platforma-program, fără ca prin aceasta să-și piardă individualitatea, originalitatea și statutul propriu.

FER are ca subdiviziuni organizațiile teritoriale: județene (minim 100 de membri), municipale (minim 30 de membri), orașenești sau de sector (20 de membri), comunale sau de cartier (10 membri).

La nivelul organizației teritoriale, conducerea este asigurată de către un președinte ales de Adunarea membrilor, prin vot secret, și un comitet din care fac parte liderii județeni și liderii naționali proveniți din acești lideri; liderii județeni sunt atestați de organizația județeană, iar cei naționali – de congres.

FER Timiș s-a constituit în 1998. În 2000, FER Timiș are 41 de organizații teritoriale și aproximativ 2600 de membri.

Organizații componente: Fundația „Verde 2000”, Tinerii Prieteni ai Naturii.

Președinții FER Timiș: Nicolae Diminescu (1998 -).

Rezultatele obținute de FER Timiș în alegeri

Singurul scrutin la care a participat FER Timiș până la data apariției prezentului dicționar a fost cel local, din 4 iunie 2000, în care FER Timiș a obținut 9 mandate de consilieri locali.

Sediul: Str. Proclamația de la Timișoara nr. 5, et. 2, ap. 26, 1900 Timișoara. **Telefon/fax:** 056-293071.

Frontul Democratic (Democrat) Român (FDR)

Frontul Democrat(ic) Român s-a constituit la 20 Decembrie 1989, ora 13, în Balconul Operei Române din Timișoara, având peste 70 de membri fondatori, grupați într-un Comitet de inițiativă și un Comitet Executiv, a cărui componență a cunoscut fluctuații de la o zi la alta. Primul Comitet Executiv al FDR (20 decembrie 1989, ora 14): Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache, Ioan Chiș, Nicolae Bădilescu (*membru*); al doilea Comitet Executiv al FDR (rezultat în urma comasării grupului de la O-pera Română și o parte din grupul de la fosta Județeană PCR, care a venit la Operă în seara zilei de 20 decembrie 1989): Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache, Ioan Chiș, Nicolae Bădilescu, Maria Trăistaru, Ion Marcu, Cornel Eustațiu (*membru*); al treilea Comitet Executiv (format în cursul zilei de 21 decembrie 1989): Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache (*vicepreședinte*), Ștefan Ivan (*vicepreședinte*), Mihaela Munteanu (*secretar*), Ion Marcu, Ioan Chiș, Sorin Oprea (*membru*); al patrulea Comitet (în seara zilei de 21 decembrie 1989): Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache (*vicepreședinte*), Ștefan Ivan (*vicepreședinte*), Mihaela Munteanu (*secretar*),

Alexandru Ciura, Sorin Oprea, Doru Curuțiu (*membru*); al cincilea Comitet Executiv (în jurul prânzului zilei de 22 decembrie 1989): Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache (*vicepreședinte*), Ștefan Ivan (*vicepreședinte*), Mihaela Munteanu (*secretar*), Doru Curuțiu, Alexandru Ghica, Petrișor Morar (*membru*); al șaselea Comitet Executiv (format în seara zilei de 23 decembrie 1989): Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache (*vicepreședinte*), Ștefan Ivan (*vicepreședinte*), Mihaela Munteanu (*secretar*), Doru Curuțiu, Petrișor Morar, Tudorin Burlacu (*membru*).

Sloganul FDR în timpul Revoluției: „Azi în Timișoara, mâine în toată țara!”.

Comitete de inițiativă s-au constituit spontan și în alte localități ale județului Timiș.

Primul Consiliu Național al Frontului Salvării Naționale, anunțat de Ion Iliescu în seara zilei de 22 decembrie 1989, nu cuprindea nici un reprezentant al FDR. Primul guvern postrevoluționar a fost format fără ca FDR să fie consultat și fără ca Timișoara să aibă un reprezentant. Ulterior, județul Timiș a fost reprezentat în Consiliul Național al FSN de Lorin Fortuna (*decembrie 1989 – 12 ianuarie 1990*) și de Petrișor Morar (*după 12 ianuarie 1990*).

La 23 decembrie 1989, Frontul Democratic Român a decis integrarea în Frontul Salvării Naționale până la victoria finală a Revoluției.

FDR nu a participat la alegerile (considerate libere) pentru Consiliul Județean al FSN (*ianuarie 1990*). Un comitet de inițiativă, condus de Lorin Fortuna a luat decizia de autodizolvare a FDR, considerând că mișcarea politică și-a îndeplinit misiunea și simbolul Revoluției nu trebuie irosit în lupta electorală (17 ianuarie 1990). Alți membri ai FDR au considerat că activitatea acestuia trebuie să continue, alegându-l ca președinte pe Petrișor Morar (17 ianuarie 1990 – 13 septembrie 1996). FDR s-a înscris în registrul partidelor politice sub denumirea de Frontul Democrat Român, prin decizia civilă a TMB nr. 35 din 9 februarie 1990, în prima formă a Statutului precizându-se că această formațiune politică „s-a constituit ca organizație politică de masă cu caracter democratic în 20 decembrie 1989 în focul Revoluției pentru răsturnarea clanului dictatorial ceaușist, în scopul înlăturării umorilor dezastrelor economice, sociale, politice și culturale la care a fost supusă țara, a instaurării adevăratei democrații și libertăți pe întreg cuprinsul țării, creșterii bunăstării materiale și spirituale a tuturor cetățenilor și a afirmării personalității umane”. La 13 septembrie 1996, FDR a fuzionat prin absorbție cu PD, eveniment

oficializat prin sentința civilă nr. 14/12 octombrie 1999 a TMB, care a dispus tot atunci radierea FDR din registrul partidelor politice.

Obiectivele primului Program al FDR au fost expuse în Proclamația din 21 decembrie 1989: organizarea de alegeri libere și democratice; libertatea cuvântului, presei, radioului și televiziunii; deschiderea imediată a frontierelor naționale; integrarea României în rândul statelor care garantează și respectă drepturile fundamentale ale omului; eliberarea imediată a tuturor deținuților politici; reformă economică, inclusiv stimularea inițiativei particulare în mica industrie și agricultură; reforma învățământului în spirit democratic; libertatea cultelor religioase; asigurarea unei asistențe medicale la nivelul țărilor civilizate; desființarea rețelei de magazine la care au acces numai privilegiații regimului.

Organele de presă ale FDR: *Victoria** (decembrie 1989 – martie 1990, zece numere); „Banatul” (1990 – 1991, șapte numere); „Revoluția” (1991, câteva numere).

Rezultatele obținute de FDR în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

La 20 mai 1990, FDR s-a prezentat pe lista cartelului electoral Gruparea Democratică de Centru, obținând un mandat de deputat (Petrișor Morar).

B. Alegerile locale

Februarie 1992: 1 primar; 10 consilieri locali, dintre care unul la CLT (Eugeniu Călin); 1 consilier județean (Gheorghe Cristea).

Iunie 1996: 2 consilieri locali.

Frontul Democrat al Salvării Naționale (FDSN)

Vezi Partidul Democrației Sociale din România (PDSR).

Frontul Salvării Naționale (FSN)

Frontul Salvării Naționale s-a format ad-hoc în Capitală, în zilele Revoluției din Decembrie 1989. Comunicatul către Țară care anunța dispariția regimului Ceaușescu fiind citit de Ion Iliescu în numele „Consiliului Frontului Salvării Naționale”. La 6 februarie 1990, după două luni de confuzie în ceea ce privește substanța acestei formațiuni care a gestionat vidul de putere în stat, FSN s-a înscris la TMB în baza deciziei civile nr. 27 ca „mișcare politică” și a câștigat cu o majoritate confortabilă

alegerile din 20 mai 1990.

FSN s-a prezentat la alegerile din 20 mai 1990 cu un program care cuprindea, în domeniul politic, următoarele principii: un sistem democratic bazat pe pluralism politic; separarea puterilor în stat; alegerea conducătorilor politici de stat pentru cel mult două mandate; depolitizarea administrației de stat, a armatei și a magistraturii; libertatea gândirii, libertatea de opinie și de exprimare, accesul liber la informații, circulația ideilor, libertatea presei, radioului și televiziunii; garantarea libertății de întrunire și de asociere pașnică; libertatea credinței religioase; recunoașterea existenței unor minorități naționale cu identitate proprie.

Programul economic al FSN era axat pe următoarele principii: trecerea de la sistemul de centralizare și planificare excesivă la un sistem liberalizat și descentralizat, bazat pe principiul rentabilității, pe mecanismele economiei de piață; subvenționarea prețurilor de desfacere și livrare către populație a produselor alimentare, energiei și combustibililor; promovarea, alături de proprietatea publică, a oricăror forme de proprietate particulară, cooperatistă, participativă și mixtă; menținerea proprietății de stat în sectoarele de interes public din economia națională; crearea de condiții pentru trecerea în regie proprie a întreprinderilor, formarea de societăți mixte, inclusiv prin atragere de capital străin.

În domeniul agriculturii, FSN considera necesară coexistența proprietății particulare, cooperatiste, de stat și mixte. Programul agricol al FSN prevedea următoarele: să se atribuie producătorilor, în deplină proprietate, suprafața de teren arabil și fânețe, corespunzător posibilităților de muncă ale fiecărei gospodării țărănești; sprijinirea inițiativei particulare printr-o politică stimulativă în domeniul impozitelor, taxelor, creditelor, prețurilor pentru produsele agricole; sprijinirea asociațiilor și cooperativelor agricole ca organizații libere ale producătorilor.

Principalele obiective ale programului social al FSN erau: promovarea unei politici de creștere continuă a calității vieții, de asigurare a securității sociale a celor ce muncesc, de ajutorare a persoanelor aflate temporar în căutarea unui loc de muncă, de reorganizare a sistemului de ocrotiri sociale prin extinderea obiectivelor acestuia și a categoriilor de populație ocrotite. Pentru realizarea programului său social, FSN prevedea următoarele mijloace: stimularea, cu investiții publice și particulare, a domeniilor de activitate care contribuie la satisfacerea nevoilor populației; adoptarea unei legislații adecvate în domeniul muncii și al ocrotirilor sociale; conlucrarea, în domeniul social, cu sindicatele și uniunile

profesionale și de creație, precum și cu alte organizații cu scop nelucrativ.

În politica externă, FSN stabilea ca obligatorii următoarele principii: promovarea unei politici de largă deschidere, de bună vecinătate, de pace și prietenie cu toate popoarele, întemeiată pe principiile dreptului internațional, pe respectarea angajamentelor și tratatelor internaționale. La Convenția Națională din 27-29 martie 1992, în urma concurenței dintre platformele politice prezentate de diferitele grupări din Front, s-a produs sciziunea FSN, gruparea desprinsă formând Frontul Democrat al Salvării Naționale (FDSN). Sciziunea a fost rezultatul conflictelor și neînțelegerilor acumulate în timp între diferitele personalități și grupări din FSN, a faptului că până la acea dată FSN reprezenta mai mult o „stare de spirit” decât un partid politic cu doctrină și program bine conturat.

La 31 martie 1993, FSN a fuzionat cu Partidul Democrat, schimbându-și denumirea în Partidul Democrat (FSN). Noua denumire a fost oficializată prin decizia nr. 13/23 mai 1993 a TMB.

FSN a avut ca simbol electoral un trandafir.

În județul Timiș, FSN a înlocuit fără dificultate Frontul Democrat Român ca forță conducătoare, majoritatea liderilor revoluției din Timișoara aderând la programul și idealurile CFSN. Organizația județeană propriu-zisă s-a format în februarie 1990, având ca membri fondatori pe Dorel Borza, Alexandru Factor, Gabriel Marinescu, Paula Drăgoi, Maria Izvenar ș.a.

Președinții FSN Timiș: Claudiu Iordache (care a fost și vicepreședinte național al partidului); Dorel Borza.

FSN Timiș a editat, în 1990, periodicul politic „V”, apoi „Cuvânt românesc” (1991 - 1992).

În vederea susținerii unui candidat unic al stângii la alegerile locale din 1992, FSN a constituit cu PUNR și PDAR „Uniunea pentru Timișoara”, propunând drept candidat pe viceprimarul FSN de la acea dată, Vasile Marinescu.

Rezultatele FSN Timiș la alegeri:

A. Alegerile parlamentare

La alegerile din 20 mai 1990, FSN a obținut 2 senatori (Diodor Nicoară, Ștefan Glăvan) și 6 deputați (Dorel Borza, Claudiu Iordache, Octavian Dogariu, Gabriel Marinescu, Romulus Paraschivoiu, Nicolae Negoescu).

B. Alegerile locale

Februarie 1992: 23 primari, 293 consilieri locali, 10 consilieri județeni (Alexandru Factor, Alexandru Constantinov, Spiridon Cristean, Emil Boroș,

Viorel Ciovică, Grigore Silași, Ioan Petruescu, Paula Drăgoi, Vasile Nistorescu, David Emanuel Jebileanu).

FSN a susținut ca perfecți mai întâi pe independentul Florentin Cârpanu, apoi pe Dorel Borza.

La nivelul administrației județene, FSN a mai fost reprezentat de un vicepreședinte al CJT, Alexandru Factor.

Mișcarea Ecologistă din România (MER)

Mișcarea Ecologistă din România a luat naștere la 11 ianuarie 1990, când a dobândit statutul de persoană juridică prin decizia civilă de înregistrare nr. 2 a TMB.

În aprilie 1991, MER a hotărât să colaboreze cu Partidul Umanist Ecologist din Arad și cu Partidul Democrat Ecologist din Turda.

La 10 octombrie 1995, MER a aderat la Blocul Unității Naționale (BUN), din care mai făceau parte PUNR și PDAR. La 15 martie 1996 MER s-a retras din BUN, considerând că această alianță nu este eficientă.

La 25 iulie 1996, MER a aderat la Uniunea Națională de Centru (UNC), constituită la 16 iulie 1996, din care mai făceau parte PDAR și PUR. După eșecul în alegeri, MER a intrat în restructurare, optând, la 26 septembrie 1998, pentru fuziunea cu Federația Ecologistă din România.

Sloganul MER: „Un om curat, într-o țară curată, într-o lume curată”. Însemnul partidului și semnul său electoral a fost bradul cu inimă. După fuziunea din 26 septembrie 1998, acest însemn a fost preluat de FER.

Conform Platformei-program din ianuarie 1990, MER se definea ca fiind „un curent larg de opinie publică și de acțiune socială independentă, cu caracter democrat, pacifist și umanist”. Principalele obiective ale MER au fost: protejarea mediului, combaterea violenței și intoleranței de orice fel, respectarea drepturilor omului, reducerea armamentelor și armatelor până la completa lor desființare. În domeniul politicii externe, MER se pronunța pentru: aderarea României la Comunitățile Economice Europene, realizarea, în 1990, a unei uniuni vamale cu țările vecine, respectarea convențiilor internaționale.

Alegerea Comitetului provizoriu al MER Timiș a avut loc la 24 ianuarie 1990. La fuziunea din 1998, cea mai mare parte a membrilor MER Timiș nu au urmat cursul indicat de partid, preferând să adere la PNL.

Președinții MER Timiș: Florian Găldău (1990); Liviu Borha (1990 – 1998).

MER Timiș a editat două publicații de-a lungul existenței sale: *Ecologistul*; *Anabasis*.

Rezultatele obținute de MER Timiș în alegeri:

A. Alegerile legislative

La alegerile din 20 mai 1990, MER Timiș a câștigat un mandat de deputat pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992 (Victor Cevdarie). La alegerile din 27 septembrie 1992 și 3 noiembrie 1996 MER nu a mai reușit să atingă pragul electoral, rămânând în afara Parlamentului.

B. Alegerile locale

MER Timiș a dispus de fotoliul de primar al municipiului Timișoara, în perioada 1990 – 1992, Liviu Borha fiind numit de Guvernul Roman în această funcție.

Februarie 1992: 2 primari, 55 consilieri locali, 2 consilieri județeni (Liviu Borha, Andrei Anghel)

Iunie 1996: 6 primari, 47 consilieri locali, 1 consilier județean (Liviu Borha).

Noul Partid Liberal (NPL)

NPL s-a format în 1992, în urma desprinderii unui grup condus de Viorel Cataramă din PNL-AT și a fost înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 37/23 iulie 1992. La Congresul PNL de la Brașov din 26-28 februarie 1993, NPL a fuzionat prin absorbție cu PNL. TMB a admis, prin decizia civilă nr. 7/20 aprilie 1993 fuziunea celor două formațiuni politice.

În Timiș, grupul de inițiativă condus de Mariana Romașcu a reușit să depună liste de candidați pentru alegerile parlamentare din septembrie 1992, fără a obține rezultate semnificative. Președintele NPL Timiș, Mihai Rusu, a devenit membru al conducerii PNL Timiș după fuziunea celor două organizații în 1993.

Partidul Alianța pentru Unitatea Românilor (PAUR)

În primăvara anului 1998, fricțiunile din conducerea PUNR au condus la desprinderea unui grup care l-a urmat pe președintele de până atunci al PUNR, Gheorghe Funar, în crearea unei noi formațiuni politice, Partidul Alianța pentru Unitatea Românilor. Noul partid nu a rămas prea

mult pe scena politică, fiind absorbit de PRM la 16 noiembrie 1998, înainte de a-și fi dezvoltat structuri teritoriale. În Timiș, PAUR a avut un mic nucleu de membri, care nu a generat o filială propriu-zisă.

Partidul Alianței Civice (PAC)

Decizia de înființare a Partidului Alianței Civice a fost luată la Congresul Alianței Civice (AC) din 5-7 iulie 1991. PAC a fost înscris în registrul partidelor politice la 1 august 1991, prin decizia civilă nr. 19 a TMB. În județul Timiș, PAC s-a constituit câteva săptămâni mai târziu.

Sigla PAC: cap de leu, în interiorul unui cerc. Ulterior, PAC a ales ca simbol electoral mășrul, utilizând culorile alb și albastru pentru simbol, steag și însemne.

PAC a avut următoarele obiective: promovarea intereselor fundamentale ale României - între granițele ei istorice - și ale cetățenilor ei; protecția familiei, dreptul la învățământ și cultură; promovarea cadrului instituțional necesar dezvoltării statului de drept; apărarea și garantarea drepturilor fundamentale ale omului conform *Declarației Universale a Drepturilor Omului*, *Convenției Europene pentru Drepturile Omului* și pactelor internaționale privind drepturile civile, economice, politice și sociale; dezvoltarea structurilor societății civile, a conștiinței civice și cultivarea sentimentului de solidaritate socială a cetățenilor României; concertarea acțiunii politice în direcția dezvoltării pe baze liberale a economiei românești; apărarea și susținerea inițiativei particulare, bazate pe proprietatea privată în condițiile economiei de piață liberă; promovarea și dezvoltarea politicii externe a României pe linia alianțelor cu statele democratice din lume și de integrare în instituțiile politice și militare ale Europei Occidentale.

Doctrina PAC: PAC a fost un partid de orientare neoliberală care a promovat valorile civismului, democrației și moralei; PAC a considerat că un sistem politic constituționalist pluralist, care garantează exercitarea drepturilor membrilor societății - reprezintă cel mai bun mijloc pentru atingerea acestor scopuri.

PAC a considerat de datoria sa apărarea cetățeanului în fața abuzurilor, restricțiilor și persecuțiilor reprezentanților puterii centrale și locale. PAC s-a declarat pentru reformă administrativă care să conducă la refacerea județelor abuziv desființate. PAC considera că prosperitatea este posibilă doar prin garantarea proprietății private, liberă inițiativă și

concurență. În Programul PAC au mai intrat urmărirea obiectivelor: realizarea protecției consumatorilor și a mediului, reglementarea statutului forței de muncă și al agenților economici; suprimarea politicilor de monopol și a concurenței neloiale și asigurarea bunurilor și serviciilor publice; susținerea oamenilor de afaceri printr-o politică fiscală și de credite stimulativă; sprijinirea dezvoltării gospodăriilor țărănești familiale și transformarea lor în ferme agricole mici și mijlocii moderne și profitabile; dezvoltarea regiunilor defavorizate și a zonelor montane printr-o politică economică, financiară și fiscală de susținere a investițiilor în aceste zone; considerarea corupției ca un fenomen extrem de nociv pentru societate și, în consecință, acționarea permanentă pentru eliminarea ei din România; considerarea armatei ca o instituție fundamentală și susținerea dezvoltării capacității sale de luptă, modernizarea tehnică și reconsiderarea rolului și poziției sale în societatea românească; integrarea României într-un sistem de alianțe cu Occidentul, care să-i asigure inviolabilitatea frontierelor și oportunități privind relațiile internaționale.

PAC a făcut parte din CDR din 1991, facilitând, în 1994, reintrarea PNL în Convenția Democratică prin formarea Alianței Civic-Liberale. La 12 martie 1995, PAC a ieșit din CDR, mergând în alegerile locale (din 1996) cu liste proprii. În vederea alegerilor legislative din același an, a format Alianța Național-Liberală cu PL'93, susținând la președinția țării candidatura prof. univ. dr. Nicolae Manolescu, președintele PAC. În urma eșecului electoral, după restructurări și pierderi de membri, a decis să fuzioneze cu PNL, proces declanșat în 1998. Liderii marcant ai PAC au obținut locuri în conducerea liberală.

PAC Timiș s-a format în 1991, fiind o prezență activă în viața politică a județului, mai ales că de-a lungul timpului a dispus de un președinte executiv pentru nivelul central, în persoana lui Nicolae Țăran, de o reprezentare parlamentară semnificativă și de conducerea Primăriei Timișoara.

PAC Timiș a avut 45 de organizații locale în județ și în jur de 2500 de membri la momentul fuzionării cu PNL.

Președinți ai PAC Timiș au fost, în ordine: Soós Vilmos, Radu Vlădea, Virgil Feier, Vasile Popovici, Păun Ioan Otiman.

Rezultatele PAC la alegeri:

A. Alegerile locale

Iunie 1992: PAC a participat pe listele CDR, obținând rezultate remarcabile, dar care s-au datorat și negocierilor pentru formarea listelor

comune. Vizibile au fost rezultatele la Timișoara, unde candidatul PAC, Viorel Oancea, a obținut victoria.

Iunie 1996: PAC s-a prezentat cu liste proprii, obținând 7 primari, 111 consilieri locali și 4 consilieri județeni (Mihai Cozariuc, Lucia Negomirean, Doru Enășel, Constantin Chiticaru).

B. Alegerile legislative

27 septembrie 1992: PAC a participat pe listele CDR, obținând un mandat de senator (Păun Ioan Otiman) și un deputat (Vasile Popovici).

3 noiembrie 1996: PAC s-a prezentat în cadrul ANL, obținând doar 2,5% din voturile exprimate și ratând intrarea în Parlament.

Partidul Alternativa României (PAR)

Vezi Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD).

Partidul Democrat (PD)

Partidul Democrat se consideră succesorul de drept al FSN (vezi FSN pentru detaliile istorice), al Partidului Democrat, al Partidului Democrat al Muncii, al Partidului Unității Social Democrate, al Frontului Democrat Român și al altor partide cu care a fuzionat prin absorbție. Anterior denumirii actuale, această formațiune politică s-a numit Frontul Salvării Naționale (6 februarie 1990 – 23 mai 1993), apoi Partidul Democrat (FSN) (23 mai 1993 – martie 1998).

Sciziunea de la Convenția Națională a FSN din 27 – 29 martie 1992 a produs plecarea grupului „Frontul Salvării Naționale – 22 Decembrie 1989” (înregistrat ulterior ca Frontul Democrat al Salvării Naționale). Formațiunea rămasă a fuzionat, la 31 martie 1993, cu Partidul Democrat, schimbându-și denumirea în Partidul Democrat (FSN). Noua denumire a fost oficializată prin decizia nr. 13/23 mai 1993 a TMB. În martie 1998, partidul a renunțat la referirea la FSN, devenind Partidul Democrat.

La 26 octombrie 1994, PD a fuzionat prin absorbție cu Partidul Democrat al Muncii. Ulterior, PD a mai fuzionat cu Partidul Unității Social-Democrate și cu Frontul Democrat Român (1996).

Simbolul PD este trandafirul. El apare ca semn electoral, pe drapelul și însemnele oficiale ale partidului.

Sloganul partidului: „Un loc pentru fiecare, o țară pentru toți”.

Conform Statutului, PD urmărește numai obiective politice. PD este un partid de centru-stânga, de cuprindere națională, care are drept scop dezvoltarea și modernizarea societății românești prin modernizarea și punerea în practică din România a doctrinei și politici social-democrate, respectând valorile republicane și principiile fundamentale ale social-democrației moderne: democrație, libertate, demnitate, dreptate socială, egalitate de șanse, solidaritate socială.

Dezvoltarea și aplicarea în societatea românească a valorilor și principiilor social-democrate sunt explicitate în Programul PD, în Declarațiile, Rezoluțiile și celelalte documente politice adoptate de partid.

În realizarea obiectivelor sale, PD se bazează pe antrenarea tuturor cetățenilor care doresc dezvoltarea și modernizarea societății românești ca societate democratică, liberă, dreaptă, solidară și pașnică, în care fiecare cetățean să aibă șanse egale de a dobândi bunăstare, prin concurență liberă și loială.

PD este constituit din persoane care aderă liber la Statutul, Programul și celelalte documente ale partidului și care vor să contribuie la promovarea și aplicarea lor în practică, devenind: simpatizanți, membri sau militanți.

La 1 iulie 1993, PD (FSN) a creat Alianța Social-Democrată (ASD), din care au făcut parte, la început, PD (FSN) și Partidul Social-Democrat Tradițional (PDST). Ulterior s-au alăturat alianței Partidul Republican Român și Partidul Democrat Muncitoresc.

La 27 octombrie 1995 s-a constituit Uniunea Social-Democrată (USD), din care au făcut parte PD (FSN) și PSDR. USD își propunea participarea pe liste comune la alegerile locale și generale din 1996 și susținerea unui candidat unic la prezidențiale. La 13 mai 1999, președintele PSDR a făcut cunoscută denunțarea unilaterală a USD.

Din noiembrie 1999, PD este membru cu drepturi depline al Internaționalei Socialiste. PD este, de asemenea, membru asociat al Partidului Socialiștilor Europeni (PSE).

PD este organizat pe criteriul teritorial electoral. În fiecare județ se constituie câte o organizație județeană, formată din toate organizațiile locale de pe teritoriul județului respectiv. Mai multe organizații județene pot organiza, în anumite perioade, pentru scopuri precise, Reuniuni Consultative Regionale.

Organizația județeană este condusă de un Consiliu de Coordonare Județean, care alege un Birou Permanent Județean.

PD Timiș a urmat istoria partidului, transformând organizația FSN (creată în februarie 1990) în organizație PD (FSN) și, ulterior, PD în termene foarte apropiate de cele naționale. În anul 2000, PD Timiș are organizații în toate cele 82 de localități ale județului, cuprinzând peste 7000 de membri.

Președintele PD Timiș: Dorel Borza.

Rezultatele obținute de PD Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

27 septembrie 1992: 1 deputat (Emil Boros).

3 noiembrie 1996 (pe listele USD): 1 senator (Radu F. Alexandru), 2 deputați (Ștefan Giăvan; Aurel Mișoș).

B. Alegerile locale

Iunie 1996 (pe listele USD): Întrecut a participat pe listele USD, rezultatele au fost contabilizate în comun. În CJT a fost reprezentat de 4 consilieri (Alexandru Factor, Păun Popescu, Spiridon Cristean, Rodica Frant).

Iunie 2000: 11 primari, 9 viceprimari, 153 consilieri locali din care 2 în CLT, 6 consilieri județeni (Constantin Ostaficiuc, Tiberiu Lelescu, Petrișor Morar, Păun Popescu, George Marcel Scărlăteanu, Pompilius Smultea).

PD Timiș a fost reprezentat, de-a lungul timpului, în administrație de: prefect – Dorel Borza (iunie 1991 – ianuarie 1993), subprefect – Constantin Ostaficiuc (1996 – 2000), înlocuit de Ludovic Zudor (iulie 2000 -); vicepreședinte al CJT – Alexandru Factor (1992-1996; 1996 – 2000), Constantin Ostaficiuc (2000 -), viceprimar al municipiului Timișoara – Dorel Borza (1996 – 2000; 2000 -). La nivel central PD (USD) a dispus de un loc de secretar de stat în Ministerul Sănătății, pe care l-a oferit independentului (pe atunci), Ioan Romoșan (1998).

Partidul Democrat Agrar din România (PDAR)

Pe plan național, PDAR a luat ființă la 29 ianuarie 1990, fiind înscris în registrul partidelor politice prin decizia nr. 22 a TMB. Și-a încetat activitatea la 14 martie 1998.

În perioada 1990 – 1996, cu PDAR au fuzionat prin absorbție mai multe partide: Partidul Unității și Demnității Naționale (februarie 1991), Partidul Democrat al Unității Satului Românesc (august 1992), Partidul

Reconstrucției Naționale din România (*august 1992*), Partidul Muncii și Dreptății Sociale (*august 1992*), Partidul Popular Republican (*august 1994*), Partidul Democrat Constituțional (*septembrie 1996*). La 19 decembrie 1993, PDAR a încheiat o alianță cu PUNR, formând Blocul Unității Naționale (BUN). La acest bloc a aderat, pentru o scurtă perioadă, și MER (*octombrie 1995 – martie 1996*). La alegerile generale din 3 noiembrie 1996, PDAR s-a prezentat în alianță cu MER și PUR, sub titulatura **Uniunea Națională de Centru (UNC) Agrariană-Umanistă-Ecologistă**. La 14 martie 1998, PDAR a fuzionat prin absorbție cu Partidul „Noua Românie”, condus de Virgil Măgureanu, proces în urma căruia a luat ființă Partidul Național Român (PNR). PDAR Timiș a fuzionat în proporție de 70% cu PDSR Timiș, ceilalți membri ai PDAR trecând la alte partide.

PDAR se considera continuator al mișcării agrariene din România, partid de centru, cu vocație națională, având ca doctrină proprie doctrina agrariană. PDAR s-a constituit ca exponent al celor care doreau să contribuie la propășirea tuturor celor care trăiesc și muncesc în marea vatră a țării, la reînnoirea satului românesc, la modernizarea lui și așezarea pe baze noi a agriculturii, a industriei, a silviculturii, cooperăției și comerțului, a învățământului și culturii, pentru perpetuarea și triumful Neamului Românesc.

PDAR a avut următoarele obiective: apărarea statului național suveran și independent, unitar și indivizibil; asigurarea și garantarea drepturilor fundamentale ale omului; consolidarea regimului democratic și a statului de drept, înteierea pe pluralismul politic și separarea puterilor în stat; păstrarea și dezvoltarea tradițiilor culturale românești; strângerea relațiilor și apărarea intereselor românilor de pretutindeni; respectarea și garantarea drepturilor minorităților naționale; așezarea întregii activități economice, comerciale și a serviciilor pe criteriile rentabilității, eficienței și concurenței loiale, în acord cu principiile și regulile economiei de piață; intervenția cu caracter coercitiv a guvernului ori de câte ori apar disfuncționalități în funcționarea mecanismelor economiei de piață; promovarea unor programe de protecție socială a tuturor categoriilor de cetățeni și îndeosebi pentru mediul rural, tineret și persoane în vârstă; promovarea în organele PDAR a valorilor umane din toate domeniile de activitate, ca o condiție esențială a progresului general al țării și a spiritualității românești și universale.

PDAR Timiș s-a constituit la 1 iunie 1990, printre membrii fondatori numărându-se: Horia Lugojan, Ștefan Romoșan, Mihai Dima, Sabin Boclu, Nicolae Brăiloiu, Ioan Roșca.

PDAR Timiș a avut 82 de organizații locale, cuprinzând 1900 de membri.

Președinții PDAR Timiș: Ștefan Romoșan (1990 – 1996); Nicolae Oprea (1996 – 1998).

Rezultatele obținute de PDAR Timiș la alegeri:

A. Alegerile parlamentare

Deși s-a prezentat cu liste proprii la alegerile parlamentare din 1992 și 1996 (în UNC), PDAR Timiș nu a obținut în Timiș nici un mandat de senator sau deputat.

B. Alegerile locale

Februarie 1992: 2 primari, 2 viceprimari, 47 consilieri locali, 3 consilieri județeni (Ștefan Romoșan, Tiberiu Munteanu, Nicolae Oprea).

Iunie 1996: 6 primari, 6 viceprimari, 85 consilieri locali, 1 consilier județean (Nicolae Oprea).

Partidul Democrat de Centru (PDC)

PDC a fost înscris în registrul partidelor politice prin sentința civilă nr. 2 a TMB din 1 februarie 1993.

Sloganele PDC: „PDC – partid al echilibrului!”, „PDC – partid al libertății individuale și al demnității umane”; „PDC respectă și protejează creatorii de bunuri materiale și de valori spirituale”.

Însemnul partidului: Coloana infinitului de Constantin Brâncuși, stilizată, pe soclul căreia este înscrisă abrevierea oficială a denumirii partidului: P.D.C.

PDC Timiș a luat ființă la 17 august 1994. Membrii fondatori: Marcel Miclău, Petru Matusz, Marioara Sarău, Iosif Oncu, Eugen Milutinovici, Francisc Boldea, Eugen Baziliuc, Gabriel Octavian Vlad, Cristian Pop.

În anul 1995, PDC Timiș avea 11 organizații, cuprinzând aproximativ 800 de membri.

Organele de conducere ale organizației județene: Conferința Județeană, Consiliul Județean, Biroul Executiv al Consiliului Județean.

La 11 noiembrie 1995, PDC Timiș a fuzionat prin absorbție cu

PDSR Timiș. Conform protocolului de fuziune, foștii membri ai PDC au fost incluși în organele de conducere ale PDSR și au primit locuri eligibile pe listele PDSR în alegerile ce au urmat.

Președintele PDC Timiș: Marcel Miclău (1994 – 1995).

Partidul Democrat Cooperatist (PDC*)

Denumirea anterioară: Partidul Cooperatist, înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 32/7 februarie 1990.

PDC* s-a constituit la începutul anului 1990, urmărind să dea consistență politică intereselor de ramură pentru angajații din sistemul cooperăției meșteșugărești. A participat la alegerile legislative din 1990 și 1992, nereușind să obțină mandate de parlamentari. La 30 iunie 1993, a fuzionat cu FDSN, prin absorbție de către acesta.

Președintele PDC Timiș a fost George Elena.

Partidul Democrat al Muncii (PDM)

Partidul Democrat al Muncii a luat ființă la începutul anului 1990, fiind înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 26/6 februarie 1990. La 16 noiembrie 1990, PDM s-a unitificat cu Partidul Socialist Român (înființat în aceeași zi), provenit din reorganizarea PCR, din unificare rezultând Partidul Socialist al Muncii.

Însemnul PDM și semnul său electoral a fost furnica.

Conform Platformei-Program, Partidul Democrat al Muncii ca organizație politică, în spiritul reconcilierii naționale, a promovat interesele majore ale muncitorilor și țăranilor, ale intelectualilor, ale tinerilor și vârstnicilor și ale tuturor celor care printr-o activitate socială utilă creează valori materiale și spirituale, a cetățenilor care își întemeiază existența pe muncă.

PDM a militat cu prioritate pentru promovarea și apărarea intereselor vitale ale oamenilor muncii, făcându-se exponentul politic al celor care înțeleg că democrația și sarcinile dificile ale renașterii naționale se pot înlăptui numai prin muncă și competență profesională. Drept urmare, PDM și-a propus să militeze pentru promovarea valorilor în toate domeniile de activitate, pentru o societate bazată pe ordine și organizare eficientă a muncii și a vieții. Drepturile, libertățile și bunăstarea cetățenilor

trebuie să își găsească temei în munca lor.

Revoluția politică începută în decembrie 1989 nu s-a încheiat, considera PDM, și ea trebuie consolidată prin reforme economice ferme, profunde, dar efectuate gradat, pentru a preveni tensiunile sociale, un rol fundamental în acest amplu proces revenind sindicatelor libere ale tuturor categoriilor socio-profesionale.

PDM a considerat că munca prestată de toate categoriile socio-profesionale constituie temelia existenței umane și a civilizației actuale. Ca urmare, în noile structuri democratice ale României puterea va trebui exercitată în folosul producătorilor de bunuri materiale și spirituale.

Singurul criteriu de promovare în societate trebuie să îl constituie valoarea autentică, concretizată în fapte, în eficiență, nu în declarații de intenții. PDM s-a declarat dușman al oricăror tendințe carieriste, în special al celor manifestate sub forma imposturii, politicianismului, parazitismului, superficialității. PDM considera că trebuie acționat ferm împotriva speculei și corupției.

PDM a militat cu fermitate împotriva oricăror forme de totalitarism manifestate în viața politică, economică sau socială, indiferent de coloratura politică a acestor tendințe, care s-au dovedit nocive societății.

Pomind de la convingerea că amplul proces al renașterii naționale trebuie să se desfășoare gradat, fără a apela la „importul” de soluții gata fabricate, dar utilizând experiența democrațiilor care au străbătut istoria până în zilele noastre, PDM a militat pentru o ordine de stat, având la bază republica parlamentară, o viață politică democratică asigurată pe existența unei opoziții puternice, dar constructive, o separare reală a puterilor legislative, executive și judecătorească, care să asigure respectarea tuturor drepturilor și libertăților umane, egalitatea în fața legii, eliminarea privilegiilor.

Membru al PDM putea deveni orice cetățean român, care nu făcea parte dintr-o altă organizație politică, indiferent de profesie, sex, religie sau naționalitate, indiferent de convingerile sau apartenența politică anterioară, toți oamenii cinstiți și de bună credință, care au împlinit vârsta de 16 ani.

PDM Timiș a editat publicația *Fapta bănățeană* (primul număr a apărut la 10 aprilie 1990).

Participând la alegerile parlamentare din 20 mai 1990, PDM Timiș a obținut un mandat de deputat (*Vasile Bărbat*, care a demisionat din partid în momentul realizării fuziunii acestuia cu PSR).

Partidul Democrat al Unității Satului Românesc (PDUSR)

Partidul Democrat al Unității Satului Românesc s-a înființat în anul 1991, fiind înscris la TMB în baza deciziei civile nr. 7/28 februarie 1991.

Potrivit Statutului, PDUSR avea ca scop înfăptuirea idealurilor de dreptate și de credință ale neamului românesc pentru libertate, independență, suveranitate și democrație, realizarea unui stat de drept, bazat pe separarea puterilor, care să asigure libertatea și demnitatea umană, să garanteze respectarea drepturilor omului și a credințelor religioase.

Partidul Democrat al Unității Satului Românesc a declarat că este deschis locuitorilor satelor românești: țărani, muncitori și intelectuali, membrii organizațiilor cooperatiste și obștești și, alături de ei, orice alte persoane care doresc să activeze pentru renașterea și înflorirea vetrei strămoșești, a satului românesc.

Partidul Democrat al Unității Satului Românesc a precizat că acționează pe plan politic pe principii democratice și creștinești, pe bază de conlucrare cu toate formațiunile politice, cooperatiste și obștești, care militează pentru ca țăranul român să prospere și să-și ocupe locul ce i se cuvine în societate, să aibă reprezentanți săi direcți în organele puterii de stat la nivel de comune, județe și în Parlamentul României.

Partidul a avut două categorii de membri: individuali și colectivi. Cei colectivi își puteau desemna delegatul care să-l reprezinte în organele de conducere locale.

Partidul Democrat al Unității Satului Românesc a avut următoarele obiective: România să fie un stat de drept unitar, suveran, independent, cu o democrație reală, care să asigure și să garanteze pentru toți cetățenii, indiferent de naționalitate, convingeri religioase, sex, vârstă, profesie sau nivel de cultură, libertatea de exprimare a opiniilor, dreptul la muncă și la asociere în organizații politice – constituite pe baze politice și nu pe principiul etnic -, profesionale și obștești, dezvoltarea și apărarea personalității umane; forma de guvernământ a României să fie „republică prezidențială”, cu parlament bicameral, care să asigure și să garanteze tuturor cetățenilor votul universal, egal, direct și secret; în toate problemele importante ale națiunii, poporul să fie consultat prin referendum; alegerile

să aibă loc pe baza principiului pluripartidismului, care să asigure lichidarea oricăror încercări de concentrare a puterii în mâna unei singure persoane sau a unui grup de persoane, iar alegerea președintelui țării să nu poată avea loc pe o perioadă mai mare de două legislaturi; libertatea religioasă să fie asigurată și garantată, pentru ca fiecare cetățean să-și poată manifesta liber adeziunea la crezul și credința religioasă pe care le consideră corespunzătoare aspirațiilor sale spirituale; în spiritul Cartei Internaționale a Drepturilor Omului, să se asigure și garanteze libertatea deplină a cuvântului, a presei și a tuturor mijloacelor de transmitere a ideilor și informațiilor, fără nici o cenzură. PDUSR a susținut că tuturor cetățenilor țării, indiferent de apartenența lor etnică, trebuie să li se asigure dreptul la învățătură, precum și la dezvoltarea în limba maternă a culturii și a artei proprii. Drepturile și obligațiile fundamentale ale cetățenilor trebuie să fie stabilite clar prin Constituția țării, care să le garanteze și să le apere, prin norme juridice conforme și obligatorii. În acest sens, PDUSR s-a angajat să acționeze pentru elaborarea unei legislații menite să înlăture din viața socială corupția, fraudă, impostura, nepotismul, mita, bișnița, îmbogățirea pe căile abuzului de orice fel și, în special, a celui de putere, necinstea, violența.

PDUSR a apreciat, de asemenea, că se impune necesitatea lupte permanente și susținute împotriva fenomenului infracțional, prin crearea unui sistem de drept penal mai eficient în combaterea criminalității.

PDUSR a militat pentru instituirea și garantarea prin Constituție a dreptului de proprietate, cu toate dezmembrămintele acestuia – posesie, folosință și dispoziție – ca unul dintre drepturile fundamentale ale cetățenilor, precum și a transmiterii lui – între vii și pentru cauză de moarte – fără nici o ingerință din partea organelor de stat.

PDUSR a apreciat că se impune realizarea unei noi împărțiri administrativ-teritoriale a țării, care să se finalizeze în reparația județelor abuziv desființate.

În august 1992, Partidul Democrat al Unității Satului Românesc a fuzionat cu Partidul Democrat Agrar din România, prin absorbție de către acesta.

Filiala Timiș a Partidului Democrat al Unității Satului Românesc a urmat traseul general al acestei formațiuni politice. Președintele PDUSR Timiș a fost Crăciun Teodor.

Rezultatele obținute de Partidul Democrat al Unității Satului Românesc în alegeri:

PDUSR Timiș a prezentat candidați numai la alegerile locale din iunie 1992, când a obținut, în comune din județ, două mandate de consilieri locali.

Partidul Democrației Sociale din România (PDSR)

La Convenția Națională a Frontului Salvării Naționale din 27-29 martie 1992 au fost prezentate trei moțiuni în concurență, urmând ca cea câștigătoare să devină programul acestei formațiuni politice. Cele trei moțiuni cuprindeau viziuni diferite asupra unor probleme fundamentale, cum ar fi: definirea Frontului și caracterizarea crizei pe care o traversa; imaginea pe care o propunea asupra României și caracterizarea reformei; modul în care era înțeleasă orientarea social-democrată a Frontului; rolul statului în perioada următoare; vectorii principali ai evoluției viitoare. În urma confruntării dintre susținătorii moțiunilor, s-a produs sciziunea FSN, 125 de parlamentari, 5 miniștri, 19 prefecți și mai multe organizații județene punând bazele unei noi formațiuni politice, denumite, provizoriu, *FSN – 22 Decembrie*, care s-a înregistrat la TMB, la 29 aprilie 1992, dar sub denumirea de *Frontul Democrat al Salvării Naționale (FDSN)*. În august 1992, FDSN a absorbit Partidul pentru Reconstrucția Națională și Democratică.

Convenția Națională a FDSN din 9-10 iunie 1993 a hotărât fuziunea FDSN prin absorbție, cu Partidul Republican, Partidul Cooperatist și Partidul Socialist Democratic, urmată de schimbarea denumirii formațiunii politice rezultate în Partidul Democrației Sociale din România (PDSR). În decembrie 1994, PDSR a absorbit și Convenția Solidarității Democratice.

La Conferința Națională din 20-21 iunie 1997, în PDSR s-a produs o sciziune prin desprinderea unui grup de parlamentari, condus de Teodor Meleșcanu, care a pus bazele unui nou partid, *Alianța pentru România (ApR)*.

În 1999, PDSR a fuzionat, prin absorbție, cu Partidul Automobiliștilor.

Partidul Democrației Sociale din România a semnat protocoale de colaborare cu următoarele formațiuni politice și organizații civice:

Uniunea Vatra Românească (30 iulie 1999), *Partida Romilor* (6 octombrie 1999), *Partidul Umanist Român* (18 octombrie 1999), *CNSLR-Frăția* (21 februarie 2000), *Partidul Național Liberal – Câmpeanu* (31 martie 2000) și *Uniunea Națională a Patronatului Român* (4 aprilie 2000).

La 25 februarie 2000, PDSR și PUR au pus bazele *Polului Democrat Social din România* (PDSR) ca alianță politică. La 2 septembrie 2000, PSDR a aderat la această alianță politică, semnând, în același timp, un protocol de fuzionare cu PDSR, care să devină operabil după alegerile legislative și să conducă, în 2001, la formarea *Partidului Social Democrat*.

În aprilie 2000, PDSR a fost primit în Grupul Socialist din Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei.

Însemnul partidului și semnul electoral: trei boboci de trandafir, având la baza tulpinilor denumirea abreviată a partidului. (Același însemn electoral este utilizat și de *Polul Democrat Social din România*).

Sloganele partidului: „Forță și echilibru!”, „Noi suntem Alternativa”, „Prosperitate, Dezvoltare, Solidaritate, România!”.

Imnul partidului: „Hora Unirii”.

Conform Statutului (9 octombrie 1999), PDSR se autodefineste ca partid social-democrat modern, de centru-stânga, național, cu vocație europeană, militând pentru edificarea în România a statului de drept social, modern, democrat, în conformitate cu idealurile Revoluției Române din Decembrie 1989. PDSR urmărește prin activitatea sa extinderea și aprofundarea democrației, promovarea egalității de șanse și solidarității sociale între toți cetățenii, apărarea drepturilor sociale ale acestora – dreptul la muncă, la instruire, la îngrijirea sănătății; PDSR susține autoritățile publice pentru înlăturarea cauzelor care determină încălcarea demnității sociale și marginalizarea categoriilor defavorizate, nesocotirea drepturilor lor sociale și politice.

În întreaga sa activitate, PDSR acționează pentru respectarea Constituției României și a legilor țării, a forme republicane de guvernamânt, pentru apărarea suveranității naționale, a independenței și unității statului, a integrității teritoriale, a ordinii de drept.

PDSR contribuie la libera exprimare a voinței politice a cetățenilor, promovează respectarea principiilor democrației, ale pluralismului politic și ale separației puterilor în stat, asigurarea unor raporturi noi între individ, societatea civilă și stat.

PDSR este un partid deschis care se adresează tuturor categoriilor sociale, acelor cetățeni care consideră munca și creativitatea principii de bază al existenței și al formării personalității.

Principalele obiective ale PDSR sunt, potrivit documentelor acestui partid: promovarea valorilor și intereselor naționale, a principiilor social-democrației moderne, în concordanță cu tradițiile și realitățile din țara noastră, precum și consolidarea democrației și a statului de drept. PDSR susține că proprietatea privată stă la baza economiei de piață, fiind expresia economică a liberei inițiative a cetățeanului; consideră că proprietatea privată este factorul esențial al progresului economic general și al bunăstării individuale; se pronunță pentru dimensionarea rațională, pe criterii de eficiență, a proprietății publice și private a statului. PDSR susține restructurarea și modernizarea economiei naționale, procesul de privatizare, realizarea economiei sociale de piață și continuarea reformei în administrația publică centrală și locală, subordonată slujirii intereselor cetățenilor. PDSR militează pentru descentralizare în economie și administrație publică și pentru concretizarea rolului statului ca forță de echilibru în societate. PDSR elaborează și susține programe care să asigure înfăptuirea reformei economice și sociale, a echității sociale exprimate prin egalitatea șanselor pentru toți cetățenii țării, promovarea și afirmarea valorilor umane, programe pentru protecția socială a categoriilor defavorizate, aplicând imperativul justiției sociale, promovează solidaritatea umană, spiritul comunitar de înțajutorare, respectul persoanei și al familiei, în vederea creșterii coeziunii sociale și refacerii relațiilor firești între cetățeni și stat.

Poate deveni membru al PDSR, prin libera adeziune, orice cetățean român care îndeplinește următoarele condiții: a împlinit vârsta de 18 ani, recunoaște statutul și Programul Politic al partidului, manifestă angajare și spirit de dăruire pentru înfăptuirea scopurilor și obiectivelor partidului, are o conduită profesională, morală și politică corespunzătoare intereselor țării și ale PDSR.

PDSR este organizat pe baza criteriului administrativ-teritorial. Organizațiile PDSR cuprinse pe teritoriul unui județ constituie Organizația Județeană, cu sediul în reședința de județ.

Organul de conducere al unei organizații județene este Conferința. Conferința Județeană, la rândul ei, alege Consiliul Județean, Colegiul de Arbitraj și Comisia de Control Financiar. Consiliul își alege Biroul Executiv, alcătuit din: președinte, prim-vicepreședinte, 4-9 vicepreședinți, secretar

executiv, trezorer și 11-34 membri.

Începuturile constituirii PDSR Timiș datează din 1 aprilie 1992, când un comitet de inițiativă format din Nicolae Stanciu (*președinte*), Florica Fâșie, Florica Ciucă, Mariana Strungă, Lavinia Miloș, Mihai Homeag, Maria Rusu și Grigore Adrian a dat publicității un comunicat în care, printre altele, se spune: „Având în vedere îndepărtarea până la negare de spiritul Proclamației către Țară a Frontului Salvării Naționale din 22 XII 1989, de ideile generoase cuprinse în Platforma-program a FSN pentru alegerile din 20 mai 1990, obiectivele și modalitățile nedemocratice de desfășurare a Convenției Naționale a FSN din 27-29 III 1992, ne exprimăm dezacordul față de Moțiunea Roman. Datorită domnului Petre Roman, Reforma a degenerat în declin economic și colaps, în scăderea catastrofală a nivelului de trai al populației. Demagogia și elitismul, concertarea cu unele obiective ale dreptei, îndepărtarea de principiile generoase ale social-democrației, declanșarea campaniei denigratoare față de instituțiile fundamentale ale statului, inclusiv față de instituția prezidențială, tendința dictatorială a lui Petre Roman nu au decât rolul de a crea neîncredere în rândul membrilor și simpatizanților FSN”. În același Comunicat, Comitetul de Inițiativă cheamă pe toți oamenii muncii, muncitori, țărani, intelectuali, mici proprietari, meseriași și întreprinzători, tineri și bătrâni care au îmbrățișat ideile cuprinse în Proclamația către Țară a FSN din 22 XII 1989 și în Platforma-program din 20 mai 1990 să i se alăture și să susțină constituirea FSN – 22 decembrie 1989.

FSN/PDSR Timiș a urmat, ulterior, linia de dezvoltare a partidului pe plan național, absorbind, în plus față de organizația centrală, PDAR Timiș, care a optat pentru această asociere, nefiind de acord cu fuziunile propuse de conducerea centrală.

În anul 2000, PDSR Timiș are în componența sa, pe lângă organizația propriu-zisă: Organizația Județeană de Tineret (8 mai 1998 -), Forumul Femeilor PDSR (1999 -), Organizația Muncitorilor (1998 -).

PDSR are organizații în toate cele 82 de unități administrativ-teritoriale din județul Timiș, care cuprind aproximativ 12.000 de membri.

Pe plan local, PDSR Timiș a fost catalizatorul creării Alianței de Centru-Stânga împreună cu PNȚ, PPR, PRM, PS, PSM și PUNR, dar care nu a funcționat ca alianță electorală.

PDSR Timiș a fost reprezentat în Guvernul României de doi secretari de stat: Dan V. Poenaru (*Ministerul Sănătății, 1992 – 1995*) și Marcel Miclău (*Secretariatul de Stat pentru Handicapați, 1994-1995*). În

administrația județeană, PDSR Timiș a fost reprezentat de prof. univ. dr. Dan V. Poenaru, prefect (27 octombrie 1995 – 28 decembrie 1996), Nicolae Gudiu, Petre Miculescu, Vasile Tărciatu - subprefecți, iar după alegerile din 4 iunie 2000, de Ilie Sârbu, președintele CJT (2000 -).

Președinții PDSR Timiș: Nicolae Stanciu (președintele Comitetului de inițiativă pentru înființarea FDSN Timiș), Ion Marcu (1992 – 1993), Diodor Nicoară (1993 – 1995), Dan V. Poenaru (1995 -).

PDSR Timiș editează periodic (îndeosebi în timpul campaniilor electorale) publicația *Cuvânt românesc*.

Rezultate obținute de PDSR Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

27 septembrie 1992: 2 senatori (Ion Marcu, Florin Rădulescu-Botică) și 2 deputați (Romulus Dabu, Vasile Dorin Munteanu).

3 noiembrie 1996: 1 senator (Ion Marcu, devenit ulterior independent); 1 deputat (Hildegard Carola Powak).

B. Alegerile locale

Iunie 1996: 27 primari, 231 consilieri locali, din care 2 în CLT (Iustin Romul Furdui, Mihail Pungă), 6 consilieri județeni (Grigore Silași, Pavel Biderman, Iosif Iovănescu, Ioan Dan Șipoș, Eugen Milutinovici, Gheorghe Târpe).

Iunie 2000: 34 primari, 25 viceprimari, 266 consilieri locali, din care 6 în CLT (Simion Surdan, Iustin Romul Furdui, Ovidiu Brânzan, Vladimir Culea, Iuliana Florescu, Eugen Dogariu) și 9 consilieri județeni (Ilie Sârbu – președinte, Titu Bojin, Emil Gheorghe Călugăr, Viorel Matei, Marcel Midău, Eugen Milutinovici, Ioan Dan Șipoș, Nicolae Oprea, Maria Pacia).

Sediul: Piața Libertății nr. 4, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-133422. **Fax:** 056-194802. **E-mail:** pdsr@banat.ro **Internet:** www.pdsr.banat.ro

Partidul Dreptății Sociale (PDS)

Partidul Dreptății Sociale s-a înscris în registrul partidelor politice, prin decizia civilă nr. 36 din 10 februarie 1990. A intrat în viața politică timișeană în anul 1990, când a participat la alegerile din 20 mai pe lista alianței *Gruparea de Centru „Noua Românie”*, din care au mai făcut parte UCD, Sindicatul Politic „Fratemitatea” și Partidul Poporului. Gruparea de Centru „Noua Românie” nu a reușit să se impună în fața electoratului timișean, obținând rezultate neconcludente.

Partidul Ecologist Român (PER)

PER s-a înființat la 16 ianuarie 1990, fiind înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 9. La 16 noiembrie 1991, PER a devenit membru fondator al Convenției Democratice, alături de PNȚCD, PNL, PSDR, PAC, UDMR și de formațiunile civice din FDAR. În domeniul politic, PER s-a pronunțat pentru: garantarea egalității și demnității cetățenilor, indiferent de naționalitate, rasă, religie, sex, opinie publică sau nivel de pregătire; interzicerea supravegherii și manipulării populației în scopuri politice; crearea de organisme cu drept de supraveghere, control și sancționare a persoanelor ce încalcă legislația ecologică. În domeniul ecologic, PER preconizează: protejarea florei, faunei și fondului genetic național; stabilirea de norme acceptabile pentru agenții poluanți și controlul permanent al acestora; revitalizarea silviculturii și respectarea legilor ecologice în exploatarea pădurilor; înnoirea programului de ameliorări hidrotehnice; adoptarea unui program de redresare ecologică a Deltei Dunării; extinderea rezervațiilor științifice naturale; redresarea, prin reconstruire ecologică, a zonelor afectate de activitatea umană; acordarea unei atenții deosebite, în învățământ, problemelor legate de mediul înconjurător; crearea „Crucii verzi” – o societate pentru protecția mediului înconjurător.

PER a candidat în județul Timiș la alegerile generale din 20 mai 1990, obținând un mandat de deputat (Marius Mihail Tudor). La alegerile locale din 1992, PER a obținut în Timiș un mandat de consilier local. La alegerile din 1996, PER a susținut listele CDR. La 19 septembrie 2000, PER a semnat un protocol de constituire a *Polului Ecologist din România*, împreună cu Partidul Alternativa Verde Ecologistii (PAVE) și Partidul Convenția Ecologistă din România (CER). PER deține, conform înțelegerii, o poziție privilegiată în alianță, întrucât la alegerile parlamentare din 2000 PAVE și CER au convenit să candideze pe listele celei dintâi formațiuni a cărei siglă este aceeași cu a Polului Ecologist.

Partidul Forțelor Democratice '89 (PFD '89)

Conferința de constituire a PFD '89 – Timiș a avut loc la 15 mai 1999, încercând, asemeni formațiunii create la Brașov pe structura UNORD, să atragă cât mai mulți dintre membrii organizațiilor de revoluționari.

PFD '89 s-a autodefinit ca promotor al idealurilor și aspirațiilor politice ale acelor care înainte și mai ales după Revoluția din Decembrie 1989 au luptat și luptă împotriva mentalităților totalitariste pentru a-și exprima nevoia de libertate, democrație, bunăstare; reprezentant al acelor care, prin activitățile pe care le desfășoară, contribuie la ființarea României în libertate, democrație și bunăstare. Identitatea politică a PFD '89 s-a definit prin orientarea social-democrată modernă, prin concepția asupra structurii societății, sistemului de valori și structurilor politice. PFD '89 a declarat că acționează ferm pentru afirmarea și apărarea ființei naționale, păstrarea integrității teritoriale, a suveranității, pentru independența națională, pentru toleranță și pace, pentru progres social. PFD '89 și-a exprimat fără echivoc opțiunea republicană într-o societate în care drepturile și libertățile să fie armonizate. PFD '89 a susținut că apără pluralismul politic și cultivă constant dialogul cu toate forțele democratice din țară și din străinătate, opus oricăror atitudini șovine sau național-extremiste.

Programul politic al PFD '89 s-a bazat pe experiența social-democrației europene, având ca principii și valori fundamentale: libertatea și demnitatea umană, libertatea de gândire și expresie, dreptul la muncă; egalitatea șanselor în promovarea în funcții pe baza valorii personale; consolidarea și apărarea statului de drept; promovarea principiului separației puterilor în stat; garantarea proprietății private; respectul față de binele public; afirmarea și promovarea justiției sociale; cultivarea solidarității.

Obiectivele PFD '89: egalitatea șanselor, afirmarea valorilor, eficientizarea muncii sociale, asigurarea unui nivel de trai decent pentru populație, siguranță națională.

La nivel național, PFD '89 a fuzionat, la 27 noiembrie 1999, cu PRM, prin absorbție de către acesta. Nedorind să urmeze acest curs politic, PFD '89 Timiș s-a autodizolvat, lăsând libertate membrilor să adere sau nu la o altă formațiune politică.

Președinții PFD '89 Timiș: Mihai Teodor Olteanu; Doru Hurezeanu.

Partidul Independent Maghiar (PIM)

PIM s-a înființat la începutul anului 1990, fiind înregistrat prin decizia civilă nr. 34/8 februarie 1990 a Tribunalului din Târgu Mureș. A participat la alegerile parlamentare din 20 mai 1990 cu liste proprii și în

județul Timiș. Nu a obținut rezultate semnificative. S-a transformat în *Partidul Liber Democrat Maghiar din România*, înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 25/12 mai 1992. Și PLDMR s-a prezentat cu liste de candidați în județul Timiș la alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996, dar s-a situat mult sub pragul electoral.

Președintele PIM Timiș: Iosif Kollar.

Partidul Liber Democrat Maghiar din România (PLDMR)

Vezi *Partidul Independent Maghiar*.

Partidul Liber Republican (PLR)

PLR a participat, în județul Timiș, la alegerile generale din 3 noiembrie 1996, nereușind să obțină rezultate notabile.

Partidul Liberal (PL)

Partidul Liberal s-a înființat la 29 aprilie 1992 și și-a încetat activitatea la 7 septembrie 1998.

Denumirea anterioară: *Partidul Național Liberal – Convenția Democratică (23 aprilie 1992 – 28 octombrie 1993)*.

La 23 ianuarie 1990, TMB a decis înregistrarea *Partidul Socialist Liberal*, condus de Nicolae Cervei, prin decizia civilă nr. 17. În octombrie 1990, PSL a fuzionat cu PNL. La 11 aprilie 1992, PNL a hotărât să părăsească CDR, situație în care fosta conducere a PSL din cadrul PNL a hotărât formarea unui nou partid, *Partidul Național Liberal – Convenția Democratică*, care să reprezinte componenta liberală a CDR. PNL-CD a dobândit personalitate juridică prin sentința civilă a TMB, la 29 aprilie 1992. La 14 iunie 1997, PNL-CD a fuzionat cu PL'93, iar la 28 octombrie 1997 și-a schimbat denumirea în *Partidul Liberal (PL)*. În urma acestei fuziuni, PL a fost exclus din CDR.

Ulterior, PL a fuzionat cu PNL, prin absorbție de către acesta (7 septembrie 1998).

Partidul Liberal a adoptat un nou Statut și un nou Program, denumit *Manifestul Liberal*. În acest Manifest, PL se autodefiniște ca

reprezentant al acelor care „cred în individ, în libertate, în proprietate. Armonizarea acestor noțiuni fundamentale care au ca scop final satisfacerea intereselor omului ca individ se realizează prin procesele de piață.

Liberalismul distruge monopolurile economice și politice, refuză existența stărilor închise și corporațiilor, punând deasupra INDIVIDUL în toate drepturile și libertățile lui. Drepturile naturale, existente înaintea oricărei forme de organizare comunitară și în primul rând dreptul la PROPRIETATE, fac parte intimă din persoana umană. Proprietatea este libertate. A fi liber înseamnă a vrea să te manifesti tu însuși așa cum ești și cum simți, ceea ce îți dă identitatea ta, a fiecărui om aparte. Toți dorim să ne înțelegem în societate, în cadrul grupului, dar vrem totodată să fim recunoscuți de ceilalți”.

În Manifestul PL sunt amplu dezvoltate și argumentate conceptele fundamentale ale gândirii liberale: individ și societate, egalitate, proprietate particulară etc.

În județul Timiș, deși s-a anunțat crearea Partidului Liberal, aceasta a avut loc pe fondul proceselor de fuziune dintre filialele fostelor partide componente ale PL cu PNL Timiș.

Partidul Liberal 1993 (PL'93)

Denumirea anterioară: Partidul Național Liberal – Aripa Tânără (PNL-AT; 23 iulie 1990 – 21 februarie 1993).

Partidul Național Liberal – Aripa Tânără s-a format în urma desprinderii din PNL a unui grup de liberali care, la 5 iulie 1990, au anunțat crearea unui *Comitet de inițiativă* pentru restructurarea PNL, avându-i în frunte pe deputații de Timiș Horia Rusu și Dinu Patriciu. Fiind excluși din PNL, membrii grupului de inițiativă au hotărât înființarea unui nou partid: Partidul Național Liberal – Aripa Tânără (PNL-AT), care a fost înscris la TMB la 23 iulie 1990, cu decizia civilă nr. 100. Programul PNL-AT a constatat în aplicarea terapiei de șoc pentru transformarea în cel mai scurt timp a economiei și societății românești.

În 1992, PNL-AT a trecut printr-o sciziune, un grup condus de Viorel Cataramă desprinzându-se din partid pentru a forma Noul Partid Liberal.

La alegerile parlamentare din 27 septembrie 1992, PNL-AT a participat pe listele CDR.

La Congresul din 19 – 21 februarie 1993, PNL-AT a format, împreună cu o grupare din PNL-CD condusă de Vintilă Brătianu și cu Grupul de Reformă Morală și Politică desprins din PNL un nou partid - Partidul Liberal 1993 (PL'93), denumirea fiind avizată de justiție la 25 mai 1993.

PL'93 a avut ca simbol electoral un cal alb în alergare.

La 11 martie 1995, Consiliul Național al PL'93 a hotărât retragerea partidului din CDR.

La 7 iulie 1996, PL'93 a format, împreună cu PAC, Alianța Național Liberală (ANL), în vederea participării pe liste comune la alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996 și a susținerii unui candidat unic la alegerile prezidențiale (Nicolae Manolescu). În urma eșecului din alegeri, la care n-a reușit să depășească pragul electoral, ANL s-a destrămat. La 14 iunie 1997, PL'93 a fuzionat cu PNL-CD, formând Partidul Liberal (PL).

La rândul său, PL a fuzionat prin absorbție cu PNL, la 21 martie 1998.

PL'93 Timiș (PNL-AT) a urmat aceeași linie, în istoria sa, cu partidul central, având particularitatea că fruntașii partidului au fost lideri din Timiș.

Președintele (PNL-AT) PL'93 Timiș: Sabin Poenar.

Rezultatele obținute de PL'93 (PNL-AT) în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

27 septembrie 1992, pe listele CDR: 1 deputat (Horia Mircea Rusu)

3 noiembrie 1996, pe listele ANL: nu a reușit să devină partid parlamentar.

B. Alegerile locale

Februarie 1992: 12 consilieri locali, 1 consilier județean (Sabin Poienar)
Iunie 1996: 3 primari, 51 consilieri locali și 1 consilier județean (Sabin Poienar).

Partidul Liberal Democrat Român (PLDR)

Partidul Liberal Democrat Român este persoană juridică de drept public, își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul României, în conformitate cu prevederile Constituției, cu legile țării și cu prevederile Statutului. Partidul Liberal Democrat Român este continuatorul juridic al Partidului Socialist Liberal, Partidului Național Liberal – Convenția

Democrată și Partidului Liberal, preluând toate drepturile și obligațiile juridice ale acestora. Partidul Liberal Democrat Român s-a înregistrat la TMB sub nr 53/12 octombrie 1999.

Însemnul partidului și semnul său electoral este litera L (majusculă) în mijlocul a două cercuri concentrice, cercul exterior fiind cu contur mai gros decât cel interior.

Conform Statutului, Partidul Liberal Democrat Român este un partid cu doctrină liberală, bazată pe morală creștină, care recunoaște – inclusiv în interiorul său – pluralismul opiniilor derivate din această opțiune fundamentală de filosofie politică sau al opiniilor legate de mijloacele prin care ea poate fi concretizată în condițiile României, rolul fundamental al bisericii în dezvoltarea societății românești.

Obiectivele principale ale activității partidului sunt: respectarea și apărarea suveranității naționale, integrității teritoriale și unității statului; prosperitatea poporului român, precum și promovarea valorilor individuale, pluralismul politic, dezvoltarea și aplicarea principiilor democrației, ale statului de drept și ale economiei libere de piață în societatea românească; dezvoltarea și garantarea proprietății private. PLDR își propune: să dezvolte și să consolideze garanțiile legale și instituționale privind respectarea libertății și a tuturor drepturilor omului și cetățeanului; să militeze pentru consolidarea societății civile și implicarea sa activă în dezvoltarea politică, economică, socială și culturală a țării; să militeze pentru promovarea valorilor creștine, a implicării și creșterii rolului bisericii; să promoveze măsurile juridice, instituționale și materiale necesare consolidării statului de drept; să promoveze politici destinate ridicării gradului de cultură, educație și civilizație a poporului român; să militeze pentru respectarea demnității națiunii și a tuturor minorităților etnice, în spiritul legii, al valorilor tradiționale, ale democrației și toleranței; să apere suveranitatea națională, independența și unitatea statului, integritatea sa teritorială; să acționeze pentru integrarea României în sistemul instituțiilor europene și mondiale, în condițiile promovării intereselor țării și ale securității naționale; să susțină, în condițiile unei economii de piață libere, inițiativa particulară bazată pe proprietatea privată, să promoveze capitalul autohton; să susțină clasa mijlocie și profesiunile liberale, ca elemente de bază ale societății moderne.

Partidul Liberal Democrat Român este organizat și funcționează la nivel național, județean și local.

La nivel județean, organele de conducere sunt: Adunarea Generală

și Biroul Director. Biroul Director are următoarea structură: președinte, vicepreședinti, membri de drept, președintele Organizației de tineret a filialei.

Filiala din județul Timiș a PLDR s-a constituit în 1999. Nu a participat la alegerile locale din iunie 2000.

Președinte: dr. Teodor Vintilescu (*fost deputat PNL-CD; 1999 -*).

Sediu: PLDR Timiș nu dispune de sediu propriu. Contact: Str. Galați nr. 7, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-132394.

Partidul Liberal Monarhist din România (PLMR)

Partidul Liberal Monarhist din România a luat naștere, la nivel național, în 1990, fiind legal constituit prin sentințele civile ale TMB nr. 14/1990 și nr. 8/1997.

Însemnul Partidului și semnul său electoral: coroana regală.

Conform Statutului aprobat de Conferința națională a șefilor de filiale (19 octombrie 1996), PLMR are următoarele obiective: promovarea valorilor naționale și a pluralismului politic; participarea la viața publică a României cu doctrina liberală; participarea cu candidați la alegerile locale și parlamentare; educația civic-politică a cetățenilor; pregătirea intelectuală a conaționalilor români în ceea ce privește adevărata istorie a monarhiei române, contribuția monarhiei la realizarea statului de drept ROMÂNIA, contribuția României, în toate domeniile, pentru afirmarea statului ca parte integrantă a Europei din 1887 – 1948.

În toată activitatea sa, PLMR urmărește numai obiective politice, respectând suveranitatea națională, independența, unitatea statală, integritatea teritorială a României și principiile democrației constituționale.

PLMR s-a angajat că va iniția și va sprijini lupta tuturor partidelor politice, pe căi legale, pentru înlăturarea tuturor efectelor negative rămase în urma fostului regim comunist între anii 1948 – 1989.

PLMR este organizat după criteriul teritorial, pe județe.

Filiala Timiș a PLMR a luat ființă la 29 mai 1999. Membrii fondatori: Frideric Ardelean, Constantin Ciortan, Nicolae Mateescu, Adalbert Toth, Mihaela Cocșan.

Președintele PLMR Timiș: Frideric Ardelean (29 mai 1999 -).

La sfârșitul lunii august 2000, un grup de liberali în frunte cu ministrul finanțelor, Decebal Traian Remeș, s-a desprins din PNL în urma

unor divergențe referitoare la strategia electorală a partidului, anunțând formarea *Mișcării Național-Liberale*. La 2 septembrie 2000, cu prilejul Congresului PLMR, Mișcarea Național-Liberală a fuzionat cu Partidul Liberal Monarhist din România, formațiunea rezultată adoptând denumirea de *Partidul Național Liberal al Brătienilor*. Decebal Traian Remeș a devenit președintele PNL-B, iar Ioana Brătianu – președinte de onoare. Senatorul de Timiș Dan Amedeu Lăzărescu a devenit președintele Delegației Permanente. Partidul Național Liberal a anunțat că va contesta în justiție înregistrarea PNL-B. Pentru a preveni orice obstrucție în calea înregistrării schimbării denumirii PLMR, noii lideri au depus la TMB solicitarea ca numele formațiunii să fie *Partidul Național Liberal-tradițional*.

PNL-*t* a fost înregistrat la TMB la 3 octombrie 2000. PNL-*t* s-a orientat către CDR 2000 și susține candidatul acestei alianțe la președinția României.

Sigla PNL-*t* este busola, având acul îndreptat spre vest.

Rezultatele obținute de PLMR Timiș la alegeri:

PLMR a participat cu liste proprii în alegerile locale din 2000, dar scorul atins s-a situat mult sub pragul electoral.

Sediu: Str. Semic nr. 11, ap. 1, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-137877.

Partidul Libertății și Democrației Române (PLDR)

PLDR a fost înființat din inițiativa dr. Ștefan Cincă (Craiova), la începutul anului 1990, fiind înregistrat prin decizia civilă nr. 21 din 29 ianuarie 1990. PLDR a avut filiale în mai multe județe, între care și în județul Timiș. A participat la alegerile din 20 mai 1990 pe listele cartelului electoral Gruparea Democratică de Centru, care a obținut un mandat de deputat, dar pentru reprezentantul FDR (Petrișor Morar). În preajma alegerilor din 20 mai 1990, PLDR făcea un apel, prin glasul președintelui său, Ștefan Cincă, prin care cerea electoratului să nu dea girul său nici dreptei, nici stângii, nici chiar căii de mijloc, centrului democratic, ci, în mod echilibrat, celor trei direcții fiindcă în programele lor se află „un grăunte de aur, bun de așezat în balanța viitorului nostru”.

La 25 ianuarie 1993, TMB a admis cererea de schimbare a denumirii PLDR în *Partidul Democrat Român*. Această formațiune politică nu și-a mai făcut simțită prezența în viața publică timișeană.

Președintele PLDR Timiș a fost prof. Marian Ștefan Pavelescu (1990 – 1992).

Partidul Muncitoresc Român (PMR)

Partidul Muncitoresc Român (PMR) a fost înregistrat ca persoană juridică la TMB, sectorul 4, prin sentința civilă nr. 9/24 martie 1995 și s-a reînregistrat în conformitate cu Legea partidelor politice nr. 27/1996.

PMR se declară formațiune politică de stânga. Semnul PMR: secera și ciocanul, încadrate de soare, reprezentând alianța dintre muncitori și țărani.

Filiala din Timiș a PMR a fost înființată la 18 aprilie 1997. Președintele Consiliului Județean al PMR este ing. Mihai Mailat.

Sediu: PMR nu dispune de sediu propriu. Contact: str. Dumitru Chiriac nr. 10, ap. 15, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-217799.

Partidul Național al Automobilistilor (PNA)

Partidul Național al Automobilistilor a luat naștere la începutul anului 1996 și a activat până la 19 iunie 1999, când a fuzionat cu PDSR prin absorbție.

Însemnul PNA: o elipsă prevăzută în exterior cu o banderolă inscripționată în jumătatea de sus cu **PARTIDUL NAȚIONAL AL AUTOMOBILIȘTILOR**, iar în jumătatea de jos, pe fond de culoare galbenă, avea pe mijloc o linie întreruptă. În centrul elipsei erau inscripționate inițialele PNA.

Conform Statutului și Programului, Partidul Național al Automobilistilor a fost un partid de centru care, respectând Constituția, a militat pentru promovarea valorilor democrației parlamentare, ordinii de drept, separării puterilor în stat și pluripartidismului, care a acționat pentru unitatea statului, apărarea libertății, respectarea suveranității naționale și integrității teritoriale a României. Așezând la temelia sa interesele și aspirațiile supreme ale națiunii, PNA a militat pentru promovarea unui dialog constructiv și a relațiilor cu celelalte formațiuni politice, a luptat pentru o viață demnă, prosperă și civilizată. PNA a fost deschis colaborării cu partidele și celelalte formațiuni politice din Europa și de pe alte continente.

Partidul Național al Automobilistilor și-a stabilit următoarele obiective politice: să acorde o atenție deosebită concentrării acțiunilor de

decizie de la nivel central și local în direcția dezvoltării mai intense a ramurilor industriale purtătoare de progres tehnic, a unităților de cercetare științifică, inclusiv prin atragerea capitalului străin și afirmarea inițiativei particulare, în vederea redresării sectoarelor productive care condiționează dezvoltarea automobilismului, a turismului automobilistic la nivelul standardelor europene și a tendințelor de modernitate în acest domeniu distinct al vieții economice și sociale a țării; să acționeze prin mijloace politice pentru a determina intensificarea preocupării factorilor de decizie, a agenților economici, a tuturor participanților la traficul rutier, pentru repartizarea rațională a resurselor de finanțare la nivel central și în teritoriu, pentru creșterea siguranței în circulația rutieră, pentru protecția mediului înconjurător și a echilibrului ecologic; să acționeze pe plan central și prin organizațiile sale teritoriale pentru intensificarea economiei de piață și a procesului de reformă pe temeiul diversificării tipurilor de proprietate – particulară și de stat, asociativă cu capital autohton, mixt și străin – în scopul asigurării unei game largi și performante de prestări servicii specifice domeniului; să determine înfăptuirea unei strategii active pe linia integrării fenomenului automobilistic național în Comunitatea Europeană, precum și în celelalte zone ale lumii, în conformitate cu convențiile internaționale; să acționeze pentru protecția automobilisților din categoriile de cetățeni defavorizați, îndeosebi pensionari, prin crearea unor noi forme de asistență, pentru compensarea unor efecte negative determinate de conjuncturi nefavorabile ale economiei, prevenirea arbitrarului și a corupției.

PNA a fost organizat și a funcționat pe baza principiului teritorial. PNA Timiș s-a constituit la 16 februarie 1996. Organele de conducere ale organizației județene au fost: Conferința Județeană, Consiliul Coordonator, Biroul Executiv. În administrația județului, PNA a fost reprezentat prin consilierul Ionel Patrichi, care a intrat în CJT pe listele PL'93 dar, între timp, s-a declarat independent.

PNA a activat până la data fuzionării prin absorbție cu PDSR Timiș, în luna iunie 1999, când avea aproximativ 3000 de membri.

Președinți PNA Timiș: Maria Pacia (1996 – 1997; 1998 – 1999), Ionel Patrichi (1997 – 1998).

Rezultatele obținute de PNA Timiș la alegeri:

A. Alegerile locale

Iunie 1996: PNA a câștigat 6 mandate de consilieri locali.

B. Alegerile legislative

3 noiembrie 1996: PNA nu a obținut numărul de voturi necesar intrării în Parlament.

Partidul Național Democrat (PND)

PND s-a înregistrat la TMB pe baza deciziei civile nr. 13/18 ianuarie 1990. La alegerile parlamentare din 20 mai 1990, s-a prezentat pe listele Grupării Democratice de Centru, din care mai făceau parte FDR și PLDR. GDC a reușit, în județul Timiș, să obțină un mandat de deputat, dar pentru reprezentantul FDR, primul pe listă. În 1992, PND a fuzionat prin absorbție cu Partidul Social Democrat Tradițional.

Partidul Național Democrat Creștin (PNDC)

Pe plan național, Partidul Național Democrat Creștin (PNDC) s-a înființat la 6 septembrie 1990, fiind înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 106.

Sigla PNDC este o cruce albă cu contur negru, care simbolizează credința, demnitatea, democrația și libertatea.

Sloganul: „Crucea va aduce speranța!”

Din PNDC fac parte frunțași ai partidelor istorice care au făcut temniță grea în închisorile comuniste, eroi ai Revoluției din Decembrie 1989, oameni aparținând tuturor categoriilor socio-profesionale, persoane care îmbrățișează ideologia democrat-creștină. Partidul Național Democrat Creștin declară că este singurul partid din România care susține **neutralitatea** drept calea pe care țara noastră se va alătura unei Europe unite. PNDC promovează doctrina Internaționaliei Democrat Creștine, pe care o consideră a fi principala forță europeană în acest moment. Doctrina PNDC se bazează pe principiile moralei creștine.

Partidul Național Democrat Creștin susține, în programul său, că are următoarele obiective: redresarea economiei naționale prin ridicarea acesteia la nivel organizatoric și tehnologic de tip vest-european cu salarii corespunzătoare; sprijinirea inițiativei personale a fiecărui cetățean în scopul refacerii „mijloacelor”, osatura unei economii sănătoase; reducerea fiscalității și taxelor vamale pentru încurajarea comerțului; întărirea monedei naționale prin raportarea ei la parametri și indicatori financiari performanți; punerea în valoare a potențelor naturale ale României; învățământul gratuit

și de calitate; credite cu dobânzi mici, pe termen lung, pentru construcții de locuințe; vânzarea de terenuri pentru construcția de locuințe la prețuri accesibile; credite nerambursabile pentru tinerii căsătoriți specialiști în agricultură care se stabilesc în mediul rural; crearea de locuri de muncă pentru tânără generație; promovarea unui număr cât mai mare de tineri în viața politică a țării.

Partidul Național Democrat Creștin recunoaște și respectă idealurile Revoluției Anticomuniste din Decembrie 1989, se pronunță pentru iertarea nedreptăților de orice fel prin reconciliere națională. În concepția PNDC, România trebuie să devină cu adevărat un stat de drept, național și unitar, bazat pe credința în Dumnezeu, în popor și armată, în dreptate și proprietate în hotarele strămoșești.

Filiala Timiș a Partidului Național Democrat Creștin s-a constituit în 1996.

Președinți PNDC Timiș: Silvia Ioana Hanuș (1996 – 1999); Ștefan Horvath (*martie 1999* -).

Sediul: PNDC Timiș nu dispune de sediu propriu. Contact: Str. Timiș nr. 5, Sc. D, ap. 9, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-127261.

Rezultate obținute de Partidul Național Democrat Creștin – filiala Timiș la alegeri:

4 iunie 2000: PNDC nu a obținut mandate de primari sau consilieri.

Partidul Național Liberal (PNL)

Partidul Național Liberal este prima organizație politică din România care a promovat doctrina liberalismului politic și economic.

Moștenitor direct al asociației politice *Dreptate-Frăție*, înființată în 1843, trecând prin cele două tendințe de orientare între liberalii radicali și liberalii moderati între 1858 – 1875 și luând la data de 24 mai 1875 denumirea de azi, Partidul Național Liberal și-a adus o contribuție însemnată la toate momentele istorice majore ale României moderne: Revoluția de la 1848; Unirea Principatelor; proclamarea și apoi cucerirea prin sânge a Independenței; proclamarea Regatului României; reformele de structură, menite să democratizeze societatea românească; împrăștierea țăranilor; sufragiul universal, liber exprimat; dezvoltarea economiei și în special a unei industrii naționale; adoptarea Constituției din 1923 ș.a. PNL a fost partidul care s-a aflat cel mai mult la guvernare

înaintea de cel de-al doilea război mondial. La 30 martie 1938, Carol II a desființat prin Decret Regal partidele politice, dar PNL și-a continuat activitatea. La sfârșitul anului 1947, în urma arestării și întemnițării majorității cadrelor partidului, PNL și-a încetat activitatea. La 22 decembrie 1989, un grup de vechi membri ai PNL au format un Comitet de Inițiativă pentru reînființarea PNL.

Reînființarea Partidului Național Liberal a fost oficializată prin sentința civilă nr. 4/15 ianuarie 1990 a TMB: PNL a făcut parte din CPUN cu trei reprezentanți (Radu Câmpăanu, Ionel V. Săndulescu, Dan Amedeu Lăzărescu).

La 12 iulie 1990 s-a produs prima sciziune în partid, în urma căreia a luat ființă Partidul Național Liberal – Aripa Tânără. În octombrie 1990 PNL a fuzionat cu Partidul Socialist Liberal (PSL). La 15 decembrie 1990 PNL a participat la constituirea Convenției Naționale pentru Instaurarea Democrației, iar la 26 noiembrie 1991 – la crearea CDR, alături de PNȚCD, PER, PAC, PSDR și UDMR.

La 11 aprilie 1992, PNL a părăsit CDR, ceea ce a provocat o nouă sciziune. Grupul disident, condus de Nicolae Cervei a înființat un nou partid politic, Partidul Național Liberal – Convenția Democratică. La 26 iunie 1992, PNL a absorbit Partidul Țărănesc Republican. La Congresul de la Brașov (26 – 28 februarie 1993), PNL a fuzionat cu Noul Partid Liberal (NPL) constituit în urma desprinderii unui grup din PNL-AT. La același congres, Radu Câmpăanu a fost înlocuit din funcția de președinte al partidului cu Mircea Ionescu-Quintus. Adepții fostului președinte au constituit o nouă formațiune politică, pe care au înregistrat-o la TMB la 9 mai 1995, sub denumirea de *Partidul Național Liberal – Câmpăanu* (PNL-C).

Statutul în vigoare al PNL a fost adoptat la Congresul Extraordinar din 28 martie 1998 și înregistrat la TMB, secția a III-a civilă, prin decizia nr. 10/1998.

PNL este persoană juridică de drept public și își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul României, în conformitate cu normele Constituției, ale Legii partidelor politice și ale prevederilor Statutului în vigoare.

Însemnul partidului și semnul său electoral este săgeata, încadrată într-un pătrat din colțul din stânga jos, cu vârful în partea din dreapta sus.

Sloganul partidului: „Prin noi înșine!"; din 2000 – „Prin noi înșine, în Europa!".

PNL se definește ca formațiune de centru-dreapta.

De-a lungul istoriei sale postdecembriste, deși a cunoscut repetate sciziuni și disidențe, PNL și-a sporit rândurile prin fuziuni și absorbții: 26-28 februarie 1993 – cu Noul Partid Liberal; 1998 - cu PNL-CD; 1998 – cu Partidul Alianței Civice; 1998 – cu Partidul Liberal (rezultat din fuziunea dintre PL'93 și partea din PNLCD care nu s-a aliat la fuziunea anterioară).

PNL urmărește, în activitatea sa, numai obiective politice și are ca principal scop promovarea valorilor individuale, a intereselor naționale, a democrației, pluralismului politic și doctrinei liberale.

PNL își propune realizarea următoarelor obiective prioritare: respectarea și garantarea drepturilor fundamentale ale omului și ale cetățeanului; garantarea proprietății private, stimularea inițiativei particulare, în condițiile unei economii de piață libere, educarea cetățenilor în spiritul democrației și încurajarea acestora de a participa la viața publică, în toate structurile societății civile; dezvoltarea și consolidarea clasei de mijloc, ca parte însemnată a societății românești; consolidarea instituțiilor statului de drept și promovarea ordinii liberale; respectarea și apărarea suveranității naționale, a independenței și unității statului, a integrității teritoriale; respectarea, promovarea și apărarea intereselor supreme ale poporului român, inclusiv cele ale minorităților etnice, în spiritul valorilor morale tradiționale; integrarea României în sistemul instituțiilor și organizațiilor euro-atlantice, în condițiile promovării intereselor țării și asigurării securității și apărării naționale.

Filiala Timiș a PNL s-a înființat la 10 ianuarie 1990, având printre membrii fondatori pe: Mihai Zaharie Ruva, Liviu Șușanu, Horia Musta.

În anul 2000, PNL Timiș are peste 7000 de membri, cuprinși în 79 de organizații locale.

La nivel județean, PNL Timiș a realizat următoarele fuziuni: 1993 – NPL; 1995 – cu PNL-CD; 1998 – a doua fuziune cu PNL-CD; 1999 – MER Timiș; 2000 – PNL – Câmpianu.

PNL Timiș are următoarele organizații asociate: Organizația Tineretului Național Liberal, Clubul Liberal, Asociația Free Minds, Societatea Doamnelor Liberale, Clubul de Dialog Economic și Reformă, Așezământul „I.C. Brătianu" (filială), Asociația Română pentru Libertate și Dezvoltare (filială).

PNL Timiș este reprezentat în organele centrale de conducere a PNL prin: Păun Ioan Otman (*vicepreședinte*), Horia Rusu (*vicepreședinte*), Ovidiu Virgil Drăgănescu (*secretar general*).

PNL a făcut parte din FDAT, CNID, Alianța Civic-Liberală „Liberalii" și CDR (1991 – 1992; 1995 – 2000). Înainte de scrutinul din 4 iunie 2000, a decis să se prezinte la alegeri cu liste proprii.

În perioada 1990 – 1991, PNL Timiș a editat oficiosul *Dialog liberal*.

Președinții PNL Timiș: Mircea Dolga (1990), Victor Babușceac (1990 – 1991), Viorel Coifan (1991 – 2000); Mihai Zaharie Ruva (*coordonator al Comitetului Interimar Județean, 18 iulie 2000 -*).

În administrația națională, PNL Timiș a fost reprezentat de Victor Babușceac – secretar de stat la Ministerul Sănătății în Guvernul Stolojan (1991 – 1992); Viorel Oancea – secretar general al Ministerului de Interne (1998); Mihai Cozariuc – director general în Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (1998 -).

La nivelul administrației județene, PNL Timiș a fost reprezentat prin: subprefect – Viorel Coifan (1991 – 1992), Călin Drug (1992 – 1993); președintele CJT – Viorel Coifan (1992 – 1996; 1996 – 2000).

Rezultatele obținute de PNL Timiș la alegeri:

A. Alegerile legislative

20 mai 1990: 1 senator (Mihai Zaharie Ruva), 2 deputați (Horia Rusu, Dinu Patriciu).

23 septembrie 1992: PNL nu a reușit să devină partid parlamentar.

3 noiembrie 1996, în cadrul CDR: 1 senator (Dan Amedeu Lăzărescu), 2 deputați (Ovidiu Virgil Drăgănescu; Vasile Dănilă – inițial supleant, intrat în Parlament în urma decesului deputatului George Șerban).

B. Alegerile locale

1992, pe listele CDR. La Peciu Nou, prezentându-se cu liste proprii, PNL a obținut un mandat de consilier local.

1996, pe listele CDR, având 5 consilieri județeni (Viorel Coifan, Mihai Olariu, Gheorghe Mircea Bogoevici, Ionel Cinghiță, Ioan Rado).

2000: 11 primari, 11 viceprimari, 154 consilieri locali, din care 3 în CLT (Viorel Oancea, Dorin Popovici, Adriana Blaj); 5 consilieri județeni (Viorel Coifan, Viorel Raț, Mihai Olariu, Liviu Borha, Mihai Cozariuc).

Partidul Național Liberal – Aripa Tânără (PNL-AT)

Vezi *Partidul Liberal* 1993.

Partidul Național Liberal Câmpeanu (PNL-C)

PNL-Câmpeanu s-a constituit în urma Congresului Partidului Național Liberal de la Brașov din 26 – 28 februarie 1993, când președintele de până atunci al partidului, Radu Câmpeanu, a fost înlocuit din funcție cu Mircea Ionescu-Quintus. Adepții lui Radu Câmpeanu l-au urmat în înființarea unui nou partid, înregistrat la 9 mai 1995 la TMB sub denumirea de *Partidul Național Liberal – Câmpeanu*.

Principalele deziderate enunțate de PNL-C sunt: instaurarea unei reale democrații și garantarea respectării legilor țării; structurarea rapidă a unui sistem economic viabil bazat pe proprietatea particulară care să garanteze dezvoltarea și progresul României; realizarea cadrului necesar pentru o economie de piață liberă și prosperă; desființarea monopolurilor de stat ce sufocă libera concurență și îngrădirea formării noilor monopoluri ce ar pune în pericol mica proprietate particulară; protejarea intereselor naționale ale poporului român prin: apărarea suveranității și integrității teritoriale, prin dezvoltarea învățământului, culturii și sistemului de sănătate, dezvoltarea relațiilor de prietenie cu toate statele lumii și situarea României pe o poziție favorabilă pe plan european; realizarea unei înțelegeri bazate pe solidaritate și armonie între toate segmentele și grupurile din societatea noastră (patronate, sindicate, pensionari, elevi, studenți, mineri, țărani, persoane handicapate etc.).

Principiile fundamentale ale liberalismului, expuse în Statutul PNL-C sunt: libertatea politică, exprimată prin pluralism și exercitarea nestingherită a drepturilor de asociere; libertatea economică, exprimată prin proprietatea particulară și libera inițiativă; libertatea culturală, care îngăduie exprimarea tuturor ideilor și actelor de cultură (filosofice, religioase și de orice altă natură), desăvârșind libertatea de conștiință.

Sloganul partidului: „Prin noi înșine!”

Însemnul partidului: săgeata.

PNL-C s-a constituit în județul Timiș în anul 1994, între membrii fondatori numărându-se: Delia Barbu, Mircea Ciugudean, Ionel Pleș, Nicolae Barbu, Ana Dobrea, Anatolie Băleanu.

La 1 ianuarie 2000, PNL-C Timiș a fuzionat cu Partidul Național Liberal. Avea, la acea vreme, 30 de organizații locale, însumând aproximativ 800 de membri. Din cei 800 de membri au trecut la PNL 560.

Organele de conducere ale organizației județene au fost: Adunarea Generală, Biroul Județean (alcătuit din președinte, doi vicepreședinți și un secretar).

Președinții PNL-C Timiș: Mircea Pleș (*octombrie 1994 – 1995*), Mircea Ciugudean (*1995 – 1998*), Delia Barbu (*1999 – 1 ianuarie 2000*).

Rezultatele obținute de PNL-C în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

La alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996, PNL-C s-a prezentat în cadrul Alianței Național Libérale Ecologiste (ANLE), care nu a reușit să atingă pragul electoral.

B. Alegerile locale

Iunie 1996: 3 consilieri locali, 1 consilier județean (Nicolae Barbu).

Partidul Național Liberal – Convenția Democratică (PNL-CD)

La 23 ianuarie 1990, TMB a dispus înscrierea în registrul special al partidelor politice a *Partidului Socialist Liberal* (PSL), condus de Nicolae Cervei, pe baza deciziei civile nr. 17. În octombrie 1990, PSL a fuzionat cu PNL, prin absorbție de către acesta. La 15 decembrie 1990 a participat la constituirea Convenției Naționale pentru Instaurarea Democrației (CNID), alături de PNȚCD, PAC, PER, PSDR și UDMR, apoi la crearea Convenției Democratice din România (CDR), la 26 noiembrie 1991. La 11 aprilie 1992, din cauza unor neînțelegeri cu ceilalți parteneri, precum și din dorința de a se individualiza pe eșichierul politic, PNL a părăsit CDR. Grupul disident din PNL, condus de Nicolae Cervei, a anunțat că reactivează PSL și îl transformă într-o formațiune denumită *Partidul Național Liberal – Convenția Democratică*. PNL-CD - creat pe osatura și cu patrimoniul fostului PSL - a dobândit personalitate juridică prin înregistrarea la TMB, în registrul special al partidelor politice, sub nr. 20 din 29 aprilie 1992. PNL-CD a participat la alegerile parlamentare din 27 septembrie 1992 și din 3 noiembrie 1996, precum și la alegerile locale din iunie 1996 pe listele CDR.

La 14 iunie 1997, Partidul Național Liberal – Convenția Democratică a fuzionat cu Partidul Liberal 1993, formațiunea rezultată adoptând, începând cu 28 octombrie 1997, denumirea de Partidul Liberal (PL). În urma acestei fuziuni, PL a fost exclus *de facto* din CDR.

După fuzionare, a fost adoptat un nou statut și un nou Program Politic. La 13 decembrie 1997, PL a lansat ideea constituirii unei Federații liberale, constituite la 6 martie 1998 dar numai din Partidul Liberal, Partidul Național Liberal – Câmpeanu și Partidul Liberal Creștin (Radu Ciuceanu).

La 21 martie 1998, PL a fuzionat cu PNL, prin absorbție de către acesta. Președintele PL, Nicolae Cervenii, care s-a împotrivit fuziunii, a fost suspendat din funcție. Cererea de fuziune a fost admisă de TMB la 7 septembrie 1998 și a rămas definitivă prin decizia TMB din 17 septembrie 1998. Ulterior, Nicolae Cervenii a înființat Partidul Liberal Democrat Român (vezi *Partidul Liberal Democrat Român*).

Însemnul PNL-CD a fost o cheie stilizată, așezată pe verticală, având în partea dreaptă, scrise de sus în jos, inițialele PNL, iar la bază, de la stânga la dreapta, inițialele CD.

Prin locul ocupat pe eșichierul politic, PNL-CD a fost un partid de centru-dreapta.

Partidul Național Liberal – Convenția Democratică a fost un partid liberal care a recunoscut pluralismul opiniilor derivate din această opțiune fundamentală de filosofie politică sau al opiniilor legate de mijloacele prin care ea poate fi concretizată în condițiile țării noastre.

Scopurile principale ale partidului au fost: promovarea, dezvoltarea și aplicarea principiilor democrației, ale statului de drept și economiei libere de piață în societatea românească. Pentru realizarea acestor scopuri, PNL-CD și-a propus: să reinstaureze garanțiile legale și instituționale privind respectarea libertății și a tuturor drepturilor omului și cetățeanului; să susțină inițiativa particulară, bazată pe proprietatea privată, în condițiile unei economii de piață libere; să militeze pentru consolidarea societății civile și implicarea sa activă, în reconstrucția politică, economică, socială și culturală a țării; să promoveze politici destinate ridicării gradului de cultură, educație și civilizație a poporului român; să militeze pentru respectarea demnității poporului român și a tuturor minorităților etnice, în spiritul legii, al valorilor democrației și toleranței; să acționeze pentru integrarea României în sistemul instituțiilor europene și mondiale, în condițiile promovării intereselor țării și ale securității naționale.

Conform reglementărilor statutare, putea deveni membru al PNL-CD orice cetățean român major, indiferent de originea sa etnică, rasă, sex sau confesiune religioasă dacă: drepturile sale cetățenești nu au fost suspendate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă; aderă la statutul și programul partidului; nu este membru al unui alt partid politic; nu a desfășurat o activitate ostilă democrației și drepturilor omului.

PNL-CD a fost organizat și a funcționat la nivel național, județean și local. La nivel județean, au funcționat filiale care au avut propriile lor structuri de conducere și coordonare.

Filiala din Timiș a PNL-CD s-a înființat în 1992. Membrii fondatori: Dan Nicolaescu, Romică Gheran, Teodor Vintilescu, Alexandru Roșcovan (*președinte*). Această filială a fuzionat cu PNL Timiș în 1994. În octombrie 1995 s-a înființat o nouă filială a PNL-CD, avându-i ca fondatori pe Ioan Ciufudean (*președinte*), Marius Marina (*vicepreședinte*), Emil Ostap (*președintele organizației municipale* Timișoara), Viorel Raț, Mircea Nicoară, Adrian Grozav. Această filială a avut și o organizație de tineret, al cărei președinte a fost Mihai Costea.

La data fuzionării prin absorbție cu PNL Timiș, filiala PNL-CD a avut 15 organizații locale, cuprinzând aproximativ 650 membri.

Președinții filialei județene a PNL-CD: Alexandru Roșcovan (1992 – 1994); Ion Ciufudean (1995 – 1997).

Rezultatele obținute în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

27 septembrie 1992, pe listele CDR: 1 deputat (Teodor Vintilescu).

3 noiembrie 1996, pe listele CDR: 1 deputat (Vasile Dănilă), care a ocupat postul rămas vacant în urma decesului deputatului PNȚCD George Șerban în 1999.

B. Alegerile locale

1 iunie 1996: 3 consilieri locali, din care 2 în CLT; 2 consilieri județeni.

Partidul Național Liberal-tradițional (PNL-t)

Vezi Partidul Liberal Monarhist din România.

Partidul Național Român (PNR)

Partidul Național Român a luat ființă la 14 martie 1998 prin fuziunea dintre Partidul „Noua Românie” (*președinte Virgil Măgureanu*) și Partidul Democrat Agrar din România (*președinte Mihai Berca*). PNR a fost înscris în registrul partidelor politice prin decizia TMB din 9 septembrie 1998.

PNR s-a considerat continuatorul Partidului Național al Românilor din Transilvania, înființat în 1885.

Sloganul PNR: „A treia cale, România în bunăstare!”

Însemnul PNR și semnul său electoral: arcul cu săgeata, însemn ce datează din 1885.

În Programul adoptat la Congresul de constituire (14 martie 1998), PNR s-a autodefinit ca partid de centru, în doctrina căruia elementele neolibérale se împletesc cu cele social-democrate.

Ideea fundamentală a Programului a fost aceea că „nivelul de trai și calitatea vieții reprezintă adevăratul motor al dezvoltării și premise integrării României în fluxurile și tendințele europene și mondiale”.

După Congresul din 27-28 martie 1999, a fost dat publicității „Conceptul Național de susținere a capitalismului și a clasei de mijloc”, în care se sublina că PNR a urmărit ca obiective fundamentale: promovarea și consolidarea capitalismului autohton; sprijinirea clasei de mijloc; asigurarea securității alimentare și a nivelului de trai decent al populației.

În programul politic aprobat de Congresul extraordinar al PNR, desfășurat la Brașov în 5-6 februarie 2000, se arată că România are nevoie de o politică pragmatică, credibilă și eficientă. Această politică trebuie să fie o alternativă de centru, echilibrată, care să creeze, cu prioritate, condițiile pentru dezvoltarea României. Obiectivele prioritare ale acestei politici, în concepția PNR, trebuie să fie: trecerea la o formulă bazată pe o majoritate neangajată civic – prin practica excluderii de la putere – spre o formulă orientată spre eficiență puterii. Soluția PNR era aceea a guvernării specializate, tehnocratice, având sprijinul politic parlamentar completat cu treptata instituire a unor forme parlamentare complementare, care să permită grupurilor profesionale și specialiștilor să participe nemijlocit la actele de legiferare și guvernare. Obiectivul principal al acestei guvernări ar fi organizarea și regândirea reformei economice și politice, care să asigure trecerea la compatibilizarea

accelerată cu procesele și stările de lucruri din țările dezvoltate. Reforma politică se bazează pe intensificarea activității legislative a Parlamentului, care trebuie să redevină instituția fundamentală a democrației românești și, de asemenea, pe perfecționarea sistemului de servicii oferite cetățenilor de instituțiile publice. Reforma politică implică crearea unor noi forme de participare a grupurilor sociale la actul legiferării, pe care urmează a le defini, dar care se leagă evident de posibilitatea participării specialiștilor și antrenării elitelor profesionale la legiferare.

În concepția PNR, reforma economică trebuie să se orienteze spre câteva direcții majore: regândirea procesului de privatizare industrială, agrară, bancară și financiară; susținerea sectorului privat; sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii; stimularea valorificării întregului potențial agricol al țării; dezvoltarea pieței interne a consumului; stimularea investițiilor datorate capitalului autohton și a celui străin; dezvoltarea rurală complexă.

Reforma instituțiilor trebuia să se producă prin stimularea dezvoltării unei morale bazate pe respectul și cultivarea cetățeanului.

În Programul său politic, PNR a mai subliniat că politica nu trebuie să fie un amestec de voluntarism și lipsă de profesionalism, pe fondul unei subdezvoltări persistente. Ea trebuie să fie rezultatul combinat al dezvoltării economice și al dezvoltării politice, pe fondul creșterii coeziunii și solidarității politice.

La 9 august 2000, PNR a fuzionat cu PUNR, constituind partidul Alianța Națională.

PNR a fost organizat pe criteriul administrativ-teritorial. Organele de conducere ale organizației județene: Conferința Județeană, Consiliul Județean (168 persoane), Biroul Executiv (15 persoane) și Biroul Permanent (9 persoane: președinte, prim-vicepreședinte și 7 vicepreședinți).

PNR Timiș a luat ființă în urma Congresului din 14 martie 1998. Membrii fondatori au fost: Vasile Popa, Gabriel Câmpăanu, Mihail Homeag, Marian Sima, Gheorghe Grigore, Vasile Petre, Nicola Trăilă ș.a.

În primăvara anului 2000, PNR Timiș avea 51 de organizații și aproximativ 14.500 de membri.

Președinte: prof. univ. dr. Vasile Popa (1998 – 2000). În urma creării Alianței Naționale, acesta a devenit co-președinte al noii formațiuni politice.

Rezultatele obținute de PNR Timiș la alegeri:

PNR a participat cu liste proprii la alegerile din 4 iunie 2000, obținând: 1 primar, 1 viceprimar și 26 consilieri locali.

Sediul: Str. Ștefan cel Mare, bloc C 14-15, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-288233.

Partidul Național Țărănesc (PNȚ)

PNȚ s-a reînființat după Revoluția din 16-22 Decembrie 1989. Conform Statutului, PNȚ este o organizație care urmărește numai obiective politice democratice. PNȚ cuprinde în rândurile sale cetățeni români care, cunoscând Platforma politică și Programul acestuia, militează pentru înfăptuirea lor în vederea propășirii României.

În îndeplinirea nobilei cauze ce liber și-au asumat-o, membrii PNȚ sunt chemați să dea dovadă de o înaltă conștiință cetățenească, să aibă o comportare demnă în familie și în societate, având drept călăuză Morala Creștină și respectarea normelor prevăzute în Statut.

Însemnul partidului și semnul lui electoral este un dreptunghi în care, în partea superioară, este înscrisă denumirea abreviată a partidului – P.N.Ț. – sub care este desenat semnul electoral, schematizat printr-o elipsă mare și una interioară, mică.

Programul PNȚ cuprinde următoarele puncte principale: permanenta preocupare a PNȚ constă în adoptarea celor mai eficiente soluții care conduc la realizarea în proporție multumitoare a cerințelor sociale; continua mișcare a raporturilor economice, a fenomenelor imprevizibile sau interferarea unor cauze ce impun o rezolvare imediată; suplimentează fondul programului cu recurgerea la soluții de ordonanță; PNȚ își rezervă prerogativa modificării programului, în totalitate sau în parte, ori de câte ori consideră necesar.

Membrii al PNȚ poate fi orice persoană cu cetățenie română, indiferent de naționalitate sau confesiune religioasă, în vârstă de minim 18 ani. Calitatea de membru se obține în urma liberei adeziuni prin care se consimte să respecte prevederile statutare și îndeplinirea Programului și Platformei partidului.

Organizațiile PNȚ se constituie în municipii, capitale de județ, în orașe și comune. Municipiul București este considerat cu statut de județ. Numărul minim de membri pentru constituirea organizațiilor PNȚ

este următorul: organizația județeană – 300 de membri; organizația orășenească – 50 de membri; organizația comunală – 20 de membri.

La nivelul organizației județene, activitatea este condusă de un Birou Județean de Conducere, format din: președinte, prim-vicepreședinte, doi vicepreședinți, un secretar și secretar adjuncți.

PNȚ – Timiș s-a înființat la 27 decembrie 1989. În anul 2000, PNȚ – Timiș are 16 organizații, cuprinzând aproximativ 700 de membri.

Președintele PNȚ – Timiș: Ioan Magheț (*mai 1990 - 2000*).

În 1998, PNȚ Timiș a aderat la Alianța de Centru-Stânga, în care a rămas până în 2000.

În urma rezultatelor nesatisfăcătoare obținute la alegerile locale din 4 iunie 2000, conducerea PNȚ Timiș a fost demisă.

Rezultatele obținute de PNȚ – Timiș în alegerile locale:

Iunie 1996: 1 consilier în CLT (*Teodor Tăut, după decesul acestuia – Petru Juravle*), 2 consilieri în CJT (*Ion Sandoșă, Tudor Stănescu*).

Iunie 2000: nu a reușit să obțină mandate.

La alegerile parlamentare din 1992 și 1996, PNȚ nu a reușit să depășească pragul electoral.

Sediul: Str. Ungureanu, Nr. 13, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 205862.

Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat (PNȚCD)

PNȚCD s-a înființat, la nivel național, la 8 ianuarie 1990 și a fost înregistrat cu numărul 1 în registrul partidelor politice deschis după Revoluția din Decembrie 1989. Se consideră continuatorul tradițiilor Partidului Național Țărănesc, care a luat ființă la 10 octombrie 1926, prin fuziunea Partidului Național (1881) cu Partidul Țărănesc (1918). PNȚ a fost dizolvat prin Decret Regal la 30 martie 1938 și a reintrat în legalitate după 23 august 1944, fiind însă dizolvat, de această dată de regimul comunist, la 29 iulie 1947. La 22 decembrie 1989, PNȚ și-a reluat activitatea. La 28 decembrie 1989, PNȚ a fuzionat cu Partidul Creștin Național Țărănesc (PCNT), adoptând denumirea de Partidul Național Țărănesc Creștin și Democrat. În timpul regimului comunist, un nucleu al PNȚ și-a păstrat, în ilegalitate, identitatea, sub conducerea lui Corneliu Coposu.

Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat a utilizat, de-a lungul timpului, ca abrevieri oficiale: PNȚ-cd, PNȚ-CD, PNȚCD (actuala formă). Simbolul electoral: ochiul.

Conform Statutului, principiile fundamentale ale PNȚCD sunt: morala creștină, patriotismul luminat și dreptatea socială. Principiul *moralei creștine* semnifică recunoașterea și apărarea credinței strămoșești și a cultelor creștine, recunoașterea celorlalte religii, respectarea adevărului, instaurarea unei vieți publice și private întemeiate pe armonie socială și bune moravuri cetățenești, precum și promovarea înțelegerii și îngăduinței față de oameni. Acest principiu exclude intoleranța, ura și confruntarea violentă între indivizi, categoriile sociale și naționalități. În același timp, PNȚCD este un partid laic, care se distanțează de orice fundamentalism religios și se opune transferului particularismului cultelor în zona confruntărilor politice. Partidul este deschis reprezentanților tuturor religiilor care acceptă principiile generoase ale moralei creștine. Principiul *patriotismului luminat* înseamnă, în concepția PNȚCD, devotament pentru Patrie și Popor, apărarea suveranității, independenței, unității și indivizibilității Statului român, a integrității sale teritoriale, promovarea tradițiilor, culturii și civilizației neamului până la granițele sale etnice, precum și stabilirea de relații amicale și de colaborare cu toate statele democratice ale Europei și ale lumii. Pe plan intern, principiul patriotismului luminat implică apărarea și promovarea valorilor naționale, culturale și spirituale, printr-o politică de bună înțelegere cu minoritățile naționale, bazată pe recunoașterea libertăților și drepturilor legitime de limbă și credință proprie, protejarea tradițiilor culturale și sociale ale acestora și încurajarea armoniei și solidarității interetnice între națiunea română și minoritățile naționale, excluzând totodată xenofobia, șovinismul, rasismul, separatismul și intoleranța etnică. Acest principiu presupune o politică externă de pace și bună înțelegere cu toate popoarele precum și acordarea unui sprijin activ cultural, educațional și spiritual pentru toți românii care trăiesc dincolo de granițele țării.

În viziunea PNȚCD, principiul *democrației* se realizează prin instaurarea și consolidarea statului de drept, în care libertățile și drepturile fundamentale ale persoanei, inclusiv dreptul la proprietatea particulară, drepturi recunoscute ca inalienabile și inviolabile să fie apărute și garantate. Puterile în stat emană de la popor și sunt exercitate de reprezentanții poporului, liber și egal aleși. Principiul democrației exclude orice inegalitate sau discriminare pe criterii de sex, rasă, naționalitate, religie sau

confesiune, grad de cultură, convingeri ori apartenență politică sau socială precum și stare materială. Democrația presupune crearea și respectarea mecanismelor democratice și respinge orice formă de autoritarism sau totalitarism. În concepția PNȚCD, democrația presupune, de asemenea, faptul că natura legăturilor funcționale care se stabilesc între structurile sociale ierarhice funcționează potrivit principiului subsidiarității. Acest principiu permite maximum de libertate și autonomie între structurile de bază și consideră că, doar în subsidiar, organismele centrale trebuie să-și facă simțită intervenția, numai atunci, când și acolo unde structura de bază nu își mai poate autogregla echilibrele funcționale.

Dezvoltând conținutul principiului *dreptății sociale*, Statutul PNȚCD arată că acesta se împlinește prin respectarea demnității umane, prin egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii, prin afirmarea și promovarea valorilor și realizarea egalității șanselor în competiția socială, printr-o alocare a resurselor care să asigure un nivel corespunzător de dezvoltare a educației, sănătății și culturii, asigurarea protecției persoanelor și categoriilor defavorizate și printr-o economie socială de piață cu caracter participativ, realizată într-un mediu competițional echitabil.

PNȚCD este organizat pe criterii teritoriale.

Organizația PNȚCD Timiș a luat ființă la 28 decembrie 1989, în casa avocatului Nicolae Popovici, având 45 de membri fondatori, între care: Dante Sedan, George Stănescu, Nicolae Nanu, Ioan Toma, Ștefan Iosif Drăgulescu. Președintele grupului de inițiativă a fost Nicolae Popovici. Conferința municipală fondatoare a avut loc la 13 martie 1990, președinte al Comitetului de conducere fiind ales dr. Dante Sedan. La 3 aprilie 1990 s-a constituit, prin Conferință județeană, PNȚCD Timiș. În anul 2000, PNȚCD Timiș are organizații în toate cele 82 de unități administrativ-teritoriale din județ și cuprinde peste 10.000 de membri.

PNȚCD Timiș grupează totalitatea organizațiilor locale de pe teritoriul județului, Senatul, filialele județene ale organizațiilor speciale (Organizația de Femei, Organizația Județeană Muncitorească, Tineretul Universitar Creștin-Democrat, Organizația de Tineret, Organizația Elevilor) și filialele județene ale organizațiilor auxiliare (Asociația Medicilor Creștin-Democrați, Asociația Inginerilor, Asociația Agronomilor, Asociația Cadrelor Didactice din Învățământul Preuniversitar, Asociația Cadrelor Didactice din Învățământul Universitar, Asociația Juriștilor, Asociația Economiştilor). PNȚCD Timiș este susținut de Clubul Oamenilor de Afaceri Creștin-Democrați și de Clubul Femeilor Creștin-Democrate din Banat.

Forurile de conducere ale organizației județene sunt: Conferința județeană, Comitetul de Conducere, Biroul de Conducere.

Președinții PNȚCD Timiș: Ioan Magheț (3 aprilie 1990 – mai 1990), Tănase Pavel Tăvală (interimar din mai 1990 până în octombrie 1990; ales la conferința județeană din octombrie 1990. A exercitat funcția până în 1995). Gheorghe Ciuhandu (1995 -).

PNȚCD Timiș a fost membru fondator al FDAT, al CNID, al CDR și, în sfârșit, al CDR 2000.

PNȚCD Timiș a editat, în 1990, periodicul *Vestul*, reluând astfel tradiția ziarului cu același nume din perioada interbelică.

PNȚCD Timiș a fost reprezentat în administrația de stat prin Ștefan Iosif Drăgulescu, ministru al sănătății (decembrie 1996 – decembrie 1997). În administrația județeană, PNȚCD a fost reprezentat de: Dumitru Mircea Ganț – prefect (28 decembrie 1996 – 5 mai 2000), Liviu Barbu – prefect (5 mai 2000 -); vicepreședinți ai CJT – Mircea Doru Checeanu (1992 – 1996), Heinrich Drobny (1992 – 1996), Marius Popovici (1996 – 2000; 2000 -), primarul Timișoarei – Gheorghe Coriolan Ciuhandu (1996 – 2000; 2000 -), viceprimari ai Timișoarei – Vasile Olteanu (1994 – 1996), Adrian Orza (2000 -).

În conducerea centrală a partidului, PNȚCD Timiș este reprezentat de Gheorghe Coriolan Ciuhandu, vicepreședinte (1999 -).

Rezultatele obținute de PNȚCD Timiș la alegeri:

A. Alegerile legislative

20 mai 1990: 1 deputat (Valentin Gabrielescu).

27 septembrie 1992 (pe listele CDR): 2 deputați (George Stănescu, Petru Dugulescu).

3 noiembrie 1996 (pe listele CDR): 1 senator (Ștefan Iosif Drăgulescu), 4 deputați (Petru Dugulescu, Teodor Stanca, George Șerban, Tănase Pavel Tăvală).

B. Alegerile locale

9/23 februarie 1992, pe listele CDR. În localitatea Peciu Nou, prezentându-se cu liste proprii, PNȚCD a obținut 3 mandate de consilieri locali.

Iunie 1996, pe listele CDR: a obținut Primăria Timișoara, prin Gheorghe Ciuhandu. În CJT a dispus de 7 consilieri (Marius Popovici, Viorel Zoltan Sasca, Ioan Pop, Mircea Mracec, Mihai Lalescu, Constantin Țăranu, Mihai Racoviceanu).

4 iunie 2000, pe listele CDR: a obținut Primăria Timișoara, prin Gheorghe

Ciuhandu și 8 mandate în CLT (Silviu Sarafolean, Dan Radoslav, Caius Muțiu, Radu Străin, Adrian Orza, Cornel Mistor, Valentin Moldovan, Vasii Călin, Pavel Țepeneu) și 8 mandate în CJT (Marius Popovici, Viorel Zoltan Sasca, Paul Pârșan, Sorin Pescariu, Ioan Bucătariu, Constantin Țăranu, Adrian Găvrută, Despina Văduva).

Sediul: Str. Vasile Alecsandri nr. 4, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-130132.

Partidul „Noua Românie” (PNR*)

Partidul „Noua Românie” a fost înregistrat la TMB prin decizia civilă nr. 17/24 octombrie 1994. Conform Statutului, Partidul „Noua Românie” a urmărit obiective politice apărute dintr-o necesitate profundă a vieții sociale și politice din țara noastră, acestea vizând înlăturarea primejdiei grave a sfârșirii societății românești prin redobândirea sensului solidarității și cooperării, la toate nivelurile, precum și între generații, pentru a materializa o nouă șansă în autodezvoltarea indivizilor integrați în diferite comunități până la nivelul acelei comunități reprezentate de Statul Național Unitar Român.

Partidul „Noua Românie” a militat pentru caracterul ireversibil al reformelor, pentru consecvență și eficiență în continuarea și adâncirea transformărilor structurale în domeniile vieții sociale, începând cu economia, cu producția, pentru garantarea și promovarea egală a dreptului de proprietate privată, pentru o reală justiție socială, pentru garantarea drepturilor și libertăților politice ale cetățenilor, pentru instaurarea efectivă a statului de drept în România.

Partidul „Noua Românie” a militat pentru bunăstarea generală bazată pe muncă, merit și recunoaștere justă a talentului persoanei și care are ca modalitate de realizare acumularea de valori și libertatea recunoscute și încurajate de stat.

Partidul „Noua Românie” a militat pentru dialogul constructiv dintre diferitele nivele comunitare existente pe teritoriul României și comunități similare din afara granițelor țării, dialog intermediat pe recunoașterea reciprocă a drepturilor și realităților istorice, pentru acces neîngrădit și meritat la valorile și bunăstarea civilizației contemporane.

Sigla partidului a fost NR. Însemnul partidului a fost sigla NR în culoare bronz pe un fond galben, înscrise într-un cerc în care partea superioară este albastră, iar cea inferioară este roșie. Semnul electoral

al partidului a fost reprezentat de trei săgeți paralele, înclinate la 60 de grade față de orizontală, având o bază comună.

Partidul „Noua Românie” a apărut și promovat interesele și valorile naționale, a respectat dreptul la identitate culturală, religioasă și etnică, garantat de statutul de cetățean român, a respins orice manifestare de rasism și șovinism, de separatism etnic și teritorial în cadrul statului național unitar.

La nivel județean, organele de conducere ale Partidului „Noua Românie” au fost: Convenția Județeană, Consiliul Județean, Biroul Executiv Județean.

La 14 martie 1998, Partidul „Noua Românie” a fuzionat cu PDAR, constituind o nouă formațiune politică, Partidul Național Român (vezi și *Partidul Național Român*).

Președinte al Partidului „Noua Românie” – filiala Timiș a fost prof. univ. dr. Vasile Popa.

Rezultatele obținute de PNR la alegeri:

A. Alegerile locale

Iunie 1996: 3 consilieri locali.

B. Alegerile parlamentare

Noiembrie 1996: rezultatele obținute au fost nesemnificative.

Partidul „Pentru Patrie” (PP)

La nivel național, Partidul „Pentru Patrie” (PP) a luat ființă în anul 1993, fiind înregistrat prin decizia civilă nr. 12 din 11 iunie 1993 a TMB, la cererea unui grup de inițiativă format din foști deținuți politici, veterani de război, luptători anticomuniști și foști membri ai partidului „Totul pentru Patrie”.

Însemnul partidului și semnul electoral este un pătrat, având în interior de două ori litera P.

Conform statutului, obiectivele PP sunt: apărarea suveranității, independenței și integrității statului român; instaurarea și menținerea în România a unui stat de drept, cu instituirea reală a separației celor trei puteri constitutive (executivă, legislativă și judecătorească) necesară unei adevărate democrații, bazată pe principiile moralei creștine și ale drepturilor naturale ale omului (libertate și proprietate individuală) prevăzute în Carta ONU și în toate convențiile internaționale la care a aderat Statul Român,

cu respectarea pluripartidismului politic, ca singur garant al libertăților și drepturilor cetățenești; apărarea, în orice situație, a demnității națiunii române; formarea cetățenilor și implicarea acestora într-un mod constructiv și responsabil în viața publică, prin promovarea și aplicarea unor soluții care să contribuie la propășirea societății românești.

Partidul „Pentru Patrie” se pronunță ferm împotriva oricărei forme de dictatură și consideră democrația ca singura formă de conducere a societății românești, garanția stabilității statului de drept, liniștii interne și prestigiului României peste hotare.

Pentru realizarea acestor obiective, Partidul „Pentru Patrie” menționează în statut că se va folosi în activitatea sa numai de mijloace pacifice, nonviolente, în conformitate cu ordinea de drept prevăzută de Constituție și de legile țării.

Partidul „Pentru Patrie” formulează, de asemenea, în statut, criteriile pe care trebuie să le îndeplinească conducătorii săi la toate nivelele. Conducătorul, începând cu cel de grup și până la organele superioare de conducere, trebuie să dovedească că posedă dăruire de sine, disponibilitatea de jertfă pentru patrie, dragoste de națiune, cinste, moralitate, ordine și disciplină, onoare și preocupare permanentă pentru a menține unitatea și armonia între oamenii cu care colaborează.

Partidul „Pentru Patrie” are următoarea structură organizatorică: grupul de educație morală, civică și politică; organizațiile locale (comunale, orașenești, municipale și ale sectoarelor municipiului București); organizațiile județene și organizația municipiului București; conducerea centrală.

Organizația județeană cuprinde totalitatea membrilor grupurilor aparținând teritoriului administrativ și localităților în raza cărora se află.

În județul Timiș, PP s-a constituit în septembrie 1993, cuprinzând, în anul 2000, câteva sute de membri.

Președintele PP Timiș: prof. Simion Giurgea (*septembrie 1993* -).

Rezultatele obținute de PP la alegeri:

PP a participat, în județul Timiș, la alegerile legislative și locale care s-au desfășurat după constituirea sa (în 1996), fără a putea atinge, prin numărul de voturi obținut, pragul electoral.

Sediu: PP Timiș nu dispune de sediu propriu. Contact: Str. Detunata nr. 4, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-132245.

Partidul Pensionarilor din România (PPR)

PPR a luat naștere în anul 1994, fiind înscris în registrul partidelor politice prin sentința civilă nr. 21 din 12 decembrie 1994 a TMB, Secția a III-a Civilă.

Însemnul partidului este un cerc, în interiorul căruia este înscrisă denumirea și imaginea unei umbrele deschise, totul în alb-negru. Semnul electoral al partidului este o imagine în alb-negru a unei umbrele deschise, având pe calota de culoare neagră înscrise literele P.P.R. (denumirea prescurtată) în culoare albă.

Conform Statutului, PPR este un partid democrat de centru, cu o accentuată componentă socială, ocupându-se cu precădere de rezolvarea prin mijloace politice a problemelor pensionarilor, vârstnicilor, familiilor acestora, precum și ale tuturor persoanelor care au nevoie de protecție socială, în vederea înlăturării cauzelor care provoacă situații nedemne pentru cele mai diverse categorii de cetățeni. PPR se delimitează net de extremismul politic de stânga sau de dreapta.

PPR recunoaște și respectă Constituția României și legile țării și militează pentru libertate, egalitate în fața legilor și promovează echitatea și protecția socială, dreptul la muncă și învățatură.

PPR susține democrația parlamentară, pluripartidismul, separarea puterilor în stat, susține și apără statul unitar, național și suveran și luptă pentru păstrarea independenței și integrității teritoriale a țării.

PPR militează pentru dezvoltarea relațiilor pașnice cu toate statele lumii, în special cu vecinii, pe baza principiilor și normelor dreptului internațional.

PPR a fost organizat și a funcționat pe baza criteriului administrativ-teritorial. Organele de conducere ale unei organizații județene au fost: Conferința Județeană, Comitetul Județean și Biroul Județean.

PPR – Timiș s-a constituit în anul 1994, având în anul 2000 șapte organizații care cuprind aproximativ 1600 de membri.

Președintele PPR – Timiș: Iosif Mărginean (1994 - 2000).

În perioada 1998 – 2000, PPR Timiș a făcut parte din Alianța de Centru-Stânga.

În august 2000, o parte semnificativă a PPR a fuzionat cu Partidul Social Agrar din România, proces în urma căruia a rezultat Partidul Social Agrar și al Pensionarilor. Filiala Timiș a PPR s-a transformat în PSAP, Iosif Mărginean păstrându-și în noua formațiune funcția de președinte.

Rezultatele obținute de PPR Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

1996: la alegerile parlamentare din 1996 PPR n-a reușit să depășească pragul electoral, neobținând nici un mandat.

B. Alegerile locale

1996: 3 consilieri locali, din care 1 în CLT (Iosif Mărginean), 1 consilier județean (Ștefan Fueru).

2000: 3 consilieri locali, din care 2 în CLT (Nicolae Suciu, Petru Popuțe), 2 consilieri județeni (Iosif Mărginean, Zorica Popuțe).

Sediul: Str. Preyer nr. 2, 1900 Timișoara.

Partidul Poporului

Partidul Poporului s-a înființat la începutul anului 1990. Și în Timiș, ca și în celelalte județe ale țării s-a prezentat la alegerile de la 20 mai 1990 pe listele cartelului electoral *Gruparea de Centru „Noua Românie”*, fără a obține rezultate semnificative.

Partidul Popular din România (PPDR)

Denumiri anterioare: *Partidul Popular, Partidul Popular Român*. La nivel național, Partidul Popular din România s-a înființat la 10 aprilie 2000. Începutul a fost marcat de demisia unui grup de 12 parlamentari PNȚCD în timpul desfășurării lucrărilor *Delegației Permanente* a acestui partid (28 – 30 ianuarie 2000), care au format un nou grup parlamentar în jurul fostului prim-ministru țărănist Radu Vasile. La 28 ianuarie 2000, acest grup parlamentar s-a constituit într-un *grup de inițiativă* pentru înființarea unui nou partid politic.

PPDR are ca însemn, siglă și semn electoral torța olimpică susținută de majusculele P.P.D.R., dispuse înclinat în partea inferioară a torței.

Sloganul partidului: „Prin torță, o nouă forță!”

Conform Statutului, PPDR este o formațiune politică de dreapta care militează pentru: apărarea intereselor naționale ale statului și poporului român; apărarea valorilor și tradițiilor naționale; respectarea autorității legal constituite și recunoscute de statul român de către cetățeni, persoane publice și persoane juridice în condițiile legislației

românești și internaționale; apărarea interesului public și privat al tuturor cetățenilor români prin acțiuni legale, constituționale și inițiative adecvate acestor interese; impunerea democrației și a statului de drept, ca bază fundamentală a conviețuirii pluraliste și a transformării societății românești într-o societate capitalistă; perceperea conceptului de proprietate ca o noțiune inviolabilă, garantată și apărată de sistemul legislativ și autoritatea statului pe toată durata existenței acesteia, conferindu-i o aură de sacralitate în conformitate cu preceptul „proprietatea legal dobândită este sfântă în fața legii și a cetățenilor”; protecția socială a tuturor cetățenilor români este o prioritate constituțională a oricărei guvernări; în probleme majore de interes economic sau social intervenția statului, prin autoritatea de guvernare, este necesară și se impune ca factor de negociere, de echilibru, de intervenție sau chiar de decizie, în limita și în spiritul Constituției României.

PPDR și-a stabilit ca obiective următoarele: respectarea Constituției României și a tuturor legilor statului român, fără a exclude posibilitatea demersurilor democratice de completare sau modificare a acestora în funcție de evoluția socio-economică a societății românești; apărarea unității, suveranității și independenței României; apărarea autorității instituțiilor statului de drept și constituțional și redeseptarea sentimentului de încredere a cetățenilor în acestea, între ei și față de credința în Dumnezeu și preceptele morale universal recunoscute; promovarea valorilor creștin-democrației și ale umanismului social; apărarea și ocrotirea familiei și a segmentelor defavorizate (pensionari, handicapați, copii instituționalizați); promovarea femeilor și a tinerilor în viața politică, socială și economică la nivel de conducere și decizie; promovarea capitalului autohton printr-un sistem legislativ adecvat; încurajarea liberei inițiative ca bază a societății capitaliste; participarea activă la viața politică democratică a României prin participarea la alegerile locale, parlamentare și prezidențiale; integrarea României în structurile internaționale care promovează democrația, stabilitatea politică și progresul social.

În județul Timiș, PPDR s-a înființat la 24 aprilie 2000, din grupul de inițiativă (constituit la 2 februarie 2000) făcând parte Florin Zavrăgiu, Elena Brânzan, Florin Vlădică. Majoritatea membrilor PPDR Timiș nu au făcut parte din alte partide postdecembriste. Fiind în curs de organizare, PPDR Timiș s-a prezentat în alegerile de la 4 iunie 2000 cu organizații

doar în Timișoara, Lugoj, Variaș, Sănnicolau Mare și Topolovățu Mare.

Activitatea organizației județene Timiș a PPDR este condusă și coordonată de Consiliul Județean. Acesta este format din președinții, secretarii și vicepreședinții organizațiilor locale din județ. Consiliul județean este forul politic al PPDR. El are un Birou Executiv, format din președinte, președinte executiv, secretar și 8 vicepreședinți.

Președintele PPDR Timiș: Florin Zavrăgiu (24 aprilie 2000 -).

Sediul provizoriu: Str. Independenței nr. 11, 1900 Timișoara.

Telefon: 094-560532. **E-mail:** pprtm@usa.net

Partidul Protecției Sociale din România (PPSR)

Partidul Protecției Sociale din România a depus liste de candidați în județul Timiș în vederea alegerilor generale din 3 noiembrie 1996, nereușind să obțină rezultate semnificative.

Partidul Reconcilierii Naționale (PRN)

La nivel național, Partidul Reconcilierii Naționale s-a înființat la 6 decembrie 1999 din inițiativa prințului Paul de România, PRN fiind înscris în registrul partidelor politice prin sentința civilă nr. 19/1999 a TMB.

În programul său, PRN face o analiză amplă a crizei prin care trece România în anul 2000 și examinează cauzele care au determinat această situație. În concepția PRN, componentele fundamentale care ar trebui să marcheze o nouă strategie de dezvoltare sunt: elaborarea unor strategii sectoriale și teritoriale de dezvoltare; dezvoltarea și concertarea ansamblului de politici economice în vederea opririi declinului, ieșirii din criză și relansării procesului de creștere economică; eliminarea blocajului economico-financiar; relansarea cererii globale; renegocierea unor acorduri încheiate cu organisme internaționale.

Reușita acestei strategii trebuie să pomească de la adevărul că principalul dușman al societății românești este sărăcia determinată de slaba eficiență a aparatului productiv și de imobilismul structurilor economice și sociale. Eradicarea sărăciei presupune schimbarea mecanismelor de funcționare a economiei românești cu un mecanism concurențial de piață. Făurirea economiei de piață presupune realizarea unor noi structuri de proprietate printr-un proces complex de privatizare.

Economia de piață va determina o creștere a eficienței economice și, pe această bază, o creștere a bunăstării sociale. Aceasta ar trebui să fie, în viziunea PRN, esența și sensul reformei, orice altă accepțiune care feteșează fie privatizarea, fie mecanismele concurențiale ale pieței fiind trunchiată și deformată.

Strategia pe care o propune PRN vizează parcurgerea unor etape importante în cadrul reformei. PRN consideră că este necesară elaborarea de urgență a unor strategii sectoriale care să definească ce va produce România în viitor. Aceste strategii trebuie să aibă ca punct de plecare sistemul resurselor disponibile sau care pot fi atrase, iar ca obiectiv – satisfacerea nevoilor sociale, tratate în ordinea urgenței și importanței lor. O asemenea strategie trebuie să țină cont de nivelul de înzestrare cu factori de producție și de posibilitatea fructificării avantajelor comparative de care dispune economia românească. Vor trebui dezvoltate cu prioritate acele ramuri și subramuri pentru care există resurse relativ abundente, care dispun de piață internă și externă și permit obținerea unei productivități naționale competitive.

PRN Timiș a luat ființă la 24 aprilie 2000. Membrii fondatori: Nicolae Chiobaș, Laurențiu Păun, Pavle Petru Dan, Doru Lazăr, Codruța Tudor, Elena Lucia Domide. Rezultatele obținute la alegerile din 4 iunie 2000 în județul Timiș nu au adus reprezentarea PRN în administrația locală sau județeană.

Președintele PRN Timiș: Ionel Viorel Forț (24 aprilie 2000 -).

Sediul provizoriu: Str. Anul 1848 nr. 31, 1900 Timișoara.

Partidul Reconstrucției Naționale din România (PRNR)

PRNR a luat ființă la începutul anului 1990, fiind înscris în registrul partidelor politice pe baza deciziei civile nr. 47 din 21 februarie 1990. În județul Timiș nu a avut decât câțiva aderenți, care nu au reușit să se constituie într-o structură organizatorică. PRNR a participat la alegerile generale din 20 mai 1990, obținând rezultate nesemnificative. În august 1992, PRNR a fuzionat cu PDAR, sub sigla acestuia.

Partidul Reîntregirii – Opțiunea Daco-Latină (POD)

POD a fost înființat în 1992, sub denumirea *Partidul Reîntregirii „Pro Barasabia și Bucovina”*. Prin decizia nr. 10 din 26 mai 1993 a TMB, și-a înregistrat schimbarea denumirii în *Partidul Național al Reîntregirii (PNR)*. În 1996, și-a schimbat din nou denumirea, devenind *Partidul Reîntregirii – Opțiunea Daco-Latină* (cu decizia nr. 84/20 septembrie 1996 a TMB). La 18 octombrie 1999, POD a fuzionat cu PUNR prin absorbție.

Până în anul 1995, sloganele POD au fost: „Nu vorbiți despre unire – uniți-vă!”, „Nu vorbiți despre iubire – iubiți-vă!”. După această dată, sloganul POD a fost: „Ago, ergo sum!” („Mă agit, deci exist!”)

Sigla POD până în anul 1995 a fost harta României Mari, având în mijloc Columna lui Traian, flancată de busturile lui Traian și Decebal; după 1995, sigla POD a fost litera R, iar în interiorul acestei litere, harta României Mari și sloganul „Ago, ergo sum!”.

POD a avut următoarele obiective: promovarea valorilor și intereselor naționale, pluralismul politic, educarea politică a cetățenilor și încurajarea participării acestora la viața publică, influențarea formării opiniei publice, formarea cetățenilor capabili să-și asume responsabilități politice, participarea cu candidați la alegeri și constituirea autorităților publice, stimularea participării cetățenilor la scrutinuri și organizarea inițiativei legislative a cetățenilor.

POD și-a propus să acționeze pentru respectarea suveranității naționale, a independenței și unității statului, a ordinii de drept, pentru reîntregirea României și unitatea spirituală a românilor.

POD a avut ca ideologie *etnocentrismul*.

Filiala Timiș a POD s-a constituit în 1993. La 25 mai 1993 s-a format un comitet de inițiativă, avându-l ca președinte pe Ioan Malcovici. Prima adunare generală a filialei a fost organizată la 22 decembrie 1993, la care au participat 76 de membri din Timișoara și 28 de delegați din localitățile Giarmata, Periam și Moravița.

Membrii fondatori: Ioan Malcovici, Mihai Alupoie, Ioan Juravle, Mircea Pătrășescu, Mircea Ilica, Cornel Oprescu, Adriana Amza, Elena Boja Crăciun, Mircea Frunză, Ovidiu Barna, Florin-Silviu Butlică, Petru Dubină, Ioan Udrea.

POD Timiș a avut trei filiale orășenești (*Jimbolia, Lugoj, Buziaș*) și șase subfiliale comunale (*Periam, Giarmata, Sânnandrei, Moravița,*

Lenaueim și Cărpiniș). Membrii POD din Timișoara au făcut parte direct din organizația județeană.

La data fuzionării prin absorbție cu PUNR (18 octombrie 1999), POD Timiș a avut 1750 membri.

Filiala Județeană a avut un Comitet Director, iar conducerea operativă a fost asigurată de Biroul Executiv.

Președintele POD Timiș: Ioan Malcovi (22 decembrie 1993 – 18 octombrie 1999).

POD Timiș a participat la alegerile locale și parlamentare din 1996, dar nu a înrunit numărul de voturi care să îi aducă reprezentare în administrație sau în forul legislativ.

Partidul Renașterea României „Ion Mihalache”

PRR „Ion Mihalache” s-a prezentat, în județul Timiș, la alegerile din 1996, întrunind un număr de voturi insuficient pentru a obține un mandat de deputat.

Partidul Republican (PR)

Partidul Republican a fost fondat în Revoluția din Decembrie 1989, la Brașov, Timișoara și București. S-a înscris în registrul partidelor politice pe baza deciziei civile nr. 23 din 30 ianuarie 1990.

Partidul Republican se definea ca o formațiune de centru-dreapta, de orientare social-liberală, subliniind că programul său este realizabil doar prin conclucrarea eficientă cu sindicatele, organizațiile obștești, de tineret, precum și cu alte formațiuni politice. Caracterul social-liberal al doctrinei PR presupunea crearea cadrului legal de formare, dezvoltare și desfășurare a posibilităților creatoare individuale, cu respectarea normelor statului de drept. În același timp, Partidul Republican avea în vedere persoanele și colectivitățile defavorizate social, pentru care statul trebuie să intervină în mod activ.

Principiile fundamentale ale PR au fost: republica parlamentară; garantarea separării puterilor în stat; apărarea ființei naționale și reîntregirea neamului; libertatea ființei umane în contextul „dictatului legii”; respectarea drepturilor omului, copilului și ale minorităților; economia de piață; garantarea proprietății private; transparență în întreaga activitate politică

și socio-economică; recunoașterea și afirmarea valorilor naționale; moralitatea și libertatea presei; depolitizarea, profesionalizarea și modernizarea armatei, poliției și serviciilor speciale; respectarea convențiilor și tratatelor internaționale; afirmarea principiului „nu oameni pentru partid, ci un partid pentru oameni”.

Partidul Republican, membru de seamă al CPUN întrucât președintele său, Ioan Mânzatu, deținea funcția de vicepreședinte în acest prim parlament postdecembrist, a format, împreună cu PNUR, Alianța pentru Unitatea Românilor (AUR), în vederea alegerilor de la 20 mai 1990. Rezultatele foarte modeste ale AUR și rolul nesemnificativ pe care Partidul Republican a ajuns să îl joace în viața politică i-au determinat pe liderii PR să se alătore Frontului Democrației Sociale din România, la 26 mai 1993. PR a fost radiat din registrul partidelor politice prin decizia civilă nr. 16 a TMB din 26 august 1993.

Partea din PR care nu a acceptat fuziunea, condusă de Lorin Fortuna, a încercat să atace în justiție radierea partidului. După mai multe tentative și tergiversări, această grupare a obținut reînregistrarea PR, prin decizia civilă nr. 21 din 14 decembrie 1993 a TMB.

Printre membrii fondatori ai PR se află mulți membri ai Frontului Democratic Român, așa încât, odată cu mutarea sediului central la Timișoara, dar și până atunci se poate considera că Partidul Republican își revendică originea în FDR-ul creat în decembrie 1989.

Sloganul PR: „Unire în cuget și-n simțiri”.

Insemnul PR: Un plic închis, care are înscrise pe el inițialele partidului, P.R.

Conform Platformei-program adoptate la Convenția Națională de la Timișoara din 25-26 noiembrie 1995, Partidul Republican este o grupare politică de centru-dreapta care promovează o platformă social-liberală, cu următoarele obiective majore: scoaterea de urgență a României din dezastrul social, economic, spiritual și ecologic actual; reclădirea economiei naționale și a structurilor social-politice prin preluarea și adaptarea modelelor de societăți dezvoltate din țările civilizate ale lumii; reasezarea vieții economice și sociale a României pe principiile dreptului moral, juridic și constituțional și garantarea tuturor drepturilor fundamentale ale omului pentru toți cetățenii țării; promovarea unor strategii naționale ale dezvoltării și investițiilor în cadrul cărora cinstea, educația, știința, cultura și competența profesională a fiecărei persoane sau colectivități să constituie forța motrice care să conducă la prosperitatea crescândă

și dezvoltarea armonioasă a țării; reînnoirea treptată a structurilor economice și a celor sociale, îndeosebi a serviciilor de orice natură, destinate confortului fiecărui om și intercomunicării nestingerite între oameni; susținerea dreptului fiecărui cetățean liber al României de a contribui la creșterea venitului național și de a putea obține, pe căi legale, venituri personale, garantate și protejate de lege; promovarea principiului conform căruia toate persoanele care ocupă funcții de decizie în stat au obligații suplimentare și nu privilegii deosebite; integrarea României în efortul european și mondial pentru respectarea dreptului fiecărui popor de a fi liber și de a beneficia de toate cuceririle geniului uman, de dreptul la pace și securitate națională.

În Platforma-program sunt enumerate următoarele principii care definesc esența partidului: Partidul Republican are o orientare politică de centru-dreapta, iar ca formă statală promovează republica constituțională, cu sistem parlamentar bicameral, bazat pe pluralism politic; PR susține separarea, independența și conlucrarea puterilor fundamentale din stat; PR se pronunță pentru o politică fermă de promovare și înfăptuire în viitor, pe cale pașnică, a reîntregirii țării.

Partidul Republican este organizat pe baza criteriului administrativ-teritorial, având secțiuni județene, alcătuite din filiale municipale, orașenești și comunale, precum și nucleu.

Data înființării secțiunii județene Timiș a PR coincide cu data înființării pe plan național, la Timișoara fiind unul dintre cele mai puternice grupuri de inițiativă pentru crearea Partidului Republican. Printre membrii fondatori au fost: Alexandru Vaida, Aurel Turcuș, Constantin Cozmiuc, Lucia Robitu, Nelu Dronca, Ivan Dărău.

Secțiunea Timiș a PR are filiale în Timișoara, Deta, Făget, Sânnicolau Mare, Sănandrei, Cenei, Ghizela și nuclee la Lugoj, Denta, Săcălăz, Traian Vuia, Recaș, Șag, Becicherec.

În 1996, secțiunea Timiș a PR cuprindea 12.000 de membri.

Organul de presă al PR Timiș a fost publicația *Citadela* (1990).

În perioada 1990 – 1991, Partidul Republican – secțiunea Timiș a făcut parte din FDAT.

Organele de conducere ale secțiunii județene sunt: Consiliul Județean și Biroul Permanent al C.J.

Președinții secțiunii județene Timiș a PR: Alexandru Vaida (*până în septembrie 1990*), Lorin Fortuna (*septembrie 1990 – iulie 1993*); Constantin Cosovan (*iulie 1993 -*).

PR este singura formațiune politică din România al cărei sediu central se află la Timișoara, aici fiind și președintele național, Lorin Fortuna (1993).

Sediul PR (național și județean): Bv. Iuliu Maniu nr. 11, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-152185.

Rezultatele obținute de PR Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

20 mai 1990, pe listele AUR: nu a obținut nici un mandat parlamentar.

27 septembrie 1992: nu a obținut nici un mandat parlamentar.

3 noiembrie 1996: nu a obținut nici un mandat parlamentar.

B. Alegerile locale

Februarie 1992: 3 primari, 68 consilieri locali, 3 consilieri județeni (Lorin Fortuna, Nelu Dronca, Ioan Părvănescu).

Iunie 1996: 3 primari, 16 consilieri locali.

Iunie 2000: 1 primar, 5 consilieri locali.

Partidul Republican Creștin din România (PRCR)

Înființat la începutul anului 1990 pe baza deciziei civile nr. 43 din 14 februarie 1990, PRCR a participat și în județul Timiș la alegerile generale de la 20 mai. Intenția de a obține un mandat de deputat nu s-a împlinit.

Partidul Român pentru Noua Societate (PRNS)

PRNS – Timiș s-a înființat în aprilie 1990. S-a înscris în registrul partidelor politice pe baza deciziei civile nr. 69 din 6 aprilie 1990. La alegerile parlamentare din 20 mai 1990 s-a prezentat pe liste comune cu Partidul Democrat al Muncii, cu care a și fuzionat prin absorbție, în luna iulie a aceluiași an.

Partidul România Mare (PRM)

La nivel național, PRM a fost creat din inițiativa unui grup de redactori ai revistei „România Mare”, pentru a susține în plan politic ideile promovate de aceasta. Înregistrarea s-a făcut la 20 iunie 1990.

Sigla partidului: vulturul cruciat, însemnul heraldic al Basarabilor și Brâncovenilor. Această emblemă este folosită ca sigiliu unic, ștampilă,

antet al documentelor oficiale, simbol al publicațiilor partidului sau al materialelor de propagandă precum și ca însemn electoral al PRM.

Sloganul partidului: „Unire în belșug”.

Conform statutului, Partidul România Mare se autodefineste ca exponent al idealurilor naționale și al intereselor social-economice ale celor mai largi categorii de cetățeni ai țării și militează pentru renașterea României în toate domeniile, printr-o politică a prosperității, dreptății și concordiei naționale. PRM se consideră a fi un partid de centru-stânga, de orientare națională, care își propune reasezarea relațiilor din societatea românească pe principiile statului de drept, democrației constituționale și justiției sociale, care promovează valorile și interesele naționale și se pronunță pentru pluralism în viața politică românească.

PRM își desfășoară activitatea în deplină concordanță cu Constituția și legile țării, în scopul îndeplinirii Programului său, idealurilor de unitate națională, integritate teritorială, suveranitate și independență. PRM militează pentru înfăptuirea pe cale pașnică a României Mari, în hotarele ei istorice.

În conformitate cu prevederile Constituției și în concordanță cu principiile sale ideologice, PRM se pronunță pentru deplina exprimare a gândurilor, opiniilor și credințelor cetățenilor, împotriva defăimării Țării și a Națiunii, îndemnului la război de agresiune, ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, împotriva incitării la discriminare, separatism teritorial sau pe criterii etnice, împotriva violenței și manifestărilor obscene, contrare bunelor moravuri.

PRM acționează pentru redresarea și dezvoltarea economiei naționale, ca o condiție stringent necesară pentru asigurarea unui trai demn și îmbelșugat tuturor cetățenilor Țării.

PRM se pronunță pentru Republică, ca formă de guvernământ în România.

PRM militează pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie cu toate țările lumii, în special cu vecinii, relații bazate pe principiile și normele dreptului internațional.

Ceea ce individualizează PRM pe eșichierul politic românesc este prezența primordială a *interesului național* în toate obiectivele, atitudinile și acțiunile sale. Doctrina PRM are în vedere, concomitent, studierea, cunoașterea și popularizarea marilor valori naționale românești, a poziției națiunii române în lume, identificarea relațiilor și interdependențelor în care este implicată. Baza ideologică a PRM este

doctrina națională, pe care o definește ca expresie sintetică a existenței multimilenare a românilor, avându-și izvoarele atât în religia creștin-ortodoxă în care s-a format poporul român, cât și în ideile de libertate, dreptate și neamțenie ale marilor figuri ale neamului. Doctrina Națională, în concepția PRM, înmănunchează credința, sentimentul de libertate și dreptate, dragostea pentru glia străbună și tradițiile strămoșești. Principiile și idealurile Doctrinei Naționale se constituie într-un concept doctrinar rezultat din altoirea pe tulpina națională a unor valori ale doctrinelor social-democrată și creștin-democrată.

Membriu al PRM, conform Statutului, poate deveni oricare cetățean român, fără deosebire de naționalitate, confesiune religioasă sau sex, dacă a împlinit vârsta de 18 ani, recunoaște Statutul, Doctrina și programul partidului și plătește cotizația stabilită. Românii din afara frontierelor Țării pot deveni membri ai PRM, cu aprobarea Comitetului Director. Nu pot fi membri ai PRM cetățenii care au desfășurat activități ostile României, persoanele care au comis acte antisociale și au fost private de drepturi civile prin hotărâri judecătorești rămase definitive, precum și persoanele cu afecțiuni psihice.

În afară de membri titulari, PRM are și simpatizanți. Simpatizanții sunt cetățenii care recunosc Statutul, Doctrina și programul partidului și acțiunile politice ale acestuia.

După alegerile legislative din 27 septembrie 1992, PRM a participat la coaliția guvernamentală formată din FDSN (PDSR), PUNR, PSM și PRM. Protocolul de colaborare politică pentru sprijinirea guvernului și colaborare în Parlament a fost semnat la 20 ianuarie 1995. În octombrie 1995, PRM a retras sprijinul său Guvernului Văcăroiu și președintelui țării, Ion Iliescu.

La 15 martie 1995, PRM a format alianța politică *Partida națională*, din care au mai făcut parte Partidul Român pentru Noua Societate și Uniunea Liberală „Brătianu”. La 24 martie 1995, la această alianță au mai aderat: Partidul Popular Republican, Partidul Tânăra Democrație și Partidul Uniunea Republicană. Obiectivul alianței era prezentarea pe liste comune la alegerile din noiembrie 1996, dar alianța s-a dovedit neviabilă, desființându-se de la sine.

La 6 septembrie 1996, PRM a fuzionat prin absorbție cu Partidul Român pentru Noua Societate.

La 11 februarie 1998, PRM a încheiat un protocol de colaborare cu PUNR. În urma sciziunii PUNR, gruparea condusă de Gheorghe Funar

a întemeiat Partidul Alianță pentru Unitatea Românilor (PAUR). La 16 noiembrie 1998 a avut loc fuziunea prin absorbție a PAUR de către PRM, Gheorghe Funar devenind secretarul general al PRM. Încă o fuziune a fost realizată, pe plan național, la 27 noiembrie 1999, când PRM a absorbit Partidul Forțelor Democratice '89.

PRM este organizat pe criteriul administrativ-teritorial, având următoarele nivele ierarhice: național, al municipiului București, sectoarele Capitalei, județene, municipale, comunale.

Organul superior de conducere al filialei județene a PRM este Conferința județeană. Conferința județeană a PRM alege președintele filialei și Consiliul Județean. Consiliul Județean alege un prim-vicepreședinte, 1-3 vicepreședinți, 4-6 secretari, un casier general, care împreună cu președintele ales de Conferință constituie Biroul Executiv Județean.

La nivelul municipiilor, orașelor și comunelor se constituie organizații ale PRM, formate din cel puțin 10 membri, denumite filiale locale. În structura organizatorică a PRM se pot constitui grupe de partid pe secții de votare, formate din cel puțin 5 membri, coordonate de un organizator.

PRM Timiș s-a constituit în anul 1991, având, în ordine cronologică, următorii președinți: Eugen Dodon, Mircea Bărbieru, Mircea Purcel, Nicolae Negoescu, Ioan Bălășoiu (*interimar*).

Prima reprezentare parlamentară PRM Timiș a avut-o în legislatura 1990 – 1992, când deputatul Nicolae Negoescu a trecut de la FSN la PRM.

În perioada decembrie 1998 – iunie 2000, PRM Timiș a făcut parte din Alianța de Centru Stânga, alături de PDSR, PUNR, PS, PSM, PNȚ și PPR. Obiectivul principal al ACS I-a constituit promovarea în plan local a unor politici de centru-stânga care să asigure oprirea degradării economice și sociale, relansarea economică, dezvoltarea durabilă și realizarea pe această bază a prosperității cetățenilor, solidaritatea, siguranța și justiția socială.

Rezultatele obținute de PRM Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

La alegerile generale din 27 septembrie 1992 și din 3 noiembrie 1996, PRM Timiș n-a obținut nici un mandat parlamentar. În legislatura 1996-2000, senatorul PDSR Ion Marcu a trecut la PRM.

B. Alegerile locale

Februarie 1992: 1 consilier local.

Iunie 1996: 8 consilieri locali din care 1 în CLT (Ion Bălășoiu) și 1 consilier județean (Mircea Purcel).

Iunie 2000: 1 primar, 4 viceprimari, 36 consilieri locali din care 3 în CLT (Ion Bălășoiu, Ștefan Pace, Ludovic Mardari) și 4 consilieri județeni (Mircea Purcel, Gheorghe Pribeanu, Valentin Dinescu, Dumitru Ghindă).

Sediul: Str. Eneas nr. 38, 1900 Timișoara.

Partidul Social Agrar și al Pensionarilor (PSAP)

La nivel național, PSAP a luat ființă la 10 august 2000, prin fuziunea dintre Partidul Social Agrar din România (în curs de formare) și Partidul Pensionarilor din România, schimbându-se denumirea formațiunii din urmă în *Partidul Social Agrar și al Pensionarilor*.

Însemnul partidului și semnul său electoral: spicul.

PSAP s-a declarat a fi un partid de centru, cu doctrină social-liberală, care și-a propus să atragă „electoratul indecis sau dezamăgit de actuala situație politică”.

Obiectivele PSAP: dezvoltarea agriculturii și a industriei alimentare; dezvoltarea proprietății; sporirea atenției acordate pensionarilor și categoriilor defavorizate; asanarea vieții politice; disciplinarea vieții parlamentare prin interzicerea migrării parlamentarilor de la un partid la altul în timpul mandatului.

Primul congres al PSAP a fost programat pentru 9 septembrie 2000, dar a fost amânat, iar înregistrarea – decalată, întrucât mai multe filiale ale PPR au contestat fuziunea.

Filiala Timiș a PSAP a luat ființă la 12 august 2000. Președintele PSAP Timiș: Iosif Mărginean (până la acea dată, președinte al PPR); președinte executiv: Monica Dicu (președinta grupului de inițiativă pentru formarea PSAR).

Sediul: Str. Preyer nr. 2, 1900 Timișoara.

Partidul Social Agrar din România (PSAR)

La sfârșitul lunii iulie 2000, Victor Surdu, fostul președinte al PDAR și-a anunțat intenția de a înființa un nou partid: Partidul Social Agrar din România (PSAR), cu doctrină social-liberală și cu sigla fostului PDAR, spicul de grâu. Ca răspuns la apelul lui Victor Surdu către

agrarieni, dar și către alți simpatizanți ai săi, în județul Timiș și-a anunțat prezența, la 5 august 2000, *Grupul de inițiativă pentru constituirea PSAR*. Grupul, care afirma că este format din 142 de simpatizanți, a fost condus de Monica Dicu. În aceeași lună, PSAR a fuzionat prin absorbție cu Partidul Pensionarilor, dând naștere, inclusiv la nivelul județului Timiș, *Partidului Social Agrar și al Pensionarilor (PSAP)*.

Partidul Social Democrat „Constantin Titel Petrescu” (PSD-„CTP”)

La nivel național, Partidul Social Democrat „Constantin Titel Petrescu” s-a înscris la TMB prin decizia civilă nr. 30 din 16 decembrie 1991. PSD-„CTP” a fost un partid de centru-stânga. Liderul acestei formațiuni politice, Mircea Stănescu-Istru, susținea că partidul său este singurul care reprezenta adevărata doctrină social-democrată din România. Doctrina PSD-„CTP” prevedea respingerea celor „trei forme de dictatură posibile în lume: dictatura omului față de om, pe criterii de rasă, limbă, naționalitate, ideologie; dictatura banului și averii; dictatura elitismului de orice fel”.

Filiala din Timiș a PSD-„CTP” s-a constituit în 1992 și a avut aproximativ 200 de membri. Filiala a existat până în 1995, când PSD-„CTP” nu a reușit să se reînregistreze la TMB conform noii legi a partidelor politice. Pe timpul existenței sale, PSD-„CTP” Timiș nu a depus liste de candidați la alegeri.

Președintele PSD-„CTP” Timiș: Vasile Vali Corbeanu (1992 – 1995).

Partidul Social Democrat Independent (PSDI)

Partidul Social Democrat Independent s-a înregistrat inițial, prin decizia civilă nr. 31 din 7 februarie 1990, sub denumirea de *Partidul Socialist al Dreptății – Independent*. Ulterior, a adoptat denumirea de *Partidul Social Democrat Independent*, care a fost oficializată prin decizia civilă nr. 18 din 24 aprilie 1990. A participat, în județul Timiș, la alegerile legislative din 20 mai 1990 cu un singur candidat, domiciliat în București. Numărul de voturi obținut a fost nesemnificativ.

Partidul Social Democrat Român (PSDR)

Partidul Social Democrat Român s-a reînființat la 18 ianuarie 1990, înregistrându-se la TMB cu decizia civilă nr. 12. S-a reînregistrat, conform noii legi a partidelor politice, la 28 august 1997, la TMB.

PSDR își are originea în Partidul Social Democrat al Muncitorilor din România, înființat în anul 1883 și este continuatorul Partidului Social Democrat Independent condus de Constantin Titel Petrescu.

La 7 mai 1927 a luat ființă Partidul Social Democrat, fiind reprezentantul muncitorimii. După 23 august 1944, PSD a participat la guvernele Sănătescu și Rădescu, iar în guvernul dr. Petru Groza (6 martie 1946) a obținut trei portofolii ministeriale. La *Congresul Extraordinar* din 10 martie 1946 s-a produs scindarea partidului, Constantin Titel Petrescu fiind exclus din PSD pentru că s-a opus participării pe liste comune cu comuniștii la alegerile din noiembrie 1946. Constantin Titel Petrescu a format Partidul Social Democrat Independent (PSDI). PSD a fuzionat cu comuniștii la 23 februarie 1948, dând naștere Partidului Muncitoresc Român (PMR). Liderii PSDI au fost arestați și înțemnițați începând cu martie 1948.

La 24 decembrie 1989 s-a creat un grup de inițiativă pentru reînființarea partidului. Acesta a fost înregistrat la TMB la 18 ianuarie 1990, sub denumirea de Partidul Social Democrat Român (PSDR). Noul partid se consideră continuatorul doctrinării al PSDI, condus de Constantin Titel Petrescu.

Insemnul și semnul electoral al PSDR: un trandafir, strâns în pumn.

În vederea alegerilor parlamentare din mai 1990, PSDR a încheiat o înțelegere cu celelalte partide istorice. PNL și PNȚCD, prin care formațiunile semnatare își asumau angajamentul să colaboreze și să se sprijine reciproc.

La 15 decembrie 1990, Partidul Social Democrat Român a format, împreună cu PNȚCD, PNL, PER și UDMR *Convenția Națională pentru Instaurarea Democrației* (CNID). PSDR a fost și unul dintre membrii fondatori ai Convenției Democratice, la 26 noiembrie 1991. La alegerile legislative din 27 noiembrie 1992, PSDR a participat pe listele CDR. La 15 februarie 1995 PSDR a ieșit din CDR.

La 27 septembrie 1995, Partidul Social Democrat Român a

constituit, împreună cu Partidul Democrat (FSN), Uniunea Social-Democrată (USD), care și-a propus prezentarea pe liste comune la alegerile locale și parlamentare din 1996 și susținerea unui candidat unic la președinție. La 13 mai 1999, PSDR a denunțat unilateral USD.

La 29 iulie 2000, PSDR a fuzionat cu Partidul Socialist, absorbindu-l. PSDR și-a păstrat denumirea și însemnele.

În septembrie 2000, PSDR a aderat la Polul Democrației Sociale din România, urmând să participe pe liste comune la alegerile legislative din noiembrie 2000 și să susțină la președinție candidatul propus de PDSR. Președinții PDSR și PSDR au anunțat intenția celor două partide de a fuziona după alegeri, în 2001, pentru a forma *Partidul Social Democrat*.

PSDR este membru cu drepturi depline al Internaționalei Socialiste (*septembrie 1996* -).

Conform Statutului, PSDR este o formațiune politică având drept scop: promovarea doctrinei social-democrate contemporane, fundamentată pe principiile de libertate, dreptate socială, egalitate de șanse și solidaritate; promovarea valorilor și intereselor naționale; promovarea principiilor democrației constituționale. PSDR urmărește prin activitatea sa numai obiective politice.

Din PSDR poate face parte orice cetățean român care aderă la Statutul și Programul partidului. Veteranii partidului pot beneficia de vechimea în partid de la data înscrierii inițiale, pe baza dovezii și numai dacă în perioada interzicerii activității partidului nu au făcut parte din alte partide. Sunt considerați veterani ai partidului membrii care au activat în Partidul Social Democrat Independent, precum și membrii Partidului Social Democrat dinainte sau după 1945 care nu au devenit membri ai PMR.

Nu pot deveni membri ai PSDR cei care au avut o activitate nocivă societății prin funcțiile deținute în aparatul politic și de stat al mișcării legionare, al fostei dictaturi comuniste, al altor formațiuni politice extremiste, în servicii speciale de represiune sau informații ale acestor regimuri.

Partidul Social Democrat Român este organizat pe baza criteriului administrativ-teritorial. Organizațiile județene sunt constituite din organizații locale. Organele de conducere ale organizației județene sunt: Conferința Județeană; Comitetul organizației; Biroul Permanent al Comitetului. Comitetul este constituit din 5-15 membri titulari și 1-5 membri supleanți.

În urma fuziunii cu Partidul Socialist, structura Comitetului a fost modificată, prin crearea funcției de prim-vicepreședinte, lărgirea numărului de vicepreședinți și secretari. Congresul din primăvara anului 2001 urmează să opereze modificările statutare care să fixeze aceste funcții.

În cadrul PSDR funcționează, cu activități specifice, organizația de femei și organizația de tineret.

PSDR Timiș s-a reînființat în februarie 1990. Membrii grupului de inițiativă: Traian Novac, Radu Groza, Iosif Vereb, Dumitru Vlăduț ș.a.

În anul 2000, PSDR Timiș avea 38 de organizații locale, cuprinzând aproximativ 2000 de membri.

Președinții PSDR Timiș: Traian Novac (1990 – 1994); Radu Groza (1994 – 1997); Iosif Vereb (1997 – 1998); Rareș Olariu (1998 – 1999); Sorin Munteanu (1999 – 2000); Dorin Munteanu (*interimar*; iulie – septembrie 2000); Petru Andea (16 septembrie 2000 -).

Rezultatele obținute de PSDR Timiș în alegeri:

A. Alegerile legislative

20 mai 1990: nu a obținut nici un mandat parlamentar în Timiș.

27 septembrie 1992: A participat pe listele CDR, dar nu a dispus de un loc eligibil pe aceste liste.

23 noiembrie 1996: A participat pe listele USD, dar nu a dispus de locuri eligibile.

B. Alegerile locale

Februarie 1992 (pe listele CDR). La Lugoj, PSDR s-a prezentat în alegeri cu liste proprii, obținând un mandat de consilier municipal.

Iunie 1996: Rezultatele nu pot fi separate de ale USD. Totuși, între cei cinci consilieri județeni, unul – Ioan Hornea – a fost propus de PSDR.

Iunie 2000: 2 primari; 22 consilieri locali.

Partidul Socialist (PS)

Partidul Socialist a luat naștere la 6 martie 1995, după ce, cu un an înainte, doi vicepreședinți ai PSM (Tudor Mohora și Traian Dudaș) și alți cinci membri ai conducerii PSM au hotărât să înființeze un nou partid de stânga, după modelul partidelor socialiste europene. Congresul al III-lea al PSM a avansat propunerea de unificare cu PS-ul, dar proiectul a eșuat după mai multe luni de negocieri.

Sloganele partidului: „Partidul Socialist – partidul speranței”;

„Împreună, pentru dreptate și bunăstare”; „Democrație fără sărăcie”.

Insemnul partidului: o stea cu cinci colțuri, asimetrică, având o trenă tricoloră pe stânga, peste care este înscrisă denumirea abreviată și denumirea completă. Semnul electoral: însemnul stilizat al partidului, fără denumirea acestuia.

Partid de stânga, conform Statutului și Programului, PS s-a declarat un partid al cetățenilor români care au convingeri socialiste democratice, susținător al democrației parlamentare reprezentative, al statului de drept, al separării puterilor în stat, al promovării libertăților și drepturilor fundamentale ale omului. PS a respectat libertatea de gândire, dreptul la identitate culturală și religioasă, respingând orice manifestare de totalitarism, exclusivism, șovinism sau extremism. PS și-a propus să revalorizeze tradițiile mișcării socialiste, ale stângii democratice românești, delimitându-se critic de teoria și practica totalitară a regimului politic de dinainte de 1989, fără a nega, însă, rezultatele obținute în plan economic, social și cultural, realizate prin munca și sacrificiul întregului popor.

PS și-a propus să promoveze solidaritatea și justiția socială printr-o politică de apărare a colectivității și a individului față de repartitia înjustă a bogăției naționale și proliferarea corupției, acționând pentru asigurarea stabilității veniturilor obținute prin muncă și performanță, prin valorificarea inteligenței și a creativității umane, precum și pentru protecția categoriilor defavorizate. Punând la temelia activității sale respectarea și promovarea valorilor naționale, PS s-a pronunțat pentru integrarea României într-o Europă unită, pentru aderarea la structurile politice și economice euro-atlantice, pentru cooperare europeană și regională, pe baza unor relații de înțelegere și bună vecinătate.

PS s-a declarat deschis dialogului cu partidele de orientare socialistă, ale stângii democratice, cu toate forțele progresiste din țară și din străinătate.

În județul Timiș, PS s-a înființat la 27 mai 1995, printre membrii fondatori numărându-se: Petru Andea, Pavel Kassai, Gheorghe Coneac, Alexandru Jude. PS Timiș a colaborat cu Liga pentru Apărarea Femeii (1996 - 2000) și cu Asociația Tinerilor Socialiști (1996 - 2000). Pe plan local, PS a făcut parte din Alianța de Centru-Stânga, președintele PS fiind secretarul ACS (1998 - 2000). La 29 iulie 2000, în urma protocolului de fuziune semnat de președinții PSDR, Alexandru Athanasii, și PS, Tudor Mohora, PS a fost absorbit de PSDR. Structurile teritoriale au fost absorbite în decursul lunilor august-septembrie 2000.

Președintele PS Timiș: prof. univ. dr. Petru Andea (1995 - 29 iulie 2000).

Sediu: Str. Vasile Alecsandri nr. 6, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-130797.

Rezultatele la alegeri:

A. Alegerile legislative 1996:

PS Timiș a prezentat liste complete de candidați la alegerile legislative din 3 noiembrie 1996, dar nu a reușit să atingă pragul electoral.

B. Alegerile locale:

Iunie 1996: 5 consilieri locali, un consilier județean (Petru Andea).

Iunie 2000: 5 consilieri locali.

Partidul Socialist al Muncii (PSM)

PSM s-a constituit în urma unificării Partidului Socialist Român (înființat la 16 noiembrie 1990), provenit din reorganizarea PCR, cu Partidul Democrat al Muncii, la 16 noiembrie 1990. La 20 noiembrie 1990, PSM a cerut înscrierea în registrul partidelor politice, la TMB. Hotărârea definitivă privind legalizarea existenței PSM, datorită unor contestații care au întârziat decizia, a fost dată la 23 ianuarie 1992, cu sentința civilă nr. 7, prea târziu ca PSM să se mai poată angaja în primele alegeri locale post-decembriste. Potrivit Legii 27/25 aprilie 1996, PSM s-a reînregistrat la TMB prin Decizia nr. 50/P din 1 august 1996 a Secției a IV-a Civilă a acestui tribunal.

În toamna anului 1999, s-a decis fuziunea prin absorbție cu Partidul Muncitoresc Român (PMR). La Conferința Națională a PSM din 19 martie 2000 s-a comunicat radierea PMR din registrul partidelor politice, în urma absorbirii acestuia de către PSM.

La 25 octombrie 1991, PSM a participat la constituirea Uniunii Stângii Democratice (USD), din care au mai făcut parte: Partidul Socialist Democrat Român, Partidul Român pentru Noua Societate, Mișcarea Neoliberală și Asociația Generală pentru Apărarea Drepturilor la Muncă. USD a fost o uniune politică, partidele componente acționând împreună pe baza unor obiective stabilite prin consens, păstrându-și fiecare autonomia, personalitatea juridică și politică. USD n-a funcționat decât pe plan central și nu a ajuns să fie un cartel sau o coaliție electorală.

În 1994 a avut loc o sciziune în PSM, doi vicepreședinți (Tudor

Mohora și Traian Dudaș) și cinci membri ai conducerii centrale luând inițiativa formării unui alt partid – Partidul Socialist (PS). La Congresul al III-lea (6 iunie 1998), PSM s-a pronunțat pentru unificare cu PS, dar proiectul nu a fost finalizat.

Sigla PSM reia sigla tradițională a socialiștilor români, soarele. Sigla este reprezentată prin desenul unui soare, cu 16 raze, 8 mai scurte și 8 mai lungi, așezate alternativ, în centru fiind înscrisă denumirea prescurtată a partidului – PSM.

Sloganele PSM: „Numai sub soare cresc toate!”, „Decât „sub cheie”, tot mai bine „sub soare”!”, „PSM vă oferă calea a treia – nici socialism hipercentralizat, nici capitalism sălbatic, ci o societate care să preia novator tot ce a creat pozitiv dezvoltarea istorică a României – o societate a socialismului democratic”.

Conform Statutului, PSM, continuator al tradițiilor progresiste ale mișcării socialiste și muncitorești din România, reprezintă o uniune liber consimțită a celor care doresc să se organizeze pe baza principiilor înscrise în Programul său și să acționeze pentru înfăptuirea pe pământul românesc a socialismului democratic, a unei societăți civile a muncii libere, fără asuprire și discriminare, o societate care să garanteze desfășurarea vieții politice și sociale pe baze democratice.

PSM se declară a fi exponentul năzuințelor muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, funcționarilor, ale tuturor cetățenilor români, fără deosebire de naționalitate, care își asigură existența prin muncă. El apără în mod consecvent satisfacerea intereselor și drepturilor acestora.

PSM acționează prin întreaga sa activitate pentru apărarea și promovarea trăsăturilor pozitive definitorii ale poporului român, cum sunt: cinstea, omenia, hărnicia și înțelepciunea, respectul față de muncă și adevăr, spiritul de dreptate și solidaritate umană, disponibilitatea de a conviețui într-un climat de toleranță și respect reciproc cu minoritățile naționale din țara noastră; PSM luptă cu toată hotărârea pentru păstrarea libertății, independenței, integrității teritoriale și suveranității României.

PSM militează pentru dezvoltarea și consolidarea democrației autentice, pentru reala separare a puterilor în stat, pentru promovarea principiului pluralismului politic și garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În vederea înfăptuirii acestor obiective, PSM este deschis colaborării și conlucrării cu celelalte formațiuni de stânga și centru-stânga, cu toate forțele democratice și progresiste ale țării. Totodată, PSM întreține legături cu partidele socialiste, comuniste,

muncitorești, social-democrate precum și cu alte partide și mișcări progresiste și democratice din Europa și de pe alte continente.

PSM respinge orice dogmatism și se delimitează net de concepțiile și practicile rasiste, șovine și naționaliste, de metodele specifice totalitarismului și dictaturii.

PSM militează pentru o politică externă dinamică, bazată pe o largă colaborare cu toate popoarele și națiunile, în primul rând cu țările vecine și cu celelalte state europene, în vederea creării condițiilor optime pentru promovarea intereselor naționale ale poporului român, pentru dezvoltarea economică și socială a tuturor națiunilor, pentru menținerea păcii și securității internaționale.

Membru al PSM poate fi, pe baza liberului consimțământ, orice cetățean român, indiferent de poziție socială, sex, naționalitate, profesie, convingeri filosofice sau religioase, care a împlinit vârsta de 18 ani, acceptă Programul și Statutul și plătește cotizația. Pot fi membri ai PSM, cu titlul de membru colectiv, organizații profesionale, asociații, societăți și alte colective cetățenești, cu condiția respectării Programului PSM.

PSM este organizat pe baza principiului teritorial, socio-profesional și al locului de muncă. Organizațiile comunale, orașenești și municipale de pe teritoriul unui județ alcătuiesc organizația județeană a PSM. Organul de conducere al organizației județene este Conferința. Conferința se convoacă o dată la doi ani și alege Comitetul de partid al organizației teritoriale respective. Comitetul Județean alege, la rândul său, Biroul Executiv, format din 11 membri: președinte, prim-vicepreședinte, trei vicepreședinți și șase membri cu diferite funcții.

PSM Timiș s-a înființat în 1992. În anul 2000, are 62 de organizații comunale, trei orașenești și două municipale, însumând, după ultima statistică, 30.000 de membri și simpatizanți. Un mare număr dintre membrii PSM Timiș provine din fostul PCR.

Organizații susținătoare ale PSM Timiș: Asociația Culturală „Constantin Brâncuși”, Asociația Femeilor Democratice – filiala Timiș, Uniunea Tineretului Socialist – filiala Timiș. Asociația Culturală „Constantin Brâncuși” a dobândit personalitate juridică prin sentința civilă nr. 469/5 octombrie 1994 a Tribunalului Timiș. Asociația are un cenaclu literar și editează revista „Coloana Infinitului”.

Pe plan local, PSM Timiș a realizat alianțe preelectorale doar înaintea alegerilor din 1996, cu PRM, PS și PUNR, dar acestea nu au fost respectate. În perioada 1998 – 2000, PSM Timiș a participat la Alianța

de Centru-Stânga, dar aceasta nu a avut caracter electoral.

Președinții PSM Timiș: Mircea Cociorva (*de la înființare până în 1994*), Victor Ionel Coposescu (*1994 – 9 septembrie 2000*), Florin Ciobănescu (*9 septembrie 2000 -*).

Rezultatele obținute de PSM Timiș la alegeri:

A. Alegerile parlamentare

La alegerile parlamentare din 27 septembrie 1992 și din 3 noiembrie 1996 PSM Timiș nu a reușit să obțină un scor care să aducă mandate de deputați sau senatori.

B. Alegerile locale

Iunie 1996: un viceprimar comunal, 14 consilieri locali (9 comunali, 1 consilier orașenesc și 4 consilieri municipali), 1 consilier județean (*Victor Ionel Coposescu*).

Iunie 2000: 5 consilieri locali.

Sediul: Str. Preyer nr. 2, 1900 Timișoara.

Partidul Socialist Muncitoresc Român (PSMR)

La nivel național, PSMR s-a constituit la începutul anului 1996.

Însemnul partidului și semnul său electoral sunt reprezentate de cinci garoafe.

Conform statutului și Programului, principiile și obiectivele de bază ale PSMR sunt următoarele: PSMR este partidul stângii democratice care acționează ferm pentru afirmarea ființei naționale, păstrarea integrității teritoriale, suveranității, pentru independența națională și libertate, pentru pace și progres social; PSMR este garantul tuturor categoriilor sociale, intelectualiilor, funcționarilor, tineretului, muncitorilor, țăranilor, pensionarilor, întreprinzătorilor particulari și luptă pentru instaurarea unui cadru legislativ care să apere interesele și nevoile lor, să le asigure o protecție socială solidă și un nivel de trai decent; PSMR militează pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, respectă libertatea de gândire, asigură condiții pentru libera exprimare a voinței politice a cetățenilor, promovează și respectă principiile democrației, ale pluralismului politic; PSMR acționează pentru dezvoltarea și promovarea trăsăturilor definitorii ale poporului român cum sunt: cinstea și dreptatea, omenia, respectul față de muncă și adevăr, conviețuirea într-un climat sănătos, de toleranță și respect reciproc cu minoritățile naționale; PSMR

respectă prevederile Constituției României, susține democrația parlamentară, statul de drept și separarea puterilor în stat; PSMR respinge manifestările de naționalism, antisemitism și extremism. PSMR luptă pentru dezvoltarea și consolidarea democrației, pentru promovarea pluralismului politic, este deschis pentru colaborare și conlucrare cu celelalte formațiuni de stânga și centru-stânga, cu toate forțele democratice și progresiste ale țării.

Obiectivul de bază al PSMR îl constituie realizarea în România a unui stat democratic de drept care să garanteze bunăstarea, șanse egale de afirmare și dezvoltare, o viață liberă și demnă pentru toți cetățenii patriei; PSMR promovează economia socială mixtă de piață, pe baza existenței pluralismului formelor de proprietate (publică, asociativă, particulară, cu participarea capitalului intern, mixt, străin); PSMR acționează pentru integrarea într-o activitate utilă a tuturor celor aștept de muncă și neocupați, mai ales a șomerilor; PSMR militează pentru o politică externă realistă care să promoveze pacea și colaborarea cu toate popoarele, respectul reciproc, neamestecul în treburile interne, dezvoltarea liberă a fiecărui stat.

PSMR este organizat pe baza criteriului administrativ-teritorial.

PSMR Timiș s-a constituit în vara anului 1996. După alegerile parlamentare, a avut o prezență palidă în viața publică, în prezent observându-se o migrare a membrilor PSMR către PDSR. Nu a obținut rezultate nici în alegerile locale din 4 iunie 2000.

Președintele PSMR Timiș: Gheorghe Jijie (1999 -).

Partidul Solidarității Democratice din România (PSD)

Inițial, acest partid a fost înscris în registrul partidelor politice sub denumirea de *Partid pentru Cinstirea Eroilor și Salvare Națională*, pe baza deciziei civile nr. 81 din 20 aprilie 1990. În august 1993 formațiunea politică și-a schimbat denumirea în *Partidul Solidarității Democratice din România* (PSD). PSD s-a prezentat cu liste proprii în județul Timiș la alegerile legislative din 3 noiembrie 1996, reușind performanța de a nu obține nici un vot.

Partidul Țărănesc Român (PȚR)

Partidul Țărănesc Român a fost înființat la 6 august 1975, în ilegalitate, refuzându-i-se cererea de înscriere a personalității juridice. După Revoluția din Decembrie 1989, PȚR a dobândit personalitate juridică, prin sentința civilă nr. 18 din 24 ianuarie 1990. Ulterior și-a schimbat denumirea în *Partidul Țărănesc Republican*, iar la 26 iunie 1992 a fuzionat prin absorbție cu PNL, sub sigla acestuia.

PȚR a avut, în PLATFORMA-PROGRAM, printre altele, următoarele obiective: Constituție nouă, inserând drepturile și libertățile fundamentale ale omului; desființarea centralismului democratic de tip comunist, în toate instituțiile și ramurile de activitate și revenirea la economia de piață – concurența, cererea și oferta; desființarea CAP-urilor și redarea pământului la oamenii cărora acesta le-a fost răpit; împroprietărirea țăranilor și a celor de la orașe (care doresc) cu câte două hectare; reintroducerea religiei în cursurile primare și secundare; reconstruirea satelor și comunelor pe vetrele lor inițiale; desființarea fabricilor, combinatelor care poluează atmosfera; pensionările din toate ramurile de activitate să se facă la împlinirea vârstei de 55 de ani pentru bărbați, respectiv – 45 de ani pentru femei; reuniformizarea pensiilor în raport cu costul vieții; reînființarea băncilor sătești; stabilirea săptămânii de lucru în fabrici și uzine la 5 zile a câte 8 ore; respectarea tuturor sărbătorilor religioase, îndeosebi a celor de Crăciun și Paști; abrogarea Codului Penal și adoptarea altui cod în care să fie extirpate toate articolele care înfierau libertățile fundamentale ale omului; asigurarea egalității în drepturi pentru toți cetățenii patriei, indiferent de rasă, naționalitate și religie; cinstirea eroilor căzuți pentru eliberarea patriei de sub tirania ceaușistă; facilitarea capitalului străin în industria grea și ușoară românească prin asocierea de companii particulare.

PȚR a participat la alegerile generale din 20 mai 1990, având pe listele din județul Timiș un singur candidat, domiciliat în Giurgiu. Rezultatul obținut a fost nesemnificativ.

Partidul Țiganilor din România

Înființat la începutul anului 1990, pe baza deciziei civile nr. 53 din 5 martie, având sediul central la Sibiu. Partidul Țiganilor din România nu

a avut structuri organizatorice în județul Timiș. A participat la alegerile parlamentare de la 20 mai 1990 cu un singur candidat, domiciliat în Sibiu, care nu a reușit să întrunească un număr semnificativ de voturi.

Partidul Umanist din România (PUR)

Denumirea anterioară: *Partidul Umanist Român*. Sub această denumire, PUR s-a înscris în registrul partidelor politice prin decizia civilă nr. 31 din 18 decembrie 1991 a TMB. La 9 noiembrie 1992, prin decizia civilă a TMB, s-a înregistrat schimbarea denumirii în *Partidul Umanist din România*. La 30 august 1996, prin decizia civilă nr. 73 a TMB, Partidul Umanist din România s-a reînregistrat, conform noii legi a partidelor politice.

Emblema PUR și semnul său electoral este o balanță în echilibru, încadrată într-un pătrat. Drapelul PUR este de culoare albastră, având în centru imprimată emblema partidului în alb.

Sloganul PUR: „Nici socialism, nici capitalism, ci umanism – a treia cale”.

Conform Statutului, Partidul Umanist din România promovează doctrina social-politică umanistă. Valorile fundamentale care stau la baza doctrinei PUR sunt: manifestarea liberă a personalității umane prin exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; responsabilitatea umană ca factor de atenuare a contradicțiilor dintre aspirațiile individului și obligațiile sale pentru societate; cunoașterea, mijloc de dobândire a libertății individului și condiție de asumare a responsabilității; proprietatea privată, factor de securitate economică și socială, condiție de manifestare a responsabilității individului.

PUR se consideră a fi formațiunea angajată pentru a-i reprezenta politic pe toți aceia care cred în necesitatea împlinirii personalității și afirmarea demnității umane și care acționează pentru apărarea intereselor și valorilor naționale, a drepturilor și libertăților omului, pentru respectarea drepturilor la identitate culturală, lingvistică, religioasă, etnică a cetățenilor aparținând minorităților naționale, combătând extremismul de orice fel, manifestările de rasism, șovinism, separatism etnic și teritorial.

Calitatea de membru al PUR poate fi acordată oricărui cetățean român care aderă la principiile doctrinei umaniste, acționează pentru înfăptuirea programului politic și respectă statutul partidului. Nu pot fi

membri ai PUR: persoanele compromise moral și politic, care au suferit condamnări pentru trădarea intereselor țării, corupție, infracțiuni săvârșite cu violență și alte fapte antisociale grave; persoanele lipsite de drepturi electorale; persoanele care promovează fascismul, anarhismul, șovinismul și orice alte idei și acțiuni extremiste sau contrare drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

PUR este un partid național, constituit din cluburi politice umaniste organizate pe criteriul administrativ-teritorial. La nivel teritorial, organele de conducere ale partidului sunt: Consiliile locale, Birourile Executive.

La 27 august 1996, PUR a intrat în alianța politică *Uniunea Națională de Centru Umanistă Ecologistă* (UNC), formată din Partidul Umanist din România, PDAR și MER, participând în această alianță la alegerile parlamentare și prezidențiale din 3 noiembrie 1996. După alegeri, UNC s-a destrămat de facto.

La 18 octombrie 1999, PUR a încheiat un protocol de colaborare cu PDSR, constituind, la 25 februarie 2000, *Alianța Politică „Polul Democrat Social din România”*.

Filiala Timiș a PUR s-a constituit în anul 1996. În aprilie 2000, PUR Timiș avea cluburi umaniste în 46 de localități din județ și aproximativ 1500 de membri, precum și organizații complementare: Organizația de tineret (*martie 2000 -*) și Liga studenților umaniști.

Președinții Consiliului Județean al PUR Timiș: Zaharia Gheorghescu (1996 – 2000); Mircea Boța (*14 ianuarie 2000 -*).

Rezultatele obținute de PUR Timiș la alegeri:

A. Alegerile legislative

Noiembrie 1996: În formula Uniunii Naționale de Centru, PUR nu a obținut statutul de partid parlamentar, rezultatele înregistrate fiind modeste.

B. Alegerile locale

Iunie 2000: 13 consilieri locali.

Sediul: Str. Cluj nr. 13, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: 056-294412.

Partidul Unit Democrat al Romilor, Rudarilor și Lăutarilor din România (PUDRRLR)

PUDRRLR s-a constituit pe baza deciziei civile nr. 52 din 2 martie 1990, având sediul central la Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea. S-a prezentat

la alegerile parlamentare din Timiș la 20 mai 1990, având pe liste doar doi candidați care aspirau la mandate de deputați. Rezultatele obținute au fost nesemnificative. Prin decizia civilă nr. 10 din 5 februarie 1992 a TMB, PUDRRLR și-a schimbat denumirea în *Partidul „Alianța Democrată a Romilor”*.

Partidul Unității Democratice (PUD)

PUD și-a avut originea în *Mișcarea pentru Democrație și Restructurare*, care a acționat încă în anul 1972 în ilegalitate, sub conducerea inginerului Nicu Stăncescu. De la sfârșitul lunii decembrie 1989, *Mișcarea pentru Democrație și Restructurare* a continuat să-și desfășoare activitatea sub denumirea de *Partidul Unității Democratice* (PUD). PUD s-a înscris în registrul partidelor politice prin decizia civilă nr. 8/16 ianuarie 1990.

PUD a avut un program politic amplu, care viza toate sferele vieții din țara noastră. În domeniul politicii interne, PUD a avut ca obiectiv fundamental elaborarea unei noi constituții, în care să fie cuprinse următoarele principii: România să fie republică parlamentară; puterea să aparțină întregului popor, care și-o exprimă prin reprezentanții săi; desemnarea organelor de guvernământ o dată la patru ani, cei aleși neputând candida și exercita funcțiile mai mult de două ori; drepturile omului stipulate și acceptate de organismele internaționale să fie respectate și apărute prin lege; să se asigure egalitatea cetățenilor români de orice naționalitate în fața legii; statul să aperse și încurajeze toate formele de proprietate – de stat, particulară și mixtă; statul să asigure libertatea cultelor; să fie interzisă activitatea politică în armată, poliție și magistratură; orice formă de activitate politică în instituțiile și întreprinderile de stat să fie interzise; să fie interzise activitățile și partidele cu caracter fascist, antinațional și terorist; să fie susținut sistemul pluripartid și să se respingă cu hotărâre orice formă de manifestare politică totalitaristă.

În domeniul politicii externe, PUD susținea următoarele principii: promovarea unei politici externe în concordanță cu aspirațiile de veacuri ale neamului românesc; menținerea unor relații politice de bună vecinătate în spiritul respectării suveranității, integrității teritoriale și asigurării intereselor naționale; dezvoltarea relațiilor politice, social-economice și culturale cu toate țările lumii, militând pentru integrarea României într-o

Europă Unită; respectarea obligațiilor internaționale care nu contravin intereselor țării, Cartei ONU și tratatelor privind drepturile omului.

Membrii fondatori ai PUD Timiș: Arhimede Ilica, Sorin Ambrus, Aurelia Ravar, Kálmán Nagy, Petru Rădulescu, Mihail Homeag ș.a.

PUD s-a prezentat la alegerile parlamentare din mai 1990, fără a reuși să obțină rezultate semnificative, după care a ieșit de pe scena politică.

Partidul Unității Naționale Române (PUNR)

PUNR s-a înființat la 15 martie 1990, ca expresie politică a *Uniunii Culturale Vatra Românească*, fiind înscris în registrul partidelor politice în baza deciziei nr. 57. Denumirea inițială a fost *Partidul de Uniune Națională a Românilor din Transilvania (PUNRT)*. În 1991, PUNRT s-a unit cu Frontul Popular din Moldova și a format *Partidul Unității Naționale Române*. Noua denumire a fost avizată de TMB prin decizia civilă nr. 44/26 august 1992. PUNR s-a reînscris în registrul partidelor politice, în anul 1995. La 18 octombrie 1999, PUNR a fuzionat cu *Partidul Reîntregirii – Opțiunea Daco-Latină (POD)*, absorbindu-l. La 9 august 2000, PUNR a semnat un protocol de fuziune cu *Partidul Național Român*, constituind astfel *partidul Alianța Națională (PUNR+PNR)*.

Semnul electoral al PUNR: literele VR în interiorul conturului României rezultat după Marea Unire (1918), sub care se află inițialele partidului – PUNR. Semnul electoral simbolizează cinstirea memoriei celor care și-au vărsat sângele pentru victoria Revoluției, lupta pentru viitorul României în străbuna Vatră Strămoșească.

Sloganele PUNR: „Muncă, dreptate, legalitate, credință în Dumnezeu!” (1992), „O politică națională pentru om și pentru țară” (1999-2000).

Conform Statutului, PUNR s-a considerat o organizație politică de orientare liberală, menită să asigure participarea membrilor săi la viața politică a României în scopul împlinirii idealurilor nobile de unitate și solidaritate națională, demnitate și prosperitate ale poporului român, bazându-se pe valorile tradiționale ale națiunii române, pe capacitatea sa de deschidere față de valorile universale și pe înaltele virtuți ale românilor de pretutindeni. PUNR a declarat că este autenticul continuator al luptei pentru afirmarea politică a națiunii române, preluând și actualizând

obiectivele *Partidului Național Român* încununate prin înfăptuirea Marii Uniri din 1918. PUNR a militat pentru reîntregirea țării în granițele ei de la 1918. PUNR a precizat în documentele sale că și-a întemeiat activitatea pe tradițiile mult milenare ale poporului român, durate în spațiul carpatodunăreano-pontic, vatra sa străbună, leagăn al culturii, civilizației și creștinătății neamului, precum și pe principiul solidarității naționale, pe valorile sociale și morale fundamentale ale civilizației umane ca: libertatea, munca, familia, morala și religia. PUNR a pus mai presus de orice apărarea ființei naționale a poporului român, a integrității teritoriale a statului național unitar român, a suveranității și independenței țării, respectarea Constituției României și a legilor ei, a forme republicane de guvernământ, asigurarea prosperității economice și a echității sociale, întărirea ordinii de drept, împlinirea idealurilor de libertate, democrație și pace.

La alegerile din 20 mai 1990, PUNR (PUNRT) a participat pe liste comune cu *Partidul Republican (PR)*, sub denumirea *Alianța pentru Unitatea Românilor (AUR)*. La 19 decembrie 1993, PUNR a format o alianță cu PDAR, sub denumirea *Blocul Unității Naționale (BUN)*. În perioada 10 octombrie 1995 – 15 martie 1996, la această alianță a aderat și MER. După retragerea MER, alianța s-a destrămat și nu a participat la alegeri în această formă, așa cum preconizase.

PUNR a sprijinit FDSN (PDSR) în formarea și funcționarea Guvernului Nicolae Văcăroiu. Din 18 august 1994, PUNR a obținut portofoliul Ministerului Agriculturii și Alimentației (*Valeriu Tabără, deputat de Timiș*).

La 22 martie 1997, președinte al Consiliului Național al PUNR a devenit Valeriu Tabără (Timișoara).

Filiala din Timiș a PUNR s-a constituit în octombrie 1990. Membrii fondatori: Iancu Moțiu, George Mitar, Ioan Pop, Emilian Ciotescu, Traian Cismașu, Iosif Fulga, dr. Vasile Ivan, Violel Pașca, Radu I. Motica, Paul Volcinschi, Liviu Boroș. În anul 2000, PUNR Timiș avea 54 de subfiliale și secții, cuprinzând 2500 de membri.

De-a lungul activității sale, PUNR Timiș a colaborat cu Uniunea Vatra Românească, Asociația Avram Iancu, Liga și Fundația „Mareșal Antonescu”, Societatea ASTRA și organizațiile care au ca obiectiv unitatea națională. De asemenea, PUNR Timiș a fost membru în Alianța de Centru-Stânga.

Organele de conducere ale filialei județene: Conferința Județeană, Consiliul Județean, Biroul Executiv. Biroul Executiv al filialei era format

din președinte, 3-5 vicepreședinți, secretar executiv, 4-6 membri.

Președinții PUNR Timiș: Emilian Ciotescu (1990 – 1991); Traian Cismașu (1992 – 1994); Eugen Bona (1994 – 1996); Viorel Negrea (1996 – 2000); Vasile Ivan (2000). În urma fuziunii cu PNR și formării Alianței Naționale, Vasile Ivan a devenit co-președinte al noii formațiuni politice.

Rezultatele obținute de PUNR Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

20 mai 1990: Ca PUNRT, a participat pe listele AUR, neobținând, în județul Timiș, mandate parlamentare.

27 septembrie 1992: 1 deputat (Valeriu Tabără).

3 noiembrie 1996: 1 deputat (Valeriu Tabără).

B. Alegerile locale

Februarie 1992: Pentru funcția de primar al Timișoarei, PUNR a format, împreună cu FSN și PDAR *Uniunea pentru Timișoara*. În urma alegerilor, a reușit să obțină 16 consilieri locali, 1 consilier județean (Emilian Ciotescu).

Iunie 1996: 2 primari, 40 consilieri locali, 1 consilier județean (Viorel Negrea).

Iunie 2000: 3 primari, 27 consilieri locali.

Sediu: Str. General Parporgescu nr. 2, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: 056-132987.

Partidul de Uniune Națională a Românilor din Transilvania (PUNRT)

Vezi Partidul Unității Naționale Române (PUNR).

Partidul Uniunea Populară pentru Dreptate (PUPD)

Partidul Uniunea Populară pentru Dreptate s-a înființat, la nivel național, la 8 ianuarie 1999. PUPD Timiș s-a constituit în mai 1998, numărându-se printre cele 17 organizații județene care au fondat partidul.

Sigla PUPD este formată din inscripția ovală a denumirii partidului, având în mijloc desenate două mâini care se strâng. Semnul electoral este o fabrică cu trei fumale.

Conform Statutului, Partidul Uniunea Populară pentru Dreptate este un partid politic de centru-stânga care își propune să acționeze

pentru a contribui la transformarea României într-un stat modern și democrat, cu o economie mixtă compusă din sectoarele socialist-cooperatist și privat, capabilă să satisfacă cerința fundamentală a echilibrului între progresul economic și dreptatea socială. Esența noii societăți cu o economie mixtă o va constitui socialismul multivalent, menit să asigure permanentizarea unei societăți lipsită de exploatare, de discriminări de orice fel – de sex, naționalitate, religie, convingeri filosofice și politice -, o societate a legăturii organice dintre socialism și democrație.

PUPD își are rațiunea de a fi în slujirea intereselor muncitorilor, țăranilor, intelectualilor și funcționarilor, ale proprietarilor particulari care trăiesc din muncă proprie.

PUPD recunoaște și respectă Constituția României, inclusiv forma de guvernământ republicană. Militează pentru o reală separare a puterilor în stat, pentru pluripartidism și pluralism ideologic, pentru garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, recunoaște și garantează dreptul la existență a proprietății private în cadrul economiei mixte, respinge orice tip de dictatură, totalitarismul, dogmatismul, rasismul, naționalismul șovin, xenofobia, extremismul de orice fel. PUPD respinge orice tendință de separatism etnic și teritorial, dar respectă dreptul la identitate culturală, lingvistică, religioasă și etnică a minorităților naționale.

PUPD declară că militează pentru o politică externă suplă, atentă și profitabilă ridicării nivelului de dezvoltare economico-socială și culturală a țării, bazată pe forme diverse și reciproc avantajoase de schimb și cooperare în producție, știință, tehnică, tehnologie și cultură. România trebuie să întrețină relații economice, culturale, științifice cu toate statele lumii care doresc acest lucru.

Partidul Uniunea Populară pentru Dreptate este organizat pe criterii administrativ-teritoriale. Organul de conducere al organizației comunale, orașenești (de sector), municipale și județene este Conferința, care se convoacă o dată la doi ani și alege comitetul de partid al respectivei organizații teritoriale. Comitetul de partid alege Biroul Executiv. Comitetul se întrunește, de regulă, trimestrial în ședințe plenare, iar Biroul Executiv se întrunește lunar.

În județul Timiș, PUPD s-a constituit încă la nivelul comitetului de inițiativă, în 1998. Între membrii fondatori s-au aflat Gavril Voichiță, Viorica Rotariu, Nicolae Avram, Petru Lazea. În anul 2000, PUPD Timiș are 28 de organizații, cuprinzând aproximativ 3800 de membri.

Organizații complementare: Organizația județeană de tineret (februarie 2000 -), Organizația județeană de femei (februarie 2000 -).

Președinții Comitetului Județean Timiș al PUPD: Viorica Rotariu (1998 – august 2000); Nicolae Avram (august 2000 -).

Președintele național al PUPD este prof. univ. dr. Virgil Vintilescu (Timișoara).

Rezultatele PUPD Timiș la alegeri:

PUPD Timiș a participat cu liste proprii de candidați la alegerile locale din 4 iunie 2000, dar scorul obținut a plasat partidul sub pragul electoral.

Sediul provizoriu: Str. Eneas nr. 104, 1900 Timișoara.
Telefon: 056-160280.

Partidul Vieții Românești (PVR)

Partidul Vieții Românești a luat ființă în anul 1999, prin decizia civilă nr. 21/30 noiembrie a TMB, care a rămas definitivă, PVR fiind înscris în registrul partidelor la pag. 57/9 martie 2000.

PVR este un partid politic al cetățenilor români indiferent de rasă, sex, origine etnică sau stare materială care își propune să promoveze pragmatismul și realismul politic, în scopul asigurării unei vieți sănătoase și demne pentru toți locuitorii patriei.

Însemnul Partidului Vieții Românești este o inimă roșie pe fond albastru, în interiorul căreia este înscrisă denumirea prescurtată a partidului – PVR – cu litere de culoare albă conturate cu negru. Semnul electoral al PVR este inima inscripționată cu denumirea prescurtată a partidului, circumscrisă de un cerc. PVR folosește ca imn cântecul *Pui de lei*.

Deviza PVR este: „Viață sănătoasă și demnă pentru fiecare cetățean român”.

Obiectivele fundamentale ale PVR: educarea politică a cetățenilor români în spiritul democrației reale, cu eliminarea extremismului și a exclusivismului politic, precum și a altor fenomene politice nocive cum ar fi demagogia, lipsa de seriozitate și responsabilitate politică, necinstea față de electorat; formarea unei concepții politice sănătoase la majoritatea cetățenilor patriei, combaterea manipularilor psihologice vizând restaurarea unor forme politice perimate, interzise de Constituție și de legile țării, cum ar fi monarhia, dictatura comunistă sau unipersonală,

fascismul, rasismul; dezvoltarea spiritului național-patriotic și umanist la cât mai mulți cetățeni români; educarea tinerei generații în spiritul dragostei de națiune, patrie, umanitate și planeta vieții – Pământ; întărirea și dezvoltarea unei atitudini responsabile din partea cetățenilor români față de suveranitatea națională, independența și unitatea statului român, integritatea teritoriului național, ordinii de drept din patria noastră – România; combaterea cu fermitate, pe căi politice legale, a oricăror tendințe din partea oricăror persoane sau organizații de a contesta, denigra sau afecta în orice mod ordinea de drept stabilită prin Constituție și legile țării, suveranitatea națională, independența și unitatea statului, integritatea teritoriului național precum și a celorlalte valori supreme ale națiunii și patriei noastre.

Pot deveni membri ai PVR cetățenii români indiferent de origine etnică și sex, care au împlinit vârsta de 18 ani, recunosc și respectă Statutul și Programul partidului și nu sunt loviți de interdicții expres prevăzute de legea română și Statut.

Partidul Vieții Românești cuprinde în structura sa organele centrale de conducere și executie (Sfatul Național și Comitetul Executiv Central), filiale județene, secții teritoriale și celule teritoriale, fiecare în parte cu organe proprii de decizie și executie.

Comitetul Executiv al Filialei Județene este format din președinte și câte trei membri pentru fiecare secție de partid din structura sa. Președintele Comitetului Executiv este și președintele filialei.

Președintele filialei Timiș a PVR este Vasile Vali Corbeanu (2000 -).

PVR Timiș nu dispune de sediu propriu.

Rezultatele obținute de PVR Timiș la alegeri

PVR Timiș a prezentat liste de candidați pentru organele administrației județene și locale la 4 iunie 2000, dar nu a reușit să intrunească numărul de voturi necesar pentru un mandat de consilier local sau județean.

Sindicatul Politic „Fraternitatea” al Muncitorilor și Țăranilor din România

Potrivit liderilor săi, Sindicatul Politic „Fraternitatea” al Muncitorilor și Țăranilor din România a luat ființă în ilegalitate, la 24 ianuarie 1988, la Timișoara. A avut filiale în județele limitrofe și în București. S-a înregistrat

prin decizia civilă nr. 25 din 5 februarie 1990.

Obiectivele Sindicatului au fost: abandonarea rolului conducător al unui singur partid și statornicirea unui sistem democratic și pluralist de guvernământ; asigurarea de garanții juridice, economice și sociale cu privire la respectarea tuturor drepturilor omului în conformitate cu tratatele internaționale în acest domeniu; înlăturarea îndocrinării de orice fel în viața politică, economică, culturală și administrativă; separarea puterilor în stat; alegerea tuturor conducătorilor politici pentru unul sau cel mult două mandate; asigurarea administrației, justiției, armatei și învățământului cu cadre specializate, competente și care nu s-au compromis prin colaboraționism deșănțat cu fostul regim; apărarea drepturilor studenților în consens cu aceștia, spre a-și recăpăta independența în facultăți și îndeplinirea reformei învățământului cerută de organizațiile acestora, prin preluarea și aplicarea celor mai noi achiziții ale științei și a progreselor în domeniul pedagogiei; reintroducerea religiei în cursurile primare și a sociologiei în cele secundare și universitare; promovarea unei ideologii umaniste și democratice a adevăratelor valori ale umanității prin eliminarea minciunii și a imposturii și statuarea unor criterii de competență și justiție în toate domeniile de activitate; asigurarea libertății presei, radioului și televiziunii; respectarea drepturilor și libertăților minorităților naționale și asigurarea deplinei lor egalități în drepturi cu românii; libertatea cultelor cu garantarea liberei manifestări a credințelor religioase; salvarea echilibrului ecologic și eliminarea acelor lucrări și investiții care provoacă daune aerului, solului și pădurilor și promovarea numai a tehnologiilor moderne și nepoluante; promovarea unei politici externe pe baza bunei vecinătăți, a prieteniei și păcii în lume, integrându-se procesului de construire a unei Europe Unite, casă comună a tuturor popoarelor continentului; respectarea principiilor independenței, suveranității și neamestecului în treburile interne ale altor state; organizarea întregului comerț al țării pornind de la cerințele satisfacerii cu prioritate a tuturor nevoilor cotidiene ale populației României, scop în care se va pune capăt exporturilor de produse agroalimentare, se va reduce exportul de produse petroliere, se va acorda prioritate satisfacerii nevoilor de căldură și lumină ale oamenilor; asigurarea unui cadru legal de promovare a tineretului în ierarhia socială; eradicarea speculei, mitei, nepotismului, corupției și a delincvenței de orice natură prin măsuri economice și sociale naționale eficiente și umaniste; restabilirea echilibrului economic prin reazegarea raporturilor între producție, consum și muncă pe baze raționale și

echilibrate; asigurarea protecției muncitorilor și intelectualilor prin libertatea organizării sindicale pe ramuri economice și domenii culturale; restructurarea întregii economii naționale pe baza criteriilor rentabilității și eficienței; eliminarea metodelor administrativ-birocratice de conducere economică centralizată, promovarea liberei inițiative și a competenței în conducerea tuturor sectoarelor economice; sprijinirea micii producții individuale în toate domeniile de activitate și asigurarea unui sistem eficient de management și marketing prin realizarea unei economii de piață descentralizate; restructurarea agriculturii prin sprijinirea micii producții țărănești, scop în care la cererea fiecărui țaran, indiferent dacă a fost sau nu membru cooperatist, să primească la început o suprafață de 2 ha de teren; înființarea unor comisii agricole la nivelul fiecărui județ care să analizeze modul în care fiecare țaran a exploatat terenul primit în folosință și, în raport de aceasta, atribuirea în proprietate a terenului respectiv cu drept de moștenire, dar fără posibilitatea de a fi înstrăinat, urmând ca în situația inexistenței moștenitorilor terenul să reîntre în patrimoniul statului sau să fie redistribuit; improprietărirea țăranilor, la cerere, cu unelte, mașini agricole și animale, ce urmează a fi plătite într-un termen de trei ani de la primire; asigurarea dreptului fiecărui țaran de a-și vinde la piața liberă produsele realizate la prețul pieței sau contracte cu statul, dacă prețurile contractuale și condițiile de preluare vor veni în sprijinul intereselor țăranului.

Forma de guvernământ propusă de Sindicatul Politic „Fraternitatea” a fost republica constituțională, cu parlament bicameral: Adunarea Deputaților și Senat.

Sindicatul Politic „Fraternitatea” al Muncitorilor și Țăranilor din România a participat la alegerile parlamentare din 20 mai 1990 pe listele Grupării de Centru „Noua Românie”, fără a înregistra rezultate notabile.

Sindicatul Politic „Fraternitatea” a fost membru fondator al CDR. Ulterior, a ieșit din CDR și a fuzionat cu Partidul Democrat Român condus de S. Cincă (1993).

Președintele Sindicatului Politic „Fraternitatea” a fost Traian Florea.

Uniunea Creștin-Democrată (UCD)

UCD a luat ființă în urma deciziei civile nr. 41 din 13 februarie 1990. Centrul național a fost la Timișoara. Printre membrii fondatori s-au

numărat: Ioan Novac, Tiberiu Stoian, Nicolae Hermann, Radu Surmei, Elisabeta Susnea, Ilie Furdul, Teodor Copărescu. La congresul din 14-15 iulie 1996 al Uniunii Democrat Creștine, UCD a fuzionat cu aceasta prin absorbție.

Președintele UCD Timiș: Tiberiu Stoian (1990 – 1996); prim-vicepreședinte – Ioan Novac.

Rezultatele obținute în alegeri:

A. Alegerile legislative

La alegerile din 20 mai 1990, UCD s-a prezentat pe lista Grupării de Centru „Noua Românie”, împreună cu PDS, Sindicatul Politic „Fraternitatea” și Partidul Poporului, fără să obțină rezultate semnificative.

B. Alegerile locale

La alegerile locale din februarie 1992, UCD a obținut în județul Timiș trei mandate de consilieri locali.

Uniunea Democrat Creștină (UDC)

Uniunea Democrat Creștină face parte din primele partide postdecembriste, fiind a cincea formațiune care s-a înscris la TMB, la 15 ianuarie 1990. UDC a fost constituită de un grup de foști deținuți politici și de persoane care s-au manifestat împotriva regimului comunist.

Conform Statutului și Programului înregistrate cu modificările de rigoare la TMB prin sentința civilă nr. 19 din 6 iulie 1995, UDC este o formațiune politică de centru-dreapta având ca scop promovarea doctrinei democrat-creștine, care consideră că universalitatea profundelor valori creștine (morală și spiritualitatea creștină) este singura care poate da sens și conținut existenței umane. UDC dorește mobilizarea imensului potențial românesc pentru crearea unei veritabile societăți democratice și a unui stat de drept, bazat pe mecanismele economiei sociale de piață. Principiile fundamentale ale UDC: Credință, Speranță, Dragoste.

Dezina UDC: „Nihil sine Deo” („Nimic fără Dumnezeu”).

Prin politica sa internă și externă, UDC militează pentru unirea tuturor partidelor de orientare democrat-creștină din țară și aderarea la mișcarea democrat-creștină europeană și internațională.

Sigla este semnul curcubelului tricolor, sub care se găsesc inițialele Uniunii Democrat Creștine. Deasupra tricolorului este înscrisă dezina „Nihil sine Deo”. Semnul electoral este triunghiul

echilateral cu dezina Credință, Speranță, Dragoste, reprezentând cele trei precepte fundamentale ale moralei creștine.

Membrii al UDC poate fi orice persoană care îndeplinește următoarele condiții: este cetățean român; a împlinit vârsta de 18 ani; nu face parte din alt partid politic; recunoaște orientarea politică și respectă prevederile statutului și programului UDC; nu a suferit condamnări penale definitive pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni incompatibile cu morală creștină; nu a deținut funcțiile de membru al guvernului, membru al CC, șef de secție, prim-secretar al comitetelor județene, municipale și orașenești ale fostului PCR, nu a fost membru al aparatului de opresiune sau colaborator al acestuia în perioada dictaturii comuniste; nu a participat, indiferent în ce calitate, direct sau indirect la reprimarea acțiunilor pașnice, cu caracter politic, social sau pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului înainte de decembrie 1989, în timpul Revoluției sau ulterior acesteia.

UDC este organizată după criteriul administrativ-teritorial. Membrii UDC dintr-o localitate se constituie într-o organizație locală. În Capitală, organizațiile locale se structurează pe sectoare. Organizațiile locale se constituie cu un număr minim de 5 membri. Totalitatea organizațiilor dintr-un județ (Capitală) formează filiala județeană a UDC. Organele de conducere ale filialei județene sunt: Conferința filialei; Comitetul Coordonator; Biroul Executiv (5-11 membri: președinte, vicepreședinți, secretari).

UDC nu a avut structuri organizatorice în județul Timiș până în iulie 1996. La 14-15 iulie 1996, Uniunea Democrat Creștină (UDC) a fuzionat cu Uniunea Creștin Democrată (UCD), prin absorbirea celei din urmă.

Președintele UDC Timiș: Ioan Novac (1996 -).

Rezultatele obținute de UDC Timiș în alegeri:

UDC Timiș a participat cu liste proprii la alegerile locale din 4 iunie 2000, dar rezultatele modeste au situat formațiunea politică sub pragul electoral.

Sediu provizoriu: Intrarea Doinei nr. 15, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-137177.

Uniunea Democrată Maghiară din România (UDMR) Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ)

Începuturile creării UDMR datează din ziua de 22 decembrie 1989, când maghiarii din județele Timiș, Cluj și Mureș au inițiat înființarea organizațiilor politice proprii. La 25 decembrie 1989 s-a format, la București, Comitetul Executiv Provizoriu al UDMR. UDMR s-a înregistrat oficial la TMB la 18 ianuarie 1990.

Sigla UDMR și însemnul electoral: o lălea stilizată.

Sloganurile UDMR: „Puterea e în unitate” (1990); „Nu suntem la fel, dar suntem împreună” (1996); „Împreună suntem puternici” (2000).

La 15 decembrie 1990, UDMR a participat, alături de de PNȚCD, PNL, PSDR și PER, la crearea Convenției Naționale pentru Instaurarea Democratiei (CNID). UDMR a fost, de asemenea, membru fondator al Convenției Democratice din România (CDR) (26 noiembrie 1991). La 25 februarie 1995, UDMR a ieșit din CDR.

UDMR este membru al următoarelor organizații internaționale: Uniunea Democrată Europeană (septembrie 1993 -), Uniunea Federativă a Naționalităților Europene (FUE); mai 1991 -), Organizația Națiunilor și Popoarelor Nereprezentate (ONFN; iulie 1994); Partidul Popular European (PPE; octombrie 1994 -).

În Programul său, UDMR se autodefineste ca o uniune constituită din organizații autonome teritoriale, politice și de grup care reprezintă comunitatea maghiară din România și apără interesele acesteia pe plan central și local. Totodată se coordonează și impulsionează diferitele forme de autoorganizare socială. UDMR recunoaște dreptul partidelor politice și al platformelor democratice de a se organiza liber în cadrul Uniunii. Este considerată platformă orice grupare ideologică sau politică care, prin programul și activitatea sa, contribuie la articularea și diversificarea internă a comunității maghiare din România, fără a periclită însă unitatea organizației. Principiile care stau la baza apărării intereselor comunității maghiare rezultă din drepturile universale ale omului, din drepturile colective ale minorităților naționale, precum și din valorile statului de drept, ale economiei de piață și ale societății civile. Uniunea respinge orice ideologie și practică totalitaristă, fascistă și comunistă, antisemitismul, naționalismul și șovinismul. Sunt membri asociați și colectivi ai UDMR, în apărarea intereselor și în reprezentarea publică, acele organizații

economice, științifice, profesionale, culturale, religioase, de tineret etc. care îi acceptă programul și contribuie la elaborarea și luarea hotărârilor privind drepturile lor.

În concepția UDMR, ca apartenență statală, maghiarii din România, incluzându-i pe ceangăii maghiari, aparțin comunității cetățenilor României. În acest cadru, constituind o comunitate autonomă, se consideră factor constitutiv în stat, subiect politic de sine stătător și, ca atare, partener egal al națiunii române. După limba, etnia, conștiința identității culturale și tradițiile proprii, comunitatea maghiară din România este parte organică a națiunii maghiare având în același timp strânse relații, vechi legături istorice și culturale cu acele popoare (în primul rând cu românii și cu germanii) cu care a trăit veacuri de-a rândul împreună. Asumându-și calitatea de cetățeni ai României, membrii comunității maghiare din România doresc să-și păstreze și pe mai departe identitatea națională, nu vor să emigreze, nici să fie asimilați de națiunea română. Se consideră minoritari exclusiv din punct de vedere numeric, socotind pământul natal drept patria lor proprie, la a cărei dezvoltare economică și culturală au contribuit din plin.

Principalele obiective ale UDMR sunt următoarele: recunoașterea minorităților naționale ca factor constitutiv al statului, prin aceasta garantându-se realizarea în fapt a principiului constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor; realizarea statului de drept, bazat pe separarea puterilor; garantarea prin Constituție a inviolabilității proprietății private; crearea grabnică a cadrului legislativ necesar funcționării economiei de piață; restituirea integrală a bunurilor bisericești și comunitare ilegal confiscate, restituirea bunurilor naționalizate, expropriate sau confiscate din motive politice sau despăgubirea echitabilă a persoanelor în cauză; reglementarea statutului juridic al minorităților naționale pe baza practicii pozitive în domeniu din Europa; adoptarea unei legi care să reglementeze în mod global situația minorităților naționale în viața privată și publică, în justiție, crearea unui sistem autonom de învățământ la toate nivelurile și în toate formele, dirijat de către minorități, crearea unui sistem autonom de instituții culturale, menținerea legăturilor și schimburilor de informații cu națiunea-mamă; dezvoltarea unor relații interetnice complexe între populația română majoritară și minorități.

UDMR se compune din membri individuali și membri colectivi. Membrii individuali își desfășoară activitatea în cadrul organizatoric al unui membru colectiv. Membrii colectivi pot fi grupări, asociații, uniuni,

societăți și ateliere de creație, compuse din membri individuali și constituite pe criterii ideologice, sociale, științifice, profesionale și de altă natură.

Pe baza autodeterminării interne, Uniunea se organizează pe următoarele niveluri: membrii individuali se constituie în organizații locale; două sau mai multe organizații locale se pot structura în organizații de sector (zonale); două sau mai multe organizații zonale pot crea o organizație teritorială a cărei rază teritorială nu coincide în mod obligatoriu cu cea a unităților administrativ-teritoriale ale României (județele).

Conducerea organizațiilor teritoriale este asigurată de organe decizionale, executive și de control. Organul decizional suprem este Adunarea Reprezentanților organizației. Între două adunări ale delegaților, organul decizional este Consiliul Reprezentanților Teritoriali, care alege Prezidiul Executiv Teritorial.

În Timișoara, inițiativa de constituire a Uniunii Democratice Maghiare a fost luată în ziua de 22 decembrie 1989, în locuința dr. Ferenc Băranyi. Membri fondatori: Ferenc Băranyi, Bodó Barna, Sándor István, Toró Tibor, Mandics György ș.a. Până în septembrie 1990, Uniunea a purtat denumirea *Uniunea Democrată Maghiară din Banat*.

În anul 2000, UDMR Timiș are 28 de organizații, cuprinzând aproximativ 5000 de membri, dintre care 1000 sunt cotizanți.

UDMR Timiș este susținută de TEMISZ (Organizația Tinerilor Maghiari din Timișoara), TMD (Organizația Studenților Maghiari din Timișoara), Asociația Femeilor Maghiare din Timișoara.

UDMR Timiș editează lunar un supliment al ziarului *Heti Új Szó*. Președinții UDMR Timiș: Bodó Barna (1990 – 1991); Dukász Péter (1991 – 1994); Ferenc Csaba (1994 – 1996); Toró T. Tibor (1996 -).

Până la alegerea ca președinte de onoare la nivel național, László Tökés a fost președinte de onoare al UDMR Timiș.

Rezultatele obținute de UDMR Timiș la alegeri:

A. Alegerile parlamentare

20 mai 1990: un deputat (Băranyi Ferenc).

27 septembrie 1992: un deputat (Băranyi Ferenc).

3 noiembrie 1996: un deputat (Băranyi Ferenc).

B. Alegerile locale

Februarie 1992 (pe listele CDR): 2 primari, mai mulți consilieri locali, 4 consilieri județeni (Bodó Barna, Marossy Zoltán, Nagy Árpád, Gergely Ilona).

Iunie 1996: 1 primar, 40 consilieri locali din care 2 în CLT (Oberst Ladislau, Schwarc Dukász Péter), 2 consilieri județeni (Bodó Barna, Marossy Zoltán)
Iunie 2000: 3 primari, 41 consilieri locali din care 2 în CLT (Forika Éva, Halász Francisc); 3 consilieri județeni (Bodó Barna, Marossy Zoltán, Szász Enikő).

UDMR Timiș a fost reprezentată în Guvernul României de dr. Băranyi Ferenc, ministru al sănătății (aprilie – iunie 1998).

Sediul: Bv. Revoluției din 1989 nr. 8, 1900 Timișoara. **Telefon/fax:** 056-193338. **E-mail:** mmdsz@mlt.ro

Notă: UDMR nu s-a înscris la TMB ca partid politic, ci ca organizație de largă cuprindere. Rezultatele obținute în alegeri, modul de acțiune și prezența pe eșichierul politic determină, în schimb, tratarea UDMR ca formațiune politică în toată puterea cuvântului.

Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD)

Denumiri anterioare: Alternativa României (6 februarie 1996 – 15 martie 1997), Partidul Alternativa României (PAR) (15 noiembrie 1997 – 28 martie 1999).

La 1 februarie 1996 au fost depuse documentele de constituire a partidului *Alternativa României (AR)*. La 6 februarie, TMB a pronunțat sentința civilă nr. 8 de înființare a partidului *Alternativa României*, sentință rămasă definitivă la 11 februarie 1996.

La 5 aprilie 1996, la sala DALLER din București a avut loc primul congres al AR. Un an mai târziu, la 26 iulie 1997, AR a depus la TMB documentele necesare reînscrisii în registrul partidelor politice, în conformitate cu Legea nr. 27/1996. AR s-a prezentat la reînscrisie cu 10.399 de membri din 30 de filiale.

La 3 iulie 1996, Comitetul Executiv al CDR a acceptat în unanimitate intrarea AR în rândurile alianței. Peste o săptămână, Consiliul Național al CDR a validat hotărârea Comitetului Executiv. *Alternativa României* a participat pe listele CDR la alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996.

La al doilea congres al AR (15 noiembrie 1997) a fost adoptat *Programul de dezvoltare durabilă a României* și, totodată, s-a hotărât schimbarea denumirii în *Partidul Alianța României (PAR)*. Această denumire a fost schimbată în *Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD)*, la

Congresul din 27-28 martie 1999, ca urmare a fuziunii PAR cu Partidul Liberal Român și cu Partidul Liberal Democrat.

La 4 iunie 1998, PAR a lansat documentul programatic intitulat *Manifestul Dreptei din România*. Acest manifest a fost urmat în scurt timp de alte documente programatice, vizând dezvoltarea explicită a conceptului modern și actual al inițiativei: *Apelul Dreptei către Tineri*, *Problema Națională*, *Doctrina de Securitate Națională a Dreptei din România*, *Principiile Doctrinei Economice a Dreptei din România*.

Principiile fundamentale ale *Manifestului Dreptei* sunt următoarele: Dreapta garantează proprietatea fiecărui cetățean și o apără împotriva oricărei agresiuni. Fiecare român trebuie să știe că nimeni nu îl poate deposeda de bunurile sale, multe sau puține, dobândite în mod legal. Dreapta garantează integritatea națională, unitatea statală a României, limba română ca singură limbă oficială pe teritoriul țării. Dreapta reafirmă idealul reîntregirii României. Dreapta militează pentru întărirea autorității instituțiilor statului de drept, în mod special în domeniul combaterii infracționalității. Dreapta susține cetățeanul împotriva birocrației, indolenței și corupției aparatului funcționaresc. Exercițiul autorității va porni de la supremația legii, egală pentru toți. Dreapta înseamnă capitalism. PAR consideră că principalul scop al oricărui guvern al României trebuie să fie prosperitatea cetățenilor. Dreapta militează pentru tratamentul egal între investitorii români și străini, dar și pentru protejarea și stimularea investițiilor naționale. Întreprinzătorii autohtoni, mici sau mari, constituie principalul pilon al dezvoltării economice. PAR consideră că cei care produc nu trebuie să plătească pentru cei care nu produc, iar ruinarea firmelor care creează profit trebuie să înceteze.

Dreapta consideră că singura cale de rezolvare a crizei românești este dezvoltarea unei economii bazate pe principii de piață, eliberată de presiunile politice și electorale. O Românie echilibrată economic va fi o Românie liniștită pe plan intern și acceptată fără rezerve pe plan internațional. Dreapta susține libera concurență prin care cei mai buni trebuie să învingă. Societatea românească trebuie să-și selecteze și să promoveze cum se cuvine valorile umane, să încurajeze inițiativa și să respecte asumarea riscului.

Dreapta susține întărirea armatei naționale, instituția care asigură atât paza hotarelor, cât și, prin neimplicarea sa în disputele politice, un climat de echilibru intern. Dreapta garantează fiecărui cetățean libertatea de a-și alege confesiunea conform Constituției. Dreapta consideră Biserica

Ortodoxă română drept lider spiritual al poporului român. Dreapta militează pentru afirmarea valorilor moralei creștine. Dreapta afirmă identitatea culturală a românilor, militează pentru promovarea valorilor și tradițiilor naționale precum și pentru integrarea lor în circuitul internațional. Dreapta respinge orice formă de extremism.

Dreapta susține prezența demnă a României în lume printr-o diplomatie profesionistă, ofensivă și realistă. Dreapta consideră că principalul său dușman este mentalitatea comunistă menținută în structurile administrative, în structurile economice de stat și în structurile politice. Dreapta declară că îi sprijină pe toți cei încrezători în forțele lor, pe toți cei care pot contribui la renașterea României.

Dreapta românească se revendică de la: dreapta culturală de la sfârșitul secolului al XIX-lea, din zona Partidului Conservator, a junimistilor și a urmașilor doctrinarii ai acestora ilustrată de Titu Maiorescu, P.P. Carp, Vasile Conta, Vasile Pârvan, Nicolae Iorga și alții; dreapta economică a liberalilor care, proveniți de pe poziții de stânga, s-au convins ulterior de relația directă dintre dezvoltarea economică și ideologia Dreptei, singura doctrină inițiatore de evoluție capitalistă; dreapta națională, din preajma Marii Uniri, promotoare a ideii de stat național unitar român, cu toate atributele sale în funcțiune ilustrată politic de Iuliu Maniu, Take Ionescu, B. Șt. Delavrancea; dreapta europeană, preocupată în perioada interbelică de sincronizarea socială, economică și culturală a României cu Europa, de afirmarea valorilor naționale în circuitul valorilor universale și de dezvoltarea civilizației de tip capitalist occidental în România, printre promotori numărându-se Eugen Ionescu, Lucian Blaga, sau, în politică, N. Titulescu, I.G. Duca.

La 27 octombrie 1998, PAR a ieșit din CDR și a părăsit Guvernul, urmărind particularizarea sa pe eșichierul politic românesc și polarizarea partidelor de dreapta în jurul său. La Consiliul Național din 27 – 29 februarie 1999, PAR a fuzionat prin absorbție cu Partidul Liberal Român și cu Partidul Liberal Democrat. La Congresul din 27-28 martie 1999, au fost operate modificări în doctrina, statutul, Programul și strategia partidului, fiind adoptată și o nouă denumire: Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD).

La 7 august 2000, Uniunea Forțelor de Dreapta a semnat protocolul de înființare a coaliției Convenția Democrată Română 2000, în vederea participării pe liste comune la alegerile parlamentare și susținerii unui candidat comun la președinția României.

Însemnul partidului și semnul său electoral este un leu cruciat, privind spre stânga. Leul – simbolizând forță, demnitate, curaj - este galben, plasat pe un scut negru, simbolizând stăpânirea de sine, loialitatea, corectitudinea.

UFD are la bază principiile doctrinare cuprinse în *Manifestul Dreptei din România*.

Poate fi membru al UFD orice cetățean român, în conformitate cu Legea partidelor politice nr. 27/1996, cu excepția celor care au făcut parte din nomenclatura comunistă, din fosta securitate și foștii colaboratori ai securității.

UFD este organizat în filiale teritoriale: județene sau din municipiul București. Se consideră filiale UFD acele structuri organizatorice la nivel județean care au cel puțin 100 de membri înscriși cu adeziuni și au constituit cel puțin 5 organizații locale.

Organele de conducere și structurile teritoriale și locale ale UFD sunt: Conferința filialei județene; Consiliul județean; Comitetul Director Județean; Președintele Filialei județene; Comisia Județeană de Cenzori; Comisia Județeană de disciplină și arbitraj; Adunarea generală a organizației locale; Comitetul Director al organizației locale; președintele organizației locale.

În județul Timiș, filiala PAR s-a constituit la 26 martie 1998, după mai multe tentative nereușite de a constitui nucleul de inițiativă. Președinte al PAR Timiș a fost Mihai Borceanu (1998 – 1999). La 28 martie 1999 PAR Timiș s-a transformat în UFD, fără să-și modifice structura, întrucât PLR și PLD nu aveau filiale în acest județ. Membrii fondatori: Mihai Borceanu, Daniel Deac, Gabriel Bobleanță, Laviniu Bedrosian, Traian Stancu, Viorel Doiciu, Iosana Martinov, Cornel Domniței.

Înainte alegerilor locale din 4 iunie 2000, UFD Timiș avea 67 de organizații și peste 2000 de membri. Pe lângă UFD Timiș funcționează Clubul Dreptei, care are aproximativ 300 de membri.

UFD Timiș a aderat la CDR 2000, filiala Timiș și este reprezentat în Consiliul de Coordonare al coaliției de 3 membri: Mihai Borceanu, Dan Deac și Traian Stancu.

Președintele UFD Timiș: Mihai Borceanu (1999 -).

Rezultatele obținute de UFD Timiș la alegeri:

A. Alegerile legislative

PAR Timiș, precursorul UFD, nu a existat la data alegerilor în județ, astfel încât nu a fost reprezentat pe liste și nu a participat la

distribuirea posturilor județene sau centrale atribuite prin algoritm politic.

B. Alegerile locale

4 iunie 2000: 2 primari, 24 de consilieri locali, 2 consilieri județeni (Mihai Borceanu, Daniel Laurian Deac).

Sediul: Spl. Tudor Vladimirescu nr. 23, 1900 Timișoara. **E-mail:** udtm@flashmail.com

Uniunea Liberală „Ion I. Brătianu” (ULB)

Uniunea Liberală „Ion I. Brătianu” și-a propus să restituie României moderne tradiția generoasă a politicii liberale indisolubil legate de istoria țării. Uniunea Liberală „Ion I. Brătianu” s-a constituit ca mișcare politică de nivel național, fiind înregistrată la TMB la 4 aprilie 1990 prin decizia civilă nr. 67. ULB și-a propus să devină mediu de regăsire pentru concilierea, concertarea și articularea armonioasă a tuturor forțelor sociale, fie că este vorba de indivizi, organizații sociale, asociații științifice, culturale, profesionale, fie de grupări etnice sau partide politice – animate de dorința reconstrucției României pentru reîntrarea ei în rândul națiunilor democratice, avansate ale lumii.

Scopul fundamental al politicii Uniunii Liberale „Ion I. Brătianu” a fost progresul real al condiției umane într-un stat de drept a cărui supremă rațiune de a fi rămân libertatea, demnitatea și prosperitatea individuală.

Uniunea Liberală „Ion I. Brătianu” a participat, în județul Timiș, la alegerile locale din februarie 1992, obținând rezultate nesemnificative, după care a ieșit din scena politică timișeană.

Alianțe, coaliții

Alianța de Centru-Stânga (ACS)

Alianța de Centru-Stânga este o asociere de nivel regional, creată în județul Timiș la 7 decembrie 1998 în urma înțelegerii semnate de liderii județeni ai PDSR, PNȚ, PPR, PRM, PS, PSM și PUNR. Protocolul preciza că ACS cuprinde organizații locale ale partidelor politice declarate de centru, centru-stânga și stânga, fiind deschisă și organizațiilor reprezentând societatea civilă din Timișoara.

ACS a avut un organism de coordonare, denumit Consiliul Alianței (CA), din care făceau parte, cu drepturi și obligații egale, câte un reprezentant al fiecărui partid sau organizație a societății civile aparținând ACS. Prin protocol se prevedea ca la fiecare trei luni președintele CA să se schimbe, pentru a asigura accesul tuturor formațiunilor componente la conducerea alianței.

Obiectivul principal al ACS l-a constituit promovarea în plan local a unor politici de centru-stânga care să asigure oprirea degradării economice și sociale, relansarea economică, dezvoltarea durabilă și realizarea pe această bază a prosperității cetățenilor, solidaritatea, siguranța și justiția socială.

Acțiunile și activitățile organizate de ACS au vizat: îmbunătățirea imaginii și mesajului formațiunilor aparținând ACS, promovarea unor concepte politice comune, manifestarea pozițiilor unitare în problemele administrației publice locale, sprijinirea activității primarilor, viceprimarilor și consilierilor ACS, inițierea unor proiecte de acte normative în folosul cetățenilor și colectivităților locale, luarea de poziție împotriva guvernării ostile exercitate de coaliția CDR-USD-UDMR, formarea și afirmarea unor politicieni tineri și competenți, combaterea clientelismului politic, pregătirea și susținerea reciprocă a candidaților.

După alegerile locale, deși nu s-a dizolvat oficial, ACS a intrat în conservare datorită problemelor organizatorice care au modificat structura și programele unora dintre partidele componente (PS a fuzionat cu PSDR – din afara ACS, PUNR a fuzionat cu PNR ș.a.m.d.)

Sediul ACS a fost asigurat de PDSR Timiș, Piața Libertății nr. 4, 1900 Timișoara.

Alianța Civic-Liberală „Liberalii” (ACL „Liberalii”)

La 21 iulie 1994, Partidul Național Liberal (PNL) și Partidul Alianței Civice (PAC) au pus bazele Alianței Civic-Liberale. La 8 decembrie 1994, PAC, PNL, PNL-CD și PL'93 au discutat problema fuziunii liberale, un prim pas în această direcție fiind primirea PNL în CDR, eveniment care s-a petrecut la 20 decembrie 1994. PNL împărțea, formal, în CDR votul cu PAC. La 28 ianuarie 1995 PAC, PNL, PNL-CD și PL'93 au încheiat un protocol privind constituirea Alianței Civic-Liberale „Liberalii”, al cărei obiectiv era fuziunea într-un singur partid, până la 31 mai 1995. ACL „Liberalii” s-a destrămat înainte de a-și atinge scopul, în urma părăsirii CDR de către PAC (11 martie 1995) și PL'93 (12 martie 1995).

La nivelul județului Timiș, deși s-au purtat discuții pentru formarea alianței, simetric față de structurile centrale, nu s-a ajuns la constituirea unor forme organizatorice care să conducă la înființarea coaliției regionale.

Alianța electorală a minorităților naționale

La alegerile locale de la 4 iunie 2000, Uniunea Bulgarilor din Banat-România, Uniunea Ucrainenilor din România și Uniunea Democrată a Slovacilor și Cehilor din România s-au prezentat cu liste comune pentru a obține mandate de consilieri în CLT și în CJT. Nu au obținut mandate în această formulă. Ulterior alegerilor, au aderat la Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale din Timiș, pentru a-și putea susține proiectele în fața administrației județene.

Alianța Național-Liberală (ANL)

ANL s-a constituit la 7 iulie 1996 din PAC și PL'93, cu scopul de a prezenta liste comune la alegerile parlamentare și de a susține un candidat unic la alegerile prezidențiale din luna noiembrie 1996.

Sloganul ANL: „Alegeți calea cea dreaptă!”

Semnul electoral a fost compus din semnele formațiunilor membre, și anume: un măr sub care se afla un cal alb în alergare, încadrate într-un pătrat. În partea dreaptă a pătratului, de sus în jos au fost înscrise inițialele alianței: ANL.

ANL a prezentat electoratului un program de guvernare, în care

se arăta că statul trebuie să se implice în următoarele direcții de stimulare a vieții economice: derularea reformei, urmărirea și evaluarea acesteia; privatizarea amplă a proprietății de stat; favorizarea dezvoltării capitalului autohton; simplificarea și consolidarea mecanismelor economiei de piață; concretizarea unui cadru legislativ simplu și flexibil; crearea și consolidarea instituțiilor unui stat modern; practicarea de politici antimonopoliste, în primul rând împotriva propriilor sale monopoluri.

În domeniul politicilor sociale, ANL preciza următoarele direcții: asigurarea unui minim de resurse pentru cei aflați în nevoie; căutarea celor mai potrivite forme de asigurare prin care oamenii să fie ajutați, fără ca în acest mod să devină dependenți de guvern sau să se dezvolte o mentalitate de „asistat perpetuu”; corelarea echitabilă a contribuției salariaților și a patronatului la constituirea fondului de asigurări sociale; stimularea angajării forței de muncă prin diminuarea impozitului pe profit; crearea unor resurse alternative de finanțare a cheltuielilor de asigurări sociale, prin combinarea sistemului bazat pe contribuții cu cel al impozitării.

În domeniul politicii externe, ANL considera că România trebuie să intre într-o fază ascendentă în ceea ce privește construirea imaginii externe referitoare la opțiunea sa pentru democrație și statul de drept, pentru reformă și angajare în tranziția către economia de piață.

ANL a rămas deschisă și altor formațiuni. A purtat negocieri de aderare cu PDAR, MER și PNL – Câmpeanu, fără rezultat, ultimele două formațiuni negociind o formulă proprie de alianță (ANLE).

La 11 august 1996, ANL l-a desemnat pe Nicolae Manolescu, președintele PAC, drept candidat la alegerile prezidențiale din noiembrie 1996.

La 26 august 1996, ANL a încheiat un „pact de responsabilitate politică” cu Uniunea Națională de Centru (UNC).

La 4 septembrie 1996, ANL a semnat o înțelegere cu USD, prin care cele două alianțe își acordau reciproc statutul de „partener privilegiat”.

La alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996, rezultatele obținute de ANL s-au situat sub pragul electoral, iar numărul de voturi obținut de candidatul ANL la președinție a fost nesemnificativ. După aceste alegeri, ANL s-a destrămat. Ulterior, PL'93 a fuzionat cu PNLCD (14 iunie 1997), iar PAC, cu PNL (28 martie 1998).

Alianța Național-Liberală Ecologistă (ANLE)

ANLE a fost constituită de PNL – Câmpeanu și Alianța Verde „Ecologiștii” în vederea participării pe liste comune la alegerile din 3 noiembrie 1996, după ce formațiunile în cauză purtasera negocieri de aderare la Alianța Națională Liberală. Pragul electoral înalt, divergențele privind desemnarea candidatului unic la președinție și unele deosebiri de idei în privința programului electoral au condus la crearea ANLE, distinct de ANL. În urma eșecului înregistrat în alegerile de la 3 noiembrie 1996, ANLE s-a destrămat.

Alianța pentru Unitatea Românilor (AUR)

AUR a fost un cartel electoral încheiat la 18 aprilie 1990 între Partidul de Uniune Națională a Românilor din Transilvania (PUNRT, care la 16 iunie 1990 și-a schimbat denumirea în Partidul Unității Naționale Române, PUNR) și Partidul Republican, în vederea participării pe liste comune în alegerile parlamentare de la 20 mai 1990. Principalele obiective ale AUR au fost: apărarea unității naționale a poporului român, a integrității statului unitar și a intereselor tuturor românilor. În județul Timiș, AUR nu a reușit să obțină nici un mandat parlamentar.

Blocul Unității Naționale (BUN)

BUN s-a constituit la 19 decembrie 1993, la Sarmizegetusa, prin semnarea protocolului între Partidul Democrat Agrar din România și Partidul Unității Naționale Române. La 10 octombrie 1995 a aderat la BUN și Mișcarea Ecologistă din România. La 15 martie 1996, MER s-a retras din BUN, considerând că alianța nu este eficientă. Ulterior, BUN s-a destrămat, partidele componente orientându-se în vederea alegerilor din 1996 spre alte alianțe. În plan local, BUN s-a manifestat doar prin câteva conferințe de presă și comunicate ale liderilor locali ai formațiunilor componente.

Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale

Minoritățile naționale din județul Timiș care la alegerile din 4 iunie 2000 nu au reușit să depășească pragul electoral și să dispună de consilieri județeni au constituit, la 7 iulie 2000, un Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale (CCMN), în componența căruia au intrat: Uniunea Sârbilor din România, Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor, Uniunea Ucrainenilor din România, Partida Romilor, Uniunea Bulgarilor din Banat – România, Comunitatea Evreilor, Forumul Democrat al Germanilor din Banat. CCMN l-a desemnat pe Karl Singer, președintele FDGB, să reprezinte interesele tuturor minorităților, în afară de cea maghiară, care are consilieri proprii, la ședințele plenare ale CJT și a numit câte un reprezentant pe lângă comisiile de specialitate ale CJT. Fiecare organizație, după aderarea la CCMN pe baza unei cereri scrise, desemnează câte doi reprezentanți în Consiliu, cu drept de vot. Scopul CCMN este de a rezolva problemele specifice minorităților (învățământ, cultură, religie). Reprezentanții CCMN nu au drept de vot în CJT.

Sediul: la sediul FDGB, Str. Gh. Lazăr, nr. 10, 1900 Timișoara.
Tel/fax: 056-199222.

Convenția Democrată Română (CDR)

Denumiri anterioare: Convenția Democratică (CD), Convenția Democratică din România (CDR), Convenția Democrată Română (CDR).

Semnul electoral al primei Convenții Democratice a fost casa. Ulterior, coaliția a adoptat ca semn electoral cheia care, în funcție de schimbările produse în structura Convenției, a suferit modificări (a fost înscrisă în cerc etc.)

Convenția Democratică (CD) a luat ființă la 26 noiembrie 1991, având inițial următoarea componență: partidele membre ale Convenției pentru Instaurarea (PNȚCD, PNL, PSDR, PER, PAC și UDMR) și formațiunile politice din cadrul Forumului Democratic Antitotalitar care nu făcuseră parte din CNID precum și o serie de asociații civice (Partidul Unității Democratice, Uniunea Democrat-Creștină, Alianța Civică, Asociația Foștilor Deținuți Politici din România, Solidaritatea Universitară, Asociația „21 Decembrie”, Mișcarea „România Viitoare”, Sindicatul Politic „Fraternitatea”, Uniunea Mondială a Românilor Liberi).

În anul următor, 1992, au devenit membri ai CD Federația Ecologistă din România, Partidul Național Liberal – Aripa Tânăra și Partidul Național Liberal – Convenția Democratică.

La 11 aprilie 1992, PNL s-a retras din Convenție, ceea ce a dus la scindarea partidului. Liberalii care doreau să rămână în Convenție au înființat PNL-CD (președinte Nicolae Cervenii). La 20 decembrie 1994, PNL s-a reîntregit în CDR. În anul 1995, din cauza unor neînțelegeri privitoare la organizarea și funcționarea Convenției, aceasta a fost părăsită de PSDR (24 februarie), UDMR (25 februarie), PL'93 (11 martie) și PAC (12 martie).

La 7 noiembrie 1996, în urma alegerilor parlamentare, CDR a semnat *Acordul de colaborare electorală, parlamentară și guvernamentală* cu Uniunea Social Democrată (PD+PSDR), în vederea susținerii candidaturii lui Emil Constantinescu în turul doi al alegerilor prezidențiale și formării guvernului.

La începutul anului 1998, în cadrul CDR au avut loc noi neînțelegeri: Alianța Civică și Asociația Foștilor Deținuți Politici au hotărât, la 18 ianuarie, să nu mai participe la ședințele CDR, întrucât polul civic al coaliției era sistematic neglijat. Ulterior, AC s-a retras din CDR, invocând ineficiența coaliției.

La 27 octombrie 1998 s-a retras din CDR și Partidul Alternativa României (devenit, ulterior, UFD).

La 18 februarie 2000, PNL a hotărât să participe la alegerile locale din luna iunie a celuiiași an pe liste separate, semnând un protocol cu CDR prin care prevedea revenirea în Convenție în vederea alegerilor generale. În iulie 2000, viitorul CDR a devenit incert, partidele componente clamând necesitatea redactării unui nou protocol de colaborare. Astfel s-a ajuns, o lună mai târziu, la CDR 2000, într-o componență sensibil diferită de tot ceea ce fusese Convenția Democratică până la data respectivă (*pentru CDR 2000, vezi urm.*)

Structura CDR Timiș a fost, în linii mari, aceeași cu structura CDR pe plan național, cu unele nuanțe – cum ar fi prezența AFDB (*din 1995*) și ALTAR (*din 1996*) sau apariția PAR (UFD) Timiș după alegerile generale. CDR Timiș a fost prima în țară care a organizat, în 1994, întâlniri cu aleșii locali pentru încheierea unui protocol de funcționare a structurilor județene. Tot la inițiativa CDR Timiș s-a organizat, la Timișoara, în 1995 singura întâlnire zonală a structurilor județene ale CDR (fiind reprezentate 12 „convenții” din vestul țării).

CDR Timiș a fost reprezentată în Guvern de senatorul Ștefan Iosif Drăgulescu (PNȚCD) – ministrul sănătății (*decembrie 1996 – decembrie 1997*) și de Viorel Oancea (PNL) – director general în Ministerul de Interne (1999). De asemenea, Vasile Popovici (fost PAC) a fost nominalizat consul al României la Marsilia, Franța.

În administrația județului Timiș, CDR a avut, de-a lungul timpului, următorii reprezentanți: Dumitru Mircea Ganț (PNȚCD) – prefect (1996 – 2000), Liviu Barbu (PNȚCD) – prefect (2000 -), Viorel Coifan (PNL) – subprefect (1991 – 1992), apoi președinte CJT (1992 – 1996; 1996 – 2000), Mircea Dan Checeanu (PNȚCD) – vicepreședinte CJT (1992 – 1996), Heinrich Drobny (PNȚCD, AFDP) – vicepreședinte CJT (1992 – 1996), Marius Popovici (PNȚCD) – vicepreședinte CJT (1996 – 2000; 2000 -), Viorel Oancea (PAC) – primar (1992 – 1996), Gheorghe Ciuhandu (PNȚCD) – primar (1996 – 2000; 2000 -), Mihai Olariu (PNL) – viceprimar (1992 – 1994), urmat, după demisie, de Vasile Olteanu (PNȚCD) (1994 – 1996), Dan Șurianu (PNL; în ultimele luni de mandat a demisionat din partid, înscriindu-se în UFD) – viceprimar (1996- 2000), Adrian Orza (PNȚCD) – viceprimar (2000 -).

Președinții CDR Timiș: Tănase Tăvală (PNȚCD) (1991 – 1992); Stanca Teodor (AFDP) (1992 – 1995); Dan Lacrămă (AC) (1995 – 1997); Silviu Sarafolean (AFDB) (1997 – 2000).

Rezultatele obținute de CDR Timiș în alegeri:

A. Alegerile parlamentare

27 septembrie 1992: 2 senatori: Tănase Tăvală (PNȚCD), Păun Ioan Otman (PAC); 5 deputați: Vasile Popovici (PAC), Horia Mircea Rusu (PNL-AT), George Stănescu (PNȚCD), Petru Dugulescu (PNȚCD), Teodor Vintilescu (PNLCD).

3 noiembrie 1996: 2 senatori: Ștefan Iosif Drăgulescu (PNȚCD), Dan Amedeu Lăzărescu (PNL); 5 deputați: Ovidiu Virgil Drăgănescu (PNL), Petru Dugulescu (PNȚCD), Teodor Stanca (PNȚCD), George Șerban (PNȚCD), Tănase Pavel Tăvală (PNȚCD), Vasile Dănilă (PNL-CD, în locul rămas vacant în urma decesului deputatului George Șerban).

B. Alegerile locale

februarie 1992: 33 primari, 481 consilieri locali, 20 consilieri județeni, și anume: Mircea Dan Checeanu, Bodó Barna, Viorel Coifan, Mihai Cozariuc, Ioan Pop, Ștefan Curescu, Leonte Munteanu, Gergely Ilona, Heinrich Drobny, Gheorghe Bogoevici, Aurelian David Mihuț, Mircea Goian, Nicolae Strizu, Zoltán Marossy, Lucia Negomirean, Dorin Marian, Vladislav

Davidovici, Ioan-Cornel Cinghiță, Dimitrie Aurel Vasii, Árpád Nagy.

Iunie 1996: 16 primari, 242 consilieri locali, 14 consilieri județeni, și anume: Marius Popovici, Viorel Zoltan Sasca, Ioan Pop, Viorel Coifan, Viorel Raț, Mihai Olariu, Gheorghe Mircea Bogoevici, Mircea Mracec, Trăilă Ogodescu, Mihai Lalescu, Ioan Cornel Cinghiță, Constantin Țăranu, Ioan Rado, Mihai Racoviceanu.

4 iunie 2000: 7 primari, 6 viceprimari, 125 consilieri locali (dintre care 9 în CLT), 8 consilieri județeni, și anume: Viorel Zoltan Sasca, Paul Pârșan, Sorin Pescariu, Marius Popovici, Constantin Țăranu, Ioan Bucătaru, Adrian Găvruță, Despina Văduva (toți din PNȚCD).

Sediul CDR a fost asigurată la început de Alianța Civică. În perioada mandatului lui Silviu Sarafolean, ședințele CDR s-au desfășurat preponderent la sediul AFDB.

Convenția Democrată Română 2000 (CDR 2000)

După ce la începutul lunii august președintele CDR (și al PNȚCD) Ion Diaconescu a anunțat, în cadrul unei conferințe de presă, „decesul” fostei CDR, care, de fapt, nu funcționa de mult, la 7 august a luat naștere o nouă convenție – *Convenția Democrată Română – 2000*.

Protocolul de constituire al acestei alianțe politice de centru-dreapta a fost semnat la 7 august 2000 de PNȚCD, UFD și FER. Ulterior, la CDR 2000 au aderat două partide – ANCD și Partidul Moldovenilor (acesta din urmă anunțând intenția de a-și schimba denumirea în *Partidul Moderat de Centru*). În urma lărgirii CDR 2000, la 31 august a fost semnat un nou protocol între cele cinci partide. Formațiunilor politice li s-au adăugat șase asociații nepartidice fondatoare: Asociația Convenției Democratice a Inginerilor (ACDI), Asociația Femeilor cu Diplomă Universitară din România (ANFDUR), Asociația Națională a Proprietarilor de Pământ și Acționarilor din Agricultură (PROPACT), Convenția Medicilor Democrați din România, Federația Română a Foștilor Deținuți politici și Luptătorilor Anticomuniști (FRFDPLA), Solidaritatea Universitară.

Conform protocolului, fiecare partid își păstrează identitatea, structura și personalitatea juridică. Convenția Democrată 2000 (CDR 2000) reprezintă o alianță politică de centru-dreapta care își propune renașterea morală, promovarea economiei de tip capitalist și asigurarea unei protecții sociale active, cu respectarea valorilor naționale și creștine

tradiționale, a suveranității și integrității teritoriale, a ordinii de drept și a principiilor democratice, în contextul unei opțiuni ferme pentru integrarea României în structurile euro-atlantice.

Însemnul și semnul electoral al CDR 2000 este cheia încadrată într-un cerc stelat.

CDR 2000 își desfășoară activitatea pe baza unei platforme-program proprii și se angajează să participe la alegerile parlamentare pe liste comune.

Structura națională de conducere a alianței politice este Consiliul Alianței, format din 12 membri: 4 din partea PNȚCD, 3 din partea UFD, 2 din partea FER, 2 din partea ANCD și 1 membru din partea PM. Președinția CDR 2000 este asigurată de președintele cu ponderea electorală majoritară din cadrul alianței sau de o altă persoană desemnată de acesta. Secretariatul CDR 2000 este format din câte un reprezentant al fiecărei formațiuni politice. Potrivit art. 7 al protocolului de asociere, partidele și formațiunile nepartidice din CDR 2000 se angajează să nu realizeze alte alianțe politice sau electorale în afara Convenției Democratice Române – 2000.

Prevederile acordului de constituire a CDR 2000 sunt obligatorii pentru toate filialele teritoriale ale CDR 2000. Filialele județene ale CDR 2000 sunt formate din filialele partidelor membre ale CDR 2000 pe plan național. Comitetul filialei județene CDR 2000 se structurează similar Consiliului Alianței. Pentru a avea drept de vot deliberativ în cadrul Comitetului Județean al CDR 2000, organizațiile partidelor trebuie să aibă minim 300 de membri, iar cele ale formațiunilor nepartidice – minim 100 de membri.

Structura teritorială a CDR 2000 reflectă organizarea națională, în județul Timiș Consiliul de coordonare fiind format, la 17 august, din patru membri desemnați de PNȚCD – Gheorghe Ciuhandu, Viorel Sasca, Silviu Sarafolean și Dorin Hehn -, trei membri ai UFD – Mihai Borceanu, Dan Deac și Traian Stancu - și doi reprezentanți ai FER – Nicolae Diminescu și Andrei Anghel. Ședința de constituire a fost organizată la 21 august, când liderii formațiunilor județene au semnat protocolul noii alianțe.

CDR 2000 și-a deschis, la sfârșitul lunii august, porțile pentru două noi formațiuni politice: ANCD și Partidul Moldovenilor (PM), care sunt reprezentate și în consiliul de coordonare. Întrucât PM nu dispune

de filială în Timiș, Consiliul de Coordonare al CDR 2000 în acest județ este format numai din 11 membri, la cel inițial adăugându-se doi reprezentanți ai ANCD, locul rezervat reprezentantului PM rămânând liber.

Convenția Națională pentru Instaurarea Democrației (CNID)

CNID a luat ființă la 15 decembrie 1990, protocolul de constituire fiind semnat de PNȚCD, PNL, PSDR, PER și UDMR. Obiectivele CNID erau următoarele: instaurarea unei societăți profund democratice, instaurarea adevărului în toate domeniile vieții publice, instaurarea unui climat de înțelegere, toleranță, armonie socială. Fiecare dintre formațiunile care au constituit CNID își păstrau identitatea, statutul și programul propriu.

CNID a făcut parte din Forumul Democratic Antitotalitar, înființat la 25 octombrie 1990 la Cluj, din care făceau parte și asociații civice cum au fost Alianța Civică, Asociația Foștilor Deținuți Politici, Solidaritatea Universitară ș.a.

La 26 noiembrie 1991, formațiunile membre ale CNID și o parte din formațiunile politice și civice ale FDAR au înființat Convenția Democratică (CD).

Forumul Democratic Antitotalitar – Timiș (FDAT)

La 29 august 1990, s-a constituit, la Timișoara, un grup de inițiativă pentru înființarea Forumului Democratic Antitotalitar din județul Timiș. Din grupul de inițiativă au făcut parte reprezentanți ai Societății „Victoria” a foștilor conducători ai Revoluției din Timișoara, ai PNȚCD Timiș, ai PNL și ai Partidului Republican. În comunicatul dat publicității se arăta că Forumul este deschis tuturor formațiunilor politice și apolitice, ligilor, asociațiilor, societăților și persoanelor fizice care împărtășesc principiile democrației autentice. FDAT se alătură organizațiilor similare înființate deja în țară și făcea apel la constituirea de FDA-uri în toate județele, pentru ca acestea să se reunească într-o structură națională.

La 18 octombrie 1990, FDAT a dat publicității o proclamație prin care declara că adoptă principiile statuate în proclamația FDA Cluj, la

care adăuga următoarele cerințe: stabilirea și comunicarea adevărului despre evenimentele din 28-29 ianuarie, 12 februarie, 19-20 martie la Târgu Mureș și 13 – 15 iunie la București; judecarea și pedepsirea vinovaților pentru acele evenimente; urmărirea ca „procesul de la Timișoara” să asigure stabilirea adevărului și pedepsirea celor vinovați de genocid, complicitate la genocid, atrocități și acte de represiune împotriva populației; respingerea oricăror tendințe și manifestări cu caracter șovin, recunoașterea drepturilor individuale și colective ale minorităților naționale în conformitate cu convențiile internaționale la care România a aderat; redresarea economică, socială și morală a țării prin muncă, competență și spirit de sacrificiu; combaterea denigrării și mistificării adevărului despre Revoluția de la Timișoara; desființarea de urgență a structurilor totalitare existente încă la multe nivele și punerea SRI-ului sub controlul direct al Parlamentului; respingerea manevrării mijloacelor de informare în masă și solicitarea insistență a autorizării posturilor de televiziune independente; oferta unor alternative viabile pentru reconstrucția României.

FDAT și-a încetat activitatea în 1991, ca urmare a creării Convenției Democratice.

Forumul Tineretului Politic din Timiș

Forumul Tineretului Politic din Timiș s-a constituit la 25 martie 1994, pentru a răspunde eforturilor organizațiilor naționale de tineret, politice și nepolitice, de a forma un „Consiliu Național al Tinerilor” după modelele existente în Europa. Argumentele care au stat la baza constituirii acestui forum au fost următoarele: problemele actuale ale tineretului sunt comune, indiferent de coloratura politică, dar nu pot fi rezolvate decât prin mijloace politice; tineretul și-a dovedit forța și combativitatea în timpul Revoluției din 1989; pasivitatea actuală a tineretului român, neimplicarea voită sau forțată în conducerea și transformarea societății aduc prejudicii nu numai tineretului, ci și viitorului țării; obiectivele și programele formațiunilor din care fac parte departamentele semnate sunt democratice, urmărind realizarea unui stat de drept și respectarea libertăților fundamentale ale omului.

Obiectivele Forumului Tineretului Politic din Timiș: atragerea tineretului spre viața politică democratică; luarea unor poziții comune prin mass-media locale și centrale în probleme ce privesc tineretul și

ansamblul societății timișene; organizarea de activități politice, culturale și sociale adresate în primul rând tineretului; informarea reciprocă de interes comun.

Forumul a reușit să organizeze doar câteva întâlniri protocolare, după care s-a autodizolvat, fără ca semnatarii să denunțe documentul de constituire. Deși a participat activ la toate etapele de negociere pentru crearea Forumului, Organizația de Tineret a PNȚCD nu și-a pus semnătura pe documentul final, acesta fiind semnat doar de reprezentanții organizațiilor sau departamentelor corespunzătoare ale PDAR, PDSR, PRM, UDMR, PNL, PD, PL'93.

Forumul Unității Naționale

Forumul Unității Naționale s-a constituit la 11 ianuarie 1997, la Timișoara, din inițiativa Asociației „Victoria” a luptătorilor în revoluție. Membre ale Forumului Unității Naționale au devenit principalele organizații neguvernamentale care acționează pentru promovarea unității naționale a tuturor românilor, precum și pentru sprijinirea comunităților românești din afara granițelor țării. Protocolul de constituire a fost semnat de: Societatea cultural-patriotică „Avram Iancu” (prof. univ. dr. Ioan Teodor Stan), Asociația Pro Basarabia și Bucovina (Valeriu Graur), Societatea „Astra Română pentru Banat, Porțile de Fier și Românii de Pretutindeni” (Cristea Sandu Timoc), Acțiunea Națională pentru Reîntregirea României (Claudiu Iordache), Uniunea Românilor Bucoveneni (Lorin Fortuna), Uniunea Națională „Vatra Românească” (prof. univ. dr. Valeriu Tabără).

În Declarația semnată cu prilejul constituirii Forumului au fost enunțate următoarele principii și obiective: Forumul Unității Naționale este un organism de coordonare a activității organizațiilor semnate; analizând situația comunităților românești din țările învecinate, Forumul își exprimă îngrijorarea față de modul în care principalele instituții ale statului au înțeles să sprijine efortul acestor comunități de a se afirma și de a-și menține identitatea specifică. Organizațiile semnate afirmă că reîntregirea pe cale pașnică a României reprezintă o aspirație fundamentală și justificată pentru națiunea română. Membrii Forumului au susținut, de asemenea, că deși integrarea României în structurile europene reprezintă un obiectiv benefic pentru țară, realizarea lui nu trebuie urmărită cu orice preț și, mai ales, nu cu prețul renunțării la dezideratul

reîntregirii. Semnatarii își exprimau îngrijorarea cu privire la identificarea „în mod voit și fals” a patriotismului cu șovinismul și xenofobia, „intenționându-se astfel distrugerea liantului conștiinței naționale și al patriotismului” în scopul de a le substitui cu o nouă formă de internaționalism. Având în vedere faptul că unitatea națională nu poate fi promovată în absența unei puternice forțe politice de orientare națională, organizațiile semnate au făcut un apel către partidele care și-au asumat doctrina națională să se reunească într-o coaliție ca primă și necesară etapă în vederea formării unei autentice forțe politice de unitate națională. În sfârșit, semnatarii Declarației au adus în atenție soarta grupului Ilașcu, deținut ilegal de regimul separatist de la Tiraspol.

Forumul nu a rezistat mult timp pe scena timișoreană, dispărând după câteva tentative de a organiza activități la care să se conecteze societățile și asociațiile semnate.

Gruparea de Centru „Noua Românie”

Gruparea de Centru „Noua Românie” a fost o alianță electorală creată de Uniunea Creștin-Democrată, Partidul Democrat Socialist, Sindicatul Politic „Fratemitatea” și Partidul Poporului în vederea alegerilor de la 20 mai 1990. Alianța nu a reușit să obțină la alegeri nici un mandat parlamentar.

Gruparea Democratică de Centru

Gruparea Democratică de Centru a fost un cartel electoral la care au aderat Frontul Democrat Român (FDR), Partidul Libertății și Democrației din România (PLDR) și Partidul Național Democrat (PND), în vederea participării cu liste comune la alegerile parlamentare de la 20 mai 1990. GDC a reușit să obțină, în județul Timiș, un mandat de deputat pentru Petrișor Morar (din partea FDR).

Partida Națională (PN)

Partida Națională s-a constituit la 15 martie 1995. La început, din PN au făcut parte Partidul România Mare, Partidul Român pentru Noua Societate și Uniunea Liberală „Brătianu”. La 24 martie 1995 s-a

alăturat PN alte trei partide: Partidul Popular Republican, Partidul Tânăra Democrație și Uniunea Republicană. Obiectivul declarat al PN era prezentarea cu liste unice la alegerile din noiembrie 1996, dar, întrucât alianța s-a dovedit ineficientă, s-a destrămat încă înainte de a intra în campania electorală.

În județul Timiș, PN nu a ajuns să se formeze, în principal din cauza absenței partenerilor cu care PRM ar fi putut trece la constituirea structurilor alianței.

Polul Democrat-Social din România (PDSR*)

Constatând că între PDSR și PUR s-au stabilit relații de colaborare și respect, președinții naționali ai celor două formațiuni politice, Ion Iliescu și Dan Voiculescu au semnat, la 18 noiembrie 1999, un „protocol de colaborare politică” în „domeniile convergente din platformele program ale celor două partide”, prevăzând ca, la alegerile locale, să-și acorde sprijin reciproc în cel de-al doilea tur de scrutin candidatului celui mai bine plasat aparținând unuia din partidele semnate ale documentului. Având în vedere dezvoltarea relațiilor dintre PDSR și PUR, la 25 februarie 2000 cele două partide au încheiat acordul privind crearea alianței politice sub denumirea de **Polul Democrat-Social din România (PDSR)**.

Semnul electoral al alianței politice PDSR (PDSR – PUR) este reprezentat de trei boboci de trandafir ce au la baza tulpinilor înscrisă denumirea prescurtată a Alianței Politice: PDSR (PDSR – PUR).

PDSR și-a propus să promoveze, ca obiective: însănătoșirea vieții economice a țării și stoparea declinului economic și a scăderii nivelului de trai; relansarea producției industriale în condiții de eficiență și competitivitate; renașterea agriculturii românești, asigurarea securității alimentare a populației; sprijinirea și încurajarea capitalului autohton; combaterea corupției, abuzurilor și a crimei organizate; respectarea deplină a separației puterilor în stat; realizarea unei reale protecții sociale asigurate, în primul rând, prin crearea de noi locuri de muncă.

Polul Democrat-Social din România are, potrivit protocolului de înființare, următoarele scopuri: asigurarea unei oferte politice convingătoare, credibile; prezentarea pe liste comune la alegerile parlamentare și susținerea unui candidat unic la alegerile prezidențiale; colaborarea partidelor semnate la nivel parlamentar și guvernamental, precum și la

nivelul consiliilor județene și locale, pe baza unui program comun.

La nivel național, conducerea este asigurată de către Delegația Permanentă, compusă din câte șapte membri din partea fiecărui partid. Între ședințele Delegației Permanente, interesele Alianței Politice PDSR sunt reprezentate de Colegiul Alianței, format din președinții și primvicepreședinții celor două partide, hotărârile fiind luate prin consens.

La nivel județean, Alianța Politică PDSR urma să creeze o Delegație Permanentă compusă din câte trei membri din partea filialei județene a PDSR și PUR, dar în Timiș decizia de constituire a acestei structuri a fost amânată până după alegerile locale din iunie 2000.

În septembrie 2000, la Polul Democrat Social din România a aderat și PSDR, anunțându-se cu prilejul semnării protocolului că această formațiune va fuziona cu Partidul Democrației Sociale din România în primăvara anului 2001, urmând ca rezultatul să poarte denumirea de *Partidul Social-Democrat*. Aderarea PSDR la Pol a condus la distribuirea unor reprezentanți ai acestui partid pe listele PDSR în vederea alegerilor legislative din noiembrie 2000.

Polul Ecologist din România

La nivel național, protocolul de constituire a Polului Ecologist din România a fost semnat la 19 septembrie 2000 de președinții Partidului Ecologist Român (PER), Partidului Alternativă Verde Ecologismului (PAVE) și Partidul Convenția Ecologistă din România (CER). În această alianță, PER are o poziție privilegiată, deoarece la alegerile parlamentare din 2000 partidele componente au convenit că vor participa pe listele sale. Obiectivele Polului Ecologist din România sunt: redresarea economică pe principiile dezvoltării durabile, de protecția mediului, întărirea ordinii de drept, asigurarea unui climat de etică și moralitate, integrarea în structurile euro-atlantice.

Partidele semnate au convenit ca deciziile în Pol să fie luate cu unanimitate de voturi, fiecare formațiune componentă având dreptul la un vot. Cele trei partide s-au angajat să nu realizeze alte alianțe politice în scopuri electorale în 2000.

Însemnul electoral al Polului Ecologist din România este bradul înscris într-un cerc.

În județul Timiș, Polul Ecologist are în componență doar două

partide, PER și CER, întrucât PAVE nu dispune de structuri organizatorice la acest nivel.

Uniunea Națională de Centru (UNC) Umanistă Ecologistă

UNC a luat ființă la 16 iulie 1996, în urma semnării protocolului de constituire de către PDAR și PUR. La 25 iulie, la UNC a aderat și MER. Obiectivul alianței a fost prezentarea pe liste comune la alegerile parlamentare din 3 noiembrie și susținerea unui candidat unic la președinție (Ioan Pop de Popa). La 26 august 1996, UNC a semnat cu ANL un „Pact de stabilitate politică” în care se stipula, printre altele, că cele două alianțe vor colabora la o eventuală guvernare după alegeri. În urma eșecului în alegerile parlamentare și prezidențiale din noiembrie 1996, UNC s-a destrămat.

Pe plan județean, nu s-au creat structuri specifice, partenerii din UNC mulțumindu-se cu organizarea unor conferințe de presă și cu întocmirea listelor comune de candidați pentru alegerile parlamentare.

Uniunea Social-Democrată (USD)

USD s-a constituit la 27 septembrie 1995, pe baza protocolului semnat de Petre Roman, președintele Partidului Democrat (FSN), și Sergiu Cănuș, președintele Partidului Social-Democrat Român. Acordul prevedea prezentarea pe liste comune la alegerile locale și parlamentare și susținerea unui candidat unic la președinția României, fiecare partid păstrându-și individualitatea. Alianța urma să fie condusă de un Consiliu Politic Coordonator, prezidat alternativ de cei doi președinți ai formațiunilor componente. Conform acordului, principalele obiective ale USD au fost: elaborarea unui program economic și social realist, care să conducă la scoaterea țării din criză, mobilizarea cetățenilor pentru o participare cât mai activă la viața publică, polarizarea și omogenizarea elementelor cu adevărat social-democrate din societatea românească.

Semnul electoral al USD este descris în documente ca fiind „trandafirul strâns în mâinile solidarității celor mulți”.

La 9 ianuarie 1996, USD a lansat manifestul electoral intitulat „Mai întâi, pentru oamenii!”.

La 4 septembrie 1996, USD a încheiat o înțelegere cu Alianța Națională Liberală (ANL), prin care cele două părți își acordau reciproc statutul de „partener privilegiat”.

La 9-11 septembrie 1996, PSDR și PD au fost primite în Internaționala Socialistă.

La 7 noiembrie 1996, a USD a semnat cu CDR *Acordul de colaborare electorală, parlamentară și guvernamentală*, conform căruia Emil Constantinescu a devenit candidatul unic al opoziției în turul al doilea al alegerilor prezidențiale, iar ex-prezidențiabilului USD, Petre Roman, i s-a garantat obținerea postului de președinte al Senatului.

În cursul anilor 1997-1998 relațiile dintre PSDR și PD s-au deteriorat. Alianța a fost denunțată unilateral de către Consiliul Național al PSDR, hotărârea fiind comunicată de către președintele PSDR, Sergiu Cănuș, la 13 mai 1999.

În afara campaniei electorale comune și a listelor prezentate în alegeri, USD nu s-a manifestat ca alianță la nivel regional, nefiind create structuri de coordonare sau acțiuni comune PD-PSDR. În județul Timiș, USD s-a prezentat în alegerile locale și parlamentare din anul 1996, obținând următoarele rezultate:

A. Alegerile parlamentare

3 noiembrie 1996: 1 senator, Radu F. Alexandru; 2 deputați – Ștefan Glăvan și Aurel Miloș.

B. Alegerile locale

Iunie 1996: 8 primari, 126 consilieri locali, 5 consilieri județeni din care 4 din partea PD – Alexandru Factor, Rodica Franț, Păun Popescu, Spindon Cristean – și 1 din partea PSDR – Ioan Hornea.

La nivelul administrației timișene, USD a fost reprezentat de: 1 subprefect – Constantin Ostaficiuc (PD; 1996 – 2000); 1 vicepreședinte al CJT – Alexandru Factor (PD; 1996 – 2000); 1 viceprimar al Timișoarei, Dorel Borza (PD; 1996 – 2000). În administrația centrală, USD Timiș l-a susținut pe Ioan Romoșan, secretar de stat în Ministerul Sănătății (1996 – 1998) (*inițial, independent; ulterior acesta s-a înscris în PNL*).

Uniunea pentru Timișoara

Uniunea pentru Timișoara a fost un cartel electoral creat în februarie 1992 pentru susținerea unui candidat unic al partidelor de centru

și centru-stânga la primăria Timișoarei, Vasile Marinescu, pe atunci viceprimar din partea FSN. Din cartel au făcut parte: FSN, PUNR și PDAR, fiecare dintre partide prezentând liste proprii pentru consilierii locali. Semnul electoral al acestei alianțe a fost conturul Operei Române din Timișoara, asimilat cu simbolul Revoluției din Decembrie 1989.

Organizații neguvernamentale

Organizații ale minorităților naționale

Comunitatea Etniei Romilor din România

Comunitatea Etniei Romilor din România a participat, în județul Timiș, la alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996, nereușind să atingă pragul electoral.

Comunitatea Evreilor

Comunitatea Evreilor din Timișoara are o istorie de aproape trei secole, primele familii de evrei fiind atestate în acest oraș la 1716, când Banatul a fost cucerit de Habsburgi. La venirea lui Eugeniu de Savoya, conducătorul armatelor imperiale, în Timișoara erau 144 de familii evreiești.

Cele mai vechi izvoare care vorbesc direct despre comunitățile sephardă și ashkenazim din Timișoara datează din 1739. Ele aparțin administrației vieneze și obștilor evreiești. Se presupune că în jurul anului 1725 ființa o incipientă organizare după legile iudaice. Abia la 1760 se fac primele investiții pentru construirea sinagogilor. Între anii 1739 – 1754 și 1755 – 1766 exista doar un loc de rugăciune improvisat într-o încăpere boltită sub Poarta Eugeniu de Savoya. În Banat, comunitățile evreiești aveau în frunte un jude (staroste) și un rabin districtual, deci un conducător laic și unul religios.

În vremea domniei Mariei Tereza a fost emisă ordonanța *Judenordnung* (1776), care indica o politică anti-evreiască. Ordonanța obliga evreimea să se constituie într-o singură comunitate, anulând abuziv diferențele de rit, limbă și cultură dintre ashkenazim și sephardim. Regulamentul a rămas în vigoare până în 1778, când organizarea imperială a Banatului a fost înlocuită cu o nouă organizare, pe comitate, schimbare care s-a reflectat și în îmbunătățirea statutului juridic al evreilor. Au apărut primele școli la Timișoara și Lugoj, în care elevii evrei puteau fi instruiți în învățătura iudaică.

În secolul al XIX-lea, situația evreilor din Timișoara a continuat să se îmbunătățească, deși ei erau privați de anumite drepturi. În secolul

XX, în perioada interbelică, din cei 80.000 de locuitori ai Timișoarei, 12.000 erau evrei. Comunitatea evreiască și-a adus o contribuție substanțială la înflorirea economică a orașului.

După constituirea statului evreu în 1948, majoritatea evreilor din Timișoara a preferat să plece în Israel. În anul 2000, în Timișoara mai erau aproximativ 500 de evrei. Comunitatea continuă să-și desfășoare o intensă activitate culturală, socială și religioasă, dispunând de un restaurant ritual, un cămin de bătrâni, un club al tineretului ș.a.

Prim-rabinul și președintele Comunității Evreilor din Timișoara este dr. Ernest Neumann.

Comunitatea Evreilor din Timișoara a participat pentru prima dată la alegerile parlamentare în 1996, susținând candidatura unui reprezentant al Federației Comunităților Evreilor pentru Camera Deputaților.

În urma alegerilor locale din iunie 2000, în care minoritățile naționale din județul Timiș, cu excepția celei maghiare, nu au obținut reprezentare în administrația județeană, Comunitatea Evreilor s-a aflat între fondatorii Consiliului Consultativ al Minorităților Etnice, care are ca scop participarea la actul de decizie în privința dezvoltării județului, chiar dacă votul său este doar consultativ.

Sediu: Str. Gh. Lazăr nr. 5, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-201698.

Referințe: Victor Neumann, *Istoria evreilor din România*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996.

Comunitatea Rușilor Lipoveni din România (CRLR)

Ca organizație etnică, CRLR s-a constituit, la nivel național, la 14 ianuarie 1990 și fințează ca personalitate juridică în baza sentinței civile nr. 181/12 februarie 1990 a Judecătoriei sectorului 1 București.

Emblema CRLR este *Lotca* – o barcă pescărească, plutind pe valuri, simbolizând principala preocupare a rușilor lipoveni din Delta Dunării și de pe malul Mării Negre, pescuitul.

Conform recensământului populației din 1992, în România erau 38.606 ruși lipoveni. Limba vorbită – rusa. Religia – creștin ortodoxă de rit vechi, orientarea de Fântâna Albă, cu sediul Mitropoliei la Brăila. Rușii lipoveni s-au stabilit pe teritoriul României începând cu secolul al XVII-lea, ca urmare a prigoanei țariste și a celei bisericești.

CRLR reprezintă și apără interesele politice, economice și social-culturale ale rușilor lipoveni din România.

Filiala Timiș a CRLR s-a constituit la 1 martie 1990. Printre membrii fondatori se numără: prof. univ. dr. Ivan Evseev, colonel (r) Vasile Zahar, prof. Ana Cucui. Membrii CRLR Timiș s-au implicat în cercetarea culturii și civilizației rușilor lipoveni prin publicarea unor lucrări fundamentale de specialitate, prin activitatea publicistică permanentă în ziarul CRLR *Zorile* și revista *Kitej-grad*, prin participarea la organizarea unor manifestări culturale și științifice pe plan local, prin participarea la seminarii naționale și internaționale cu privire la istoria, religia, obiceiurile și tradițiile rușilor staroveri etc.

Președintele CRLR Timiș: prof. univ. dr. Ivan Evseev.

Sediu: CRLR Timiș nu are sediu propriu. Persoana de contact: prof. univ. dr. Ivan Evseev, Str. Vasile Lucaci nr. 11, Bl. A-13, Sc. B, ap. 10, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-134095.

Forumul Democrat al Germanilor din Banat (FDGB)

FDGB s-a înființat la 5 ianuarie 1990.

Sigla: leul bănățean cu inițialele FDGB. Semnul electoral: inima.

Membrii fondatori: Erich Pfaff, Karl Singer, Walter Jass, Horst Martin, Walter Schmidt, Peter Kottler, Peter Oschanitzky ș.a.

FDGB este o asociație a germanilor bănățeni care își propune să reprezinte și să coordoneze activitatea acestora.

Respectând Constituția și legislația actuală a României, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, unanım recunoscute, garanțiile internaționale pentru apărarea minorităților naționale și a statului lor, FDGB ține seama de cerințele specifice ale membrilor săi, îi reprezintă, îi apără, îi susține prin toate măsurile politice, sociale, culturale și economice posibile și care contribuie la menținerea și dezvoltarea identității etnice. FDGB reprezintă interesele germanilor bănățeni în fața organelor statului și a altor uniuni, partide, organizații din țară și din străinătate. FDGB participă sub egida Forumului Democrat al Germanilor din România (FDGR) la alegerile locale și parlamentare din România. FDGB se alătură FDGR ca forum regional.

Limba de dezbatere în cadrul FDGB este germana, dar negocierile și discuțiile cu oficialitățile României se poartă în limba română.

Membru al FDGB poate deveni orice cetățean român, indiferent de concepțiile politice sau confesionale, care se recunoaște ca aparținând de minoritatea germană din Banat și care își poate dovedi apartenența la această minoritate. Cetățenii de alte naționalități sau cetățenii străini pot deveni membri susținători.

FDGB reunește 42 de filiale.

Organele de conducere: Adunarea Reprezentanților FDGB; Consiliul de Conducere; Consiliul Executiv. Consiliul Executiv cuprinde 11 persoane: 1 președinte, 3 vicepreședinți (pentru cele trei județe bănățene: Arad, Caraș-Severin, Timiș), 7 membri.

Organul de presă al FDGB: *Neue Banater Zeitung* (1990 – 1993).

Președinții FDGB: Erich Pfaff (*ianuarie – octombrie 1990*); Karl Singer (*octombrie 1990 -*).

Rezultatele obținute de FDGB în alegeri:

A. Alegerile legislative

La alegerile din 1990 și 1992, din partea minorității germane au ajuns în parlament deputați din județele ardelen. La alegerile din 1996, FDGB a obținut un mandat de deputat (Horst-Werner Brück).

B. Alegerile locale

1992: 1 primar; 22 consilieri locali, din care 1 în CLT (Walter Ernest Schmidt); 1 consilier județean (Walter Jass).

1996: 6 consilieri locali din care 1 în CLT (Walter Ernest Schmidt), 1 consilier județean (Walter Jass; după decesul acestuia, locul a revenit lui Horst Martin).

2000: 3 consilieri locali.

Sediul: Str. Gh. Lazăr nr. 10-12, 1900 Timișoara.

Tel/fax: (056)-199222.

Partida Romilor

Denumirea anterioară: Societatea Romilor.

Societatea Romilor s-a înființat în aprilie 1990. În 1992, Societatea Romilor și-a schimbat denumirea, devenind Partida Romilor.

Sigla: asul de treflă.

Partida Romilor este o organizație etnică, care își propune apărarea drepturilor romilor, conservarea obiceiurilor și tradițiilor, găsirea unor mijloace eficiente pentru pregătirea lor școlară și păstrarea identității etnice.

În județul Timiș, Partida Romilor s-a constituit în octombrie 1994 și are, în anul 2000, 25 de filiale locale însumând 8-900 de membri.

Consiliul de conducere al filialei: 1 președinte, 1 prim-vicepreședinte, 3 vicepreședinți, 1 secretar, 2 membri, 1 responsabil financiar.

Președinții Partidei Romilor – Timiș: Cornel Rezmiveș (1994 – 1999); Nicolae Schein (1999 -).

Rezultatele obținute la alegerile locale:

1996: 1 consilier județean (Cornel Rezmiveș)

2000: 1 consilier local.

Sediul: Str. I. Budai-Deleanu nr. 5, 1900 Timișoara.

Societatea „Idinstvu” (Unitate) a Bulgarilor Pavlichieni din Banat – România

Societatea social-culturală IDINSTVU s-a constituit la 6 martie 1995, fiind înscrisă în registrul persoanelor juridice prin hotărârea cu nr. 720 din 18 septembrie 1995 a Judecătoriei din Timișoara. Societatea IDINSTVU face parte din Comunitatea Bulgarilor din România „Bratstvo”, înscrisă în registrul persoanelor juridice prin sentința civilă nr. 27 din 17 septembrie 1992 a Judecătoriei sectorului 3, București.

Membrii fondatori: Matei Kastiov, Petru Velciov, Petru Uzum, Ivan Calapiș, Petru Calapiș, Toma Roncov, Nicolae Salman.

Societatea IDINSTVU este organizația cetățenilor români de etnie bulgară (pavlichiană) care are ca scop afirmarea și păstrarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a membrilor săi prin: exercitarea tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prevăzute în legislația în vigoare a României; cultivarea și dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie cu toate etniile din Banat, din țară și din lume; valorificarea patrimoniului cultural bulgar-pavlichian și stimularea creației științifice și culturale a bulgarilor pavlichieni; acordarea unei protecții și asistențe membrilor săi.

Societatea IDINSTVU are ca obiect de activitate unirea și concentrarea opiniilor libere ale membrilor săi în vederea realizării unor lucrări și activități culturale, științifice și sociale de către etnicii bulgari pavlichieni, în scopul afirmării etniei lor.

Societatea IDINSTVU se organizează pe baza principiului

teritorialității, cu sediul în Timișoara și poate cuprinde membri în toate localitățile bănățene în care locuiesc bulgari pavlichieni. Organele de conducere ale Societății sunt: Adunarea generală, formată din toți membrii organizației (se întrunește o dată pe an sau ori de câte ori este necesar); Comitetul de Conducere (ales de Adunarea generală; se reunește trimestrial); Biroul Executiv (ales de Adunarea generală sau de Comitetul de Conducere), format din cinci membri: președinte, vicepreședinte, secretar, doi membri permanenți.

Societatea IDINSTVU avea, în județul Timiș, în primăvara anului 2000 un număr de 123 de membri.

La alegerile locale din 1996 și 2000, Societatea IDINSTVU nu a obținut scoruri care să îi permită reprezentarea în organele administrației. **Președinți:** Matei Castiov (1995 – 1998); Petru Calapiș (1998 -). **Sediul:** Str. Zona Bucovinei, Bl. Nr 27, ap. 5, 1900 Timișoara.

Unirea Romilor

Unirea Romilor a participat la alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996 cu liste proprii în Timiș, fără a obține rezultate notabile.

Uniunea Bulgară din Banat – România (UBB-R)

UBB-R a fost constituită la Timișoara, în ziua de 31 decembrie 1989 și a dobândit personalitate juridică la 5 martie 1990, prin sentința nr. 87/1990 a Judecătorei Timișoara. UBB-R are filiale în localitățile cu populație bulgară din Banat.

Sigla: un scut cu fond verde, semnificând ogoarele bulgarilor care, în majoritatea lor, sunt agricultori; din colțul de sus, stânga, până în partea dreaptă, jos, este o pană, simbolizând intelectualitatea bulgară; din partea stângă de jos, până în colțul din dreapta, sus, este reprezentată o sabie, simbolizând lupta dusă de bulgari împotriva dușmanilor; peste pană și sabie, în centrul scutului este o filă de hrisov (istoria bulgarilor) cu un ieu (simbolizând puterea). Pe fondul verde al siglei sunt inițialele denumirii UBB-R în limba bulgară: B.D.B.R.

Principalul obiectiv al UBB-R este apărarea dreptului la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a membrilor săi. Acest obiectiv se realizează prin: exercitarea

tututor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prevăzute în Constituție; protecția identității etnice, cu deosebire limba, religia, cultura, tradițiile și valorile materiale și spirituale; exprimarea credinței religioase; cultivarea și dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie româno-bulgare; ocrotirea așezămintelor și a lăcașurilor de cult proprii sau care o reprezintă; întreținerea vestigiilor și a monumentelor istorice care oglindesc trecutul; crearea unui sistem de protecție socială, precum și dezvoltarea unor programe de asistență socială corespunzătoare.

Un sprijin important în realizarea acestor obiective îl aduc publicațiile UBB-R: *Naša glas* și *Literaturna miselj*.

Președintele UBB-R: prof. Matei-Carol Ivanciov (1990 -).

Sediul: Piața Unirii nr. 14, 1900 Timișoara.

Telefon: (056)-190697.

Rezultatele obținute de UBB-R în alegeri:

A. Alegerile legislative

În legislaturile 1990–1992 și 1992–1996 UBB-R a fost reprezentată în Parlament prin Matei-Carol Ivanciov, deputat. La 3 noiembrie 1996, UBB nu a mai reușit să atingă numărul de voturi pentru a obține reprezentare parlamentară.

B. Alegerile locale

1992: 1 primar, 9 consilieri locali, 1 consilier județean (Petr Uzun).

1996: 5 consilieri locali.

2000: 4 consilieri locali.

Uniunea Creștin-Democrată a Romilor din Banat (UCDRB)

UCDRB a luat ființă la 7 februarie 1991, fiind înregistrată prin sentința civilă nr. 20/14 februarie 1991 a Judecătorei Timișoara.

Membrii fondatori: Nicolae Mihai, Francisc Novacovici, Ionel Constantin, Dorin Covaci, Ioan Nicolae ș.a.

UCDRB este o organizație independentă, apolitică și neguvernamentală care are ca obiect și scop apărarea prin toate mijloacele legale a drepturilor și libertăților politice, economice, civile, sociale, culturale și spirituale ale romilor împotriva oricăror abuzuri, precum și atragerea acestora în procesul de făurire a statului de drept, prin integrarea lor în viața economică și socială a țării.

Președinte: Nicolae Mihai (1991 -).
Sediul: Str. Romulus nr. 11, 1900 Timișoara.
Telefon: (056)-195862.

Uniunea Creștin-Democrată a Ucrainenilor (UCDU)

Filiala teritorială Banat a Uniunii Creștin-Democrate a Ucrainenilor a luat ființă în octombrie 1997, în urma desprinderii din Uniunea Creștin-Democrată. La alegerile locale din iunie 2000, UCDU a sprijinit Alianța Națională Creștin Democrată (ANCD).

Președinte: Petea Spivaliuc (1997 -).
Sediul: Str. Ștefan cel Mare nr. 10, ap. 5, 1900 Timișoara.

Uniunea Democratică a Slovacylor și Cehilor din România (UDSCR)

Uniunea Democratică a Slovacylor și Cehilor din România a luat ființă în ianuarie 1990.

Sigla: o frunză stilizată.

Domenii de activitate: valorificarea tezaurului folcloric ceh și slovac; păstrarea și valorificarea moștenirii culturale și istorice; cunoașterea valorilor tradiționale și a trecutului cultural-istoric al slovacilor și cehilor din România; promovarea creațiilor literare și artistice autentice și valorificarea lor; colaborarea cu organizațiile similare ale celorlalte minorități naționale din România; sprijinirea învățământului în limba maternă etc.

Uniunea este organizată după criteriul teritorial în filiale zonale. Fiecare filială este alcătuită, la rândul ei, din organizații locale.

Filiala zonală Banat s-a constituit în ianuarie 1990 și cuprinde, din județul Timiș, organizațiile din Timișoara, Vucova, Brestovăț, Butin, Tâpolovățu Mare, Iosifalău, Comloșu Mare. În județul Timiș UDSCR are aproximativ 200 de membri.

Filiala organizează, anual, alternativ, festivaluri ale folclorului ceh și slovac, participă la festivaluri de folclor ale etniilor din Banat, organizează diferite alte manifestări care contribuie la păstrarea valorilor spirituale ale celor două minorități.

Uniunea a participat la alegerile locale, reușind să obțină, în

2000, 2 mandate de consilieri locali.

Președinți: Pavel Rozkoš (1990 – 1993); Maria Liptak (1993 -).
Sediul: Str. Bicz nr. 2, 1900 Timișoara.

Uniunea Liberă Democratică a Romilor din România

Uniunea Liberă Democratică a Romilor din România a avut sediul central la Cluj-Napoca. S-a înregistrat prin decizia civilă nr. 58 din 19 martie 1990. La 5 iunie 1992, presa locală a anunțat constituirea filialei din Timiș a Uniunii Libere Democratice a Romilor, dar prezența acestei organizații nu s-a făcut simțită în viața județului.

Uniunea Sârbilor din România (USR)

La 29 decembrie 1989 s-a constituit Frontul Democrat al Sârbilor și Croaților din România, cu sediul la Timișoara. Conducerea provizorie a Frontului și-a propus ca obiectiv pregătirea adunări generale de înființare a Uniunii Democratice a Sârbilor și Croaților din România. Ședința de constituire a avut loc la Timișoara, la 19 februarie 1990. Prin sentința civilă nr. 82/26 februarie 1990 a Judecătoriei Timișoara Uniunea Democratică a Sârbilor și Croaților din România a fost recunoscută ca persoană juridică.

Emblema USR: un copac cu rădăcini simetrice coroanei sale.

La începutul anului 1992, membrii Uniunii de naționalitate croată s-au retras și s-au organizat în cadrul Uniunii Croaților din România. La 29 martie 1992, organizația și-a schimbat titulatura în Uniunea Democrată a Sârbilor și Carașovenilor din România. La adunarea generală din 12 aprilie 1997, a fost adoptată titulatura de Uniunea Sârbilor din România. USR este membră a Consiliul Minorităților Naționale din România.

Președinți ai USR au fost, în ordine cronologică: Milenco Luchin, Borislav Peianov, Borislav Crstici, Svetozar Szivanov, Dragan Szupunski.

Prin statutul său, USR are ca domenii de activitate: revitalizarea activității formațiilor cultural-artistice; valorificarea tezaurului folcloric; păstrarea moștenirii culturale și istorice; cunoașterea valorilor tradiționale și a trecutului cultural-istoric al naționalității sârbe; extinderea învățării limbii materne; respingerea oricăror forme de naționalism, separatism sau șovinism; promovarea creațiilor literare autentice și valorificarea lor;

colaborarea cu organizații similare ale celorlalte naționalități din România; stabilirea legăturilor de colaborare și realizarea unor acțiuni în comun cu instituții similare din Iugoslavia ș. a.

USR editează săptămânalul *Naša Reč* (Cuvântul nostru) și revista trimestrială *Knizevni život* (Viața literară). Din luna mai 1994, USR a inițiat o activitate proprie de editare a cărților în limba sârbă. O serie de acțiuni ale USR se desfășoară în cadrul Bibliotecii sârbești din Timișoara. Prin intermediul Inspectoratului Școlar, USR acordă sprijin unităților de învățământ cu limba de predare sârbă, în special liceului „Dositei Obradovici” din Timișoara.

Rezultatele obținute de USR la alegeri:

A. Alegerile legislative

1990: Milenco Luchin (1990 – 1992).

1992: Slavomir Gvozdenovici (1992 – 1996).

1996: Slavomir Gvozdenovici (1996 – 2000).

B. Alegerile locale

1992: 12 consilieri locali, 1 consilier județean (Krsta Nicolicin);

1996: 6 consilieri locali.

2000: 6 consilieri locali.

Sediul: Bd. Victor Babeș nr. 14, 1900 Timișoara.

Telefon: (056)-191754.

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR)

UUR s-a constituit în decembrie 1989, fiind înscrisă în registrul persoanelor juridice prin sentința civilă nr. 262/14 februarie 1990 a Judecătoriei sectorului 1 București.

Conform statutului, UUR este o organizație obștească neguvernamentală, neconfesională și non-profit, cu deplină autonomie, care își desfășoară activitatea în concordanță cu prevederile Constituției și ale legilor în vigoare din România, precum și cu documentele internaționale referitoare la drepturile minorităților naționale.

Scopul fundamental al UUR constă în apărarea drepturilor privind păstrarea, exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a persoanelor aparținând minorității ucrainene cât și dezvoltarea lor spiritual-națională.

UUR își desfășoară activitatea la nivel național. Pe baza criteriului

teritorial și în funcție de cereri și necesități, în județe și în capitală se constituie organizații locale și filiale pe ținuturi.

Filiarele pe ținuturi sunt conduse de un comitet alcătuit dintr-un președinte, un prim-vicepreședinte, doi vicepreședinți, un secretar, un trezorier și trei membri. Comitetul se alege din doi în doi ani de către Conferințele filialei UUR pe ținut.

Filiala din Timișoara a UUR (Banat II) s-a constituit la 23 martie 1990. Printre fondatori se numără: Ștefan Buciuta, Andrei Rusnac, Aurelia Covaci, Gheorghe Sutac, Eufimie Dănilă. În anul 2000, Filiala UUR – Banat II are aproximativ 500 de membri.

Filiala organizează manifestări folclorice, sărbătorirea anuală a poetului național ucrainean Taras Șevcenko ș. a.

Rezultatele obținute de UUR la alegerile locale:

1992: 4 consilieri locali.

1996: 4 consilieri locali.

2000: 3 consilieri locali.

Președinți: Ștefan Buciuta (25 martie 1990 – 24 ianuarie 1998);
Gheorghe Hleba (24 ianuarie 1998 -).

Sediul provizoriu: Str. Bradul nr. 5, 1900 Timișoara.

Telefon: (056)-224404.

Organizații ale revoluționarilor

Asociația Luptătorilor din Revoluția Anticomunistă 16 – 22 decembrie 1989 – Timișoara

Asociația a fost înființată la 10 septembrie 1998, fiind înregistrată prin Sentința civilă nr. 668/Pl a Tribunalului Timiș, Secția Civilă.

Asociația are 151 de membri.

ALRAT desfășoară activități social-umanitare pentru membrii săi, pentru copiii și urmașii acestora, conform Legii 42/1990, precum și pentru persoane defavorizate sau persoane care îi solicită sprijinul. În acest scop, ALRAT colaborează cu asociații umanitare atât din interiorul, cât și din exteriorul țării.

Președinți: Mihai Olteanu (1998 – 1999); Margareta Ilie (1999 –).
Sediul: str. Preyer nr.2, 1900 Timișoara.

Asociația Luptătorilor din Timișoara Arestați în Revoluția din 1989 (ALTAR 1989)

Înființată la 28 iunie 1991. Membrii fondatori: Alexandru Cutara, Victor Burghilea, Costel Bursuc, Eugen Popa.

Sigla: Catedrala Mitropolitană și Balconul Operei.

Obiectivele asociației: aflarea adevărului despre Revoluția din Decembrie 1989; demascarea și pedepsirea vinovaților de represiunea din Timișoara; eliminarea tarelor comuniste și a oricărei tendințe sau forme de reinstaurare a totalitarismului în România; promovarea ideilor Proclamației de la Timișoara; ajutorarea celor maltratați în timpul arestării; reprezentarea intereselor acestei categorii de revoluționari în fața organelor de stat.

Din ALTAR 1989 fac parte numai persoane arestate în timpul Revoluției din Decembrie 1989.

Consiliul de Conducere este alcătuit din 12 persoane, având un președinte și trei vicepreședinți.

Președinții ALIAR 1989: Alexandru Cutara (1991 – 1992); Viorel Zoltan Sasca (1992 – 1993); Călin Vasile Vasi (1993 – 1996); Costel Bursuc (1996 – 1997); Marian Melinte (1997 – 1998); Costel Bursuc (1998 –).

ALTAR 1989 a participat la alegerile din 1996 cu candidați proprii pe listele CDR, având un consilier local și un consilier județean în legislatura 1996 – 2000.

Sediul: ALTAR 1989, Piața Libertății nr. 4, 1900 Timișoara.

Telefon: (056)-229158.

Asociația „Memorialul Revoluției din 16 – 22 Decembrie 1989”

Asociația s-a constituit la 26 aprilie 1990. Scopul Asociației: reunirea eforturilor celor care doresc ca evenimentele din timpul Revoluției să nu fie date uitării, aflarea adevărului despre acțiunile revoluționare din Decembrie 1989. Calitatea de membri ai Asociației au dobândit-o

persoanele care sprijină programele acesteia. Ca membri de onoare au fost primiți sponsorii care au adus contribuții substanțiale la realizarea monumentelor Revoluției Române.

Realizări deosebite: Complexul memorial de la Cimitirul Eroilor, complexul de 12 monumente închinat Revoluției, amplasate în „punctele fierbinți” ale Timișoarei, crearea Centrului Național de Documentare, Cercetare și Informare Publică despre Revoluția Română din Decembrie 1989 (obiectiv de interes național), organizarea de conferințe naționale și internaționale dedicate analizei Revoluției Române.

Președinți: Vilmos Soos (1990 – 1991); Traian Orban (1991 –).

Sediul: Str. Ungureanu nr. 8, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: (056)-294936.

Asociația „Victoria”

Asociația „Victoria” a fost constituită la 5 aprilie 1990 de către un grup de foști membri fondatori ai Frontului Democrat Român, organizație politică ce s-a înființat la 20 decembrie 1990 și a condus Revoluția de la Timișoara, autodizolvându-se ulterior. Înființarea Asociației „Victoria” a fost aprobată la 29 martie 1990 de către Consiliul Județean de Uniune Națională și a fost înregistrată ca persoană juridică prin sentința civilă nr. 278 din 8 mai 1990 a Judecătoriei Timișoara. Denumirea completă inițială a fost *Asociația „Victoria” a conducătorilor revoluției din Timișoara*, ulterior cuvântul „conducători” fiind înlocuit cu „luptători”. Membrii fondatori ai Asociației „Victoria” au fost: Lorin Fortuna (*președinte*), Claudiu Iordache (*vicepreședinte*), Nicolae Bădilescu, Ion Chiș, Maria Trăistaru, Traian Trofin, Mihaela Munteanu, Beni Oprea (*secretar*), Gabriel Marinescu, Traian Vrăneanu, Dan Mândriliță, Sanda Adrian, Mircea Capotescu, Dan Albuțiu, Tudorin Burlacu, Alexandru Ciura, Nicolae Negruț, Andrei Nadași, Radu Motica, Ionel Barna, Ștefan Prodan, Ioan Ursoiu, Constantin Borca.

Conform Platformei-program, Asociația „Victoria” este o organizație apolitică și fără scop lucrativ, având următoarele obiective: să contribuie la o mai bună cunoaștere a istoriei Revoluției de la Timișoara și a activității Frontului Democrat Român (FDR), pe baza publicării măturilor celor care au fost implicați direct în cursul evenimentelor; să militeze pentru acordarea unor drepturi legale speciale și ajutoare materiale familiilor celor dispăruți și a celor rămași infirmi în urma participării la

revoluție; să solicite ferm investigarea legală corectă a evenimentelor Revoluției, precum și depistarea și pedepsirea celor vinovați pentru moartea, rănirea, maltratarea și arestarea demonstrațiilor; să activeze pentru strângerea de fonduri în vederea construirii unor monumente închinatelor martirilor Revoluției; să organizeze și să participe la manifestările comemorative ale Revoluției de la Timișoara; să se pronunțe public asupra evenimentelor politice trecute, prezente și viitoare, prin prisma idealurilor Revoluției de la Timișoara; să acționeze pentru reapariția ziarului „Victoria” ca organ de presă afiliat acestei societăți; să coopereze cu alte organizații sau asociații care își propun țeluri similare cu cele promovate de asociația „Victoria”.

Asociația „Victoria” are scop licit, întemeiat pe respectul suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării noastre, bazându-se pe principii democratice.

Sediul: Asociația „Victoria” nu dispune de sediu propriu. Contact: str. Salciei nr. 2, Sc. C, ap. 2, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 146595.

Forumul Revoluției din Decembrie 1989 – Timișoara

Data înființării: 24 martie 1990.

Membrii fondatori: Ioan Toma, Filip Mehedinți, Gheorghe Tillingier ș.a.

Emblema: Catedrala și Opera contopite, peste care se suprapune flacăra revoluției.

Obiective: apărarea idealurilor Revoluției din Decembrie 1989; promovarea culturii, apărarea drepturilor omului, colaborarea cu asociații naționale și internaționale. În Forumul Revoluției sunt înscrși participanți activi la Revoluție (*cu sau fără certificat de luptător*), simpatizanți ai Revoluției, în special tineri. Consiliul de Conducere este format din președinte, doi vicepreședinți, șapte membri permanenți. Consiliul coordonează activitatea departamentelor: cultural, politic, economic, juridic, social, tineret și sport, relațiile cu mass-media, legătura Parlament-Guvern-Președinte.

Președinți: Filip Mehedinți (24 martie – 24 septembrie 1990),

Costel-Dan Balint (24 septembrie 1990 -).

Forumul nu este angajat politic, dar este simpatizant al PDSR.

Organ de presă: săptămânalul *Ecou* 17 (1990 – 1991), având ca redactor-șef pe Ioan Horvath și redactor-șef adjunct pe Costel Balint.

Sediul: Forumul Revoluției nu dispune de sediu propriu. Contact: Str. Pestalozzi nr. 14 B, 1900 Timișoara.

Frăție, Egalitate, Cooperare, Colaborare (FECC)

Asociația s-a constituit la 8 martie 1990. Membri FECC au devenit tinerii participanți la Revoluția din Decembrie 1989. În momentul constituirii, FECC a avut 41 de membri. Ulterior, acesta a crescut la 120. Printre fondatori se numără: Petre Boroșoiu, Liviu Băcana, Marius Părvu, Mia Trăistaru, Tudorin Burlacu,

Emblema FECC: Leul bănățean cu o sabie.

Din 1992, FECC are, pe lângă consiliul de conducere, și un „consiliu de administrație”, care urmărește respectarea drepturilor ce decurg pentru membrii FECC din Legea 42. Președinții Consiliului de Administrație: Mia Trăistaru (1992 - 1995); Marius Părvu (1995 – 1996); Petre Boroșoiu (1996 -).

FECC are un consiliu de reprezentare, format din conducătorii celor 15 filiale. De la înființare și până în prezent, acest consiliu este condus de Tudorin Burlacu.

FECC nu s-a afiliat la asociațiile de revoluționari, funcționând doar ca observator.

Fundația Națională a Revoluției din Decembrie 1989 (FNR '89)

Înființată în septembrie 1990. Membrii fondatori: Ion Marcu, Radu Motica, Ștefan Ivan, Petrișor Morar, Nicolae Oprea, Ioan Grigoraș, Ioan Novac, Lorin Ioan Fortuna, Aurel Ghile, Alexandru Ciura ș.a. Membrii FNR au dat declarații notariale că nu au colaborat cu poliția politică (Securitatea și alte organe similare).

Fundația s-a implicat în politică prin organizarea de mitinguri, introducerea în mass-media a sloganului *Schimbare!*, prin comunicate și articole de presă, studii despre Revoluția din Decembrie 1989, strângerea de documente referitoare la Revoluție. Fundația s-a ocupat, de asemenea, de amenajarea Cimitirului Martirilor din Decembrie 1989,

a sprijinit ridicarea celor 12 monumente care alcătuiesc „Memorialul Revoluției”, înălțarea Bisericii Martirilor din Timișoara, organizarea muzeului Memorialului Revoluției ș.a.

Președinte: Pompiliu Alămorean.

Sediul: Str. 1 Decembrie nr. 86, sc. A, ap. 5, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 183889.

Organizații sindicale

Blocul Național Sindical (BNS)

Blocul Național Sindical este o organizație sindicală confederativă care reunește, pe baza liberului consimțământ, organizații sindicale de tip federativ. BNS își desfășoară activitatea cu respectarea legislației românești și a țărilor în care are membri, apărând și promovând drepturile și interesele profesionale, economice, sociale, culturale și sportive ale acestora.

Principalele obiective ale BNS sunt: susținerea, la toate nivelele, a drepturilor și intereselor membrilor săi; apărarea libertății de acțiune și de opinie a organizațiilor membre; urmărirea asigurării protecției sociale pentru membrii de sindicat; formularea și susținerea de proiecte de acte normative sau modificări ale legislației existente, referitoare la oricare dintre drepturile și/sau interesele legitime ale oricăruia dintre membrii săi; organizarea și susținerea unor acțiuni cu caracter profesional, economic, social, cultural, sportiv; promovarea și susținerea principiilor economiei sociale de piață și ale statului de drept; colaborarea cu alte organizații sindicale din țară și străinătate; promovarea și îmbunătățirea activității sindicale.

BNS este independent față de toate organele de stat, față de partidele politice și față de oricare organizații – inclusiv cele patronale, indiferent de nivelul la care acestea sunt organizate.

Principiile fundamentale de organizare și funcționare ale BNS sunt: democrația, egalitatea în drepturi, solidaritatea.

BNS Timiș are în componența sa: Alianța Sindicatelor Libere (federație), precum și sindicate de la peste zece instituții și întreprinderi: Direcția de Poștă – Timiș, Electrica, SNCFR Timiș, RATT, Termocentrală ș.a.

Organele de conducere ale BNS Timiș sunt: Conferința județeană, Consiliul de Coordonare (alcătuit din 30 de membri și din care fac parte toți liderii sindicatelor componente), Biroul Executiv (alcătuit din președinte, vicepreședinte, secretar general).

Președintele BNS Timiș: Aurel Mihut (1996 -).

Sediul: Casa Sindicatelor, Str. 7 Aprilie 1929 nr. 4, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-190256.

Confederația Națională Sindicală „Cartel ALFA”

În 1990 a luat ființă prima federație interprofesională a sindicatelor libere din Timișoara. Fondatorii acestei federații au fost sindicatele de la UMT, „Electrotimiș”, AEM, „Ambalajul Metalic”, AGATEX, „Guban”, „6 Martie” (TIMCO), „Azur”, ILSA, CIFA, „Electromotor”, „Electrobanat”, „Tehnometal”, „Banatim”, „Solventul”, „Fructus” ș.a.

În 1993, această federație s-a transformat în Filiala din Timișoara a Confederației Naționale Sindicale „Cartel ALFA”.

La CNS „Cartel ALFA” este afiliată și Federația Națională a Sindicatelor din Industria Ușoară, înființată în 1992 și devenită personalitate juridică prin sentința civilă nr. 67 din 27 august 1992. Această federație are în componența sa 22 de sindicate, cuprinzând 1700 de membri. Este afiliată la *Federația Internațională Tricotaje, Textile, Îmbrăcăminte* cu sediul la Bruxelles. Președintele Federației Naționale a Sindicatelor din Industria Ușoară este Ioan Chelmuș (1992 -). Centrul național al Federației este la Timișoara. **Telefon:** 056 – 190255.

În anul 2000, sunt afiliate la CNS „Cartel ALFA”, prin intermediul filialei, 26 de sindicate din diferite întreprinderi din Timișoara și din județ, precum și mai multe federații profesionale: Federația Națională a Sindicatelor din Industria Ușoară, Federația „Solidaritatea 90”, Federația „Chimie-Petrochimie”, Federația „Unirea”, Federația „Alma Mater”, Federația „Pielarul”, Federația „Ceres”.

CNS „Cartel ALFA” își asumă ca scop existențial coordonarea serviciilor pentru ameliorarea condițiilor de muncă și viață ale lucrătorilor și familiilor lor, constituirea unei societăți echitabile, democratice și progresiste. Pentru realizarea acestor scopuri, filiala Timiș pune în aplicare rezoluțiile CNS „Cartel ALFA” și își organizează activitatea ținând cont de lucrători și realitățile lor sociale, economice și culturale, de locul și

mediul de muncă, precum și de localizarea geografică a lucrătorilor, de obligația morală de a asigura apărarea tuturor lucrătorilor puși temporar sau definitiv în afara domeniului activ al muncii prin șomaj, îmbolnăvire, pensionare etc.

Filiala Timiș a CNS „Cartel ALFA” urmărește realizarea scopurilor menționate prin următoarele mijloace: reprezentarea sindicalismului democrat-creștin în instituțiile și organisme regionale; sprijinirea organizării și constituirii de sindicate în întreprinderi sau de sindicate profesionale regionale; afilierea sindicatelor la structurile CNS „Cartel ALFA”; coordonarea acțiunilor interprofesionale la nivel județean; colaborarea cu serviciul de presă al Confederației; difuzarea, transmiterea pozițiilor și revendicărilor organizațiilor care fac parte din Confederație; solidarizarea organizațiilor sindicale din cadrul județului în realizarea acțiunilor inițiate de Confederație; stabilirea și menținerea unui dialog permanent cu reprezentanții Prefecturii, primărilor și, în general, ai tuturor organelor și organizațiilor de care depinde sau care pot influența realizarea drepturilor membrilor de sindicat ori obținerea de noi drepturi în conformitate cu drepturile fundamentale ale omului și cu evoluția raporturilor economice și sociale în cadrul județului etc.

Filiala are următoarele departamente, conduse de câte un vicepreședinte: „relații-comunicare” (*Ioan Mihet*), „economic” (*Călin Siliminoș Gligor*), „administrarea, gestionarea patrimoniului sindical” (*Vasile Păiuș*), „educare-formare” (*Leontin Popa*), „social-cultural” (*Mircea Țigan*).

Organele de conducere sunt: Consiliul de Conducere, Biroul Executiv, Biroul Operativ.

Președinții CNS: Adrian Simo (1990 – 1992), Vasile Păiuș (1992 – 1996), Ștefan Gogoșanu (1996 –).

Secretar teritorial executiv: Silvia Bereteu.

Sediul: Casa Sindicatelor, Str. 4 Aprilie 1929, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 190258.

Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România – Frăția (CNSLR – Frăția)

Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România – Frăția s-a constituit în 1993, în urma fuziunii confederațiilor FRĂȚIA și CNSLR.

înființate în 1990. CNSLR-Frăția este cea mai mare organizație sindicală din România și, respectiv, din județul Timiș.

CNSLR-Frăția este independentă față de partidele politice, de organele de stat (organele puterii, administrației, justiției) și de alte formațiuni ale sistemului instituțional, politic precum și de patronat.

Principiile fundamentale ale organizării și funcționării Confederației sunt: unitatea de acțiune sindicală, democrația, respectarea libertății și respectul opiniilor, alegeri democratice.

CNSLR-Frăția are următoarele scopuri principale: organizarea unității și forței de acțiune a membrilor Confederației pentru punerea în valoare și apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale membrilor de sindicat; respectarea, promovarea și apărarea intereselor profesionale, sociale, economice, cultural-sportive și turistice ale membrilor săi și asigurarea egalității în drepturi ale acestora; conlucrarea, fără implicare politică, cu toate organizațiile și organisme care luptă pentru îndeplinirea aspirațiilor de libertate, egalitate și dreptate socială ale tuturor categoriilor sociale; promovarea relațiilor de colaborare și solidaritate internă și internațională cu toate organizațiile sindicale naționale și internaționale devotate aspirațiilor democratice, dreptății sociale, libertății și păcii; participarea Confederației la elaborarea și modificarea actelor normative care privesc activitatea sindicală și interesele socio-profesionale și economice ale membrilor de sindicat; dreptul la muncă, la protecția socială a muncii (securitatea și igiena muncii, respectarea salariului minim, repaus duminical, concediu de odihnă plătit etc.), dreptul la asistență medicală gratuită, la pensii, la ajutor de șomaj și alte forme de asistență și protecție socială prevăzute de Constituție, legi și de contractele colective de muncă; susținerea de negocieri cu reprezentanții Guvernului, ministerelor, patronatelor pentru încheierea contractului colectiv de muncă, pentru corelarea nivelului salariilor cu evoluția indicelui prețurilor și, în general, pentru soluționarea oricăror revendicări și probleme care intră în competența acestora; participarea la activitatea comisiilor parlamentare ale celor două Camere ale Parlamentului în condițiile stabilite de regulamentele acestora ori convenite cu aceste organe în vederea informării lor și supunerii revendicărilor formulate, îndeosebi a celor care necesită adoptarea sau modificarea unor legi; restabilirea drepturilor legale ale membrilor în toate cazurile în care se constată că acestea au fost încălcate prin abuzuri, acte ilegale și netemeinice; acordarea de asistență juridică membrilor Confederației și tuturor celor

pe care aceștia îi reprezintă în cauze civile, patrimoniale sau care privesc raporturile și conflictele de muncă sub toate aspectele; înființarea și organizarea de unități proprii educative, de cultură, învățământ și de cercetare în domeniul muncii și în plan sindical, de școli, edituri și publicații proprii, precum și de societăți comerciale, bănci pentru operațiuni financiare în lei și/sau în valută; organizarea unui sistem propriu de asigurări sociale (dispensare, policlinici, spitale, case de bătrâni), case de pensii și ajutor reciproc.

CNSLR-Frăția este afiliată la Confederația Internațională a Sindicatelor Libere.

CNSLR-Frăția are la nivelul fiecărui județ și al municipiului București câte o uniune județeană, alcătuită din sindicate afiliate prin federații sindicale sau exclusiv ale CNSLR-Frăția asociate în vederea susținerii și promovării drepturilor lor, a intereselor Confederației și ale membrilor acesteia în plan teritorial. Uniunile județene au statut de filiale cu personalitate juridică și reprezintă în teritoriu interesele organizațiilor afiliate CNSLR-Frăția față de celelalte organizații din zonă, precum și față de organele locale ale puterii și administrației de stat și a patronatului.

Filiala din județul Timiș s-a constituit în 1993. În anul 2000, la CNSLR-Frăția – Timiș sunt afiliate sindicate de la următoarele întreprinderi din Timișoara și din județ: COMTIM, PETROM, Energetica, Învățământul preuniversitar, Sanitas, Transporturile Auto, Fabrica de sticlă (Tomești), Fabrica de ceramică (Lugoj), întreprinderile de textile și încălțăminte, BEGA-PAM, AGROSTAR ș.a. Filiala cuprinde aproximativ 22.000 de membri.

Președinții CNSLR-Frăția: Valeriu Vânătu (1993 – 1995), Adrian Negoită (1995 -).

Sediul: Casa Sindicatelor, Str. 7 Aprilie 1929 nr. 4, 1900 Timișoara.

Confederația Sindicatelor Democratice din România (CSDR)

Confederația Sindicatelor Democratice din România (CSDR) s-a format prin desprinderea din CNSLR. În plan teritorial, CSDR funcționează prin uniuni teritoriale. Uniunea Teritorială Timiș a Confederației Sindicatelor Democratice din România (UTTCSDR) este constituită prin libera asociere

a următoarelor organizații sindicale, persoane juridice, care au calitatea de membri fondatori: Sindicatul Liber AEM (Timișoara), Sindicatul Liber CERAPLAST (Timișoara), Sindicatul Liber ELECTROMETAL (Timișoara), Sindicatul Liber SAFIRE (Timișoara), Sindicatul Liber al Pompierilor Civili (Timiș), Sindicatul Liber „20 Decembrie 1989” LUGOMET (Lugoj), Camera Federativă a Medicilor (Timiș), Sindicatul Liber OLEATIM (Timișoara).

UTTCSDR a dobândit personalitate juridică prin sentința civilă nr. 192 din 15 martie 1995 a Judecătoriei Timișoara.

UTTCSDR este deschisă afilierii oricăror organizații sindicale constituite la nivelul județului Timiș care sunt de acord să se încadreze și să respecte prevederile statutului său.

UTTCSDR este independentă față de organele de stat sau guvernamentale, patronat sau reprezentanți ai patronatului, partide politice, organizații sindicale de tip confederativ, altele decât Confederația Sindicatelor Democratice din România (CSDR), uniuni teritoriale, federații sau alte organizații sindicale, organizații exterioare de orice factură.

UTTCSDR are următoarele obiective: promovarea și apărarea intereselor profesionale, economice, sociale și culturale comune sindicatelor componente; reprezentarea sindicatelor componente în fața organelor locale, în principal Consiliul județean, Prefectură, consiliile locale, alte instituții și organisme de interes cetățenesc; reprezentarea sindicatelor componente în cadrul comisiilor și grupurilor de lucru constituite în plan local; reprezentarea membrilor în cadrul organelor de conducere ale CSDR; participarea la administrarea patrimoniului sindical de interes local; realizarea unității și forței de acțiune sindicală în vederea apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale membrilor de sindicat; conlucrarea și colaborarea cu alte organizații sindicale; colaborarea cu formele asociative autentice democratice interne și internaționale; promovarea unor drepturi democratice, de interes general ale sindicatelor.

Președintele UTTCSDR: Constantin Țăranu (1995 – 1999); vicepreședinte: Valetin Moldovan (1995 -).

Sediul: Casa Sindicatelor, Str. 7 Aprilie 1929 nr. 4, 1900 Timișoara.

Federația Sindicatelor Libere „Timișoara”

Federația Sindicatelor Libere „Timișoara” a fost prima federație constituită în municipiu în perioada postdecembristă, anunțul oficial al fondatorilor fiind public la începutul lunii aprilie 1990. Federația a cuprins sindicatele din mari unități economice timișene: Uzinele Mecanice Timișoara, Întreprinderea de Autoturisme, Întreprinderea „6 Martie”, „Electromotor”, AEM, Întreprinderea de reparații auto, „Optica”, „Spumotim”, Întreprinderile de încălziminte „Banatul” și „Modern”, „Ambalajul Metalic”, GICGL, Uzina de Apă, Întreprinderea de utilaj greu și de transport pentru construcții, Întreprinderea de gaze și petrol – col. 3 Șandra, SMA Recaş, Întreprinderea de valorificare a produselor spirtoase, Industria Lânii, Centrul de cercetare și studii hidraulice, Spitalul Militar, Întreprinderea „Victoria”.

Ulterior, sindicatele care au constituit Federația Sindicatelor Libere „Timișoara” s-au regroupat în alte federații și confederații.

Uniunea Sindicatelor Libere „Timiș”

Uniunea Sindicatelor Libere „Timiș” este o organizație care reunește sindicate pe baza liberului consimțământ, fiind înregistrată ca persoană juridică la Tribunalul Județean Timiș.

Uniunea Sindicatelor Libere „Timiș” a fost constituită în scopul apărării și promovării drepturilor fundamentale ale omului rezultate din tratatele și convențiile internaționale, Constituție și legile României, a intereselor social-economice, culturale și sportive ale membrilor prevăzute în legislația muncii, în contractele colective de muncă, precum și pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare și solidaritate între sindicate. Uniunea își propune, de asemenea, să înființeze în condițiile legii și să administreze în interesul membrilor săi unități de cultură, învățământ, unități economico-sociale și comerciale.

Principalele obiective ale Uniunea Sindicatelor Libere „Timiș” sunt următoarele: asigurarea unității de acțiune a sindicatelor componente pentru dezvoltarea economico-socială a societăților comerciale unde își desfășoară activitatea sindicatele; asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale salariaților la muncă, protecția și securitatea muncii, la

salarizarea corespunzătoare a muncii depuse, la odihnă și asigurări sociale pe timpul incapacității temporare sau permanente de muncă, ajutor garantat în caz de șomaj, pensii și celelalte drepturi care se regăsesc în Constituția României, în Codul Muncii, în alte legi și acte normative ce conțin referiri la raporturile de muncă; asigurarea salariului egal la muncă pentru toți salariații, ocrotirea femeilor și a tineretului; asigurarea concediului suplimentar corespunzător condițiilor de muncă, a repausului săptămânal și a sărbătorilor naționale și religioase; realizarea unei depline securități a muncii prin obligarea consiliilor de administrație ale societăților comerciale ale căror sindicate sunt membre ale Uniunii Sindicatelor Libere „Timiș” de a asigura condiții normale de muncă, microclimat, în limitele admise de norme în vigoare, combaterea poluării, în special cea chimică și radioactivă; acordarea de echipament de lucru și protecție, antidoturi, materiale igienico-sanitare, sporuri la salarii și concedii de odihnă suplimentare personalului muncitor care își desfășoară activitatea în condiții grele sau periculoase.

Președintele Uniunii Sindicatelor Libere „Timiș”: Paul Seclăman.

Sediul: Casa Sindicatelor, Str. 7 Aprilie 1929 nr. 4, 1900 Timișoara, **Telefon:** 056-190212, 190211.

Alte tipuri de organizații neguvernamentale

Alianța Civică (AC)

Alianța Civică (AC) s-a constituit, pe plan național, în noiembrie 1990. AC Timiș s-a înființat în aprilie 1991.

Sloganul: „Nu putem reuși decât împreună”.

Emblema: Literele „A” și „C” suprapuse.

Alianța Civică își propune următoarele scopuri: să militeze pentru consolidarea societății civile și a statului de drept în România; să apere drepturile și libertățile fundamentale ale omului; să promoveze valorile și instituțiile democratice și să contribuie la instalarea unei democrații reale în România; să acționeze pentru instaurarea unui climat de moralitate, toleranță și încredere; să apere interesele civice ale persoanei, fără deosebire de origine etnică, limbă, religie etc.; să inițieze, organizeze și să desfășoare programe de educație civică; să lupte pentru cunoașterea,

respectarea și răspândirea adevărului în viața publică a țării, împotriva oricărei forme de violență și mistificare, promovând toleranța și dialogul în interiorul asociației și în viața socială și politică a țării; să acționeze pentru promovarea valorilor autentice și pentru eliminarea corupției și incompetenței în viața socială și politică; să militeze pentru integrarea țării în structurile euro-atlantice; să militeze pentru realizarea unei reale reforme economice, sociale și administrative; să contribuie la realizarea legăturilor firești dintre exilul românesc și țară; să contribuie la dezvoltarea relațiilor cu românii din afara frontierelor, sprijinind aspirațiile lor de păstrare a identității naționale; să acționeze pentru sprijinirea categoriilor sociale defavorizate.

AC a stimulat apariția CDR și, până în 1996 inclusiv, a susținut necondiționat Convenția Democratică. S-a autosuspendat din CDR în aprilie 1998, întrucât a constat că formațiunile politice nu se mai consultau cu polul civic al coaliției.

Pentru anul 2000, AC a anunțat că susține candidații CDR doar condiționat, dacă aceștia fac dovada atașamentului față de idealurile promovate de societatea civilă.

AC Timiș a participat cu oferte de candidați pe listele partidelor din CDR.

Organe de presă ale AC Timiș: *Foaia Alianței Civice Timiș*, *Foaia Alianței Civice Peciu Nou*.

Președinții AC - Timiș: Radu Vlădea (1992); Dan Lacrămă (1993 – 1996); Valentin Munteanu (1996-1997); Traian Orban (1997 -).

Sediul: Str. Eugeniu de Savoya nr. 18, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-136650.

Asociația Foștilor Deportați în Bărăgan (AFDB)

S-a înființat la 4 februarie 1990, în urma Adunării Generale care a avut loc la UVT, la care au participat peste 2000 de persoane. AFDB a fost înregistrată prin Hotărârea judecătorească nr. 121/13 martie 1990. Membrii fondatori: Adam Balmez, Horia Musta, Ștefan Ioan, Ivan Mircov, Ioan Jurchescu.

AFDB este o asociație non-profit, nonguvernamentală, care promovează drepturile sociale ale persoanelor care au fost deportate de regimul comunist în Bărăgan, în anul 1951 (1951-1956). Militează pentru reconsiderarea valorilor istoriei milenare și a tradițiilor multietnice bănățene.

Membri ai AFDB pot fi deportații în Bărăgan și urmașii acestora (soț și soție).

În perioada 1990-1994 AFDB a funcționat cu două filiale, la Oravița și Drobeta Turnu-Severin. Din 1994, prin decizia Adunării Generale, AFDB funcționează doar în județul Timiș, cu delegați-reprezentanți în 80 de localități ale județului.

Printre acțiunile AFDB de la înființare până în anul 2000 se numără: întocmirea dosarelor membrilor Asociației îndreptățiți să beneficieze de aplicarea legii 118/1990; strângerea de mărturii și documente scrise și fotografice referitoare la deportarea în Bărăgan; organizarea de expoziții cu documente, fotografii și obiecte care au aparținut deportaților, sprijinirea realizării serialelor 20 și 21 din *Memorialul durerii* (Lucia Hossu-Longin); sprijinirea realizării, apariției și lansării unor volume despre deportarea în Bărăgan, participarea la diferite simpozioane științifice etc.

AFDB a devenit membră a CDR în anul 1994, în urma Adunării Generale din 22 octombrie 1994. Din 1996, este reprezentată în Consiliul local al CDR prin Silviu Sarafoleanu și în Consiliul județean – prin Trăilă Ogodescu (*legislatura 1996 – 2000*).

Președinte: Silviu Sarafolean (1990 -). **Vicepreședinți:** Ivan Mircov (1990 -1997), Constantin Constantinescu (1990 -1997), Ștefan Bărcă (1990 -1994), Teofil Subu (1994 -).

Sediul: Piața Libertății nr. 2, ap. 10, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: 0040-56-292797

Asociația Foștilor Deținuți Politici (AFDP)

În decembrie 1989, foști deținuți politici din județul Timiș au pledat, la Radio Timișoara, pentru înființarea unei organizații care să îi reunească pe cei care au avut de suferit pentru că au înfruntat sistemul comunist. La 2 ianuarie 1990, s-a constituit la nivel național AFDP. În aceeași lună a luat ființă și AFDP – Timiș. Pot deveni membri AFDP persoanele private de libertate sau persecutate din motive politice în perioada dictaturii comuniste.

Principalele obiective ale AFDP: continuarea luptei contra comunismului și a oricărei forme totalitare; sprijinirea solidarității și aspirațiilor comune ale membrilor săi, în spiritul valorilor morale ale

poporul român și ale democrației; apărarea drepturilor și intereselor legitime de ordin spiritual și material ale membrilor săi împotriva oricăror încălcări și abuzuri; acordarea de asistență morală, juridică și materială membrilor săi; formulări și propuneri de legiferări în conformitate cu „Declarația Universală a Drepturilor Omului”, cu legislația internațională de drept civil și penal cu privire la drepturile civile, politice, economice, sociale, culturale; restabilirea adevărului istoric cu privire la evenimentele din perioada 1945-1989, la proporțiile rezistenței anticomuniste românești, precum și la identificarea tuturor celor care și-au jertfit viața în aceste lupte; accesul la dosarele fostei Securități etc.

În 1999, pe lângă AFDP Timiș s-a constituit Fundația *Memento* (președinte: Florentin Toma, consilier local). Obiectivul Fundației *Memento*: recuperarea memoriei detenției politice anticomuniste. Cu prilejul aniversării a 10 ani de la Proclamația de la Timișoara, Fundația *Memento* a distins Consiliul Local al Municipiului Timișoara cu o *Diplomă de onoare*. Au primit, de asemenea, diplome de onoare cu acest prilej: Ana Blandiana (președinte al AC), Gheorghe Ciuhandu (primarul municipiului Timișoara), Florian Mihalcea (președintele Societății „Timișoara”), Oscar Berger (directorul ziarului „Timișoara”), Ion Pleșea (tehnoredactor al revistei *Memento*). Fundația *Memento* editează, împreună cu Consiliul Local al municipiului Timișoara, revista de memorie politică anticomunistă *Memento*. Revista apare ca supliment al cotidianului *Timișoara*. Printre realizările Fundației *Memento* se află și Monumentul Rezistenței Anticomuniste din Banat.

Președinții AFDP – Timiș: Tănase Tăvală, Teodor Stanca, Teofil Botlung, Nicolae Dumitriu.

Sediul AFDP – Timiș: Splaiul Nicolae Titulescu nr. 2, 1900 Timișoara.

Asociația „Free Minds” (Tinerii în slujba libertății)

Asociația „Free Minds” s-a constituit în iulie 1999. Scopul Asociației: educația civică, promovarea ideilor liberale. Printre realizările deosebite ale Asociației se numără: seminarul „Identități culturale multiple în euroregiunea D-K-M-T”, editarea pliantului „Info D-K-M-T”, organizarea programului „Euroregiunea D-K-M-T – factor de stabilitate în reconstrucția Balcanilor” (program finanțat de Consiliul Europei).

Președinte: Călin Olariu (iulie 1999 -)

Sediul: Str. V. Alecsandri, nr. 2, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: (056)-133064. E-mail: fm@freeminds.bizhosting.com

Asociația Pro Democrația (APD) – Clubul Timișoara

APD este o organizație care are ca scop dezvoltarea unor programe de educație civică, orientate spre stimularea comportamentului electoral participativ al cetățenilor și spre strângerea legăturii dintre alegători și aleși.

APD este constituită la nivel național dintr-o rețea de cluburi și nuclee, legate printr-un sistem de comunicații și interasistență. APD nu este partid și nu sprijină nici un partid sau formațiune politică. APD consideră că opinia publică internă și internațională este mai încrezătoare în caracterul liber și corect al alegerilor, ca premisă a democrației, dacă întregul proces electoral este supravegheat și de către observatori interni, din partea organizațiilor nepartizane.

Programul APD prevede: educarea civică a electoratului; observarea și supravegherea alegerilor; organizarea întâlnirii dintre candidații mai multor partide și alegători; monitorizarea mass-media prin observarea modului în care procesul electoral este oglindit în presa scrisă și audiovizuală; asistarea delegațiilor internaționale care doresc să observe alegerile din România.

Voluntar al APD, ca observator la alegeri, poate fi orice cetățean român cu drept de vot, care nu este membru de partid și care a participat la seminariile de instruire organizate de APD.

Clubul Timișoara al APD s-a înființat în 1990 și a monitorizat toate alegerile locale și generale de după Decembrie 1989. În vederea alegerilor locale din 2000, Clubul Timișoara a propus partidelor politice semnarea unui „Cod de conduită electorală”, care a fost acceptat de către participanții la procesul electoral și a constituit, împreună cu alte organizații neguvernamentale din Timișoara, un cartel care să realizeze o mai eficientă monitorizare a alegerilor.

Președinții ai Clubului Timișoara: Gheorghe Tătar (1990 – 1998); Radu Ticiu (1998 -).

Sediul: Str. George Coșbuc nr. 1, 1900 Timișoara.

Telefon: (056)-201488.

Asociația Pentru Reînființarea Județului Severin cu Reședința la Lugoj (APRJSL)

Asociația a fost înființată la 16 martie 1990 și a devenit persoană juridică prin sentința civilă nr. 45 din 27 aprilie 1990 a Judecătoriei Lugoj. Are o filială în Orșova, care a luat ființă la 30 noiembrie 1990 și a devenit persoană juridică la 16 mai 1991; se bucură și de un grup de sprijin din Timișoara, alcătuit din personalități ale vieții publice timișorene.

Membrii fondatori: Dan Popescu, Ioan Icozan, Goronica Borcan, Dan Bacila, Gheorghe Luchescu, Clara Molnar, Ionel Sfirat, Valeriu Miscuta, Dionisie Brazovan, Eugen Petru Bova, Ștefan Iosif Drăgulescu, Lucian Bureriu, Ioan Luca; membru de onoare: prof. Iosif Constantin Drăgan.

Asociația este membră fondatoare a Ligii Naționale a Județelor Abuziv Desființate în Timpul Dictaturii Comuniste, care a luat naștere la 7 mai 1990 și a devenit persoană juridică prin sentința publică nr. 1902 din 5 iulie 1990 a Judecătoriei Câmpulung-Muscel, jud. Argeș.

Scopul și obiectivele organizației: reînființarea județului Severin cu reședința la Lugoj; realizarea reformei administrativ-teritoriale a României pe baza documentelor, argumentelor și proiectului de lege elaborat în cooperare (Parlament – Guvern – Liga Națională a Județelor Abuziv Desființate), demersuri la Parlament, Guvern, Președinție, ministere de resort.

Membru al Asociației poate deveni orice persoană fizică sau juridică din țară sau din străinătate, care cunoaște statutul și achită cotizația.

Conducerea Asociației este formată din 5 persoane: președinte, vicepreședinte, documentarist și membri.

Asociația nu este angajată direct în politică, dar în alegeri a adoptat, nuanțat și punctual, atitudinea de a susține în campania electorală exclusiv candidații și formațiunile politice care sunt de acord și susțin reînființarea județului Severin, și au prevăzut în programele și platformele lor realizarea acestui scop.

Președinte: Ioan Valcan (1990 -).

Sediul: Casa de Cultură a Sindicatelor, Str. Nicolae Bălcescu nr. 1 – 3, cod 1800, Lugoj.

Telefon: 0040 – 56 – 351152, 355456, 352041, 352579.

Clubul Femeilor Creștin-Democrate din Banat (CFCDB)

CFCDB a luat ființă la 25 februarie 1997 și a fost înscris în registrul persoanelor juridice prin sentința civilă nr. 183/ PI din 12 martie 1998. Membrele fondatoare: Tatiana Costinaș, Anamaria Ciuhandu, Macrina Mihnea, Dora Sarafolean, Marusea Corina Drăgulescu, Maria Liuba, Comelia Fiat, Mihaela Ardelean, Despina Văduva, Ana-Maria Străin, Pirooska Bogdan, Smaranda Popa-Radovan, Gabriela Bărağan ș.a.

Emblema CFCDB reprezintă un crin combinat cu o lumanare, sub care se află înscrisă denumirea abreviată.

Obiectivele: conservarea și promovarea tradițiilor și a moralei creștine; promovarea valorilor morale care permit formarea și refacerea demnității umane, educația altruistă, lupta contra indiferenței în fața faptelor antisociale, promovarea civismului; promovarea drepturilor femeii și apărarea demnității ei; acordarea ajutorului moral și/sau material persoanelor care se găsesc în dificultate.

CFCDB promovează prin activitățile sale cele patru idei fundamentale ale doctrinei creștin-democrate: morală creștină, dreptatea socială, democrația autentică și patriotismul luminat.

CFCDB este condus de un consiliu care se alege anual și este compus din: președinte, vicepreședinte, secretar, trei consilieri, trezorier. Președinții CFCDB: Gabriela Bărağan (februarie 1997 - iunie 1998), Anamaria Ciuhandu (iunie 1998 -).

Sediul: Str. Vasile Alecsandri nr. 2, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: 0040-56-130132. E-mail: cfcdb@galileo.uvt.ro sau anamaria@galileo.uvt.ro

Forumul Democrat din România (FDR)

Forumul Democrat din România a luat naștere, la nivel național, în 1998. Emblema FDR este reprezentată de o cunună de spice care încadrează tricolorul; la baza tricolorului sunt înscrise inițialele FDR. Totul este încadrat într-un cerc în care scrie FORUMUL DEMOCRAT DIN ROMÂNIA.

FDR are ca scop procesul de normalizare a vieții publice românești în cadrul democrației pluralist-parlamentare. FDR își propune

să atragă în activitățile sale pe toți cei care văd în valorile morale ale democrației principii fundamentale, în măsură să promoveze interesul național, să mențină identitatea unei Româнії moderne, deschise comunicării cu lumea, capabile să contribuie la edificarea noii Europe. FDR își propune să inițieze dialogul de idei, în spiritul toleranței și al respectării dreptului la diversitate, împotriva monopolului de adevăr, al exclusivismelor de tot felul, a manipulării de opinie și a degradării nivelului vieții publice prin minciună, prin refuzul argumentelor, prin instigare la violență.

Membrii pot fi persoanele fizice sau juridice, din țară sau străinătate, care aderă la statut și împărtășesc obiectivele Forumului. Din FDR poate face parte orice persoană, indiferent de opțiuni politice, naționalitate sau credință religioasă. Categoriile de membri sunt: fondatori, activi, de onoare.

Filiala din județul Timiș s-a constituit în 1999. Membrii fondatori: prof. dr. ing. Ștefan Buzărnescu, Anghel Dumbrăveanu, Vasile Pinteș, prof. dr. ing. Doina Drăgulescu, prof. dr. ing. Horia Ciocărlie, Ion Marin Almăjan, prof. dr. ing. Monica Izverceanu, dr. Adrian Dinu Rachieru, Larisa Stase Mureșan, Vladimir Jurăscu ș.a.

Organele de conducere: Adunarea generală, Consiliul de Conducere, Conducerea executivă. Conducerea executivă este compusă din: președinte, vicepreședinți, secretar general, trezorier.

Președintele FDR Timiș: Ion Marin Almăjan.

Sediul: FDR Timiș nu dispune de sediu propriu.

Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului (LADO)

LADO a fost înființată la 1 ianuarie 1990. Este o organizație neguvernamentală, având ca scop observarea modului în care autoritățile române respectă drepturile civile, politice, sociale, economice și culturale ale cetățenilor în conformitate cu legislația internă și documentele internaționale pe care România le-a semnat. LADO a monitorizat alegerile locale și generale din România postdecembristă.

Președinte: Marius Nicolicioiu.

Sediul: Str. Eugeniu de Savoya nr. 8, 1900 Timișoara.

Telefon: (056)-136650.

Mișcarea Națională pentru Reîntregire (MNR)

Comitetul de Inițiativă pentru înființarea Mișcării Naționale pentru Reîntregire s-a constituit la 27 septembrie 1997, la Mănăstirea Putna, la momentul voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt. Din Comitetul de Inițiativă au făcut parte: Arcadie Opaț, Vasile Tărășeanu, acad. Mihai Cimpoi, Ioana Ieremia, Lorin Fortuna, Anatol Josan, Tudor Tabunscic, Nicolae Sulca, Vlad Olănescu, Grigore Vieru ș.a.

MNR a devenit persoană juridică prin sentința nr. 23 din 24 martie 1999 a Tribunalului din Iași. Din structura Mișcării Naționale pentru Reîntregire fac parte personalități din România, Republica Moldova și Ucraina, printre care și personalități ale vieții publice timișorene: Augusta Anca (vicepreședinte), Lorin Fortuna (secretar general) ș.a.

Conform Statutului, scopul MNR este menținerea vie în conștiința poporului român a idealului național referitor la reîntregirea în timp și pe cale pașnică, în conformitate cu posibilitățile prevăzute în Tratatul de la Helsinki, a statului român în granițele sale istorice.

MNR are următoarea platformă-program: MNR va acționa consecvent pentru unitatea spirituală a tuturor românilor, ca membri ai unei istorice și importante națiuni și fărâmiți ai unei civilizații care a dăinuit și va dăinui: civilizația românească; MNR va acționa pentru înfăptuirea, în timp și pe cale pașnică, a idealului națiunii române: reîntregirea statului unitar român, între granițele sale firești, consemnate la 1 Decembrie 1918 – dată ce marchează în prezent Ziua Națională a României; MNR va acționa consecvent pentru sprijinirea comunităților românești din țările vecine României, supuse decenii în șir unor acțiuni deliberat deznaționalizatoare, marcate deseori de silnicii neînchipuite, în efortul lor, uneori disperat, de a-și menține și afirma, în condiții vitrege, identitatea specifică; MNR va milita pentru unificarea tuturor forțelor politice din România, care acordă prioritate interesului național, într-o coaliție puternică, aptă să acceadă la guvernare și să reprezinte baza de plecare pentru constituirea unei veritabile forțe politice naționale a României; MNR va sprijini, de pe poziții civice, toate acțiunile politice, care au ca finalitate promovarea interesului național, precum și apărarea demnității naționale; MNR va acționa pentru modificarea sistemului de învățământ de stat, din România, pentru a așeza la baza acestuia educația, bazată pe cultivarea valorilor naționale, spirituale și morale, specifice tradițiilor românești; MNR

se va implica în acțiunile de aniversare și comemorare a tuturor evenimentelor și personalităților care și-au adus contribuții importante la înfăptuirea statului național român, precum și la promovarea ideii de unitate națională și reîntregire a țării în granițele sale firești.

MNR poate avea următoarele categorii de membri: membru, membru simpatizant, membru onorific. Pentru activitate remarcabilă depusă în cadrul MNR sau pentru merite deosebite în folosul națiunii române, membrilor MNR li se pot acorda următoarele distincții: Senior al MNR, Decan al MNR.

MNR se organizează pe următoarele nivele: central, teritorial. La nivel teritorial se organizează pe secțiuni zonale – corespunzătoare provinciilor istorice ale României; secțiuni județene, filiale sau nuclee. corespunzătoare localităților. MNR poate avea reprezentanți în zone locuite complet de români, situate în afara granițelor țării. În cadrul MNR se pot înființa pe probleme specifice: organizații de elevi, organizații de studenți, organizații de tineret, organizații de femei, organizații de universitari, organizații de cadre didactice, organizații de întreprinzători, organizații de parlamentari.

Secțiunea județeană (SJ) este condusă de către un Consiliu Județean (CJ), ales de către delegații filialelor existente în zona teritorială respectivă, întruniți în cadrul unei Adunări generale a delegaților.

Consiliul de Conducere al MNR: Grigore Vieru (*președinte moral al tuturor românilor, președinte de onoare al MNR*), Ioana Irimia (*președinte*), Augusta Anca, Leonida Lari, Adrian Dinu Rachieru (*vicepreședinti*).

Sediul: În județul Timiș nu dispune de sediu propriu. **Contact** la: Augusta Anca, Str. Daliei nr. 1. **Telefon:** 202930.

Mișcarea „România Viitoare”

Mișcarea „România Viitoare” s-a înființat, la nivel național, la 12 iulie 1991. Filiala din Timiș a fost creată în august 1991.

Sigla: un pătrat în interiorul căruia se află inițialele RV.

Potrivit statutului său, „România Viitoare” este o mișcare pentru adevăr, tradiție și prosperitate, de orientare monarhistă. Pot deveni membri ai Mișcării „România Viitoare” persoanele care declară pe proprie răspundere că nu au făcut parte din organele represive ale fostei Securități. Mișcarea

„România Viitoare” a fost membră a CDR și a susținut candidații acestei coaliții.

Președinte al filialei Timiș și coordonator zonal: Ana-Maria Străin.

Sediul: Mișcarea „România Viitoare” nu dispune de sediu propriu.

Adresa de contact: Str. Popa Laurențiu nr. 11, 1900 Timișoara.

Telefon/fax: (056)-143375.

Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului (OADOR)

Human Rights Watch the Organisation of Human Rights Romania

Conform Statutului, OADOR este constituită în baza Declarației Universale a Drepturilor Omului, a Actului final de la Helsinki, a Declarației la nivel înalt de la Helsinki, a Cartei de la Paris pentru o nouă Europă, a Constituției României și a legislației în vigoare.

OADOR este o organizație națională, neguvernamentală, nepatrimonială, apolitică, constituită prin libera inițiativă a membrilor fondatori, în baza Legii 21/ 1924.

Însemnul OADOR este globul pământesc sprijinit de două mâini, deasupra căruia se află denumirea prescurtată: O.A.D.O.R.; sub globul pământesc sprijinit de două mâini se află două mănunchiuri de lauri.

Obiectivul principal al OADOR este promovarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale oamenilor așa cum reiese din Declarația Universală a Drepturilor Omului, precum și din Constituția României.

Scopul OADOR este apărarea împotriva abuzurilor de orice fel și sprijinirea pentru recunoașterea și respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor fizice și juridice aflate pe teritoriul României, cetățeni români, străini, apatrizi, copii și interziși. Totodată, OADOR sprijină și promovează prin toate mijloacele legale drepturile civile, economice, sociale, culturale și religioase ale persoanelor aflate pe teritoriul României și ale cetățenilor români din străinătate.

Pentru realizarea obiectivului și scopului propus, OADOR își propune să acționeze prin toate mijloacele legale:

- Intervine pe lângă Șeful Statului, Guvern, Parlament și Administrația Publică Locală pentru respectarea drepturilor și libertăților

fundamentale ale oamenilor, pentru repararea prejudiciilor și stoparea abuzurilor.

- Conlucrează cu organele de Procuratură, Justiție, Poliție, Penitenciare, Învățământ și Sănătate în vederea prevenirii și stopării încălcării drepturilor omului.

- Organizează conferințe, simpozioane și reuniuni care să educe opinia publică în spiritul afirmării și apărării drepturilor omului.

- Oferă asistență și consultanță în problemele drepturilor omului prin departamente specializate.

- Editează periodicul „Drepturile Omului” în scopul informării opiniei publice despre activitatea organizației și despre cazurile de încălcare a drepturilor civile, politice, economice, sociale și culturale ale omului.

- Anchetează prin mijloace legale toate cazurile de încălcare a drepturilor consfințite prin Constituție și prin Tratatete Internaționale la care România este semnatară.

Organizează și participă la parteneriate cu diferite organizații guvernamentale și nonguvernamentale, din țară și străinătate, în vederea realizării și implementării diferitelor proiecte și programe pentru îndeplinirea obiectivului și scopului propus.

Membru al OADOR poate deveni orice persoană fizică care a împlinit 18 ani, indiferent de sex, rasă, culoare, naționalitate sau religie, care dorește să activeze pentru respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale oamenilor și luptă împotriva abuzurilor de orice fel, și care aderă la acest statut.

Nu pot fi membri OADOR persoanele debile psihic, persoanele implicate în organizații politice sau apolitice extremiste, rasiste, antidemocratice, șovine, sau persoanele care au făcut parte din instituții represive și dictatoriale ale regimului comunist, și persoanele care s-au făcut vinovate de săvârșirea unor abuzuri încălcând sau îngredind în orice fel drepturile și libertățile cetățenești.

OADOR a luat ființă în anul 1993, devenind persoană juridică prin sentință civilă nr. 60/ OPJ din 26 aprilie 1993 a Judecătoriei Timișoara.

Membrii fondatori: Ion Nicolae Lăzărescu, Tudor Stănescu, Aurelian Mihuț, Dumitru Levițki, Aurel Turcuș, Remus Știr, Sabin Rîșco, Aurel Gheorghiosu.

Președinți ai OADOR au fost, în ordine cronologică: Sabin Rîșco, Remus Știr.

OADOR este condusă de un Comitet Director Central care are sediul în Timișoara.

Sediul: Str. Tudor Vladimirescu nr. 24, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 131467; 094 - 924 - 362.

Reuniunea Foștilor Deportati în URSS (RFDUS)

RFDUS s-a constituit la Timișoara, la 23 februarie 1990. Sediul central se află la Timișoara. RFDUS a devenit persoană juridică la 10 mai 1991. Membrii fondatori: Ignaz Fischer, Benedict Roch, Tanka Agnes, Eugenia Gezanici, Wilhemine Roth, Ronald Wiest.

Sigla RFDUS: un oval de sârmă ghimpată, având în interior înscrise anii deportării: 1945-1960.

Obiectivele RFDUS: ajutorarea membrilor; protejarea drepturilor oferite de Legea 118; distribuirea ajutoarelor obținute de la organizații umanitare sau persoane fizice; reconstituirea adevărului istoric despre perioada deportării.

Membri ai RFDUS pot fi persoanele deportate în fosta URSS, văduvii/ văduvele acestora, prizonierii în URSS de după 23 august 1944.

În anul 1990 RFDUS a avut 7000 de membri; în anul 2000 are 4500 de membri.

Consiliul de Conducere are următoarea componență: președinte, secretar, casier și 5 membri.

Președintele RFDUS: Ignaz Fischer (1990 -).

Sediul: Str. Gh. Lazăr nr. 10, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 199222.

Societatea „Timișoara”

Societatea „Timișoara” a luat ființă la 19 februarie 1990. Membrii fondatori: Vasile Popovici, Daniel Vighi, Marcel Tolcea, Claudiu Iordache, Lucian-Vasile Szabo, Dorel Mihiț, Ion Monoran, Marcel Sămăntă, Ioan Crăciun, Mircea Pora, Traian Abruda, Doina Pașca Harsanyi, Harald Zimmermann, Dan Popovici, George Lănă, Viorel Marineasa, Mihai Olteanu, Marius Proks, Valeriu Drumeș-Mustețiu, Florian Mihalcea, Alexandra Ilieș, Radu Virică. Victor Rojanovschi, Constantin Cosmiuc, Teodor Jașcău, Viorel Oancea, Nicolae Harsanyi, Ion Haiduc și Gheorghe

Sănărtinean. În perioada 1990 – 1993, Societatea „Timișoara” a avut filiale în München, Caransebeș, Arad, Brașov ș.a.

Societatea „Timișoara” are ca scop: promovarea democrației, apărarea drepturilor omului, informarea corectă și nepărtinitoare a opiniei publice interne și internaționale, exprimarea liberă a opiniilor, stimularea gândirii libere și critice în întreaga viață politică, socială și culturală. Societatea „Timișoara” militează pentru renașterea societății civile românești, sprijină contactele nemijlocite cu organisme și organizații naționale și internaționale care promovează, prin activitatea lor, principiile democrației, libertății și demnității umane.

Membrii Societății „Timișoara” pot fi membri de drept, membri simpatizanți sau membri de onoare. Nu pot fi membri ai societății persoanele prevăzute de punctul 8 al Proclamației de la Timișoara, care îi viza pe activiștii plății ai fostului PCR și persoanele din aparatul de represiune comunist.

Societatea „Timișoara” este precursora Alianței Civice.

Conducerea Societății „Timișoara” este formată din: președinte, vicepreședinte și consiliu, alcătuit din 9 membri și trei comisii: Comisia pentru drepturile omului; Comisia medicală și de prevenție socială; Comisia culturală.

Societatea „Timișoara” a avut observatori la alegerile din 1992 și 1996, iar la alegerile locale din 2000 a semnat protocolul de colaborare cu APD și alte asociații civice care au monitorizat procesul electoral. De asemenea, Societatea „Timișoara” a susținut în alegeri formațiunile politice din CDR.

Societatea „Timișoara” acordă anual, pe baza propriei jurizări, Premiul „Speranța” – personalităților care au avut o contribuție importantă la promovarea democrației în România și, la polul opus, „Secera și ciocanul”, persoanei publice considerate a fi perpetuat politici sau atitudini conservatoare, antidemocratice.

Organe de presă: cotidianul *Timișoara* (redactor-șef: Oscar Berger), revista lunară *Timișoara Internațional* (redactor-șef: Florian Răzvan-Mihălcea), revista *Via Europa* (coordonator: Florian Răzvan-Mihălcea), *Buletinul Informativ*.

Președinții Societății „Timișoara”: Vasile Popovici (ianuarie 1990 – august 1990); George Șerban (1990 – 1994); Florian Răzvan-Mihălcea (1994 -).

Sediul: Str. Proclamația de la Timișoara nr. 5, ap. 27, 1900 Timișoara.

Telefon: 056-220288. **Fax:** 056-190120. **E-mail:** tim@banat.ro

Solidaritatea Universitară (SU)

SOLIDARITATEA UNIVERSITARĂ a luat naștere la 14 iunie 1990, ca replică la ciocnirea dintre studenții și demonstrații din Piața Universității din București și mineri. Membrii fondatori: Radu Vlădea, Eugen Todoran, Mihai Dragomirescu, Păun Ioan Otiman, Livius Ciocărlie, Mircea Reghiș, Gheorghe Constantin, Constantin Popa, Ileana Oancea, I. Mușcutariu, Virgil Feier, Ștefan Iosif Drăgulescu, Radu Cristodorescu, Radu Străin, M. Goian.

În câteva săptămâni, organizații ale SU s-au înființat și în alte centre universitare: București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Brașov.

Conform statutului, SU are următoarele obiective: să fie un for independent de reflecție, critică socială constructivă și profilaxie civică a manifestărilor nedemocratice, pentru formarea și promovarea societății civile în România; să fie un for de atitudine cetățenească care să militeze pentru respectarea drepturilor omului. SU își propune, de asemenea, să militeze pentru: respectarea drepturilor omului; eliminarea tarelor comunismului și împotriva oricăror tendințe de reinstaurare a totalitarismului în România; restabilirea respectului social față de munca intelectuală; reinstaurarea criteriilor de competență și etică profesională în viața universitară și în afara ei; excluderea violenței și a delictului de opinie în viața universitară și publică; apărarea dreptului la critică deschisă a fenomenelor sociale și politice; promovarea valorilor autentice ale culturii naționale și universale; realizarea unui învățământ de calitate în România; instaurarea principiilor democratice în viața universitară și realizarea unei reale autonomii universitare; excluderea oricăror încălcări ale principiului inviolabilității instituțiilor universitare; protejarea membrilor săi și a oricărei persoane împotriva lezării demnității umane, chiar dacă aceasta este cauzată de foruri oficiale.

Pot deveni membri ai asociației, indiferent de apartenență politică, cadrele didactice universitare, cercetătorii, studenții, precum și alte persoane care aderă la prevederile statutului și care, prin activitatea lor, se recomandă ca factori angajați în înfăptuirea idealurilor exprimate de acesta.

Asociația are ca for de decizie Colegiul și este structurată pe secțiuni. Asociația are un președinte cu funcție protocolară, ales prin rotație dintre membrii Colegiului.

SU a făcut parte din CDR Timiș.

Sediul: Casa Universitară, Bv. Mihai Eminescu nr. 11, 1900 Timișoara.

Uniunea Europeană Banat – România (UEBR)

UEBR s-a înființat la 24 iunie 1994 cu asistența Mișcării Europa Union din Bayern (Germania) și cuprinde județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș.

UEBR militează pentru promovarea mentalității europene simultan structurării societății civile și influențarea în același sens a clasei politice active în spațiul geografic și cultural bănățean; colaborează cu organizații neguvernamentale cu programe similare sau apropiate ca strategii din țară și din străinătate în vederea ameliorării percepției și demersurilor integrative europene; susține prin mijloace specifice educația interculturală în vederea menținerii și consolidării conviețuirii armonioase între cetățenii din diferite etnii din spațiul bănățean și național.

Asociația poate primi ca membri persoane fizice și juridice. Nu pot fi membri ai UEBR persoanele cu antecedente penale, membrii fostului aparat represiv sau colaboratori ai acestuia. UEBR poate acorda titlul de membru de onoare sau de membru binefăcător.

La statutul și programul UEBR au aderat: AC - Timiș, Asociația „Memorialul Revoluției”, ALTAR, AFDP - Timiș, MRV, FDGB, Asociația „Alma”, Societatea „Timișoara”.

UEBR are legături și colaborează cu: Uniunea Europa din România (București), „Europa Union” Bayern, Europa Union Oberbayern, European House - Budapesta, CCIAT, primăriile din Timișoara, Arad, Deva, Sănnicolau Mare, Jimbolia.

Organul suprem al UEBR este Adunarea generală, care alege Consiliul Zonal. Acesta, la rândul său, are un Birou Executiv, compus din: președinte, prim-vicepreședinte, doi vicepreședinți, un secretar executiv, un trezorier.

Președinte: Ana-Maria Străin (1994 -).

Sediul: UEBR nu dispune de sediu propriu. **Contact:** Str. Popa

Laurențiu nr. 11, 1900 Timișoara. **Telefon/fax:** 056-143375, **sau** CP 742, OP 8, 1900 Timișoara.

Uniunea Românilor Bucovineni (URB)

Conform Platformei-program, Uniunea Românilor Bucovineni este o organizație cu profil complex care, potrivit principiului „înainte de a ajuta pe alții, trebuie să te ajută singur”, are ca obiectiv reînvierea vieții economico-sociale, a culturii și a tradițiilor românești pe teritoriul istoric al Bucovinei; URB își propune să militeze pentru recunoașterea drepturilor specifice tuturor etniilor care trăiesc pe teritoriul istoric al Bucovinei; URB va colabora cu organizații sau instituții care-și propun scopuri similare sau care pot acorda sprijin în realizarea acestora; având în vedere situația dramatică în care se găsește din punct de vedere cultural, precum și din punct de vedere al recunoașterii drepturilor specifice, etnia română din nordul Bucovinei, privată decenii la rând de o serie de drepturi fundamentale și supusă deznăționalizării forțate, URB își propune să acționeze cu maximum de prioritate pentru remedierea acestei situații și repunerea acestei etnii în drepturile ei firești; URB va milita și pentru simplificarea formalităților de trecere dintr-o parte în alta a Bucovinei, având în vedere continuitatea de cultură, civilizație și neam ce caracterizează cele două zone, despărțirea în mod samavolnic, în urma prevederilor pactului RIBBENTROP-MOLOTOV, în timpul celui de-al doilea război mondial, pact declarat nul și neavenit de multe țări europene.

În domeniul activității social-economice, URB își propune: refacerea structurilor sociale în Bucovina, conform celor existente în țările cu tradiții democratice, dându-se prioritate inițiativei individuale, competenței și principiilor morale; o mai bună îngrijire sau restaurare a tezaurului cultural și a monumentelor istorice de pe teritoriul Bucovinei, precum și punerea în valoare și mai buna cunoaștere a acestora; să sprijine cu prioritate înființarea de școli și lăcașuri culturale (biblioteci, muzee, case memoriale, cămine culturale) în toate localitățile din această parte a Bucovinei, în care trăiesc și muncesc români bucovineni, precum și dotarea acestora cu cele necesare.

URB nu este o organizație politică, dar își rezervă dreptul de a exprima opinii proprii, cu caracter politic, față de anumite evenimente sau activități politice, cu implicații asupra vieții și activității locuitorilor din Bucovina.

Activitatea de bază a URB este activitatea culturală. În acest sens, URB își propune: să reinvie și să consolideze tradițiile civilizației românești din Bucovina, precum și pe cele ale celorlalte naționalități; să readucă în circuitul cultural actual valorile care s-au impus, în trecut, în cultura Bucovinei (scriitori, filosofi, artiști etc.); să stimuleze creația oamenilor de cultură contemporani ai Bucovinei și să faciliteze descoperirea și afirmarea de noi talente; să organizeze sau să participe la comemorări ale unor evenimente istorice sau ale unor personalități importante, cu implicații în viața Bucovinei, pentru a le cinsti memoria; să acționeze pentru o mai bună îngrijire sau restaurare a tezaurului cultural și a monumentelor istorice de pe teritoriul Bucovinei, precum și pentru punerea în valoare și o mai bună cunoaștere a acestora.

Președinte URB: Lorin Fortuna.

Sediul: URB Timiș nu dispune de sediu propriu. Contact: str. Salciei nr. 2, Sc. C, ap. 2, 1900 Timișoara.

Telefon: 056 – 146595.

Uniunea Tineretului Socialist (UTS)

La nivel național, Uniunea Tineretului Socialist s-a constituit la 20 mai 1993. Conform Statutului, UTS este o organizație profesional-socială, democratică, de orientare socialistă, creată de PSM, care cuprinde în rândurile sale tineri fără deosebire de naționalitate, profesie, sex sau religie. Scopurile UTS sunt: promovarea și apărarea intereselor majore ale tuturor categoriilor de tineri, a idealurilor de dreptate și echitate socială a acestora, unitatea și independența Patriei. UTS este o organizație independentă, neguvernamentală, nonprofit, care se constituie și funcționează conform prevederilor Constituției României și a legilor țării, a statutului și programului propriu bazat pe ideile programatice ale PSM. UTS manifestă o atitudine deschisă față de oricare alte organizații sau asociații democratice de tineret, promovând dialogul, libertatea de exprimare a concepțiilor filosofice, politice, religioase. UTS militează pentru afirmarea tinerilor în întreaga viață socială și politică a țării, a valorilor democrației, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și garantarea lor de către societate.

Obiectivele UTS: cultivarea respectului față de istoria poporului român, de valorile spirituale și materiale ale neamului, a sentimentului

patriotic și al demnității naționale, a hotărârii de a apăra integritatea, independența și suveranitatea țării; asigurarea dreptului la instruire și educație, a dreptului la muncă pentru toți tinerii în funcție de competența profesională și capacitatea fiecăruia; organizarea unui bogat și variat program cultural-educativ (simpozioane, mese rotunde, dezbateri, colocvii) pe probleme specifice vârstei și preocupărilor tinerilor; înființarea unor formații cultural-artistice proprii și organizarea de spectacole, editarea unor publicații specifice tineretului; asigurarea protecției sociale, sprijinirea tinerii familii, îngrijirea sănătății; îmbunătățirea condițiilor de participare a tinerilor la activitatea sportivă și turistică, stimularea materială și organizatorică a acestora; combaterea oricăror încercări de însușire prin abuz, necinste sau înșelăciune a rezultatelor muncii altora; dezvoltarea în rândurile tinerilor a spiritului responsabilității față de viitorul societății, al modestiei, curajului, omeniei, demnității și respectului pentru adevăr și muncă cinstită; combaterea extremismului, rasismului, șovinismului, nationalismului și intoleranței.

UTS Timiș a fost înființată în anul 1993. În 1999 a editat, în colaborare cu PS, publicația *Atitudini*.

Președintele UTS Timiș: Adrian Bancu.

Sediul (de contact): Bv. 16 Decembrie 1989 nr. 4, 1900 Timișoara. **Telefon:** 056-191721; 193273.

Uniunea „Vatra Românească” (UVR)

Pe plan național, Uniunea „Vatra Românească” (UVR) s-a constituit la Târgu Mureș, la 7 februarie 1990.

Emblema UVR reprezintă conturul României, în care sunt inscrite inițialele UVR.

Structura organizatorică a UVR are la bază criteriul teritorial și cuprinde filiale și subfiliale.

Filiala din județul Timiș a UVR a luat ființă la 15 mai 1990, fiind înregistrată prin sentința civilă nr. 29 a Judecătoriei Timișoara. Membrii fondatori: Radu I. Motica, Aurel Bulz, Valeriu Tabără, Felicia Ivan ș. a.

Conform statutului, UVR se autodefineste ca organizație națională, social-culturală și de atitudine civică a românilor de pretutindeni, neguvernamentală, filantropică și independentă, nesubordonată nici unui partid, înființată la Târgu Mureș în urma evenimentelor din decembrie

1989. UVR își asumă menirea de a fi continuatoarea și susținătoarea idealurilor de reintregire, unitate, integritate teritorială, independență, suveranitate și demnitate națională. UVR contribuie la renașterea spirituală și morală a poporului român, la instaurarea unui climat democratic pentru toți fiii patriei, fără deosebire de naționalitate, sex, religie și convingeri politice; UVR apără drepturile tuturor cetățenilor țării și cultivă sentimentul apartenenței spirituale la patria-mamă a românilor care trăiesc dincolo de fruntarii. UVR se pronunță împotriva oricăror manifestări de șovinism, rasism și regionalism, se opune tendințelor de separatism, autonomie teritorială și segregare etnică în România. UVR acționează în conformitate cu principiile Cartei ONU și ale documentelor OSCE.

UVR are următoarele obiective: aprofundarea cunoașterii, respectării și valorificării trecutului istoric al tuturor românilor, a vechimii și continuității lor în spațiul carpato-danubiano-pontic; cultivarea și răspândirea valorilor culturale ale neamului românesc; continuarea tradițiilor Școlii Ardelene, „Astrei”, Academiei Române și ale altor instituții naționale; apărarea unității statale, integrității teritoriale, suveranității și demnității României consfințite prin actul istoric de la 1 Decembrie 1918. Protejarea limbii naționale și a ființei poporului român; repunerea în drepturi a tradițiilor culturale și sociale, a adevăratelor valori naționale, în acord cu credința și morala creștină; sprijinirea prin toate mijloacele legale a drepturilor și intereselor românilor de pretutindeni, dezvoltarea și întărirea relațiilor de înțelegere, colaborare și prietenie cu minoritățile naționale, sprijinirea păstrării spiritualității lor, în conformitate cu Constituția României și normele internaționale; ocrotirea drepturilor și intereselor naționale ale poporului român, constatarea, verificarea și consemnarea încălcării acestora, sesizarea sau informarea instituțiilor și instanțelor constituționale din stat, precum și a opiniei publice din țară și din străinătate asupra unor astfel de fapte; respectarea Constituției și a legilor țării, a Declarației Universale a Drepturilor Omului, a Actului Final de la Conferința de la Helsinki; colaborarea cu uniuni, societăți, asociații similare din țară și din străinătate, cu alte instituții socio-culturale, organizații profesionale și politice; susținerea intereselor generale ale poporului român, fără a se subordona vreunui partid; cultivarea dragostei față de limba română, susținând cu fermitate statutul ei de limbă oficială unică a statului român, fără a împiedica sau îngreui folosirea, ca mijloc de comunicare, a limbii materne de către minoritățile naționale; urmărirea adevărului cu privire la realitățile istorice, geografice, demografice și cultural-artistice ale poporului

român, combătând orice tendințe de denaturare și de distrugere a acestora, pentru a fi transmise nealterate generațiilor viitoare; susținerea, prin mijloace specifice, a procesului de dezvoltare și revigorare a vieții spirituale, învățământului, creației populare și folclorului, a obiceiurilor, a portului și datinilor străbune, precum și a tradițiilor religioase de muncă, în scopul propășirii patriei; implicarea în apărarea și conservarea patrimoniului național.

La 30 iulie 1999, UVR a încheiat, la nivel național, un protocol de colaborare și parteneriat politic cu PDSR. În lumina acestui document, UVR – Timiș a semnat un protocol cu PDSR – Timiș, conform căruia a susținut candidații PDSR la alegerile locale și generale din anul 2000. Protocolul prevede, de asemenea, că UVR va fi consultată în domeniile de protecție socială, cultură și învățământ, în toate hotărârile importante ce se vor lua în aceste domenii.

Președinții Consiliului Județean Timiș ai UVR: Radu I. Motica (1990); Valeriu Tabără (1990 – 1998); Ștefan Chișu (1998 -).

Sediul: Str. Mercy nr. 1, etaj II, 1900 Timișoara.

Personalia

A

Alămorean, Pompiliu

Născut la 7 decembrie 1936, Blaj, jud. Alba. Greco-catolic. Părinți: Pompiliu, Olga (*intelectuali*). Căsătorit. Soția: Gabriela (*arhitectă*). Un copil: Alina.

Studii: Liceul „Emanuil Gojdu”, Oradea (1955), Institutul de Arhitectură „I. Mincu”, București.

Arhitect. Conferențiar invitat la universități din Germania și Ungaria. Șef de proiect și coautor al ansamblului din Cimitirul Eroilor și al celor 12 monumente care alcătuiesc Memorialul Revoluției din Decembrie 1989. Coautor la construcții importante din Brașov, Poiana Brașov, Reșița, Lugoj, Arad. Laureat la 6 concursuri internaționale de urbanism și arhitectură. Premiul Uniunii Arhitecților din România (1970), Medalia Uniunii Internaționale a Arhitecților la Bienala Mondială a Arhitecților (*Sofia, Bulgaria, 1986*).

Nu a fost membru PCR. Participant la mișcarea studențească din 1956, sancționat cu repetarea anului de studii și vot de blam cu avertisment. Participant la Revoluția din Decembrie 1989. La 22 decembrie 1989 a intrat în sediul Securității cu 200 de revoluționari, arestându-l pe Ion Coman, secretar al CC al PCR. Membru fondator al Frontului Democratic Român. Președinte al *Fundației Naționale a Revoluției din Decembrie 1989* (1990). Referent invitat la colocviile pentru viitorul Europei (*Cannes, Franța, 1990, 1992*). În iunie 1994 a câștigat la Curtea Supremă de Justiție procesul împotriva înregistrării PCR.

P. A. a fost primul primar ales al municipiului Timișoara după Revoluție (*13 ianuarie – 7 august 1990*). Inițiator al înfrățirii Timișoarei cu orașele: Rueil-Malmaison, Nisa, Lourdes (Franța), Szeged (Ungaria), Karlsruhe (Germania). Cetățean de onoare al orașelor Cannes, Nisa, Lourdes, Paris-Malmaison, Tarbes (Franța), Szeged (Ungaria) și al provinciei Nuoro (Italia).

Alexandru, Radu F.

Vezi: *Feldman, Radu Alexandru*.

Almăjan, Ion Marin

Născut la 16 noiembrie 1940, Dalboșeț, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinții: Petru și Icoana Lala. Înfiat de familia Călin și Sofia Marin. Și-a oficializat numele de familie *Marin Almăjan*. Căsătorit. Soția: Mihaela (muzeograf).

Studii: Școala Generală Dalboșeț (1947 - 1953); Școala Generală Bozovici (1954); Liceul Anina (1955 - 1957); Liceul „Constantin Diaconovici Loga” (1958 - 1960); Facultatea de Filologie a UVT, secția „limba și literatura română + limba și literatura germană” (1960 - 1965).

Scriitor, publicist. Autor a peste 10 volume de proză. Multe din operele sale au fost traduse și publicate în Bulgaria, Grecia, Macedonia, Italia, Malta etc. Colaborări la *Drapelul roșu*, *Viața studentască*, *Scânteia tineretului*, *Flamura roșie* (Reșița), *Flacăra roșie* (Arad), *Luceafărul*, *Ramuri* (Craiova), *Scrisul bănățean*, *Orizont*, *Familia* (Oradea), *Renașterea bănățeană*, *Caiete delfice* (Grecia), *Saghtar* (Malta), *Punto* (Italia), *Familia Kans* (Malta) ș.a. Participant la congresele scriitorilor de la Mazara del Vallo, Sicilia (1982, 1984, 1986, 1988); participant la Congresul internațional de poezie de la Struga, Macedonia (1979).

Director al Editurii „Facla” (1979 - 1989), bibliotecar la Biblioteca Județeană Timiș (1989 - 1991). Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Distincții: Ordinul „Meritul cultural clasa a IV-a”, Premiul de excelență al filialei din Timișoara a Uniunii Scriitorilor pentru întreaga operă; Placheta de cetățean de onoare a orașului Nazara del Vallo, Sicilia; Diploma de onoare a Centrului Universitar Timișoara pentru cunoașterea și răspândirea operei eminesciene (1989).

Participant la Revoluția din Decembrie 1989. Apelul lui I.M.A. către populația răsculată a Timișoarei a fost prezentat din balconul Operei Române în seara zilei de 21/22 decembrie, împreună cu Proclamația FDR. Membru fondator al filialei Timiș a Forumului Democrat Român și președinte (1999 -).

Referințe: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, *Dicționarul scriitorilor români*, 1995; Olimpia Berca, *Dicționar al scriitorilor bănățeni*, Timișoara,

Editura Amarcord, 1996; Gh. Luchescu, *Din galeria personalităților bănățene*, Timișoara, Editura Dacia Nova, 1996; Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, București, Editura Albatros, 1977; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; Mariana Cernicova, Marin Bucă, *Mass-media din Timișoara post-decembristă*, Timișoara, Editura Augusta, 2000.

Anastasescu, Decebal

Născut la 27 iunie 1926, Lugoj, jud. Timiș. Ortodox. Părinții: Marius (magistrat), Emilia (casnică). Căsătorit. Soția: Elena (tehnician). Un copil: Smaranda (inginer constructor).

Studii: Liceul „Constantin Diaconovici Loga”, Timișoara (1937 - 1945); Facultatea de Construcții a IPTV (UPT; 1945 - 1950; șef de promoție). Doctoratul susținut în 1973, cu teza „Calculul cadrelor spațiale de beton armat pe reazeme deplasabile”.

Inginer proiectant la mai multe institute de proiectare din Timișoara (IPROTIM, IPCH, ISPE). Specialist în structuri de rezistență. Pe linie profesională, a parcurs toate treptele ierarhice de la inginer proiectant până la consilier. În paralel, a desfășurat o activitate didactică la IPTV. Autor și coautor al mai multor volume dedicate structurilor de rezistență, cartea „Structuri spațiale”, apărută în 1978 la Editura Academiei Române fiind distinsă cu premiul „Aurel Vlaicu”. A conceput structurile de rezistență pentru clădiri și poduri importante din Timișoara.

Nu a fost membru PCR. Înainte de Revoluția din Decembrie 1989, D.A. a fost membru în Consiliul tehnico-științific al Comitetului executiv al Consiliului Popular Județean Timiș, membru în Comisia de structuri - inginerie seismică la ICCPDC București, vicepreședinte al Comisiei de Structuri în cadrul CNIT, membru în consiliul de conducere al revistei „Construcții”.

După pensionarea în anul 1991, D.A. își continuă activitatea profesională ca expert tehnic, consilier și verficator de proiecte, atestat de MLPAT, membru în comisii naționale de specialitate, membru în Comitetul Internațional pentru Construcții Înalte (1970 -). Cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, Universitatea Politehnica din Timișoara i-a acordat titlul de „profesor onorific”.

La 26 ianuarie 1990, D.A. a fost numit de către Consiliul Frontului

Salvării Naționale primar la Primăria județului Timiș. A îndeplinit această funcție până în luna iulie a aceluiași an.

Andea, Petru

Născut la 28 noiembrie 1949, Chelmac, jud. Arad. Ortodox. Părinți: Petru (*ofițer M.I.*), Maria (*funcționară*). Divorțat. Doi copii: Aleodor (*medic*), Alin (*inginer*).

Studii: Liceul nr. 3 (*Liceul „Efimie Murgu”*) din Timișoara (*promoția 1967*); Facultatea de Electrotehnică a IPTV (*promoția 1973*).

Profesor universitar, doctor inginer, secretar științific al UPT (2000 -).

Autor al unui număr de 13 cărți, 70 de lucrări științifice, 13 invenții, 13 inovații, 41 de contracte de cercetare științifică. Pentru activitatea profesională a fost distins cu medalia *Meritul Științific* (1981).

Membru al Academiei Oamenilor de Știință; membru al Institutului Internațional al Inginerilor Electrotehnicieni și Electroniști (Institute of Electrical and Electronics Engineers - IEEE), membru al Asociației Generale a Inginerilor din România. Membru al Asociației „Orizonturi universitare”.

Activitatea politică: înainte de Revoluție – membru al Comitetului Executiv al Consiliului Național al UASCR (1975 – 1983); secretar al Comitetului Municipal Timișoara al UTC (1975 – 1983); președinte al Consiliului UASCR din Centrul Universitar Timișoara (1975 – 1983). Membru PCR (1968 – 1989). După Revoluție: membru și președinte al PS Timiș (1995 – 29 iulie 2000). Președinte al PSDR Timiș (16 septembrie 2000 -).

Consilier județean ales pe lista PS în legislatura 1996-2000, secretar al Comisiei pentru servicii, comerț, sport și agrement a Consiliului Județean Timiș. Și-a adus contribuția la implicarea CJT în organizarea și finanțarea unor acțiuni sportive de masă și de performanță.

Pasiuni: înotul subacvatic.

Limbi străine cunoscute: germana, franceza, rusa.

Ardelean, Frideric

Născut la 22 noiembrie 1922, Timișoara. Ortodox. Părinți: Andrei (*muncitor*), Eva (*casnică*). Văduv. Soția, Terezia, a fost muncitoare. Un copil: Rodica (*funcționară*).

Studii: Școala de meserii, Timișoara (1936 – 1941); conducător auto la Primăria municipiului Timișoara (1941 – 1943); membru al escortei regale (1943 – 1947); conducător auto la Ministerul Energiei Electrice și la diferite întreprinderi din țară (1947 – 1982); pensionar (1982 -). În perioada cât a lucrat la Ministerul Energiei Electrice a făcut, paralel, studii de hidrologie și topografie. Veteran de război.

Membru PCR (1960 – 1989). Membru PNL (1990 – 1999); membru PLMR; președinte al PLMR Timiș (29 mai 1999 -); coordonator zonal al filialelor PLMR din județele Alba, Bihor, Caraș-Severin.

B

Babușceac, Victor

Născut la 29 martie 1939, Cluj, în familia unui funcționar. A decedat la 18 august 1994. Romano-catolic.

Studii: Institutul de Medicină din Timișoara (*promoția 1961*). Specialist în chirurgie generală (1965), în ortopedie și traumatologie (1980).

Cadru didactic la IMF Timișoara (1961 – 1980), medic specialist în ortopedie și traumatologie la Spitalul Județean Timiș (1980 – 1989), director la Direcția Sanitară Timiș (1989 – 1994).

Autor a peste o sută de lucrări științifice și al unei invenții brevetate în domeniul radiologiei medicale.

Membru al PNL (1990 – 1994). Președintele filialei Timiș a PNL (1990 – 1991).

Secretar de stat la Ministerul Sănătății (octombrie 1991 – noiembrie 1992).

Fondator, împreună cu reprezentanți ai landului Renania de Nord – Westfalia, al Societății „Hilfe für Rumänien”, programul căreia prevede modernizarea rețelei sanitare a leagănelor de copii din unele localități timișene și pregătirea cadrelor medii pentru aceste instituții.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Balint, Costel-Dan

Născut la 20 septembrie 1962, București. Ortodox. Părinți: Gusti (ofiter), Mariana (învățătoare). Căsătorit. Soția: Gabriela (medic primar pediatru). Un copil: Darius-Alexandru (elev). Bunicul din partea mamei a fost participant activ la Revoluția din 1989 din Transilvania.

Studii: Liceul „Traian Vuia”, Lugoj (promoția 1972); Academia de Educație Fizică și Sport din București (promoția 1978); Facultatea de Jurnalistică a Universității „Tibiscus”, Timișoara (promoția 1995). Profesor de educație fizică la Liceul „Jean Louis Calderon” din Timișoara.

Autor al volumelor dedicate Revoluției: *Timișoara în decembrie '89* (1991), *Lumină și speranță* (1994), *Revoluția română* (1995).

Arestat în Revoluție, participant activ la evenimentele revoluționare din Timișoara. După Decembrie 1989, a fost membru PUNR (1992 – 1996). În 1996 și-a dat demisia din PUNR. În același an s-a înscris în PDSR. Secretar de stat la Comisia pentru Cinstirea și Sprijinirea Eroilor Revoluției (iulie 1996 – august 1997) prin votul asociațiilor de revoluționari din țară, numit pe funcție de primul ministru Nicolae Văcăroiu. Președinte al Asociației „Forumul Revoluției” (24 septembrie 1990 -). Vicepreședinte al UNORD (ales în 1992, reales în 1999). Redactor șef-adjunct la ziarul „Ecou 17” (1990).

Pasiuni: schiul și gimnastica.

Bárányi, Ferenc

Prenumele său apare în documente și în presă alternativ: Francisc/Ferenc. Născut la 13 mai 1936 în orașul Sănnicolau Mare, jud. Timiș. Părinți au fost muncitori. Căsătorit. Soția: Ildikó-Maria (medic primar de medicină generală; scriitoare). Doi copii: Ferenc (decedat) și Ildikó (profesor de matematică).

Studii: Liceul Mixt Maghiar din Timișoara (Liceul „Béla Bartók”, 1953); Facultatea de Medicină Generală din Târgu Mureș (1959, cu examenul de stat în 1961). Doctoratul obținut în 1974 la Institutul de Medicină și Farmacie Timișoara. Numeroase cursuri și seminarii de specializare în țară și străinătate.

Medic secundar de circumscripție în comuna Socol, jud. Caraș-Severin (1961 – 1965); medic primar la Clinica Chirurgicală III din Timișoara (1965 – 1990). Șeful secției ATI de la Clinicile Noi (Spitalul Municipal Timișoara), 1970 – 1990.

Activitate științifică: volume de specialitate (*Medicul tuturor*, 1974, reeditat 1997, 1998; *Medicul de casă al fiecăruia*, 2000; *Alimentația parentală în stări catabolice*, 1979), 28 de studii și articole publicate în reviste de prestigiu în țară și în străinătate; 38 de comunicări, dintre care 4 la congrese în străinătate. Între anii 1968 – 1987 a condus Universitatea „Mica Enciclopedie”, care a funcționat, în limba maghiară, la Timișoara. Este membru în comitetul de redacție al revistei *Anestezie – terapie intensivă*.

Scriitor, critic literar, eseist, publicist. Membru al Uniunii Scriitorilor. Volume de literatură: *Egyik nap olyan mint a másik* (Toate zilele sunt la fel), 1976; *Égbenyuló kockakövek* (Pietre cubice până la cer), 1983; *És akkor eljött Hippokrates* (Și atunci a venit Hipocrate), 1976. Colaborări la *Antologia cenaclului literar*, Timișoara, vol. 1 (1977), vol. 2 (1978), vol. 3 (1978), vol. 4 (1980), vol. 5 (1987), vol. 6 (1987), almanahul *Előre*, 1977. Peste 100 de eseuri și articole de critică în presa de limba maghiară din Timișoara și din țară.

În urma Revoluției Maghiare din 1956, F.B. a fost exclus din facultate (1959) și din UTM (1958) pentru „atitudine dușmănoasă, anticomunistă, antisovietică”. A susținut examenul de stat în 1961, obținând diploma de medic.

Nu a fost membru PCR.

Membru fondator al UDMR. Bazele unuia din nucleele UDMR s-au pus, la 22 decembrie 1989, în locuința lui F.B. din Timișoara. Membru în conducerea județeană a UDMR, membru în CRU. Membru al CFSN Timiș (29 ianuarie – 18 februarie 1990) și membru al CPUN al județului Timiș, președinte al Comisiei pentru minorități naționale (19 februarie – mai 1990). Vicepreședinte al Mișcării Creștin-Democrate Maghiare din România (până în 1998, Partidul Creștin-Democrat Maghiar din România). Vicepreședinte al Serviciului de Ajutor Maltez din România (1990 -).

Membru în fundațiile: Bartók Béla, Fundația Medicilor Creștin-Democrați, Serviciul Internațional pentru Salvarea Copiilor (președinte din 1992).

Deputat în Parlamentul României (*ales pe listele UDMR*) în legislaturile: 1990 – 1992; 1992 – 1996; 1996 – 2000. Membru în: Comisia pentru sănătate și familie (1990 – 2000; președinte – 1990 – 1996; secretar – 1996 – 2000); Comisia pentru Integrare europeană (1996 – 2000); Comisia pentru controlul Legii 42 privind drepturile revoluționarilor. Ministru al sănătății: aprilie – iunie 1998.

Ca deputat de Timiș și ministru al sănătății, F.B. a avut contribuții importante la rezolvarea unor probleme ale municipiului Timișoara și ale județului cum sunt: finanțarea clădirii noi pentru Clinica de Ortopedie, renovarea Clinicii de Chirurgie Infantilă, obținerea fondurilor pentru construirea șoselei Cenad – Kiszombor, deschiderea provizorie a punctului de trecere a frontierei Cenad – Kiszombor ș. a. Ca ministru, F.B. a reușit să realizeze numai o parte din planul de reformă în domeniul respectiv, al cărui calendar se întindea până în 2000.

Un moment controversat din biografia lui F.B. îl constituie semnarea, în 1961, a unui angajament pentru grupul de sprijin al organelor grănicerești, angajament care le-a fost impus tuturor intelectualilor din zonă. Dezvăluirile din presă referitoare la acel document l-au determinat pe F.B. să demisioneze din funcția de ministru.

Activitatea lui F.B. a fost distinsă cu decorații, premii și numeroase diplome obținute în țară și în străinătate. Decorațiile: *Pentru merite deosebite în munca de Cruce Roșie* (1962); *Pentru munca medico-sanitară* (1964); *Ordinul Crucii Roșii Malteze* (Roma, 1996); *Crucea Roșie Română – 200 de ani*, 1998; decorația și premiul pentru activitate „Szacsavay Imre”, Budapesta, 1992.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994; *Româniai magyar ki kicsoda*, 1997; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scritori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; *Erdélyi magyar ki kicsoda*, 2000.

Barbu (n. Cernăianu), Delia

Născută la 30 mai 1937, Pârăul de Vale, jud. Gorj, într-o familie de intelectuali. Ortodoxă. Bunicul și tatăl D.B. au fost membri marcanți ai PNL Gorj. Tatăl D.B., Constantin Cernăianu, a fost deținut politic, condamnat la 20 de ani de închisoare. Căsătorită. Soțul: Nicolae (*profesor universitar, doctor în științe, membru PNL din 1990*). Un copil: Dan (*inginer*

electronist; participant activ la Revoluția din Decembrie 1989, rănit și arestat în timpul Revoluției; membru PNL din 1990).

Studii: Liceul Teoretic „Ecatrina Teodoroiu”, Târgu Jiu, jud. Gorj (*promoția 1954*); Facultatea de Medicină a Institutului de Medicină și Farmacie (*promoția 1965*). În 1956, în timpul Revoluției din Ungaria, a fost arestată și izolată la Becicherec. Între anii 1958 - 1959 a fost exmatriculată din facultate din motive politice.

Medic primar stomatolog și director al Policlinicii Stomatologice „Stoma-Tim”. A urmat mai multe cursuri de perfecționare și competență în țară (*București: 1970, 1972, 1975, 1976, 1982, 1988*) și străinătate (*Londra, Marea Britanie: 1998, 1999; Torino, Italia: 1999*).

În 1994 a obținut competența în Radiologie dentară și permisul de șef de unitate nucleară.

Unic autor și coautor al mai multor lucrări științifice de specialitate; contribuții substanțiale la organizarea și dezvoltarea rețelei sanitare din județul Timiș, la pregătirea de specialiști în domeniul stomatologiei etc. D.B. a participat constant la congrese naționale și internaționale de stomatologie.

D.B. este membră în Consiliul Județean Timiș al Colegiului Medicilor din România (CMR) (1999 -); președintă a Asociației Medicilor Stomatologi cu Practică Privată din România (AMSPPR) – filiala Timiș; șef de unitate nucleară; membră a Comisiei de Stomatologie a județului Timiș; membră a Federației Dentare Internaționale (FDI); membră a Organizației Regionale Europene de Stomatologie (ORE); membră a Asociației Internaționale de Stomatologie (IASI); colaboratoare activă a Casei de Asigurări Sociale de Sănătate – Timiș.

Urmând tradiția din familie, D.B. s-a înscris în februarie 1990 în PNL. În 1993, a trecut la *Grupul de reformă morală a PNL*, condus de Valeriu Stoica. În 1994 a aderat la PNL-Câmpianu, fiind mai întâi vicepreședintă (1994 – 1999), apoi președintă a filialei Timiș a acestei formațiuni politice și membră a Delegației Permanente a PNL-C pe plan național. A condus PNL-C în procesul de fuziune cu PNL-Timiș. Membră a Biroului Permanent Județean Timiș al PNL (1999). Membră a Biroului Permanent Municipal Timișoara al PNL și vicepreședintă a departamentului medical (2000 -).

Barbu, Liviu

Născut la 25 iunie 1950, Valea Drăganului, jud. Cluj. Ortodox. Părinții: Sever (*profesor; preot*), Maria (*educatoare*). Căsătorit. Soția: Viorica (*inginer chimist*).

Studii: Facultatea de Cibernetică Economică, București (*promoția 1974*). Specializări în baze de date relaționale, management, marketing.

Analist programator la „Industria Lăni”, Timișoara (1974 – 1978); cercetător la Filiala Timișoara a Institutului de Cercetări și Proiectări Tehnologice (1978 – 1991); șef oficiu „Drumuri municipale”, apoi director (1991 – 1997); director general la Administrația Domeniului Public (1998 – 2000).

Membu PNȚCD (9 aprilie 1992 -). Membru în Biroul Municipal Timișoara al PNȚCD (1993 – 1995). Președintele organizației municipale Timișoara a PNȚCD (1997 -). Șeful campaniei electorale a CDR/PNȚCD Timiș pentru alegerile locale din 2000 (*până la preluarea funcției de prefect*).

Prefect al județului Timiș (5 mai 2000 -).

Bălășoiu, Ion

Născut la 24 octombrie 1951, Velești, jud. Dolj. Ortodox.

Studii: Facultatea de Electrotehnică a IPTV (UPT).

Director la SC Baldina SRL.

Consilier al CLT în legislatura 1996 – 2000. Reales la 4 iunie 2000 pentru aceeași funcție.

Președinte al PRM Timiș (1999 -), interimar, până la noi alegeri.

Bărbat, Vasile

Născut în localitatea Jidvei, jud. Alba. Văduv. Soția, Lepa, a pierit în împrejurări tragice în timpul evenimentelor revoluționare din Decembrie 1989 la Timișoara. Doi copii: Angelica (*funcționară*), Ioana (*studentă*).

Participant la Revoluția din Decembrie 1989. Membru al Asociației „17 Decembrie a Răniților și a Familiilor Îndoliate din Revoluția Română”.

Deputat de Timiș, ales pe lista Partidului Democrat al Muncii, la 20 mai 1990, pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992. S-a

declarat independent, în momentul în care PDM s-a transformat în PSM.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Bodó, Barna

Născut la 29 iulie 1948, Sfântul Gheorghe, jud. Covasna. Părinți: Eugen-Ernő (*profesor*); Maria (*profesoară*). Căsătorit. Soția: Maria (*pianistă, lector universitar*).

Studii: Liceul nr. 1 din Sfântul Gheorghe (*Colegiul MIKO, jud. Covasna, promoția 1966*); Facultatea de Fizică a UVT (*promoția 1972*). Studii postuniversitare de ziaristică (*București, 1973 – 1974*), doctorand în filosofie la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Specializare în politici publice la Central European University (*Budapesta, Ungaria, 1999*).

Director de programe în cadrul Fundației „Diaspora” din Timișoara; scriitor, ziarist, editor. Autor a două cărți de beletristică, coautor al mai multor cărți în domeniul politologiei, sociologiei și filosofiei; editor de cărți. Peste 30 de lucrări științifice publicate în România, Ungaria, Elveția, Germania, Austria. Prenul pentru debut în literatură (1981); premiul Uniunii Ziarștilor pentru reportaj (1985).

Membru PCR până în 22 decembrie 1989.

Membru fondator și primul președinte al Uniunii Democratice Maghiare din Banat (*devenită în 1991, UDMR – filiala Timiș 1990 - 1991*); membru fondator și președinte al Fundației „Diaspora”; membru în Consiliul de Administrație al Institutului Intercultural Timișoara; membru în Consiliul de conducere al Societății Internaționale a Culturii Maghiare.

Membru în: Uniunea Scriitorilor din România; Asociația Ziarștilor din România; Societatea Muzeală Transilvană; Societatea Culturală Ardeleană; Societatea Filarmonică Timișoara, Institutul Intercultural Timișoara, Societatea Politologică Ungară; Budapest Forum – network for regional co-operation; Societatea Internațională a Culturii Maghiare (*Budapesta*); Asociația Ziarștilor Maghiari din România.

Membru în CFSN - Timiș (*ales la 26 decembrie 1989*) și în CPUN (19 februarie – iunie 1990); consilier județean ales pe listele: CDR, 1992 - 1996 (*membru în Delegația Permanentă a CJT*); UDMR, 1996 - 2000

(secretar al Comisiei de cultură și învățământ); UDMR, 2000 – 2004 (președinte al Comisiei de cultură).

Referințe: *Româniai magyar ki kicsoda*, 1997; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scritori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; Mariana Cemicova, Marin Bucă, *Mass-media din Timișoara post-decembristă*, Timișoara, Editura Augusta, 2000; *Erdélyi magyar ki kicsoda*, 2000.

Borceanu, Mihai

Născut la 26 martie 1953, Cluj. Ortodox. Părinții: Mihai (ofițer), Polixenia (funcționară); Căsătorit. Soția: Alexandra. Doi copii: Mihaela, Vlad (elevi).

Studii: Liceul nr. 10 (actualmente, Colegiul Național Bănățean), Timișoara (promoția 1972). Student la Facultatea de Științe Politice și Administrative a Universității Banatului. Acționar majoritar la SC SUPER BVT.

Membreu al Partidului Alternativa României (PAR), devenit ulterior Uniunea Forțelor de Dreaptă (1998 – 1999; respectiv, 1999 –). Președinte PAR Timiș (1998-1999) și președinte al UFD Timiș (1999 –). La alegerile locale de la 4 iunie 2000 a obținut un post de consilier județean. Este reprezentatul UFD în Consiliul de Conducere al CDR 2000 – filiala Timiș.

Borha, Liviu

Născut la 3 septembrie 1950, în localitatea Bochia, jud. Arad. Ortodox. Părinții: Aron (pădurar); Ana (casnică). Necăsătorit.

Studii: Liceul nr. 4, Oradea (promoția 1969); Facultatea de Construcții a IPT (promoția 1974) și Facultatea de Științe Economice a UVT (promoția 1983). Studii postuniversitare de management economic la UVT (1984). Specializare în marketing și economia de piață, la Sinaia, prin OK Service.

Director la Antrepriza 2 Lugoj (până în 1989); primar al municipiului Timișoara (1990 – 1992); acționar principal și director general la SC METCONS 7 SA, Timișoara (1993 –).

Membreu PCR în perioada 1987 – 1989. După Revoluția din

Decembrie 1989, membru al Mișcării Ecologiste din România până în 1998, când, în urma fuziunii MER Timiș cu PNL Timiș, devine membru PNL. Președinte al Consiliului Județean al MER (1992 – 1998) și vicepreședinte cu probleme organizatorice al Consiliului Național al MER (1992-1998). Vicepreședinte al Biroului Permanent Județean al PNL Timiș (1998 – iulie 2000); membru al Comitetului Interimar PNL Timiș (2000 –). Consilier județean din partea MER (1992 – 1996; 1996 - 2000), președinte al Comisiei de Comerț, Servicii pentru Populație, Sport și Turism a CJT; membru al Comisiei de Urbanism. Consilier județean, ales pe listele PNL (2000 –).

Membreu al Fundației Piemontana Banatica din comuna Bogda; membru de onoare al Asociației Pescarilor Banatul; membru al Asociației Județene a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Timiș.

Ca primar, L.B. a avut contribuții la rezolvarea problemelor dificile cu care s-a confruntat Timișoara în perioada respectivă (1990 – 1992). În această perioadă s-au realizat înfrățirile Timișoarei cu orașele Faenza (Italia), Peniche (Portugalia), Mulhouse (Franța). L.B. a acordat sprijin Fundației pentru Construirea Bisericii Martinilor.

Este pasionat de vânătoare, lectură, turism și arme.

Boroș, Emil

Născut la 17 iulie 1937, în localitatea Ghertenis, comuna Berzovia, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinții: Vasile (agricultor), Maria (casnică). Căsătorit. Soția: Maria (casnică). Un copil: Dan (asistent universitar, doctorand la Ohio State University, SUA).

Studii: Școala Tehnică de Construcții Civile și Industriale din Timișoara (1951 – 1955); Facultatea de Matematică-Fizică a Institutului Pedagogic de 5 ani (UVT) din Timișoara (1955 – 1959). Doctoratul susținut la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (1970).

Cadru didactic universitar, a parcurs (începând cu 1959) toate treptele până la profesor (1978 –). Prodecan (1972 – 1974) și decan (1974 – 1984) al Facultății de Științe ale Naturii de la UVT (1984 – 1990).

Rezultatele cercetării științifice sunt valorificate în cărți, manuale universitare, studii și articole.

Membreu PCR (1962 – 1989), ocupând în câteva rânduri funcția de secretar al organizației de bază. Membru al FSN (1990 – 1992),

membru al PD (1992 -). Vicepreședinte al organizației municipale a FSN – PD (1990 – 1993); membru în Colegiul Director al PD (1992 – 1993).

Consilier județean ales în CJT pe listele FSN în 1992. Și-a întrerupt mandatul, devenind deputat, pe listele PD, în legislatura 1992 – 1996. Membru al Comisiei de învățământ, știință, tineret și sport a Camerei Deputaților. Contribuții la redactarea Legii învățământului (*Legea 84/iulie 1995*), la Legea privind acreditarea instituțiilor de învățământ superior și recunoașterea diplomelor (*Legea 88/d decembrie 1993*); autor al proiectului de lege privind acordarea unor drepturi persoanelor strămutate, exilate sau deportate din Basarabia, Bucovina, Ținutul Herța și Cadrilater (*adoptată, cu modificări, de Parlament în legislatura 1996 – 2000*).

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Borza, Dorel

Născut la 1 ianuarie 1952, Timișoara, ortodox. Părinți: Constantin (*funcționar*), Maria (*funcționară*). Divorțat. Un copil: Oana-Maria (*elevă*).

Studii: Liceul „W. Shakespeare” – Timișoara; Facultatea de Mecanică a IPTV (*UPT; promoția 1976*).

Inginer la Uzinele Mecanice Timișoara – UMT (1976-1990); director general la S.C. „3 TV” S.A. (3 ianuarie 1993 – iunie 1996).

Membru PCR (1973-1989). Membru FSN din februarie 1990 (din 1993 - PD-FSN); președinte al FSN Timiș din 1992; PD-FSN Timiș (1992 -). Secretar al Consiliului Provizoriu Județean de Uniune Națională – Timiș (*ianuarie – mai 1990*). Deputat de Timiș, ales pe lista FSN la 20 mai 1990. Prefect al județului Timiș (*iulie 1991 – 19 ianuarie 1993*). Viceprimar al municipiului Timișoara (1996-2000, *din partea USD*). Consilier municipal, ales pe lista PD la scrutinul din 4 iunie 2000, viceprimar al Timișoarei (2000 -).

Membru în colegiul Director al PD (1999 -).

Pasiuni: fotbalul (*în tinerețe a activat la „Poli” Timișoara*).

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Borza, Dorel

Născut la 30 mai 1963, jud. Bihor. Ortodox. Părinți: Gheorghe (*zidar*), Maria (*casnică*). Căsătorit. Soția: Daniela (*economistă*) Un copil: Andrada (*elevă*).

Studii: Liceul Industrial nr. 2 (*Liceul „Unirea”*), Ștei; Academia de Științe Social-Politice, București (*promoția 1987*); Facultatea de Drept a Universității „Tibiscus”, Timișoara (*promoția 1996*). Cursuri postuniversitare: drept civil, la Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (1998); marketing și gestiunea afacerilor, la Facultatea de Științe Economice a UVT (1999), pedagogie, la Facultatea de Sociologie și Psihologie a UVT (1999).

Administrator la Universitatea „Tibiscus”, Timișoara.

Membru PCR (1982 – 1989). Membru al Partidului Umanist Român, președintele filialei Timiș a PUR (14 ianuarie 1999 -).

Botlung, Teofil

Președintele AFDP Timiș.

Brück, Werner Horst

Născut la 28 decembrie 1943, Orțișoara, jud. Timiș, într-o familie de oameni înstăriți. Strămoșii lui W.H.B. s-au stabilit în Orțișoara în anul 1785. Romano-catolic. Căsătorit. Soția: Doina. Un copil: Erika, stabilită la Karlsruhe, în Germania.

Studii: Școala Primară Orțișoara; Gimnaziul (în limba germană) la Aradul Nou; Școala Medie de Finanțe, Timișoara; ASE, București. Specializare în domeniul managerial (22 noiembrie 1992 – 13 martie 1993 în *landul Renania de Nord-Westfalia, Germania*).

Șeful Serviciului Financiar la PECO, Timișoara (1967 – 1975); director (1975 – 1992) și manager general (1992-1996) la Remat Timișoara.

Membru al Forumului Democrat al Germanilor din Banat; membru al Fundației pentru Cooperare Internațională „Banația”.

La alegerile parlamentare din 3 noiembrie 1996, a fost ales deputat în parlamentul României, reprezentând minoritatea germană (4.620 voturi). A fost vicepreședinte al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților. Și-a întrerupt mandatul, plecând la secția economică a Ambasadei României de la Berlin (Germania), când i s-a oferit o carieră în diplomație.

Burlacu, Tudorin

Născut la 4 august 1960, Reșița, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinți: Eugen (*profesor universitar*), Marioara (*învățătoare*). Divorțat. Un copil: Ioana-Teodora (*elevă*).

Studii: Liceul „C.D. Loga” (*promoția 1979*); Facultatea de Electrotehnică a IPTV (*UPTV, promoția 1985*). Specializare în organizare și drept administrativ (*Strasbourg, Franța, 1993; Patras, Grecia, 1993*).

Inginer. A făcut parte din echipa de proiectare a sistemului de iluminare pentru Casa Republicii (*Palatul Parlamentului*) și Centrala Atomoelectrică Cernavodă.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Vicepreședinte al Consiliului Provizoriu al FSN Timiș (*26 decembrie 1989 – 29 ianuarie 1990*); inspector guvernamental la Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor (*din 1990; din 1996 – consilier ministerial în același domeniu*). Președinte al asociației de revoluționari „Frăție, Egalitate, Cooperare, Colaborare” (*FECC*); membru în consiliile naționale ale asociațiilor de revoluționari (*UNOLD – 1992; UNORD, 1994; Consiliul de onoare al Revoluționarilor din Decembrie – CORR, 1998*). Distins cu certificate, diplome și medalii pentru activitate revoluționară. Președinte al secției române a Fundației Europene pentru Carnavale și Concursuri (*1990 -*).

Pasiuni: raliunile, vânătoarea.

Bursuc, Costel

Născut la 30 aprilie 1964, în localitatea Podu Turcului, jud. Bacău. Părinți: Constantin (*muncitor*), Victoria (*muncitoare CAP*). Ortodox. Căsătorit. Soția: Comelia Ana (*marochiner*). Trei copii: Gabriel Costel, Lavinia, Andreea (*elevi*).

Studii: Liceul Industrial de Chimie nr. 2 „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, Onești; Școala Profesională nr. 10, Timișoara (*1981-1983*). Director la SC „Kampar Kamina” (*1999 -*).

Nu a făcut și nu face parte din nici un partid politic. Participant la Revoluția din Decembrie 1989, arestat. Membru fondator al ALTAR (*28 iunie 1991*). Președinte al ALTAR (*1996 -*). Vicepreședinte al CDR Timiș (*1997 – 1999*).

C.B. este pasionat de lecturi, sport, călătorii.

C

Calapiș, Petru

Născut la 24 martie 1959, Beșenova Veche, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Dumitru (*contabil*), Ana (*agricultoare*). Căsătorit. Soția: Ecaterina (*inginer*). Doi copii: Rafael, Boris (*elevi*).

Studii: Liceul CFR nr. 4, Timișoara (*promoția 1978*). Școala de Impiegați, Timișoara (*promoția 1980*); Școala de șefi de stație, București (*promoția 1991*).

Impieगत de mișcare (*1980 – 1990*); instructor stație (*1990 – 1994*); șef de stație (*1994 -*).

Președinte al Societății „Idinstvu” (*12 decembrie 1998 -*).

Cârpanu, Florentin

Născut la 29 ianuarie 1934, Caransebeș, jud. Caraș-Severin. Căsătorit. Doi copii.

Studii: Facultatea de Zootehnie (*promoția 1958*).

Inginer zootehnist la IAS Peciu Nou (*1958 - 1967*); director la IAS Pădureni; director general la COMTIM (*1967 – 1990*). Președintele Consiliului de Administrație al COMTIM-HOLDING, Timișoara (*1991 până la pensionare*).

Membru al Consiliului Județean FSN (*26 decembrie 1989 – 28 ianuarie 1990*).

Prefect al Județului Timiș în perioada iulie 1990 – 4 aprilie 1991, ca independent.

Cevdarie, Victor

Născut la 27 martie 1943, Hasam, Basarabia (*Republica Moldova*). Căsătorit.

Studii: Facultatea de Geologie.

A lucrat la Inspectoratul de supraveghere a mediului din Timișoara. A publicat lucrări științifice în domeniul sedimentațiilor de cărbuni ale eruptivului și hidrocarburilor.

Vicepreședinte al CPUN Timiș (19 februarie 1990 – 11 mai 1990), cooptat în CPUN din partea MER.

Deputat de Timiș, pe lista MER, ales la 20 mai 1990 pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992. Vicepreședinte al Adunării Deputaților. Ulterior, s-a înscris în PNLCD, fără a mai ocupa funcții politice.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 – 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Chelmuș, Ioan

Născut la 2 februarie 1955, Satchinez, jud. Timiș. Ortodox. Părinții: Gheorghe (*muncitor*), Elena (*agricultoare*). Căsătorit. Soția: Stela (*tricotoare*).

Studii: *Cursuri de tricotor*, Timișoara (1976). Specializare în activitatea sindicală în țară (*Timișoara, București*) și în străinătate (*Belgia, Olanda, Austria, Ungaria, Luxemburg, Franța*).

Membri PCR (1979 – 1989).

Membri al Sindicatului Liber „CIFA” și președinte al acestui sindicat (1990 – 1995). Președinte al Federației Naționale a Sindicatelor din Industria Ușoară (1992 -).

Chișu, Ștefan

Născut la 1 ianuarie 1938, Șoimoș, jud. Sălaj. Ortodox. Părinții: Mihai, Floarea (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Iuliana (*profesor universitar*). Doi copii: Mihai (*asistent universitar*), Ștefan (*student*).

Studii: Liceul „Simion Bărnuțiu”, Șirleu Silvaniei, jud. Sălaj (1951 – 1955); Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” (1961 – 1966). Doctoratul în filosofie susținut în anul 1981 la Universitatea din București.

Conferențiar universitar la Catedra de sociologie a Facultății de Sociologie și Psihologie a UVT.

Membri în: Societatea Națională de Sociologie (1995 -); Societatea Istoricilor din Banat și Transilvania (1995 -); Societatea de Filosofie din Montreal (*Canada*). Director al Departamentului „Colegii de Instituturi” de la UVT.

Membri PCR (1961 – 1989). Membri PUNR (1992 -). Membri al Uniunii „Vatra Românească” (1990 -) și președinte al UVR Timiș (1998 -).

Ciuhandu, Gheorghe Coriolan

Născut la 15 iunie 1947, Timișoara. Ortodox. Părinții: Gheorghe (*profesor universitar*), Felicia (*profesoară*). Bunicul patern, Gheorghe Ciuhandu, a fost preot ortodox, participant activ la Marea Unire, deputat în Parlamentul României.

Căsătorit. Soția: Ana-Maria (cadru didactic universitar). Un copil: George (*student*).

Studii: Liceul „Nikolaus Lenau”, Timișoara (*promoția 1965*); Facultatea de Construcții (*secția „arhitectură”*) a IPTV (UPT). Doctor inginer în construcții (1986). Conferențiar la Universitatea Politehnica (1993 -); director al Institutului de Cercetări și Expertiză în Construcții Timișoara (1994 – 1996). Peste 50 de lucrări științifice publicate în țară și în străinătate.

Cursuri de perfecționare: management (*Universitatea Liberă Bruxelles, Belgia, 1991*); administrație locală (*Academia Creștin-Democrată, Budapesta, 1992*); urbanism (*Universitatea din Graz, Austria, 1995*; *Universitatea din München, Germania, 1996*).

Nu a fost membru PCR.

Membri al PNȚCD (20.11.1990 -). Președintele filialei Timișoara a PNȚCD (august 1991 – 14 octombrie 1995), președinte al Filialei Timiș a PNȚCD (14 octombrie 1995 -); vicepreședinte pe țară al PNȚCD (2000 -); reprezentant al PNȚCD în CDR 2000 - Timiș.

Membri al CFSN, ulterior - CPUN al municipiului Timișoara (13 ianuarie – iunie 1990). Membri al Adunării Naționale a Bisericii Ortodoxe Române (1994 – 1998). Președinte executiv al Asociației „Astra Română pentru Banat, Porțile de Fier și Românii de Pretutindeni” (2000 -). Membri fondator al Asociației „Memorialul Revoluției”; membru al Consiliului de Administrație al Institutului Intercultural Timișoara (1996 -). Membri fondator al Societății Filarmice din Timișoara (1998 -). Cător al bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din Timișoara (1999).

Distins cu diplomele: *Distinguished Liberty Award* (1999) de Liberty University California (SUA); *Susținător al Artelor, pentru susținerea și promovarea Artei Românești Contemporane* de Uniunea Artiștilor

Plastici din România (1999).

Primar al municipiului Timișoara (1996 – 2000; 2000 –). Președinte al Consorțiului Local Timișoara (1996 – 2000). Membru în Federația Municipiilor din România (FMR; august 1996 –), membru în Comitetul Director al FMR (1996 – 2000), președintele Comisiei de urbanism și amenajarea teritoriului a FMR (1996 – 2000). Membru al delegației române la CPLRE, din partea FMR (1996 –). Membru în Grupul de lucru „Perspective ale politicii de amenajare a teritoriului și transporturi în Marea Europă” din CPLRE (1997 –), coautor al raportului înaintat de acest grup miniștrilor mediului și transporturilor din UE, cu prilejul Reuniunii de la Hanovra (2000). După patru ani de activitate, Primăria condusă de G. C. s-a prezentat la alegerile din 4 iunie cu următoarele realizări: reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelelor de apă și canal; întreținerea și reabilitarea unor drumuri urbane; eficientizarea transportului public; alimentarea cu gaze naturale a zonelor deficitare; eliminarea „zonelor reci” ale orașului; îmbunătățirea iluminatului public; înființarea de noi piețe și modernizarea celor existente; inițierea unor programe pentru categoriile dezavantajate ale populației; îmbunătățirea gradului de comunicare cu cetățenii.

Limbi străine cunoscute: engleza, franceza, germana.

Pasiuni: sport, muzică.

Coifan, Viorel Gheorghe

Născut la 12 decembrie 1947, Timișoara. Ortodox. Părinți: Dumitru (economist), Aurora (telefonistă). Căsătorit. Soția: Adriana (inginer). Trei copii: Octavian (student), Lavinia (elevă), Horațiu (elev).

Studii: Școala Medie Nr. 7 (Liceul de Informatică; promoția 1965); Facultatea de Electrotehnică a IPTV (1965 – 1970); doctorand în calculatoare electronice.

Inginer la Centrul Teritorial de Calcul Electronic (1971 – 1974); asistent la Facultatea de Electrotehnică a IPTV (1974 – 1977); inginer la Centrul de Calcul al IPTV (1977 – 1979); conferențiar asociat la UPT (1990 –). Manager la ADETIM (2000 –).

Autor al unor îndrumătoare pentru lucrările de laborator, studii și articole de specialitate. V.Gh. C. are două invenții brevetate și 17 inovații.

Președinte al secției de rugby a Universității din Timișoara (1993);

membru al Asociației Numismaților din România; membru al Asociației Vânătorilor și Pescarilor Sportivi; membru fondator al cenaclului de literatură SF „H.G. Wells” – Timișoara; membru fondator al cluburilor „Lyons” și „Rotary” din Timișoara.

Membru PNL (1990 –); președinte PNL Timiș (1991 – 2000); membru în Biroul Politic Executiv al PNL (1993 – 1997), membru în Comitetul Interimar PNL Timiș (18 iulie 2000 –).

Subprefect al județului Timiș (iulie 1990 – aprilie 1992); președinte al Consiliului Județean Timiș (1992 – 1996, din partea PNL; 1996 – 2000, din partea CDR); consilier județean, ales pe listele PNL la alegerile din 4 iunie 2000. Vicepreședinte al Asociației Președinților de consilii județene pe probleme externe (1994 – 1996); președinte al delegației României la CPLRE (1996 – 2000); vicepreședinte al CPLRE (1999 –); președinte al Forumului Președinților DKMT (1999 – 2000).

Distins cu Placheta Jubiliară și Diploma pentru contribuții la dezvoltarea relațiilor româno-maghiare (1993, Conferința UNESCO de la Budapesta).

Vicepreședinte al Consiliului de dezvoltare regională a Regiunii V Vest; autor a două rapoarte la CPLRE: *Integritatea politică a aleșilor locali și Cooperarea transfrontalieră și stabilizarea democratică*.

Pasiuni: bibliofilie, numismatica, colecțiile de artă, vânătoarea.

Limbi străine cunoscute: franceză, engleză, italiană, spaniolă.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Coposescu, Victor Ionel

Născut la 29 martie 1940, Bretea Română, jud. Hunedoara. Ortodox. Părinți: Ioan (mecanic), Victoria (casnică). Căsătorit. Soția: Elena (inginer agronom). Un copil: Carmen-Claudia (inginer).

Studii: Facultatea de Agricultură și Zootehnică a Institutului Agronomic Timișoara (USAB; promoția 1974). Specializări: Institutul de Prefecționare a Cadrelor de Conducere din Economie și Administrația de Stat (București, 1972 – 1974); Academia de Management și Marketing (Germania, 1996).

Director la SMA Remetea Mare, Fructus Timișoara, SC UNISEM SA Timișoara; inginer șef la SCPCP Timișoara; șeful serviciului „producție

vegetală" la SC AGROSEM SA Timișoara.

Membreu PSM (25 mai 1993 -); președintele PSM Timiș (28 martie 1994 - 9 septembrie 2000). În septembrie 2000, a demisionat din PSM și s-a înscris în PDSR.

Consilier județean în legislatura 1996 - 2000, membru al Comisiei pentru agricultură, industrie alimentară, servicii și al Comisiei pentru sport, turism și agrement ale CJT.

Corbeanu, Vasile Vali

Născut la 2 iunie 1959, Târgu-Jiu, jud. Gorj. Ortodox. Părinții: Vasile (*învățător*), Polina (*învățătoare*). Căsătorit. Soția: Rodica (*inginer*). Doi copii: Alexandra, Alina (*elev*).

Studii: Liceul Industrial din Vulcan, jud. Hunedoara (*promoția 1978*); Facultatea de Mecanică a IPTV (*promoția 1984*).

Inginer la Dacia SA Pitești (1984 - 1987); proiectant la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Automobile (*actualmente: CESAR SA*) - Pitești (1987 - 1992); director la MECATIM SA - Timișoara (1992); din 1992 lucrează în managementul unor firme private din Timișoara și București.

Nu a fost membru PCR. Președinte al Partidului Social Democrat „Constantin Titel-Petrescu” - filiala Timiș (1992-1995); președinte al Partidului „Vieții Românești” - filiala Timiș (1999 -).

Crstici, Borislav

Născut la 12 februarie 1936, Belobreșca, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinți: Gheorghe (*agricultor*), Stana (*casică*). Căsătorit. Soția: Slobodanica (*învățătoare*). Trei copii: Ognean (*manager*); Sretco (*student*); Senadin (*student*).

Studii: Liceul Mixt Sârbesc din Timișoara (1951 - 1954); Facultatea de Filologie a Universității din București (1954 - 1959).

Profesor de limbile sârbă și română; director al Școlii Generale din Belobreșca, jud. Caraș-Severin; inspector școlar.

Membreu al Cenuclului literar „Jarko Despotovici” din jud. Caraș-Severin. Coautor la manualele de limba și literatura sârbă pentru clasele IV-XII, autor al volumelor *Un surăs neobișnuit* (1983), *Mărturiile dunărene*

(1987), *Durerile nașterii* (1989); coautor la mai multe monografii.

Distins cu titlul „profesor evidențiat” (1978).

Arestat și condamnat (13 aprilie 1959) pentru „delictul de agitație verbală împotriva regimului democrat-popular”. Grațiat și eliberat din penitenciar la 21 octombrie 1961. Membru al AFDPR (1992 -).

După Revoluție, la 23 decembrie 1989, a fost ales președinte al Consiliului Frontului Salvării Naționale din comuna Pojejena.

Vicepreședinte al Uniunii Sârbilor din România - Timiș (1990 - 1993); președinte al USR (24 aprilie 1993 - 1997).

D

Dabu, Romulus

Născut la 25 ianuarie 1942, Căpreni, jud. Gorj, într-o familie cu 12 copii. Părinți: Nicolae, Ana (*învățători*). Ortodox. Tatăl a fost judecat în 1939 de Tribunalul Militar din Constanța pentru „însultarea regalității”; arestat și anchetat în regimul comunist pentru că s-a opus colectivizării. Căsătorit. Soția: Angela (*învățătoare*). Doi copii: Ana (*profesoară*), Adrian Petru (*învățător*).

Studii: Școala Normală Mixtă (*Liceul Pedagogic*), Craiova (1955 - 1959); Facultatea de Filosofie (*secția „filosofie generală”*) a Universității din București (1960 - 1965). Specializări la instituții de învățământ superior din România; stagii de documentare la Consiliul Europei, Universitatea din Strasbourg (*Franța*), Universitatea din Bruxelles (*Belgia*), Universitatea „George Washington” (*SUA*), Banca Mondială, Parlamentul Ungariei ș.a. Doctor în filosofie (1985).

Învățător la Școala Generală din Salcia, raionul Cujmir; profesor de istorie-geografie la Școala Generală din Redea, raionul Caracal (1965 - 1966); din noiembrie 1966 - cadru didactic la UVT, unde a parcurs toate gradele didactice, de la preparator la profesor universitar. Șeful Catedrei de sociologie de la Facultatea de Sociologie și Psihologie a UVT (1989 -).

Autor a șapte volume, peste 200 de studii și peste 300 articole de specialitate, realizator al unor contracte de cercetare științifică naționale și internaționale.

R.D. a reînființat Institutul Social Banat-Crișana, devenind

președintele acestuia (1995 -). A contribuit la înființarea Facultății de Sociologie și Psihologie, a colegiilor de instituții, susținând creșterea numărului de facultăți și specializări în cadrul UVT.

Membreu în colegiul de redacție a *Revistei Române de Sociologie*, membreu fondator al Asociației Sociologilor din România.

Membreu al UTM, a fost ulterior exclus, ca fiu de învățător – mic-burghez; membreu PCR (1968 – 1989). Participant activ la procesul revoluționar din 16 – 22 decembrie 1989, contribuind, ca specialist, împreună cu alte personalități ale vieții publice la elaborarea programului inițial al Frontului Democratic Român și a altor documente. Lider al Sindicatului Independent Timiș al cadrelor didactice, a conceput și realizat o parte din măsurile reparatorii privind viața cadrelor didactice și reorganizarea democratică a învățământului.

Membreu al FSN, din septembrie 1990; membreu al FDSN (*din 1993 – PDSR*) din august 1992. Președinte al organizației municipale FSN până în iunie 1992 și membreu în Biroul Județean FSN; vicepreședinte al Consiliului Județean al FDSN-PDSR (1992 – 1996). Membreu fondator al filialei Timișoara a UVR.

Deputat de Timiș, ales pe lista FDSN (*din 1993 – PDSR*) pentru legislatura 1992 – 1996. Membreu al Comisiei de învățământ și știință din Camera Deputaților. Președinte al acestei comisii din ianuarie 1993. Contribuții la elaborarea legislației din domeniul învățământului: Legea acreditării și evaluării instituțiilor de învățământ superior (88/1993), Legea învățământului (84/1995); Legea privind statutul personalului didactic (128/1996). A stăruit pentru finanțarea noii clădiri a Facultății de Științe Economice a UVT, pentru rămânerea, la Timișoara, a Institutului Inter-club (*din conducerea căruia a făcut parte până în 1996*). A făcut demersuri pentru finanțarea și dezvoltarea învățământului preuniversitar bănățean.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Dănilă, Vasile

Născut la 4 ianuarie 1947, Căstău, jud. Hunedoara. Ortodox. Părinți: Vasile (*muncitor*), Ana (*casnică*). Divorțat. Un copil: Ana-Nicoleta (*economistă*).

Studii: Liceul „Aurel Vlaicu”, Orăștie; Facultatea de Chimie Industrială a IPTV (*UPT, promoția 1971*); Facultatea de Științe Economice a UVT (*promoția 1991*). Specializare la Centrul de perfecționare în afaceri, Paris (1990 – 1991).

Inginer chimist, șef secție, director, director general, manager general.

V.D. este autorul a două invenții și 7 inovații.

Membreu fondator și președinte al Clubului pentru Dialog Economic și Reformă (*CDER*) (1997 -); membreu fondator și vicepreședinte la nivel național al Uniunii Generale a Industriașilor – UGIR (1992 -).

Membreu PNL (24 ianuarie 1996, în PNLCD; prin fuziunea PNLCD cu PNL, V.D. a devenit membreu PNL); membreu în Comitetul Interimar PNL Timiș (18 iulie 2000 -). Deputat pe lista CDR din partea PNLCD, a ocupat un loc în Parlament la 15 martie 1999, în urma decesului deputatului George Șerban. Membreu al Comisiei pentru administrație locală, amenajarea teritoriului și echilibrul ecologic a Camerei Deputaților.

Ca deputat, V.D. a propus o serie de amendamente la legile dezbătute în Camera Deputaților (Legea privind Planul de amenajare a teritoriului național, propuneri de modificare a Legii 118/1996 prin constituirea și utilizarea Fondului special al drumurilor publice). V.D. a mai făcut parte din comisii de mediere pentru soluționarea textelor adoptate în redactări diferite de către cele două Camere ale Parlamentului.

Dicu, Monica-Simona

Născută la 1 octombrie 1968, Timișoara. Ortodoxă. Părinți: Ioan (*militar*), Niculina (*asistentă medicală*).

Studii: Liceul Industrial de Chimie „Azur” (1984 – 1988); studentă la Facultatea de Științe Economice a Universității Banatului.

Reprezentantă a unor firme străine în Timișoara.

Membră a PSDR (1998 – 2000); membră în Comitetul Director Central al PSDR; președintă a Organizației Județene de Femei PSDR. În iulie 2000, a devenit președinta Comitetului de inițiativă pentru constituirea filialei Timiș a Partidului Social Agrar din România. Membreu fondator al Partidului Social Agrar și al Pensionarilor (PSAP); președinte executiv al PSAP Timiș (12 august 2000 -).

Diminescu, Nicolae Iuliu

Născut la 18 iunie 1939, Timișoara. Ortodox. Părinți: Aurel (medic), Hortensia (bibliotecară). Tatăl lui N.I.D. a fost deportat în Bărăgan. Bunicul, dr. Iuliu Coste, a fost șeful PNL și prefect de Timiș. Căsătorit. Soția: Maria (profesoară). Un copil: Dana (doctorandă în sociologie la Paris, Franța).

Studii: Școala Normală, Liceul „Nikos Beloianis” (Liceul „C.D. Loga”), Timișoara (promoția 1955); Institutul Pedagogic de 3 ani, Timișoara (promoția 1962); Facultatea de Biologie și geografie a Universității „A.I. Cuza”, Iași (promoția 1971). Doctor în științele educației.

Profesor gradul I în învățământul liceal: director adjunct, apoi director la Liceului din orașul Victoria, jud. Brașov (1965–1984); director al Liceului Silvic din Timișoara (1985–1993). Cadru didactic universitar, decan la Facultății de Ecologie a Universității Banatului (1993–1995); lector la Facultatea de Biologie a UVT (1993). Membru al Comisiei Naționale de programe pentru învățământul preuniversitar (1991); președinte al UNICEF – filiala Timiș; membru al Societății de Biologie; fondator al Societății *Hilfe für Rumänien*; președinte al Fundației *Verde 2000*; președintele Consiliului de Administrație al F.C. „Poli” ș.a.

Contribuții la realizarea Parcului Botanic și a Grădinii Zoologice din Timișoara, la realizarea Centrului național de Educație Ecologică a Tineretului, la înființarea și elaborarea planului de învățământ pentru prima facultate de științe ecologice din Timișoara, la organizarea unor tabere naționale de ecologie.

Autor și coautor al unor cărți, cursuri universitare și alte materiale didactice; realizator al unor contracte și convenții de cercetare științifică; posesor al unui brevet de invenții; autor de studii și articole de specialitate.

Distincții: titlul de profesor evidențiat (1972); Medalia Muncii (1974); diploma de onoare a CNOP (1970–1977; 1981, 1984) pentru activitatea în domeniul educației ecologice; premiul la concursul Jugend Forscht (Mainz, 1977) pentru clasarea pe primul loc cu lucrarea *ABC-ul ocrotirii mediului înconjurător*.

Membru PCR (1971–1989). Membru al Mișcării Ecologice din România (MER) și președinte al organizației municipale Timișoara a MER (1994–1998); președinte al Federației Ecologice din România (FER) – filiala Timiș (1998–). Reprezintă FER în CDR 2000 (2000–).

La alegerile locale din 1992, a candidat ca independent pe lista MER, obținând un loc de consilier municipal. În 1996 a candidat, din nou, pentru MER. În ambele legislaturi, 1992–1996; 1996–2000 a fost consilier municipal, membru al Comisiei pentru învățământ, sănătate, sport, ecologie. A contribuit la elaborarea unei strategii de mediu pentru Timișoara și la organizarea sărbătoririi Zilei Pământului, Zilei Apei, Zilei Pădurii ș.a.

Dogariu, Octavian

Născut la 29 ianuarie 1947, Sănnicolau Mare, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Nicolae (inginer agronom); Maria (casnică). Căsătorit. Soția: Florica (economistă). Patru copii: Lucreția (n. 1968, economistă), Cornelia (n. 1971, stomatolog), Lavinia (n. 1976, studentă), Octavian (n. 1990, elev).

Studii: Școala Medie Nr. 1 „Nikos Beloianis” (Liceul „C.D. Loga”) din Timișoara; Facultatea de Fizică (1965–1975) și Facultatea de Istorie (1976–1980) a Universității din București. Specializare în marketing (1972, UVT), specializare în prospecțiuni arheologice (1976, Italia). Doctorand în fizică; doctorand în arheologie.

Muzeograf la Muzeul Banatului din Timișoara (1985–). Președinte al Secțiunii din Timișoara a Societății Numismatice din România (1972–); președinte fondator al Societății Numismatice din Banatul Timișean (societate înființată la 26 noiembrie 1989 și înregistrată ca persoană juridică la 23 ianuarie 1990); redactor al revistei *Informații numismatice* (1980–1988); director și redactor-șef al revistei *Materiale numismatice*; organizator a peste 20 de simpozioane de numismatică; organizator a 5 întâlniri naționale ale colecționarilor de insigne; director al Editurii **Octado** (1991–); asociat unic al firmei SC Dogaresa SRL (1993–).

Cărți publicate: trei, dintre care una în colaborare. Autor a peste 200 de lucrări publicate sau comunicate în domeniile: fizică aplicată, istorie, arheologie, numismatică, genealogie.

Membru FSN (1990–1992); membru fondator al FDSN (1992). Ulterior s-a retras din partid. Deputat de Timiș, pe lista FSN, ales la 20 mai 1990 pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992. Membru în Comisia pentru cultură și mass-media a Adunării Deputaților.

Pasionat de numismatică, atletism, automobilism.

Limbi străine cunoscute: engleza, italiana.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989* – 1992, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

Drăgănescu, Ovidiu Virgil

Născut la 26 august 1964, Rudăria, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinții: Emil (profesor universitar), Maria (învățătoare). Necăsătorit.

Studii: Liceul „C.D. Loga”, Timișoara (promoția 1983); Facultatea de Mecanică a IPTV (UPT, promoția 1989); doctorand. Specializări: University of Harford (Connecticut, SUA, 1994) și Colegiul Național de Apărare (1999).

Asistent la USAB. Prim autor al cursului *Rezistența materialelor – elasticitate și plasticitate*; autor de studii de specialitate publicate în reviste de profil.

Membriu PNL (1990 -); secretar coordonator PNL Timiș (1990 – 1998); vicepreședinte PNL Timiș (1998 -); secretar general al PNL (1999 -); membru al Comitetului Interimar PNL Timiș (18 iulie 2000 -).

Consilier județean (1992 – 1996); membru în Comisia de Urbanism și în Comisia de cultură-învățământ a CJT. Ales consilier județean în iunie 1996, funcție la care a renunțat în urma alegerilor legislative din 3 noiembrie 1996, când a devenit deputat pe listele CDR (din partea PNL) pentru legislatura 1996 – 2000. Membru în Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport; membru în Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională a Camerei Deputaților.

Pasiuni: istoria, filosofia religiilor, sport, muzică.

Limbi străine cunoscute: engleza, franceza, italiana, sârba, spaniola.

Drăgoi, Mihai

Născut la 26 octombrie 1955, Roșia, Sibiu. Ortodox. Părinții: Ioan (preot-protopop), Teodora (asistentă medicală). Căsătorit. Soția: Carmen-Maria (medic primar). Un copil: Răzvan-Gabriel (student).

Studii: Liceul „C.D. Loga” (promoția 1974); Facultatea de Medicină a UMF Timișoara (promoția 1981). Doctorand în științe medicale.

Specializări: balneo-fizioterapie și recuperare medicală (Timișoara), medic specialist (din 1993), medic primar (1998 -). Specializare în reumatologie și acupunctură (București, 1995).

Cadru didactic la Facultatea de Medicină Generală a UMF Timișoara.

Două cărți publicate în colaborare: *Spondilootropiile seronegative*, Timișoara, Editura Orizonturi Universitare, 2000; *Ghid de electroterapie și fototerapie*, Timișoara, Editura Orizonturi Universitare, 2000. Studii și articole de specialitate publicate în țară și în străinătate (Franța, Canada).

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Membru al Asociației „17 Decembrie a răniților și familiilor îndoliate din decembrie 1989” (1990 -); președinte (1992 – 1996) și vicepreședinte (1997 -) al Asociației „17 Decembrie a răniților și familiilor îndoliate din decembrie 1989”. Membru al Partidului Național Democrat Creștin (decembrie 1999 -). Distins cu diplome, certificate și medalii acordate revoluționarilor din Decembrie '89.

Pasiuni: muzică, literatură, spații deschise.

Drăgulescu, Ștefan Iosif

Născut la 14 ianuarie 1943, Lugoj, jud. Timiș. Ortodox. Părinții: Ioan (inginer silvic), Aurora (casnică, membră PNȚ). Căsătorit. Soția: Corina (economistă, PNȚCD). Un copil: Denis (medic, PNȚCD).

Studii: Liceul „Coriolan Brediceanu”, Lugoj (1960); Institutul de Medicină, Timișoara (promoția 1966). Doctoratul susținut în 1973.

Profesor universitar (1990 -), rector al U M F din Timișoara (1992 -); vicepreședinte al Comisiei Medicale din Comisia Națională pentru Educație și Acreditare Academică (CNEEA) (1992 -); membru al Comisiei medicale din Consiliul Național de Atestare a Diplomelor și Titlurilor Științifice de pe lângă MEN (1993 -).

Titluri academice: membru al Academiei de Științe din New York (1983 -); membru al Institutului American de Ultrasunete în Medicină (1986 -); membru titular al Academiei Române de Științe Medicale (1994 -); membru titular al Academiei Europene de Științe și Arte (1996 -); profesor invitat al Universității statului Tennessee, Knoxville, SUA (1995 -); profesor invitat al Universității de Nord-Est, Corrientes, Argentina (1994 -);

Doctor Honoris Causa al Universității „Ovidius”, Constanța (2000).

Ș.I.D. A fost distins cu Diploma de onoare pentru activitate medicală (1983); Diploma de onoare pentru activitate didactică (1986; 1988); Diploma de excelență ca rector UMF (2000); Medalia de aur „Albert Schweitzer” (2000); Cetățean de onoare al municipiului Lugoj (2000); membru de onoare al Societății române de Cruce Roșie (1995).

Activitatea științifică: 27 de monografii în domeniul cardiologiei și medicinei interne (unic autor, coautor, redactor); cursuri de cardiologie pentru studenți; peste 200 de studii, articole și comunicări susținute la congrese, simpozioane și conferințe științifice naționale și internaționale. Monografia *Ecocardiografia Dopler cantitativă* (Editura Helicon, 1993) a fost distinsă cu premiul *Daniel Danielopolu*, acordat de Academia Română. Coautor al inovației *Sonda cu 6 electrozi pentru studiul conducerii intra-arteriale și atrio-ventriculare* (certificat de inovator nr. 2/25 aprilie 1975). Inițiatorul înființării Institutului de Cardiologie Timișoara (1994); realizatorul celui mai modern Centru de Chirurgie Endoscopică și Microchirurgie Experimentală din țară (2000).

Participant la congrese, simpozioane și conferințe științifice internaționale: Elveția (1991), Germania (1992), Austria (1993), Franța (1995), Suedia (1997), Brazilia (1998), Spania (1999), Austria (1999).

Membru PNȚCD, a făcut parte din nucleul de reînființare a partidului în jud. Timiș (decembrie 1989). A susținut activ „Proclamația de la Timișoara”. Senator de Timiș, ales la scrutinul din 3 noiembrie 1996 pe lista CDR din partea PNȚCD, pentru legislatura 1996-2000, membru în Comisia pentru sănătate, ecologie, tineret și sport. Ministrul sănătății în perioada decembrie 1996 – decembrie 1997. Inițiatorul și realizatorul reformei în sănătate prin înființarea Consiliului Național de Reformă Sanitară, al cărei președinte este (1997). A elaborat Carta Reformei Sistemului Serviciilor de Sănătate (octombrie 1997). A contribuit la realizarea și promovarea legilor privind asigurările sociale de sănătate (L 145/1997), privind exercitarea profesiei de farmacist (L 81/1997). A pregătit Legea 146/1999 privind organizarea și funcționarea spitalelor. Prin hotărârile de guvern promovate a determinat reintroducerea stagiului de un an de practică pentru medici și farmaciști și organizarea învățământului postuniversitar medical uman. Ordinele sale ca ministru au condus la descentralizare financiară în sistemul sanitar și la înființarea centrelor de diagnostic pentru vârstnici.

Este președinte al Societății „Astra Română pentru Banat, Porțile

de Fier și Români de Pretutindeni” (executiv, în perioada 1996 – 2000; din 2000 – președinte de onoare).

Dugulescu, Petru

Născut la 18 noiembrie 1945, Chelmac, jud. Arad. Baptist. Căsătorit. Patru copii.

Studii: Institutul Teologic baptist, București (promoția 1974).

Pastor baptist în Hațeg (1974 – 1986) și Timișoara (1986 -).

Membru al Comitetului Internațional Laussane pentru Evanghelizarea Lumii (1984 -); fondator și președinte al Asociației evanghelice și de caritate „Isus – Speranța României” (3 ianuarie 1991 -); membru fondator al Alianței Evanghelice din România; fondator al centrului de recuperare a minorilor „Frații lui Onisim”, Timișoara.

P.D. susține aproape anual conferințe și predici în biserici și universități din diferite țări: Marea Britanie, SUA, Canada, Danemarca ș.a.

Distins, pentru acțiuni sociale, cu diploma și medalia „Paul Harris Fellow” din partea Rotary Club International; distins cu cheia și titlul de cetățean de onoare al orașului Ronaoke – Virginia (SUA). P.D. a fost în repetate rânduri invitat în SUA de președintele Bill Clinton, cu care a avut convorbiri.

Participant la Revoluția din Decembrie 1989 din Timișoara.

Membru PNȚCD (12 ianuarie 1992 -). Deputat de Timiș, ales pe lista CDR din partea PNȚCD pentru legislaturile 1992 – 1996 și 1996 – 2000. În prima legislatură a fost membru al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților din Camera Deputaților.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994.

E

Evseev, Ivan

Născut la 11 august 1937, Tulcea. Ortodox de rit vechi. Părinți: Iosif (pescar), Elisabeta (casnică). Căsătorit. Soția: Margarita (profesoară). Doi copii: Anca (decedată), Adriana (profesoară).

Studii: Facultatea de Filologie a Universității din Sankt-Petersburg (Rusia) (1955 – 1960). Doctor în filologie (1971). Specializări și documentări științifice la Moscova (Rusia), Veliko-Târnovo (Bulgaria), Katowice (Polonia), Berlin (Germania).

Cadru didactic la UVT, din 1960, la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Litere, Filosofie și Istorie. În prezent, profesor, conducător de doctorat în specialitățile *lingvistică generală și lingvistică și filologie slavă*. Șeful Catedrei de limba și literatura rusă (1976 – 1981); decan al Facultății de Filologie a UVT (1990 – 1991); președinte al Comisiei de etică academică a UVT.

Membu în colectivele de redacție ale unor publicații periodice și neperiodice ale UVT; membru în colectivul de redacție al revistei internaționale *Ruskij jazyk za rubežom* (1994 - 1998).

Cercetări științifice în semantică și lexicologie, semiotica folclorului, simbologie românească și comparată, critica și analiza textelor poetice. A publicat 15 cărți, 11 cursuri universitare, sute de articole de specialitate. Participant la conferințe și congrese naționale și internaționale.

Distincții: medalia Institutului „A.S. Pușkin” din Moscova; diploma de merit a Prefecturii județului Timiș (1996); premiul „Ethnos” al Societății pentru conservarea și valorificarea folclorului pe anul 1998 pentru cartea *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, premiul „Opera Omnia” acordat de MEN (2000).

Membu PCR (1968 – 1989). Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989; membru al FDR, constituit în zilele Revoluției; membru în Consiliul Municipal Timișoara al FSN (28 decembrie 1989 – 12 ianuarie 1990) și președinte al CFSN de la Universitatea din Timișoara. Fondator al Fundației Naționale a Revoluției (1990).

Distincții pentru activitatea revoluționară: *certificatul de Luptător pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, remarcat pentru fapte deosebite*; diploma de Luptător activ în Revoluția Română – Timișoara, decembrie 1989; medalia *Revoluția Română din decembrie 1989*; titlul de Luptător pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989; diploma aniversară și medalia 7 ani de la Revoluția Română anticomunistă din Decembrie 1989.

Membu al Comunității Rușilor Lipoveni din România (CRLR; ianuarie 1990 -); membru în Consiliul Național al CRLR, președinte al filialei Timișoara a CRLR (1 martie 1990 -). Membu al colegiului redacțional al ziarului CRLR *Zorile*.

Referințe: Jana Balaciu, Rodica Chiriacescu, *Dicționar de lingviști și filologi români*, București, Editura Albatros, 1978; Dr. Jiří Felix, *Sbírka rumunských textů jazykovědných*, Praha, 1976; *Sovremennye zarubežnye lingvisty*, I, *Bibliografičeskij spravočnik*, Akademiya Nauk SSSR, Moscova, 1981; Iordan Datcu, *Patruzeci de folcloriști români. Pagini de dicționar*, REF, t. 37, nr. 2, 1992; *Kto est' kto v sovremennoj lingvistike (Who's who in Russian Linguistics)*, Moscova-Helsinki, 1994; Iordan Datcu, *Dicționarul etnologilor români*, vol. I, București, Editura Saeculum, 1998; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000.

F

Feldman, Radu Alexandru

Pseudonim: Radu F. Alexandru. Născut la 12 iulie 1943, București. Religia: mozaică. Părinți: Isidor (tehnician), Irena (casnică). Nepotul scriitorului I. Peltz. Căsătorit. Soția: Liana Ceterchi (actriță, regizoare). Un copil: Debora-Irena (elevă).

Studiile secundare începute la Liceul „Gheorghe Lazăr” și terminate la Liceul „Dimitrie Cantemir” din București (1956-1960); Facultatea de Matematică (promoția 1965) și Facultatea de Filosofie (promoția 1974) a Universității din București; Facultatea de Teatru, Regie – curs postuniversitar (1983).

Profesor de matematică în București (1965-1970), redactor la revista *Cutezătorii* (1970-1974), redactor la *Animafilm*, unde a lucrat până în 1989.

Scriitor, scenarist, publicist. Membu al Uniunii Scriitorilor din România, membru în Consiliul de Conducere a Uniunii Scriitorilor; membru al Uniunii Autorilor și Realizatorilor de Film (UARF), membru al Uniunii Cineaștilor. Ca prozator, a debutat cu două schițe în *Gazeta literară* (1967), iar ca dramaturg, cu *Umbrele zilei* (în 1975, cu titlul *Dilema*), jucată la Teatrul „Victor Ion Popa” din Bârlad (1974), iar în anul următor, la „Nottara”, în București. R.F.A. este autorul unuia din volume de schițe și nuvele și a mai multor volume de dramaturgie. Piese de sale au fost jucate pe scenele teatrelor din Arad, Bacău, Bârlad, București, Galați, Piatra Neamț, Timișoara. Filme: *Dinu* (regia: Dinu Tănase, 1981); *Punct și de la capăt*

(regia: Alexa Visarion, 1986); *Omul zilei* (regia: Dan Pița, 1997). Colaborări la *Gazeta literară*, *Luceafărul*, *România literară*, *Teatru*, *Cinema*, la alte publicații centrale și locale printre care *Agenda Zilei*, colaborări la posturi de radio și televiziune. Susține emisiunea de cultură cinematografică „Lumea de celuloid” la TV Analog.

Distincții: premiul de dramaturgie „Camil Petrescu” acordat de Ministerul Culturii (1995) și premiul de dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din România (1995) pentru piesa *Nimic despre Hamlet*; premiul Uniunii Cineaștilor (1997) și premiul special al juriului, Montpellier, Franța (1977) pentru scenariul filmului *Omul Zilei*; premiul de excelență acordat de Radio Brașov pentru activitatea publicistică și pentru activitatea depusă în cadrul Comisiei de cultură, artă și mass-media a Senatului (1997); medalia și diploma aniversară acordate de Fundația Națională a Revoluției din Decembrie 1989, Timișoara.

Nu a fost membru PCR. Fondator și director executiv al Fundației „Forumul pentru starea culturii”; vicepreședinte al Asociației culturale de prietenie „România – Israel”, membru al clubului „Lyons”. Membru al Partidului Democrat până la 2 septembrie 1999, când a demisionat; membru al Biroului Executiv al PD și secretar cu imaginea (până la data demisiei).

Senator de Timiș, ales la 3 noiembrie 1996 pe listele Uniunii Social-Democrate (USD), din partea PD (*legislatura 1996 – 2000*); membru al Comisiei pentru cultură, artă și mass-media a Senatului. După demisia sa din PD, a devenit senator independent. În mai 2000 s-a înscris în PNL.

Ca senator, R.F.A. a avut inițiative legislative, a propus amendamente la legile discutate, și-a adus aportul la clarificarea și rezolvarea unor probleme prin declarații politice, interpelări și intervenții pe lângă organele competente. A sprijinit instituțiile de cultură din Timișoara (*Opera Română*, *Filarmonica „Banatul”*, *Fundația „Artmedia”*); instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar. R.F.A. a obținut un sprijin important pentru construirea lăcașului de cult din Deta și a Bisericii Studenților din Timișoara, pentru restaurarea monumentului *Tumul medical* din Ciacova. A contribuit la rezolvarea unor probleme dificile ale întreprinderilor timișene și ale sindicatelor. A reprezentat Parlamentul României la mai multe conferințe internaționale.

Referințe: Popa, Marian, *Dicționar de literatură română contemporană*, ediția a doua, revizuită și adăugită, București, Editura

Albatros, 1977; Zăciu, Mircea, Papahagi, Marian, Sasu, Aurel, *Dicționarul scriitorilor români. A – C*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1995; Corciovescu, Cristina, Răpeanu, Bujor T., *1234 cineaști români*, București, Editura Științifică, 1996.

Fischer, Ignaz

Născut la 2 octombrie 1926, Bacova, jud. Timiș. Romano-catolic. Părinți: Iosif, Maria. Căsătorit. Un copil.

Ca preot, a avut numele de Bernhardt, nume pe care îl utilizează în publicistica religioasă.

Studii: Liceul German „Banat” din Timișoara (*promoția 1944*); Seminarul Teologic la Timișoara și Alba Iulia (1950 – 1955).

Preot romano-catolic la Timișoara, Cărpiniș (1955 – 1957), paroh la Anina (1957 – 1970). După căsătorie, din 1970, contabil la IAS Măureni (1970 – 1974); șef depozit IIRUC Timișoara (1975 – 1980); controlor rutier la „Untim” (1980 – 1986).

Editör al ziarului religios bilunar *Glaubens Bote* (Vestitorul credinței) din Timișoara (1990 -).

Deportat în URSS, la Zaporoje, în perioada 14 ianuarie 1945 – 27 decembrie 1949.

Membru al FDGB (1990 -); membru în Consiliul Executiv al FDGB (1990 -), responsabil cu probleme sociale în FDGR.

Membru fondator al Reuniunii Foștilor Deportati în URSS și președinte național (1990 -).

Fortuna, Lorin Ioan

Născut la 7 mai 1948, Rădăuți, jud. Suceava. Ortodox. Părinți: Aurel (*jurist*), Silvia-Maria-Olga (*casnică*). Un copil: Laura (*economistă*). În perioada interbelică, tatăl lui L.F. a fost membru al Partidului Național Creștin (Goga-Cuza).

Studii: Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi”, Rădăuți (1966); Facultatea de Electrotehnică și Telecomunicații a Institutului Politehnic din București (1972); Școala de Ofițeri de Rezervă, București (1975); Facultatea de Drept a UVT (*student*). Specializări: informatică (IPTV, 1973); infoenergetică (1999). Doctoratul în telecomunicații, susținut în 1991.

Inginer electronist, analist programator la Centrul Teritorial de Calcul Electronic din Timișoara (1972 – 1976); cadru didactic la Facultatea de Electrotehnică și la Facultatea de Electronică și Telecomunicații de la UPT (din 1976 -; în prezent, conferențiar). Conferențiar asociat la Facultatea de Jurnalistică (1997 -) și la Facultatea de Calculatoare și Informatică Aplicată (1997 -) de la Universitatea „Tibiscus” din Timișoara; decan la Facultatea de Calculatoare și Informatică Aplicată (1999 -) de la Universitatea „Tibiscus” din Timișoara.

Volume de specialitate: 4 cărți (din care trei în colaborare); 60 de studii și articole științifice.

Poet, publicist. Autor a două volume de poezii: *Farmecul iluziei* (1994); *Rană pe cer* (1998). Colaborări literare la *Orizont*, *Banatul*, *Orient latin*, *Meridianul Timișoara*, *Victoria*, *Renașterea bănățeană*, *Crai Nou*, *Nord Pres*, *Plai Românesc*, *Arcașul*, *Anotimpuri literare* ș.a. Fondator și redactor-șef al ziarului „Victoria” din Timișoara (1990 – 1991). Membru în colectivul director al revistei de cultură „Țara de Sus” (1995).

Nu a fost membru PCR. Înainte de Revoluția din decembrie 1989, corespondent sub pseudonimul Ioan Bucovineanul al postului de radio „Europa Liberă”. Participat activ la Revoluția din Decembrie 1989; inițiator și fondator al Frontului Democratic Român – Timișoara, la 20 decembrie 1989. Președinte al FDR (decembrie 1989 – ianuarie 1990); inițiator al Proclamației FDR din 21 decembrie 1989. Membru al Partidului Republican (PR) din 1990. Vicepreședinte al secțiunii Timiș a PR (1990 – 1991). Președinte al secțiunii Timiș a PR (1991 – 1993); președinte al PR (17 iulie 1993 -). Membru fondator și secretar al Mișcării Naționale pentru Reîntregire (1997 -).

Membru fondator și președinte al Asociației „Victoria” a luptătorilor din Revoluție (1990 -); fondator al Fundației Naționale a Revoluției din Decembrie 1989 (1990); membru fondator al Mișcării „Sarmisegetuza”. Președinte al Uniunii Românilor Bucovineni.

Președinte al Consiliului Frontului Salvării Naționale Timiș (26 decembrie 1989 – 12 ianuarie 1990). L.F. a demisionat din această funcție. Demisia a fost acceptată de CFSN în ședința din 20 ianuarie 1990, la care a fost ales membru în Comitetul Executiv. Consilier județean în urma alegerilor locale din 9 februarie 1992 și președinte al Comisiei pentru cultură a CJT (1992 – 1996).

Distins cu medalia „Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989” și cu alte medalii aniversare; distins cu titlul „Luptător activ pentru

Victoria Revoluției Anticomuniste din Decembrie 1989”; premiat la saloanele naționale de invenții de la Iași (1989) și Piatra Neamț (1988). Pasiuni: literatura, cinematografia.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1, București, Rompres, 1994; Emil Satco, *Bucovina, Contribuții culturale-științifice*, Dicționar IX, Biblioteca Bucovinei „I.S. Sbiara”, Suceava, 2000.

Fort, Viorel Dorel

Născut la 6 martie 1953, Secuieu, jud. Cluj. Ortodox. Părinții: Valer, Silvia (*muncitor*). Căsătorit. Soția: Lavinia-Niculina (*medic*). Un copil: Olimpiu (*student*).

Studii: Liceul Industrial nr. 7 Construcții (*Liceul „I. Mincu”*), Timișoara (1968 – 1973); Facultatea de Construcții a IPTV (1974 – 1979). Inginer, unic asociat la S.C. Hannibal.

Membru al echipei de handbal Politehnica (1969 – 1975).

Membru PCR (1983 – 1989). Membru al Partidului Reconcilierii Naționale (24 aprilie 2000) și președintele filialei Timiș a PRN (de la aceeași dată).

G

Gabrielescu, Valentin-Corneliu

Născut la 2 februarie 1916, în familia unui ofițer. Căsătorit. Doi copii.

Studii: Baccalaureatul susținut în 1933; Școala de Ofițeri de Artilerie (*promoția 1936*); Școala Superioară de Război (*promoția 1947*).

Colonel în rezervă, veteran de război. Distincții: ordinele „Coroana României” în grad de cavaler cu spade și panglică de „Virtute militară”; „Steaua României” în grad de cavaler cu spade și panglică de „Virtute militară”.

Membru PNȚCD. Secretar general al PNȚCD (1990 – 29 decembrie 1994).

Deputat de Timiș, ales la 20 mai 1990 pe listele PNȚCD pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992. Ulterior, a fost ales senator pe listele CDR în județul Brașov (*legislatura 1992 – 1996*), respectiv – Prahova (1996 – 2000).

Ca parlamentar de Timiș, a fost vicepreședinte al Comisiei pentru apărare națională, ordine publică și siguranța statului din Adunarea Deputaților. Coautor al rapoartelor parlamentare cu privire la mineriadele din iunie 1990 și septembrie 1991. În legislatura 1992 – 1996 a fost președinte al Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Ganț, Dumitru Mircea

Născut la 12 februarie 1940, Șoim, jud. Bihor. Părinți: Aurel (*muncitor*), Maria (*muncitoare*). Ortodox. Divorțat. Fosta soție: Elena Victoria (*profesoară*). Un copil: Ovidiu (*profesor, directorul Liceului „Nikolaus Lenau” din Timișoara, președintele Comisiei de învățământ a FDGB*).

Studii: Colegiul Național „Samuil Vulcan”, Beiuș, jud. Bihor (1956); Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1961). Specializări: Școala de Înalte Studii Administrative, Italia (1997).

Jurist, vicepreședinte al Tribunalului Militar Timișoara (1977 – 1984), avocat.

D.M.G. a fost membru PCR în perioada 1968 – decembrie 1989. Membru PNȚCD (*din 24 ianuarie 1990*). Prefect al județului Timiș în perioada 28 decembrie 1996 – 4 mai 2000. A demisionat din funcția de prefect.

Giurgeca, Simion

Născut la 13 februarie 1922, Bobda, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Eftimie (*agricultor*), Cornelia (*casnică*). Căsătorit. Soția: Ligia (*profesoară*). Din cauza persecuțiilor politice, studiile le-a făcut cu dificultate și mari întreruperi: Școala Normală de Învățători, Timișoara (1933 – 1937); Liceul „C.D. Loga” (1940 – 1941); a absolvit liceul ca particular în 1948; Conservatorul de Muzică, Timișoara (1934 – 1941); Facultatea de Litere și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj (1948 – 1951; 1955).

Profesor la Școala de Orbi, Cluj (1955 – 1956), apoi la școli

generale din județul Timiș: Uivar (1956 – 1958), Cărpiniș (1958 – 1961), Sănandrei (1961 – 1964), Școala de Neuropsihici (*Școala Ajutătoare*) (1964 – 1987). Din 1987 – pensionar.

Participant la cel de-al doilea război mondial, decorat cu medaliile Victoria și Serviciul Credincios.

Scriitor, publicist, autor al volumelor *Dincolo de zid* (1997), *Poezii pentru copii* (2000); colaborări cu studii, eseuri, articole la *Buletinul Informativ al Inspectoratului de Învățământ-Timiș*, *Revista de Pedagogie Specială*, *Scânteia Tineretului*, *Drapelul Roșu*, *Orizont*, revista *Buna-Vestire*, *Memento*, *Mileniul III* (Oradea) ș.a.

Membru, la timpul respectiv, al *Frăției de Cruce*. Membru fondator al *Partidului pentru Patrie* (1992 -). Președinte al PP Timiș (*septembrie 1993 -*).

Referințe: *Intelectualii și Mișcarea legionară. Mari conștiințe românești*, București, Editura Fundației Culturale Buna-Vestire, 2000.

Glăvan, Ștefan

Născut la 20 decembrie 1939, Constanța, într-o familie de funcționari. Ortodox. Căsătorit. Soția: Florența (*doctor în medicină; cadru didactic universitar*).

Studii: Școala Elementară nr. 4, Constanța (1946 – 1953); Liceul „Mircea cel Bătrân”, Constanța (1953 – 1956); Facultatea de Mecanizare și Electrificare a Universității din Craiova (1956 – 1972); doctoratul la IPTV (1972); Colegiul Național de Apărare (1998).

Asistent universitar la IPTV (1962). Inginer mecanic la Trustul de Mecanizare, Constanța (1962 – 1969); doctorand (1969 – 1972); conferențiar la Universitatea din Oran, Algeria (1972 – 1978; 1982 – 1986) și la Universitatea din Constanța (1978 – 1982). Profesor universitar la IPTV (1986 -). Decan al Facultății de Mecanică Agricolă a UPT.

A publicat 9 cursuri universitare (*din care 5 în limba franceză*), peste 80 de studii și articole. Are 14 inovații și o invenție omologate. S-a specializat în biofizică și biotehnologie, instalații electrotehnice și electronice, electrice și hidromecanice, transportul pneumatic, tractoare și echipamente agricole ș.a.

Ș.G. a fost președinte al Clubului sportiv universitar „Știința” din Constanța (1978 – 1982) și președinte al Clubului sportiv universitar „Politehnica” Timișoara (1990 – 1993).

Distincții: doctor în științe – Cheia succesului, Institutul Biografic American; Diploma Culturală Internațională de Onoare, Institutul Biografic American; cetățean de onoare al Statului Georgia, SUA; Doctor Honoris Causa al Liberty University of California, SUA.

Membriu PCR până în 1989. După decembrie 1989, Ș.G. a fost membru FSN, iar la crearea PD a devenit membru al acestui partid. Președinte al organizației municipale Timișoara a PD. În septembrie 2000 a devenit vicepreședinte al PD – Timiș.

Senator ales pe lista FSN în legislatura 1990 – 1992. Membru al delegației române la Parlamentul European; membru al Comisiei de afaceri externe a Senatului și al Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport; președinte al grupului parlamentar de prietenie România – Maroc, vicepreședinte al grupului parlamentar de prietenie România – Canada și secretar al grupului parlamentar de prietenie România – Franța. Deputat de Timiș, ales pe lista USD din partea PD (FSN) în legislatura 1996 – 2000. Membru al Comisiei de politică externă din cadrul Camerei Deputaților, președinte al subcomisiei pentru diaspora din Comisia pentru politică externă (1996 –). Membru al delegației române la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE), raportor la Consiliul Europei pentru mass-media în Europa Centrală și de Est, membru al Comisiei APCE pentru relații parlamentare și publice, membru al Comisiei APCE pentru relații cu ONG; membru al Comisiei APCE pentru democrație participativă.

Ca parlamentar, Ș.G. a avut contribuții la proiectele de legi cu privire la învățământ, știință, economie, tineret, statutul profesional al personalului medical, copii instituționalizați, poluare. A intervenit în repetate rânduri pentru soluționarea problemelor unor unități economice bătâțene. A inițiat un proiect de „lege a diasporei”, care să stimuleze relațiile dintre românii din afara granițelor și patria-mamă.

Pasiuni: ambarcațiuni marine (*posedă brevet de pilot*), chinologie.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București. Rompres, 1995.

Gogoșanu, Ștefan

Născut la 19 ianuarie 1954, Secu, Dolj. Ortodox. Căsătorit. Părinți: Dumitru, Elena (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Marinela (*lucrător*

comercial). Un copil: Sorin (*elev*).

Studii: Liceul Industrial de Construcții de Mașini, Timișoara (1969 – 1974); studii neterminate la IPTV (UPT). Cursuri de pregătire sindicală în țară și străinătate (*Belgia, Germania*).

Membriu PCR (1981 - 1989).

Membriu al Sindicatului de la UMT și președinte al acestui sindicat (1990 –). Președinte al Federației Sindicatelor Libere din județul Timiș și al Filialei Timiș a CNS – Cartel ALFA.

Gvozdenovici, Slavomir

Născut la 14 martie 1953, Belobreșca, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinți: Toma, Anița (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Bibiana (*contabilă*). Un copil: Ivana (*elevă*).

Studii: Liceul nr. 10 (*Liceul „Dositei Obradovici”*), Timișoara (1972); Facultatea de Limbi și Literaturi Slave (*specializările „limba și literatura sârbă + limba și literatura română”*) a Universității din București (1976). Specializări în domeniul limbii și literaturii sârbe la universitățile din Belgrad, Priștina, Novi Sad. Doctorand în filologie sârbă la Universitatea din București.

Profesor în învățământul preuniversitar (1976 – 1982); redactor la publicații de limba sârbă din Timișoara (*Banatske novine, Knizevni zivoti*); cadru didactic asociat la Catedra de limbi și literaturi slave de la Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie a UVT.

Scriitor, eseist, publicist. A publicat 20 de volume, în țară și în străinătate, din care patru au fost traduse în română (2), engleză (1), macedoneană (1). Autor de antologii ale poeziilor sârbi și români; colaborator la realizarea volumului *Marea antologie a poeziei sârbe (Sarajevo, 1991)*; autor a peste 200 de eseuri și articole despre viața și cultura sârbilor din România, relațiile culturale și literare româno-sârbe. Ș.G. este prezent în mai multe antologii ale poeziei sârbe apărute la Belgrad, Novi Sad și Sarajevo.

Membriu al Uniunii Scriitorilor din România (1978 –); membru de onoare al Uniunii Scriitorilor din Serbia (1988 –); membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Srpska (1995 –); membru al *Matica Srpska* din Novi Sad (1995 –); membru fondator al Fundației *Vukova Zaduzbina* din Belgrad (1988 –); membru în Consiliul mondial al diasporei sârbe (1999 –).

Distincții: Premiul scriitorilor din Balcani „Mănunchiul din Bor” (1988); premiul „Branko Miljovici” pentru poezie (1988); premiul filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România (1995); Marele premiu al Uniunii Scriitorilor din Republica Srpska (1995); premiul Uniunii Scriitorilor din România (2000).

Membru PCR până în decembrie 1989, fără a deține funcții. După decembrie 1989 nu a mai făcut parte din nici un partid. Membru fondator al Uniunii Democratice a Sârbilor și Croaților din România (19 februarie 1990), devenită ulterior Uniunea Democratică a Sârbilor și Carașovenilor (29 martie 1992) și Uniunea Sârbilor din România (USR, 12 aprilie 1997-). Vicepreședinte al USR (1990 – 1996); deputat în Parlamentul României, ales din partea USR (1992 – 1996; 1996 – 2000). Membru în Comisia pentru cultură, artă și mass-media a Camerei Deputaților, în ambele legislaturi. S.G. reprezintă minoritatea sârbă în Consiliul pentru Minorități de pe lângă Guvern. Ca reprezentant al minorității sârbe în Parlament, S.G. a contribuit la elaborarea legislației referitoare la problemele legate de zonele în care minoritatea sârbă locuiește compact în România. A depus eforturi pentru păstrarea relațiilor româno-sârbe la nivel satisfăcător.

Vicepreședinte al Ligii de prietenie România-Serbia.

Referințe: Milisav Savić, *Ko je ko – pisci* Jugoslavie, Beograd, Prosveta, 1993; Vladimir Grečić, Marko Lapušina, *Svi Srbi sveta*, Beograd, I.P. Princip, 1994; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995; Milena Milanovici, *Srbi un svetu (Biografski leksikon) – Serbs in the World, Who is who (Biographical lexicon)*, Beograd, Los Angeles, 1996/1999; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; Mariana Cernicova, Marin Bucă, *Mass-media din Timișoara post-decembristă*, Timișoara, Editura Augusta, 2000.

H

Heba, Gheorghe

Născut la 15 martie 1954, Becicherecu Mic, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Gheorghe (silvicultor), Ana (agricultoare). Căsătorit. Soția: Alexandrina (inspector serviciu personal). Un copil: Boris (student). Studii: Școala Tehnică de Maiștri, Timișoara (promoția 1986).

Maistru la Întreprinderea „Tehnometal” Timișoara (1986 – 1991); unic asociat la SC „H&H” SRL Timișoara (1991 -). Președinte al UUR-Banat II (24 ianuarie 1998 -).

Horvath, Ștefan

Născut la 16 noiembrie 1967, Timișoara. Romano-catolic. Părinți: Ștefan (controlor CTC), Ana (asistentă medicală).

Studii: Școala Profesională UMT (1986); Liceul de Filologie-Istorie (curs seral, profil mecanic; 1986 – 1987); Liceul UMT (curs seral, profil mecanic; 1987 – 1989).

Lăcătuș mecanic la UMT (1986 – 1990).

Participant activ, rănit în timpul Revoluției din Decembrie 1989. Deține Certificatul de Luptător pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989. Vicepreședinte al Asociației „17 Decembrie a răniților și familiilor indoliolate din Revoluția din Decembrie 1989” (1992 -).

Membru și președinte al PNDC Timiș (martie 1999 -).

I

Ilie, Margareta

Născută la 1 decembrie 1939, Târgoviște, jud. Dâmbovița. Ortodoxă. Părinți: Constantin (militar), Maria (casnică). Căsătorită. Soțul: Aurel (cadru medical). Doi copii: Codruța (medic); Cătălin (medic).

Studii: Liceul „Enăchiță Văcărescu”, Târgoviște (promoția 1961).

Funcționară, pensionară.

Nu a fost membră PCR.

Participantă la Revoluția din Decembrie 1989. Unul dintre copii a fost rănit grav în timpul Revoluției, având gradul II de invaliditate.

Membru fondator al Asociației Luptătorilor din Revoluția Anticomunistă 16 – 22 Decembrie 1989. Distinsă cu medaliile și brevetul de revoluționar. Președintă a Asociației Luptătorilor din Revoluția Anticomunistă 16 – 22 Decembrie 1989 (1999 -).

lordache, Claudiu

Născut la 3 noiembrie 1942, București. Ortodox. Căsătorit. Soția: Cristina (*artistă de operă*). Trei copii.

Studii (*neterminate*): Facultatea de Construcții a IPTV (UPT).

Proiectant constructor la Institutul de Proiectări „IPROTIM” Timișoara (*până în decembrie 1989*).

Scriitor. Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Autor al volumelor *Unde? Ce? Cum?* (1989), *Isus s-a născut la Timișoara* (1994), *Singur printre români* (1996), *Clasa nevrednică* (1997). Colaborări la presa locală și centrală: *România literară*, *Orizont* (Timișoara), *Familia* (Oradea), *Vatra* (Târgu Mureș), *Flacăra*. După 1992, ziarist la cotidienele *Evenimentul Zilei*, *Ziua*, *Curentul*. Premii naționale pentru literatură SF.

C.I. a fost unul din principalii organizatori și conducători ai acțiunilor revoluționare din Timișoara în Decembrie 1989. Membru fondator și vicepreședinte al Frontului Democratic Român, înființat în balconul Operei Române din Timișoara, la 20 decembrie 1989. Membru al CFSN Timiș (26 decembrie 1989 – 18 februarie 1990); a deținut diferite funcții în CFSN Timiș. Membru în CPUN Timiș (februarie – mai 1990). Membru fondator al Societății „Timișoara” (din care a demisionat la scurt timp, în 1990). Membru FSN. Președinte al FSN Timiș; vicepreședinte național al FSN (aprilie – septembrie 1990); prim-vicepreședinte al FSN (septembrie 1990 – februarie 1991). În februarie 1991 s-a retras din FSN, declarând că urmează să reprezinte în Parlament interesele sindicatelor. Membru fondator, în 1991, împreună cu Mircea Druc, al Consiliului Național al Reîntregirii. Membru fondator al Partidului Convenția Solidarității Sociale și, la început, membru în Comitetul Director al acestui partid. (Convenția Solidarității Sociale s-a înscris la TMB la 9 aprilie 1992 pe baza deciziei civile nr. 15. În decembrie 1994, CSS s-a fuzionat cu PDSR.) Vicepreședinte al Societății „Victoria” a luptătorilor în Revoluția din Timișoara. Vicepreședinte al Mișcării Naționale pentru Reîntregire (1997-).

Deputat de Timiș, ales pe lista FSN, la 20 mai 1990 pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992. Vicepreședinte al Comisiei pentru cultură, artă și mass-media a Adunării Deputaților. Președinte al Grupului parlamentar român de prietenie cu Franța.

În istoria vieții parlamentare din România postdecembristă, C.I. este cunoscut prin motiunea privind dosarele Securității (premergătoare

Legii Ticu, de deconspirare a Securității), prin votul împotriva recunoașterii independenței Republicii Moldova (datorită convingerilor sale unioniste), prin atitudinea față de puciul de la Moscova din august 1991 și prin depunerea mandatului de deputat și solicitarea unui „scrutin moral” (decembrie 1991, acțiune asupra căreia a revenit).

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Ivan, Ștefan

Născut la 26 decembrie 1932, comuna Bohotin (*actualmente Meșna*), jud. Iași. Ortodox. Părinții: Vasile, Marghioala (*razeșii*). Căsătorit. Soția: Viorica Pop (*solistă la Opera Română din Timișoara*). Un copil: Viorel Răzvan (*inspector de specialitate*).

Studii: Școala Primară din Bohotin, jud. Iași; Școala Profesională CFR Iași; muncitor la Atelierele CFR Iași și, în același timp, elev la Liceul Clasic, cursul seral; Facultatea Muncitorească de la Universitatea „A.I. Cuza” din Iași (1952 – 1953); Facultatea de Statistică a ASE, București (*promoția 1957*). Specializări în statistică la Direcția Generală de Statistică din București (1961 – 1952), Centrul Teritorial de Calcul din Cluj-Napoca și Timișoara (1968 – 1970); CPECA București (1972 – 1974); specializări în informatică la CPECA București, Universitatea „A.I. Cuza” din Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Centrul Teritorial de Calcul Timișoara (1978 – 1980). Doctoratul susținut în 1980.

Economist la Combinatul Metalurgic Reșița; economist specialist, șef de serviciu la Direcția Regională de Statistică Banat (1961 - 1967); cadru didactic la Facultatea de Științe Economice a UVT (1967-), unde a obținut titlul de profesor universitar (1983).

A publicat 13 cărți și manuale didactice, între care *Mașini de calcul contabilizat* (1970), *Sisteme electronice de prelucrare a datelor* (1973), *Limbaje de programare* (1974), *Organizarea și proiectarea sistemelor informatice* (1990). Peste 80 de studii, 155 de comunicări, 27 de contracte de cercetare aplicate în producție.

Înainte de Revoluție, Ș.I. a fost membru PCR, fără a deține funcții. Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Membru fondator al Frontului Democratic Român înființat în zilele Revoluției. Vicepreședinte

al FDR. Membru al Consiliului Județean FSN (26 decembrie 1989 – 28 februarie 1990); secretar al acestui Consiliu (26 decembrie 1989 – 20 ianuarie 1990). Membru al Consiliului Municipal FSN (27 decembrie 1989 – 26 ianuarie 1990); președinte al acestui Consiliu (27 decembrie 1989 – 12 ianuarie 1990). Membru PDSR, vicepreședinte (1996 – 1998); membru al Consiliului Județean PDSR Timiș. Membru fondator și membru în Consiliul Director al *Fundației Naționale a Revoluției din 1989* (1990). Membru fondator al Forumului Revoluției din Timișoara (1990 -). Președinte al Fundației pentru Construcția Bisericii Martirilor din Timișoara.

Ș.l. a fost primul primar al Timișoarei postdecembriste (25 decembrie 1989 – 20 ianuarie 1990), gestionând problemele orașului în perioada respectivă.

Distincții: diploma de *Luptător activ în Revoluția Română – Timișoara, decembrie 1989*; medalia *Revoluția Română din decembrie 1989* (1991); medalia de *Luptător pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989*; diploma aniversară și medalia *5 ani de la victoria Revoluției Române*; certificatul de *Luptător pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989*; diploma și medalia *Pentru merite și spirit de sacrificiu în Revoluția Română, Decembrie 1989*.

Pasiuni: teatru, poezie, muzică clasică, sport, viticultură.

Ivan, Vasile

Născut la 26 mai 1949, Șilindru, jud. Bihor. Ortodox. Părinți: Simion (*militar*), Sofia (*funcționară*). Căsătorit. Soția: Felicia Ileana (*medic*). Doi copii: Cosmin (*student*), Codruț (*student*).

Studii: Liceul nr. 1 (*Liceul „Samuil Micu”*), Beiuș, jud. Bihor (1957 – 1967); Școala Tehnică Sanitară, Oradea (1967 – 1968); Facultatea de Medicină Generală a IMF (1968 – 1974). Doctoratul susținut în 1998, la UMF.

Specializări în chirurgie vasculară la Spitalul Fundeni (1981, 1983, 1987, *sub conducerea prof. univ. dr. Ioan Pop de Popa*); specializare în chirurgie generală la Spitalul „I. Cantacuzino” (*prof. univ. dr. Ioan Juvvara*).

Medic primar chirurg la Spitalul Clinic Județean nr. 1 și la Clinica nr. 1 de Chirurgie din Timișoara; șef de lucrări la UMF.

În timpul Revoluției din Decembrie 1989, din 17 și până în 24 decembrie a lucrat neîntrerupt la Spitalul Clinic Județean, operând persoanele rănite în Revoluție.

Membru fondator al Uniunii „Vatra Românească”. Membru fondator al filialei Timiș a PUNR (1990 -) și președinte al acestei filiale din 16 iunie 2000, până la fuziunea PUNR cu PNR din august 2000, când a devenit co-președinte al filialei Timiș a Alianței Naționale.

Ivanciov, Carol-Matei

Născut la 9 aprilie 1934, Dudeștii-Vechi, jud. Timiș. Romano-catolic, de etnie bulgară. Părinți: Carol (*meccanic*), Terezia (*casnică*). Căsătorit. Soția: Margareta (*profesoară*). Un copil: Ana-Carolina (*profesoară*).

Studii: Școala Pedagogică din București (*promoția 1953*); Institutul de Educație Fizică și Sport din București (1954 – 1958); Facultatea de Filosofie (1959 – 1963) și Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (1963 – 1967).

Cadru didactic la: Școala Generală din Denta-Breștea; Liceul Teoretic din Denta, jud. Timiș; Școala sportivă „Viitorul” din Timișoara; Liceul Industrial nr. 1 (*Liceul „Henri Coandă”*) din Timișoara (*până în 1989*).

Autor a peste 170 de lucrări științifice prezentate la simpozioane naționale și internaționale; patru volume de culegeri de folclor bulgăresc, un volum de poezii, *Mlădite*; îndrumătoare metodice; autor al cărții *Concepția despre minorități – etnie, minoritate națională*. Fondator și redactor-șef al revistei în limba bulgară *Naša glas* (Glasul nostru); fondator al publicației culturale *Literaturna miselj* (Cuget literar).

Membru fondator și președinte al Uniunii Bulgarilor din Banat – România (UBBR; decembrie 1989 -). Reprezentant din partea UBBR în CPUN Timiș (9 februarie 1990 – 11 mai 1990). Membru al Asociației Mondiale a Bulgarilor.

Deputat de Timiș, reprezentant al bulgarilor în Parlament în legislaturile 1990 – 1992 și 1992 – 1996. Membru al Comisiei permanente de învățământ a Adunării Deputaților (1990 – 1992); membru al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților (1992 – 1996). Autor, în calitate de deputat, al unor amendamente la legea învățământului. Membru în Consiliul pentru minorități naționale de pe lângă Guvern.

Limbi străine cunoscute: bulgara, rusa, sârba.

Pasiuni: istoria pavlichienilor și bogomililor.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

J

Jijie, Gheorghe

Născut la 17 iulie 1953, Vorniceni, jud. Botoșani. Ortodox. Părinții: Alexandru, Maria (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Viorica (*țesătoare*). Doi copii: Marius (*merceolog*), Amalia Maria (*elevă*).

Studii: Școala Profesională de Mecanică și Utilaje Feroviare, Timișoara (1972 – 1976); Școala de Macaragii, Timișoara (1988 – 1989). Tehnician; om de afaceri.

Membri PCR (1975 – 1989).

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989, posesor al certificatului „Luptător cu merite deosebite”. Distins cu medalii și diplome de revoluționar. Membru și vicepreședinte al Fundației Naționale a Revoluției.

Membru al PSMR și președintele filialei Timiș a acestui partid (1999 -).

L

Lăcrămă, Dan Laurențiu

Născut la 21 iulie 1962, Brăila. Ortodox. Părinții: Victor Laurențiu. Viorica. Căsătorit. Soția: Ligia Elena.

Studii: Colegiul Național „Nicolae Bălcescu”, Brăila (1977-1981); Facultatea de Electronică și Telecomunicații a UPT (1982-1987). Doctoratul în electronică susținut la UPT, în 1988.

Inginer proiectant la Departamentul de proiectare electronică a Întreprinderii Electrotimiș (1987-1990); asistent, șef de lucrări, conferențiar la UPT (1990 -).

Două cărți publicate la edituri: *Programarea orientată pe obiecte* (1999); *Prelucrarea imaginilor* (1999); două cărți publicate pe Internet: *Curs de Java* și *Curs de Teledetecție*; lucrări didactice publicate la litografia UPT; 38 de lucrări științifice publicate în țară și străinătate.

Specializări în Marea Britanie (1994, 1997) și Franța (1999). Distins cu Diploma Federației Asociațiilor de Locatari din Timișoara pentru sprijinul acordat în calitate de consilier municipal.

Membru al AC (1991 – 1996) și președinte al AC Timiș (1993-1996); membru PNL (1996 -); vicepreședinte al PNL – Timișoara (1996 - 2000); președinte (2000 -); consilier municipal din partea PNL (1996 – 2000); secretar al Comisiei pentru administrarea domeniului public și privat din CLT; membru al Clubului de Dialog Economic și Reformă și al Clubului Liberal; președinte al CDR – Timiș (1995 -1997).

Limbi străine cunoscute: engleza, franceza, italiana.

Lăzărescu, Dan Amedeu

Născut la 30 noiembrie 1918, București. Ortodox. Părinții: Amedeu, Adelaida. Descendent al unor familii de oameni politici și de cultură. Bunicul patern, Alexandru Lăzărescu-Laerțiu (1830 – 1876) a fost poet, autor dramatic, romancier, critic de artă, deputat liberal, secretar al Adunării electivă muntene din 24 ianuarie 1859. Fratele bunicii, Alexandru C. Constantinescu (1959 – 1926), doctor în drept, a fost ministrul liberal al Agriculturii și Domeniilor (1909 - 1910; 1919 – 1926) și ministrul de interne (1916 – 1919). Recăsătorit. Din prima căsătorie are o fiică, chimistă.

Studii: Liceul „Spiru Haret” (1929 – 1937); Facultatea de Drept a Universității din București (1937 – 1941). Doctorand al Universității din București (1945 – 1946). Din motive politice, nu și-a putut susține teza *Concepții antirevoluționare între 1789 – 1799*.

Avocat stagiar la Baroul Ilfov (1943 – 1948). Șef de cabinet (octombrie 1944 – 6 martie 1945) al profesorului Victor Papacostea, ministru liberal, subsecretar de stat la Ministerul Educației Naționale. Arestat de regimul comunist în 1958 și condamnat la 20 de ani de muncă silnică. Eliberat din penitenciar la 29 iulie 1964. A lucrat ca documentarist la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” din București (20 aprilie 1969 – 30 iunie 1975), apoi ca jurist la Biblioteca Centrală Universitară din București (1 iulie 1975 – 30 noiembrie 1980).

D.A.L. a desfășurat o activitate bogată de cercetare în domeniul istoriei și literaturii, publicând, printre altele, volumele: *Introducere în shakespeareologie* (1974); *Imaginea poporului român în conștiința europeană* (vol. I-III; 1985, 1986, 1996); *Istoria francmasoneriei române* (1997). În serialul *Diplomați iluștri* al Editurii Politice a publicat studii despre Richelieu (1970), Lord Palmerston (1971); *Marchizul de Salisbury*

(1983); *William Pitt Jr.* (1986). D.A.L. a tradus din operele lui W. Shakespeare, Anatole France, John Linklater, John Stuart Mill, D.C. Somerwell, T.S. Eliot etc.

D.A.L. este membru al Societății „Jean Bodin” (Bruxelles, 1973 -); al *International Commission for the History of the Study of Parliamentary Assemblies and Estates* (1980 -); al *Associazione degli storici europei* (Roma, 1986 -). Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1980 -). Suveran Mare Comandor al Supremului Consiliu de gradul 33 și ultim pentru România al Riturului Scoțian Antic și Acceptat *ad vitam*.

D.A.L. a devenit membru PNL în octombrie 1940, în clandestinitate, în timpul dictaturii legionare. Candidat la alegerile parlamentare din noiembrie 1946, pe lista PNL. Ziarist la oficiosul „Viitorul” (octombrie 1944 – ianuarie 1945). Redactor principal la oficiosul „Liberalul” (18 februarie 1946 – 29 noiembrie 1947). După perioada de detenție (1958 – 1964), a păstrat contactul cu liberalii.

La 22 decembrie 1989, a luat inițiativa reconstituirii PNL și a reapariției oficiosului „Liberalul”. Director al oficiosului „Liberalul” (6 ianuarie 1990 – martie 1993). A reprezentat PNL în CPUN-ul central. Vicepreședinte al PNL (28 martie 1990 -). În urma scrutinului din 20 mai 1990, a fost ales deputat pe lista PNL (1990 – 1992). Lider al grupului liberal din Adunarea Deputaților (1990 – 1992), membru al Comisiei de redactare a proiectului Constituției; președinte al Comisiei pentru cultură, artă și mass-media. Senator PNL de Timiș, ales pe listele CDR pentru legislatura 1996 – 2000. În august 2000, a demisionat din PNL și a fondat, alături de alți colegi, Partidul Național Liberal al Brâtenilor. La 4 septembrie 2000, cu prilejul Congresului de constituire a PNL-B, D.A.L. a devenit președintele Delegației Permanente a acestei formațiuni politice. În cererea de înregistrare depusă la TMB, PNL-B a figurat sub denumirea de *Partidul Național Liberal-tradițional*.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, 1995; Dan A. Lăzărescu, *Confesiuni. Dialoguri realizate de Radu Toancă*, Timișoara, Editura Hestia, 1997.

Lisețchi, Mihai

Născut la 12 aprilie 1960, Timișoara. Ortodox. Părinții: Mihai (controlor de trafic aerian), Doina. Divorțat. Doi copii: Oana, Cristina (elev).

Studii: Liceul „C.D. Loga”, Timișoara (1979); Facultatea de Mecanică a IPTV (1985). Specializări: curs de formatori în domeniul învățării experimentale la adulți (București, 1991); managementul organizațiilor neguvernamentale (Londra, Marea Britanie, martie – aprilie 1995; Sinaia, ianuarie 1995); rezolvarea conflictelor – negociere și mediere (aprilie – iunie 1993, Subotica, Iugoslavia)

Inginer mecanic la IAEM Timișoara (1985 – 1989).

Membru în Consiliul Consultativ pentru ONG-uri de pe lângă Primul-ministru (1998); membru al Grupului pentru Implementarea Rezoluțiilor Forumului ONG (1998 -); membru al Asociației „Pro Democrația” (APD), președinte al APD (1997 – 1999) și membru în Consiliul de Conducere al APD (1999 -); membru în Consiliul de Administrație al Fundației pentru Dezvoltarea Societății Civile (1995 – 1997); președinte al Fundației Independente pentru Tineret – Timiș (1990 – 1992); membru al Comisiei de tineret a Consiliului Județean provizoriu al FSN (ianuarie – mai; 1990). Membru al Comitetului de organizare a Adunării Regionale de pe lângă Banca Mondială a Organizațiilor Neguvernamentale din Europa de Est și Asia Centrală (1990 – 2000, Varșovia, Polonia). Coordonator național al programului „Implicarea cetățenilor în procesul de adoptare a deciziilor publice” (martie – aprilie 1999). Director executiv al Agenției pentru Informarea și Dezvoltarea Organizațiilor Neguvernamentale (1997 -); membru al Comitetului de coordonare al Forumului Național ONG (1996 – 1999); consultant al programelor europene PHARE pentru democrație și PHARE-Lien; coordonator adjunct de program la proiectul PAL-TIN – Consiliile Locale ale Tinerilor (1993 -); coordonator regional de programe APD (1992 – 1995).

Contribuții la: *Cartea albă a organizațiilor neguvernamentale din domeniul civic*, 1996; *Cartea albă a organizațiilor neguvernamentale din domeniul civic și politic*, 1997; *Cartea albă „Organizațiile neguvernamentale și conceptul de parteneriat”*, 1998; *Parteneriatul administrație publică – organizații neguvernamentale. De la declarații la*

politici publice, 1998.

Pasiuni: înot, schi, windsurfing.

Luchin, Milenco

Născut la 16 martie 1950, Timișoara. Ortodox. Părinții: Radoe (lucrător în comerț, veteran de război, deținut politic ca „țitoist”), Iovanca (muncitoare textilistă). Căsătorit. Soția: Georgeta-Natașa (tehnician, bibliotecară). Doi copii: Goran, Nenad-Zoran (studenți).

Studii: Liceul nr. 10 (Colegiul Național Bănățean), Timișoara; Facultatea de Mecanică a IPTV Timișoara (promoția 1974); absolvent fără diplomă de licență la Facultății de Științe Economice a UVT. Doctorand în specialitatea „științe tehnice”.

Inginer la întreprinderi timișorene (1974 – 1978); cadru didactic la Facultatea de Mecanică a UPT (1979 – 1990; 1992 -).

Autor a două cărți de specialitate, apărute în anul 2000; coautor la 7 manuale și tratate de specialitate; autor sau coautor la peste 50 de studii și articole de specialitate apărute în țară și în străinătate.

Artist liber profesionist cu atestat de categoria I A – solist instrumentist de muzică populară sârbească și românească; membru al ansamblurilor studențești timișene „Doina Timișului” și „Mladost”; conducător muzical și artistic al ansamblului „Mladost” (1977 – 1992); colaborări cu mari interpreți ai folclorului bănățean și din țară; colaborări cu Opera Română din Timișoara, cu ansamblul „Banatul”, cu Filarmonica de Stat; imprimări de discuri și înregistrări radio.

Laureat al unor festivaluri folclorice studențești și al unor festivaluri internaționale de folclor (Italia, Franța, Iugoslavia, Ungaria, Tunisia).

Membru PCR (1971 – 1989), fără a deține funcții. A fost criticat de organele de partid din domeniul culturii pentru „nerespectarea indicațiilor”.

Membru fondator al Uniunii Sărbilor și Carașovenilor (1990 -), președinte al USR (1990 – 1993), ulterior – vicepreședinte (1993 – 1996); membru în Consiliul Județean al Sindicatelor (februarie 1990), ales din partea USR; membru în CFSN Timiș (29 ianuarie – 18 februarie 1990); membru CPUN (19 februarie – 11 mai 1990); membru în Liga de Prietenie România-Serbia.

Deputat de Timiș, ales la 20 mai 1990 pe lista UDSCR

(legislatura 1990 – 1992). Contribuții la definitivarea Constituției.

Pasiuni: muzica.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993, *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Lungu, Gheorghe

Născut la 26 iunie 1960, Timișoara. Ortodox. Părinții: Gheorghe (inspector personal învățământ), Virginia (muncitoare). Divorțat.

Studii: Liceul Industrial nr. 1 (Liceul „Henn Coandă”) din Timișoara (promoția 1979).

Electrician la Întreprinderea „Electromotor” (1979 – 1981); merceolog la CFR Timișoara (1981 – 1984); lucrător comercial la Uniunea Județeană a Cooperativelor de Consum (1986 – 1989); asociat la o societate comercială (1992 – 1995).

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Rănit în timpul Revoluției. Certificat de Luptător rănit în Revoluția din 1989 (1991), diplome și medalii aniversare acordate participanților la Revoluție. Membru al Asociației „17 Decembrie a răniților și familiilor îndoliate din Revoluția din Decembrie 1989” (28 februarie 1990 -); președinte al Asociației „17 Decembrie a răniților și familiilor îndoliate din Revoluția din Decembrie 1989” (mai 1990 – februarie 1991; 1994 -). Angajat la Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor (1995 -); membru în Consiliul de Administrație al Fundației „Fondul Libertatea” (1992 -).

Pasiuni: atletismul de performanță (până la rănire); orientare turistică.

Limbi străine cunoscute: engleza, franceza.

M

Magheț, Ioan

Născut la 25 martie 1931, Vermeș, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinții: Gherasim (agricultor), Valeria (casnică). Căsătorit. Soția: Livia (telegrafistă). Doi copii: Ion Dănuț (jurist), Maria Doina (jurist).

Studii: Școala Medie Tehnică de Cooperatie, Oravița, jud. Caraș-Severin (*promoția 1949*).

Funcționar CFR (*în prezent, pensionar*).

Deținut politic: 1952 – 1955 (*Jilava, Aiud, Gherla, Dej, Satu Mare, Baia Mare, colonia de muncă Baia Sprie*).

Membriu PNȚCD din decembrie 1989, primul președinte al organizației județene Timiș a PNȚCD (*aprilie – mai 1990*). A demisionat din PNȚCD și a organizat PNȚ Timiș, filială al cărei președinte a fost din 1990 până în iulie 2000.

Mailat, Mihai

Născut la 10 ianuarie 1927, Bazna, jud. Sibiu. Ortodox. Părinții: Samson (*agricultor*), Maria (*agricultoare*). Căsătorit. Soția: Maria (*funcționară*). Doi copii: Delia-Alexandra (*profesoară*), Sorin (*inginer*).

Studii: Școala Profesională „Nicolae Malaxa”, Zărnești, jud. Brașov (*1945 – 1949*); Școala Specială de 2 ani, Cluj (*1949 – 1951*); Institutul de Petrol, Gaze și Geologie, București (*1951 – 1956*).

Inginer la Schela Petrolieră Moreni, jud. Dâmbovița (*1956 – 1959*); Schela Petrolieră Băicoi, jud. Prahova (*1959 – 1968*); Schela Petrolieră Timișoara (*1968 – 1986*); pensionar (*1986 -*).

Membriu PCR (*1948 – 1989*); membru PSM (*1992 – 1993*); membru PMR și președinte al filialei Timiș a PMR (*18 aprilie 1997 -*).

Marcu, Ion

Născut la 1 ianuarie 1949, Posești, jud. Prahova. Ortodox. Părinții: Alexandru (*țaran*); Eleonora (*măcelar*). Divorțat. Un copil: Alexandru.

Studii: Liceul Teoretic din Hunedoara (*promoția 1964*); Școala de Meserii din Hunedoara.

Muncitor la Combinatul Siderurgic Hunedoara (*1963 – 1975*) și la Uzinele Mecanice Timișoara (*1975 – 1991*). Funcționar la Prefectura județului Timiș (*1991 – 1992*).

I.M. a fost unul dintre principalii organizatori și conducători ai acțiunilor revoluționare din 16 – 22 decembrie 1989 din Timișoara, remarcându-se prin puterea de mobilizare a participanților la Revoluție. Distins cu titlul de „Luptător în Revoluția din Decembrie 1989” și cu alte

certificate, diplome și medalii pentru merite în Revoluție. Membru fondator al Fundației Naționale a Revoluției.

Membriu al CFSN Timiș (*26 decembrie 1989 – 28 ianuarie 1990*); membru al CFSN Timișoara (*27 decembrie 1989 – 26 februarie 1990*); membru al CPUN Timișoara (*27 februarie – mai 1990*). Vicepreședinte al CFSN Timișoara (*27 decembrie 1989 – 12 ianuarie 1990*); președinte al CFSN Timișoara (*13 ianuarie – 26 ianuarie 1990*); președinte de onoare al CFSN și apoi al CPUN Timișoara (*31 ianuarie – iunie 1990*).

Membriu fondator și președinte al FDSN Timișoara (*1992 – 1993*); membru în Biroul Executiv Central al FDSN (*devenit PDSR*).

Senator de Timiș, ales pe listele FDSN (*PDSR*) în legislatura 1992 – 1996; senator de Timiș, ales pe listele PDSR pentru legislatura 1996 – 2000. În 1997, I.M. s-a retras din PDSR, devenind independent. La scurt timp, s-a înscris în PRM.

În cele două legislaturi, I.M. a făcut parte din Comisia Senatului pentru drepturile omului (*1992 – 1996*), respectiv – din Comisia pentru cercetarea abuzurilor și petiții (*1996 – 2000*). Ca senator, I.M. a contribuit la rezolvarea unor probleme ale județului Timiș, în special legate de asigurarea finanțărilor pentru spitalele nou construite în Timișoara și pentru Biserica Martinilor.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Marcu, Nicolae

Născut la 18 martie 1947, Izgar, jud. Timiș. Ortodox. Părinții: Marcu (*pădurar*), Ana (*casnică*). Căsătorit. Soția: Marioara (*chimistă*). Doi copii: Elena (*învățătoare*), Maria (*medic*).

Studii: Liceul Teoretic, Gătaia (*promoția 1964*); Facultatea de Mecanică a IPTV (*promoția 1970*); cursuri de management (*1993; 1994; 1998*), curs de organizare a transportului urban (*1999*).

Inginer stagiar, inginer-șef, șef de atelier, șef de secție, director de exploatare, director adjunct, manager (*din 1997*) la Regia Autonomă de Transport Timișoara (*RATT*).

Președinte al Convenției Ecologiste din România (*CER*) – filiala Timiș (*martie 2000 -*).

Pasiuni: sport, turism.

Marinescu, Gabriel

Născut la 10 august 1954, Laloșu, jud. Vâlcea. Ortodox. Părinți: Constantin, Victoria. Căsătorit. Soția: Radmila (*inginer*). Un copil: Vladimir (*elev*).

Studii: Facultatea de Electronică și Telecomunicații a IPTV (*promoția 1979*).

Inginer la IUG Craiova (1979 – 1980), inginer șef de secție la *Electromotor*, Timișoara (1980 – 1989); director general pentru Europa al companiei TEC.

Autor de invenții și inovații, atestat cu brevet în domeniul *Comenzi numerice general-electric* (1980), *Tesla* (1982), *Humerick* (1984) și *Hunor* (1988); autor de lucrări științifice de profil.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989, distins cu titlul „Luptător cu merite deosebite în Revoluția Română”, cu diplomele și medaliile aniversare acordate revoluționarilor.

Vicepreședinte al CFSN – Timișoara (23 decembrie 1989 – 27 ianuarie 1990); membru în Biroul Permanent al Consiliului Județean al FSN și, ulterior, CPUN (28 ianuarie 1990 – 11 iunie 1990); membru în Biroul Permanent al FSN Timiș, secretar al departamentului național de propagandă (ianuarie 1991 – decembrie 1992); vicepreședinte al Consiliului Județean al FSN Timiș (martie 1990 – 1992); membru în Colegiul Director al FSN și al Grupului de promovare a moșinii, „Un viitor pentru România”, vicepreședinte PD Timiș (1992 – 1996). După 1996, a părăsit politica de partid.

Membru fondator al „Fundației Naționale a Revoluției din Decembrie 1989” și vicepreședinte al Asociației „Victoria” a luptătorilor în Revoluție din Timișoara (1990 -). Membru al Grupului „Democrații liberi” pentru un alt fel de politică în România (1999 -); președintele Fundației pentru Promovarea Valorilor Democrației.

Deputat de Timiș, ales pe listele FSN la 20 mai 1990 pentru legislatura 1990 – 1992. A făcut parte din Comisia de apărare și din Comisia ecologică ale Adunării Deputaților și din Comisia parlamentară pentru anchetarea evenimentelor din 13 – 15 iunie 1990.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Mateescu, Emil

Născut la 28 mai 1943, Terebești, jud. Satu Mare. Ortodox. Părinți: Gheorghe, Maria (*agricultori, comercianți*). Căsătorit. Soția: Otilia (*contabilă*). Un copil: Remus (*patron*).

Studii: Liceul „Mihai Eminescu”, Satu Mare (1961); Facultatea de Industrie Ușoară a Universității din Iași (1961 – 1966).

Inginer (11 septembrie 1966 – 1982) și director comercial (1982 – 15 ianuarie 1985) la „Industria Lănil”, Timișoara; inspector CSP (15 ianuarie 1985 – 7 ianuarie 1990); secretar general, director (1 iulie 1991 – 1992); președinte al CCIAT (1992 -).

Înainte de decembrie 1989, membru PCR.

Primar al județului Timiș (*ianuarie 1990*); viceprimar al județului Timiș (*februarie – iulie 1990*).

Mărginean, Iosif

Născut la 22 septembrie 1937, Copăceni, jud. Cluj. Greco-catolic. Părinți: Iosif, Maria (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Mariana-Angela (*casnică*). Un copil: Olimpia Simona (*redactor*).

Studii: Școala Profesională, Școala Tehnică de Tracțiune. Specializări în locomotive Diesel, automotoare, locomotive electrice.

Șef de depou locomotive (*Cluj, București, Timișoara*), actualmente pensionar. Inventator al dispozitivului de mondenare a țevilor fierbătoare la locomotivele cu aburi. Membru în Consiliul de Administrație al RATT.

Membru PCR (1961 – 1989). Membru al Partidului Pensionarilor din România (PPR; 15 martie 1995 - 2000). Președintele PPR Timiș (1995 – august 2000). Din august 2000, președintele filialei Timiș a PSAP (12 august 2000 -). Consilier municipal din partea PPR în legislatura 1996 – 2000, membru în Comisia de Urbanistică. La alegerile din 4 iunie 2000 a obținut un mandat de consilier județean.

Pasiuni: tenis, șah, alpinism.

Miclău, Marcel-Dumitru

Născut la 3 iunie 1964, Timișoara. Ortodox. Părinții: Dumitru (*maistru*), Terezia (*casnică*). Căsătorit: Soția: Laura-Despina (*jurist*; *institutor*). Un copil: Oana-Patricia (*n. 1994*). Bunicul patern, Gheorghe Miclău (1907 – 1987) a fost membru al Partidului Popular, participant la congresele acestui partid în perioada interbelică.

Studii: Școala generală nr. 15 Timișoara (1979); Școala Normală „Eftimie Murgu”, Timișoara (1983); Seminarul pentru Pedagogie Waldorf, București (1993). Specializări la: Academia Liberă (*Vitten-Annen, Germania*); Școala Montssori (*Nürnberg, Germania*); Centrul de Perfecționare a Personalului Didactic (*Angoulême, Franța*). Gradul didactic I (1994).

Cadru didactic; director general al SC Fratelia Oil SRL; vicepreședinte al CA de la „Venus” SA Jimbolia. Referent (*consilier*) la Ministerul Învățământului (1990 – 1994) și director general la Secretariatul de Stat pentru Protecție Socială (1994 – 1996).

Autor al volumelor: *Antologie de texte pentru serbările școlare* (1989); *Creionul și Roboțel* (1994); *Pași în pedagogia Waldorf* (1996). Articole de specialitate în *Revista de pedagogie*, *Tribuna Învățământului*, în presa locală și centrală. A participat la numeroase conferințe, simpozioane și congrese naționale și internaționale pe teme de management educațional, politici educaționale, pedagogii alternative (*Germania, Olanda, Franța, Republica Moldova, Italia, Austria, Ungaria, SUA*).

M.M. a fost membru PCR (1988 – 1989). Membru al Partidului Democrat de Centru (PDC); vicepreședinte al acestui partid, la nivel național (1994 – 1995); președinte al organizației Timiș a PDC (17 august 1994 – 11 noiembrie 1995). Membru PDSR, de la fuziunea PDC cu PDSR (1995 -). Vicepreședinte al Consiliului Județean al PDSR Timiș (1995 -); membru în Consiliul Național al PDSR (1999 -).

Consilier județean, ales pe lista PDSR la 4 iunie 2000, președinte al Comisiei pentru servicii, sport și agrement a CJT.

Pasiuni: pedagogiile alternative, schiul, înotul, vânătoarea.

Referințe: Anuarul „Forumul European pentru Educație Liberă” (1992).

Mihai, Nicolae

Născut la 22 aprilie 1952, Receaș, jud. Timiș. Părinții: Ștefan, Maria (*comercianți*). Căsătorit. Soția: Retelka (*casnică*). Doi copii: David, Florina. Studii: Școala generală.

Om de afaceri.

Membru fondator al Camerei oamenilor de afaceri romi de pe lângă Partida Romilor (14 decembrie 1996 -); președinte al Comisiei de relații internaționale a romilor din România; președinte al Uniunii Creștin-Democrate a Romilor din Banat (UCDRB) (1991 -); președinte al Partidei Romilor Timiș (20 noiembrie 1996).

Distins cu Diploma de Onoare „Ioan Cioabă” pentru eforturile deosebite depuse pentru evanghelizarea etniei romilor din societatea românească.

Mihalcea, Florian

Vezi: Răzvan-Mihalcea, Florian.

Mihuț, Aurel

Născut la 1 mai 1951, Timișoara. Ortodox. Părinții: Aron, Ana (*muncitori*). Căsătorit. Soția: Lucreția (*tehnician*). Doi copii: Daniel (*șofer*), Loredana (*coafeză*).

Studii: Liceul Agricol, Timișoara (1987 – 1991); Facultatea de Drept a Universității Banatului (1991 – 1996); Facultatea de Științe Politice și Administrative a UVT (*studii neterminate*). Cursuri de management sindical în cadrul programului PHARE; cursuri de management al economiei de piață (*Franța, 1993*); cursuri de administrare a programelor de educație (*București, 1997*); curs de management al întreprinderilor mici și mijlocii (*București, 1996*); curs pentru consiliile de administrație ale caselor de asigurări de sănătate (1998); curs de negociator al contractelor colective de muncă (*București, Predeal, 1996, 1998*).

Distins cu diferite diplome și titluri de onoare: diploma de onoare a Fundației „Laurențiu Ciurcu” (1995), titlul de membru de onoare pentru contribuția deosebită în sprijinul copiilor cu distrofie musculară; diploma de onoare a Casei Județene de Asigurări de Sănătate Timiș (1999) ș.a.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989, posesor al certificatului „Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989”. Membru și consilier al Forumului „Libertatea”, Timișoara.

Președinte al Uniunii Sindicatelor „Constructorul” – Timiș (1990 – 1994). Președinte al Alianței Sindicatelor Timiș (1990 -). Președinte al BNS Timiș (1996 -).

În legislatura 1992 – 1996, a fost consilier municipal, ales pe listele MER.

Pasiuni: vânătoarea, muzica, literatura.

Limbi străine cunoscute: germana, engleza.

Miloș, Aurel

Născut la 7 august 1937, satul Ierșnic, comuna Ohaba Lungă, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Ioan, Maria (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Maria (*asistentă medicală*). Doi copii: Mircea (*inginer*), Alina (*economistă*).

Studii: Liceul „Coriolan Brediceanu”, Lugoj, jud. Timiș; Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca.

Profesor gradul I la Școala Generală Dubești (timp de 13 ani), director la Școala Generală nr. 1 din Lugoj; director adjunct la Școala Specială din Lugoj; șef al Comisiei profesorilor de biologie din zona Lugoj.

Membru PCR până în decembrie 1989. Membru FSN din 25 martie 1990; membru PD (FSN), președinte al organizației municipale Lugoj a PD, membru în consiliul de Coordonare Județean și în Colegiul Național al PD. Consilier municipal în CL Lugoj în legislatura 1992 – 1996. La alegerile locale din 1996, a fost reales consilier municipal, dar și-a întrerupt mandatul, întrucât la 3 noiembrie 1996 a fost ales deputat de Timiș pe listele USD pentru legislatura 1996 – 2000. Membru al Comisiei pentru sănătate și familie din Camera Deputaților. Membru în grupurile parlamentare de prietenie România – Lituania, România – India și România – Australia.

Pasiuni: vânătoarea, filatelia, bibliofilia.

Moldovan, Valentin

Născut la 26 mai 1959, Budacu de Sus, jud. Bistrița-Năsăud. Ortodox. Părinți: Ioan (*profesor*), Ioana (*învățătoare*). Căsătorit. Soția:

Cristiana (*funcționară*). Doi copii: Cristian (*elev*), Alexandra (*elevă*).

Studii: Liceul Industrial Nr. 2, Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud (1974 – 1978), Facultatea de Electrotehnică a IPTV (UPT) (1979 – 1984). Specializări în domeniul relațiilor de muncă (*București*) și în probleme de management (*Timișoara*).

Membru al Alianței Civice (1995 -), al PNȚCD (1996 -); președinte al Sindicatului Liber ELECTROMETAL, Timișoara (1991 -); vicepreședinte al Uniunii Teritoriale Timiș a Confederației Sindicatelor Democratice din România (1995 -). Consilier municipal (1996 – 2000; 2000 -), ales pe listele CDR din partea PNȚCD.

Pasiuni: atletismul, fotbalul.

Morar, Petrișor

Născut la 28 ianuarie 1957, Cermei, jud. Arad. Ortodox. Părinți: Ioan (*agricultor*), Maria (*agricultoare*). Căsătorit. Soția: Lăcrimioara Elena (*economistă*). Un copil: Vlad Lucian (*elev*).

Studii: Liceul Teoretic, Pâncota, jud. Arad (*promoția 1976*); Facultatea de Științe Economice a UVT (*promoția 1989*); cursant la SISEC de la UVT; doctorand în economie politică la ASE București.

Muncitor TCIF Timișoara (1978 – 1979); economist la Întreprinderea „Industria Lânii” (1979 – 1989); deputat în Adunarea Deputaților (1990 – 1992); redactor-șef la ziarul *Revoluția* (1990); director al ziarului *Banatul* (1990); director la ICM International Trading SRL (1993 – 1995); director administrativ, administrator la SC Romanian Shirt Company SRL (1995 – 1998); director administrativ și vicepreședinte al Consiliului de Administrație al SC Euroconf SA (*iulie 1998 -*); membru în Colegiul Director al Camerei de Comerț Italiană pentru România (1993 – 1997); acționar și asociat la mai multe societăți comerciale.

Membru PCR (1983 – 1989), fără a deține funcții de conducere. Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989; membru fondator al Frontului Democrat Român (FDR); vicepreședinte al FDR (21 decembrie 1989 – 17 ianuarie 1990); președinte al FDR (17 ianuarie 1990 – 13 septembrie 1996); membru al Partidului Democrat și membru în Biroul Permanent al PD Timiș (*de la fuzionarea FDR cu PD, 13 septembrie 1996 -*).

P.M. a fost membru al Consiliului Județean FSN (*vicepreședinte*):

26 decembrie 1989: membru al Biroului Executiv: 20 – 29 ianuarie 1990).

La 20 mai 1990 a fost ales deputat pe lista cartelului electoral Gruparea Democratică de Centru, reprezentând FDR în legislatura 1990 – 1992. Membru în Comisia de politică externă și în Comisia de industrie (la care a renunțat pe parcursul mandatului) din Adunarea Deputaților.

Ca deputat, P.M. a avut contribuții la schimbarea legislației în domeniul economic. A propus și a realizat aprobarea înființării primei camere teritoriale de comerț din România, cu sediul la Timișoara – CCIAT; a propus în Parlament înființarea judecătorei Făget; a reprezentat Parlamentul României la manifestări internaționale. A fost secretarul Comisiei care a organizat prima întâlnire a membrilor comisiilor de politică externă ale parlamentelor statelor din Balcani.

Pasiuni: tenis, turism.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Munteanu, Sorin

Născut la 17 iulie 1966, Arad. Ortodox. Părinți: Teodor, Ana (învățători). Căsătorit. Soția: Iuliana (*operator calculatoare*). Un copil: Alexandru.

Studii: Liceul „C.D. Loga”, Timișoara Facultatea de Mecanică a IPTV (*promoția 1980*). Specializare în managementul calității totale (*Universitatea din Toronto, Canada, 1995*).

Lider sindical la AEM Timișoara (1992 – 1994); asigurarea calității AEM Timișoara (1994 – 1996); director calitate la Coploss Grup Italia – România (1996 – 2000); consilier al președintelui CCIAT (2000 –). Membru al Registrului Național al Auditorilor (1996 –).

Membru PSDR (1995 –); președintele PSDR Timiș (1999 – 2000).

Munteanu, Vasile Dorin

Născut la 29 decembrie 1950, Timișoara. Ortodox. Părinți: Valentin (*tehnician CFR*), Marina (*soră medicală*). Căsătorit. Soția: Valeria (*economistă*). Doi copii: Cristian (*student*), Diana (*elevă*).

Studii: Liceul „C.D. Loga”, Timișoara (1969); Facultatea de

Mecanică, secția de subingineri a IPTV (1972); Facultatea de Științe Economice, secția „finanțe-contabilitate” a UVT (1979). Specializări în domeniul turismului la Centrul de Formare și Perfecționare al Ministerului Turismului.

Subinginer la UMT (1972 – 1980); economist (1980 – 1985), șef serviciu comercial (1985 – 1986); director adjunct la Oficiul Județean de Turism (OJT) Timiș (1986 – 1990); director la SC Banatul SA (1990 – 1992); după 1996 – director la SC Coralis, apoi la Qual Tours.

După Revoluție, a devenit membru al Uniunii Creștin-Democrate (UCD), candidând din partea acestei formațiuni la alegerile din 20 mai 1990. UCD s-a prezentat la alegeri pe lista coaliției Gruparea de Centru „Noua Românie”. Ulterior, V.D.M. a devenit membru FDSN (PDSR) (1992 – 1996) și membru în Consiliul Județean al FDSN-PDSR, apoi - membru PNL (1998 – 1999), membru PSDR (1999 –). Președintele interimar al PSDR Timiș (15 iulie 2000 – 16 septembrie 2000), vicepreședinte al PSDR Timiș (16 septembrie 2000 –).

Deputat de Timiș, ales la 27 septembrie 1992 pe lista FDSN pentru legislatura 1992 – 1996. În Camera Deputaților a activat în Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională, contribuind la elaborarea legilor: poliției, jandarmeriei, gardienilor publici, pompierilor militari, a telecomunicațiilor speciale și statutului cadrelor militare.

Pasiuni: chinologia.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

N

Negoescu, Nicolae Ioan

Născut la 24 iunie 1933, București. Ortodox. Decedat la 11 ianuarie 2000, Timișoara. Părinți: Constantin (*general maior de artilerie, erou al celor două războaie mondiale, prefect al județului Sibiu în perioada 1943-1945*), Maria (*casnică*). N.I.N. a fost căsătorit. Soția: Adriana-Maria (*profesoară*). Doi copii: Mihai-Bogdan (*economist*), Maria Ioana (*elevă*).

Studii: Liceul „Gheorghe Lazăr”, Sibiu (*promoția 1950*), Facultatea de Matematică a Institutului Pedagogic (UVT), Timișoara (1950-1954); doctoratul susținut în decembrie 1984 la Universitatea din București.

Asistent la Institutul Pedagogic, Timișoara (1954-1957); eliminat din învățământ datorită poziției sale în legătură cu evenimentele revoluționare din Ungaria și rămas șomer (1957-1959); maestru instructor (1959-1961); reincadrat în învățământ ca profesor suplinitor (1961); ulterior a devenit profesor titular la Liceul „Constantin Diaconovici Loga”, unde a lucrat până la 1 aprilie 1976; lector titular la Institutul Central de Perfecționare a Personalului Didactic – filiala Timiș (ICPPD) în perioada 1 aprilie 1976 – 15 septembrie 1979; profesor la Liceul „C. D. Loga” (15 septembrie 1979 – 20 mai 1990); director al Liceului „C. D. Loga” (10 ianuarie 1987 – 20 mai 1990).

Autor de lucrări științifice în domeniul teoriei numerelor, metodicii și istoriei matematicii; fondator și îndrumător al *Revistei matematice a elevilor din Timișoara* (1970 – 1996).

Publicist, autor a câtorva sute de articole pe diferite teme ale vieții contemporane, publicate în presa locală și centrală (*Renașterea bănățeană*, *Prima Oră*, *România Mare*, *Politica*).

Distincții: titlul de profesor emerit (1971), premiul *România Mare* (1993).

Memburu al CFSN Timiș (26 decembrie 1989 – 18 februarie 1990); membru al CPUN Timiș (19 februarie – mai 1990); președinte al Comisiei de învățământ, știință, tineret și sport a CPUN.

Memburu FSN (1990-1992); în martie 1991 se retrage din FSN, devenind primul deputat al Partidului România Mare (PRM) în Parlament și secretar executiv al acestui partid; președintele PRM Timiș (1993 – 2000).

Deputat de Timiș, ales pe lista FSN la 20 mai 1990 pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992; președinte al Comisiei de știință, învățământ, cultură, tineret și sport a Adunării Deputaților. Inspector în Corpul de control al ministrului învățământului și consilier al ministrului (16 octombrie 1992 – 15 august 1996). Pensionat la 1 septembrie 1997.

N.I.N. a intrat în istoria Adunării Constituante prin faptul că votul său (numărul 340) a conștințit adoptarea de către Parlament a Constituției României (1991).

În calitate de deputat, a contribuit la elaborarea proiectului Legii învățământului, la înființarea unor unități de învățământ preuniversitar și a unor facultăți la UVT.

N.I.N. a avut o pasiune inedită: „colecționar de cuvinte de spirit și prostii răsunătoare”.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Negoită, Adrian

Născut la 31 iulie 1967, Timișoara. Ortodox. Părinți: Dorin (maistru mecanic), Floare (controlor CTC). Căsătorit. Soția: Maria (electromecanic). Un copil: Anca (elevă).

Studii: Liceul „Electromotor”, Timișoara (1981 și 1985); student la Facultatea de Științe Economice a Universității Banatului și la Facultatea de Drept a UVT.

Specializări în contabilitate, calculatoare, management social, resurse umane.

Memburu al sindicatului COMTIM și președinte al acestui sindicat (1995 -); membru al CNSLR-Frăția și președintele filialei Timiș (1995 -).

Neumann, Ernest

Pseudonim: E. Năneanu. Născut la 22 ianuarie 1917, Ceica, jud. Bihor. Religia mozaică. Părinți: Wilhelm (*angajat la Fabrica de gheață și la Moara de ulei din Beiuș*), Berta (*casnică*). Văduv.

Studii: Școala Primară Ceica, jud. Bihor; Gimnaziul Izraelit, Oradea; Liceul „Samuil Vulcan”, Beiuș. Baccalaureatul susținut la Oradea. Studiile superioare la Budapesta, la Institutul Teologic și la Universitatea „Pazmany Peter”. Doctor în filologie și istorie antică.

S-a întors în țară de la studii în 1941. La 1 aprilie 1941 a fost acceptat în Comunitatea Evreiască, ca profesor de religie și rabin în templul neolog din cartierul Fabric. În decembrie 1944 a început să editeze periodicul *Lupta patriotică* (transformat, ulterior, în cotidianul *Banatul*). În aceste publicații, E.N. sub semnătura E. Năneanu a desfășurat o permanentă activitate publicistică.

Memburu în Comitetul de Conducere al Federației Comunităților Evreiești: membru în Consiliul superior rabinic. Prim-rabin al Comunității Evreilor din Timișoara (1949 -).

Cetățean de onoare al municipiului Timișoara (2000 -).

Nicoară, Diodor

Născut la 2 septembrie 1942, Bălești, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Dimitrie (preot), Maria (casnică). Căsătorit. Soția: Lucia (profesoară; fostă directoare a Teatrului Național Timișoara, președinta Agenției de Impresariat Artistic „Artmedia”). Un copil: Liana Delia (inginer, analist-programator).

Studii: Liceul nr. 3 „Eftimie Murgu” din Timișoara (1960); Conservatorul de Muzică „George Enescu”, Iași (1967).

Dirijor al Filarmonicii de Stat „Banatul” din Timișoara (1969 -); dirijor al coralei „Sabin Drăgoi”; dirijor al corului „Menestrelle” al Facultății de Muzică (1970 – 1977); dirijor al corului din Chizătău; director al Filarmonicii de Stat „Banatul” (1987 – 1990); președinte al Societății Culturale „Sursum Corda” și dirijor al coralei cu același nume.

Ca dirijor, a promovat consecvent valorile clasice și contemporane românești. Peste o mie de concerte corale, imprimări la radio, televiziune, casa de discuri „Electrecord”. A obținut numeroase premii la concursuri naționale și internaționale de creație și interpretare, printre care Premiul ATM (1985) pentru întreaga activitate, premiul III la concursul mondial coral „G.P. da Palestrina”, Vatican (septembrie 1994). D.N. a obținut, de asemenea, numeroase diplome și medalii pentru activitatea din domeniul artei. Cetățean de onoare al orașului Făget.

Membu al CFSN Timiș. Membru al FSDN/PDSR. Președinte al organizației județene PDSR Timiș (1993 – 1995).

Senator, ales ca independent pe lista FSN la 20 mai 1990; membru în Comisia pentru cultură și mass-media a Senatului (1990 – 1992). Ca senator, D.N. a avut contribuții importante la obținerea de fonduri pentru realizarea Centrului de Cardiologie și Spitalului Municipal din Timișoara, pentru înființarea Facultății de Muzică în cadrul UVT, pentru transformarea comunei Făget în oraș.

Pasiuni: pescuitul, sportul

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Novac, Ioan

Născut la 12 august 1919, Timișoara. Ortodox. Părinți: Gheorghe, Maria (agricultori). Căsătorit. Soția: Elisabeta (muncitoare). Trei copii: Doina (funcționară), Dan (polițist), Lenuța (muncitoare).

Studii: Liceul Militar „Ștefan cel Mare”, Cernăuți, Bucovina (promoția 1938); Școala de Pilotaj, Pipera – București (1938 – 1940).

Colonel (r). Condamnat politic (decembrie 1947 – octombrie 1964: Gherla, Jilava, Poarta Albă, Laleș, Căvnic ș.a.). După eliberarea din detenție și până la pensionare – muncitor la „Industria Lăinii” – Timișoara.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Membru fondator al Fundației Naționale a Revoluției. Distins cu diplome și medalii de revoluționar, cu două decorații de veteran de război.

Membu fondator al AFDPR-Timiș și membru în primul comitet al AFDPR-Timiș.

Membu UCD și prim-vicepreședinte (1991 – 1996); membru UDC (1996 -), președinte al UDC Timiș (1996 -) și prim-vicepreședinte național pentru Banat-Crișana și zona de vest.

O

Oancea, Viole

Născut la 8 decembrie 1944, în municipiul Brașov. Părinți: Nicolae, Florica (muncitori). Ortodox. Căsătorit. Soția: Elena Pia (medic stomatolog). Doi copii: Andreea Ingrid (lucrează la Bursa de Opțiuni din Chicago, SUA); Mark Anton (student).

Studii: Liceul Militar „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc; Școala Superioară de Ofițeri Activi de Artilerie și Radiolocație „L. Sălăjan” din Brașov; IPTV (promoția 1973); cursuri de specializare în probleme de administrație locală (Washington, SUA, 1994; Birmingham, Marea Britanie, 1995).

Colonel în retragere; director de firmă; om de afaceri.

V.O. a fost membru PCR din 1979, fără a avea funcții de conducere. Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. După Revoluție, a fost numit comandant al Poliției județului Timiș (1 februarie

1990 – februarie 1991), post pe care l-a părăsit prin demisie.

Memburu PAC (*de la înființarea PAC până în 1998*); membru în consiliul Național al PAC; președinte executiv al PAC Timișoara; membru în Biroul Permanent Județean. În urma fuziunii PAC cu PNL, în 1998, devine membru PNL. Membru în Consiliul Național și membru în Biroul județean al PNL.

Primar al municipiului Timișoara (1992 – 1996), ales pe lista CDR din partea PAC. Secretar general în Ministerul de Interne (1998). Consilier municipal, ales la 4 iunie 2000 în Consiliul municipal Timișoara pe listele PNL.

Memburu al Societății „Timișoara” și al Fundației Academice.

Laureat al Premiului internațional *Libertatea*, acordat de Fundația Paul Lauritzen din Danemarca.

Pasiuni: șofatul mașinilor puternice și problemele de tehnică.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Oprea, Nicolae

Născut la 12 ianuarie 1952, satul Alioș, comuna Tormac, jud. Timiș. Ortodox. Căsătorit. Soția: Petrina. Trei copii: Alexandru (*student*). Nicolae (*elev*), Emilia (*elevă*).

Studii: Liceul „C. D. Loga”, Timișoara (1970 – 1974); Facultatea de Drept Economic Administrativ (*Sibiu*); Facultatea de Științe Economice.

Secretar al Consiliului Popular al județului Mehedinți (1979 – 1980); șef al Oficiului juridic de la Direcția Generală a Agriculturii și Industriei Alimentare (1981 – 1985); angajat al Secției Administrației Publice Locale a Consiliului Popular al județului Timiș (1985 – 1989); jurist la Direcția Generală a Agriculturii și Industriei Alimentare Timiș (1990 –).

Memburu PCR (*până în 1989*). Memburu PDAR (1990 – 1998); vicepreședinte, apoi președinte (1996 – 1998) al PDAR Timiș (*până la fuziunea prin absorbție cu PDSR*); membru PDSR (*aprilie 1999 –*) și vicepreședinte al PDSR Timiș (1999 –).

Consilier județean, ales pe listele PDAR în legislaturile 1992 – 1996 și 1996 – 2000; consilier județean, ales pe listele PDSR la 4 iunie 2000, secretar al Comisiei pentru administrație publică locală, juridică și apărarea drepturilor cetățenilor din C.J.T.

Orban, Traian

Născut la 20 februarie 1944, Petroșani, jud. Hunedoara. Ortodox. Părinți: Ladislau (*muncitor*), Valeria (*muncitoare*). Divorțat. Trei copii: Adriana Silvia (*medic generalist*), Alin-Traian (*inginer chimist*), Alina (*studentă*).

Studii: Liceul „Eftimie Murgu”, Timișoara (*promoția 1968*); Facultatea de Medicină Veterinară, Cluj-Napoca (*promoția 1973*).

Medic veterinar.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Rănit în timpul Revoluției, invalid de gradul II.

Nu este membru al vreunui partid politic. Angajat în activitatea unor asociații civice. Președinte al Alianței Civice Timiș (1990; 1996 –); președinte al Asociației „Memorialul Revoluției 16 – 22 Decembrie 1989” (1991 –); secretar al CDR Timiș (1992 – 1996); președintele Comisiei Naționale pentru aplicarea Legii 42 (a revoluționarilor), cu rang de secretar de stat (*decembrie 1996 – ianuarie 1997*).

Contribuții la realizarea Complexului memorial din Timișoara (în Cimitirul Eroilor și în 12 puncte fierbinți ale Revoluției la Timișoara); organizator sau co-organizator al unor conferințe naționale și internaționale privind adevărul Revoluției din Decembrie 1989; inițiator și organizator al Centrului Național de Documentare, Cercetare și Informare Publică despre Revoluția Română din Decembrie 1989 (înstituție de rang național care se bucură de sprijinul Ministerului Culturii).

Distins cu medaliile aniversare acordate răniților în Revoluție.

Oțiman, Păun Ion

Născut la 28 mai 1942, Garbovăț, jud. Caraș-Severin. Părinți: Păun, Paraschiva.

Căsătorit. Soția: Diana (*profesoară*). Un copil: Octavian (*inginer*).

Studiile secundare începute la Gimnaziul din Bozovici (1953 – 1956) și terminate la Liceul „General Dragalina”, Oravița, jud. Caraș-Severin (1956 – 1960); Facultatea de Agronomie a Institutului Agronomic Timișoara (1960 – 1965); Facultatea de Științe Economice a UVT (1967 – 1971). Doctoratul în specialitatea *management în agricultură* susținut la Facultatea de Economie Agrară, București (1974).

Profesor universitar la Universitatea de Științe Agricole a Banatului (USAB; 1990 -); profesor visiting la facultăți din SUA, Germania și Franța; membru al Academiei Române (1993 -); membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură (1994 -); conducător de doctorat (1990 -). Rector al USAB (1990 -).

Autor și coautor a 15 volume dedicate problemelor agriculturii românești și europene, a peste 275 de studii și articole de specialitate.

Premii: premiul Academiei Române „Ion Ionescu de la Brad” pentru lucrarea *Optimizarea producției agricole* (1990); premiul Ministerului Educației Naționale pentru *Opera Omnia* (2000).

Director fondator al revistei „Agricultura Banatului”, membru în colectivul de redacție al revistei „Forum” și al revistei „Profitul agricol”, membru al societăților Astra Română, AGIR, AGER.

Membru în comisia de acordare a grant-urilor Academiei Române; membru în Consiliul Național de Atestare a Titlurilor și Gradelor al MEN-ului; vicepreședinte al Consiliului național al rectorilor.

Membru al CFSN Timiș. Membru fondator al Alianței Civice (1990 -); membru fondator al Partidului Alianței Civice și vicepreședinte al acestui partid (1991 - 1998), președinte al PAC Timiș (1995 - 1998); membru fondator al *Solidarității Universitare* (1990 -). După fuzionarea PAC cu PNL, vicepreședinte al PNL pe plan național; membru al Comitetului Interimar PNL Timiș (18 iulie 2000 -).

Senator de Timiș, ales pe lista CDR, reprezentând PAC, la alegerile din 27 septembrie 1992, pentru legislatura 1992 - 1996; președinte al Comisiei pentru agricultură, industrie alimentară și silvicultură a Senatului României.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

P

Pacia, Maria

Născută la 24 octombrie 1951, Jamu Mare, jud. Timiș. Ortodoxă. Părinți: Gheorghe (agricultor), Elisabeta (agricultoare). Căsătorită. Soțul: Vasile (tehnician auto). Un copil: Valentina Mihaela (studentă).

Studii: Liceul Agricol, Ciacova, jud. Timiș (promoția 1970); specializare în contabilitate (1970 - 1971).

Economist la IAS Jamu Mare, jud. Timiș (1971 - 1985); contabil, ulterior contabil-șef, director la ACR Timișoara (1985 - 1992; 1992 - 1998; 1998 -).

Nu a fost membră PCR. Membră a Partidului Național al Automobilistilor (1996 - 1999), președintă a filialei Timiș a PNA (1996 - 1997; 1998 - 1999); președintă a Forumului Național al Automobilistilor din cadrul PDSR Timiș (1999 -); președintă a Forumului Femeilor din PDSR Timișoara; consilier județean (din partea PDSR, 4 iunie 2000 -), secretar al Comisiei economice a CJT.

Paraschivoiu, Romulus

Născut la 21 martie 1938, Brădiceni, jud. Gorj. Ortodox. Decedat la 12 septembrie 1997. Părinți: Ioan (tehnician agronom), Polina (casnică). R.P. a fost căsătorit. Soția: Rodica (inginer agronom, cercetător științific principal). Doi copii: Carmen (medic, cadru didactic universitar), Daniela (medic, cadru didactic universitar).

Studii: Școala Tehnică Agricolă, Lugoj (promoția 1955); Facultatea de Agronomie a Institutului Agronomic Timișoara (1956-1962). Doctor în biologie (1968).

Inginer, cercetător științific principal la Stațiunea de Cercetări Agricole, Lovrin, jud. Timiș (1968-1989); director general al Direcției Generale pentru Agricultură a județului Timiș (1989-1996); cadru didactic asociat la Facultatea de Inginerie Genetică a USAB (1994-1996).

Activitate științifică în domeniul ameliorării plantelor (peste 50 de lucrări); creator a 12 soiuri de grâu (ultimele soiuri aflate în cultură poartă denumirile Delia, Alex, Romulus); soiul Romulus a fost omologat în 1999; creator al câtorva soiuri de sfeclă furajeră.

Decorat cu patru medalii, printre care „Meritul științific” și „Diploma de onoare” pentru prestigiul adus USAB.

Membru CFSN Timiș (29 ianuarie - 18 februarie 1990) și CPUN Timiș (19 februarie - mai 1990).

Membru FSN. După scindarea FSN, s-a înscris în FDSN (ulterior - PDSR).

Deputat de Timiș, ales pe lista FSN la 20 mai 1990, pentru legislatura 9 iunie 1990 - 14 octombrie 1992. Membru în Comisia pentru Agricultură a Adunării Deputaților.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Paștiu, Ioan

Născut la 26 octombrie 1939, Oarba de Sus, jud. Alba. Căsătorit. Doi copii: Cristian, Marian.

Inginer mecanic. Înainte de Revoluția din Decembrie 1989 a fost director al Întreprinderii „Optica” din Timișoara. Din 1990 a fost șeful Serviciului „Mobilizare și Apărarea Teritoriului” la nivel județean.

Prefect al județului Timiș (18 ianuarie 1993 – 27 octombrie 1995), independent, susținut de FDSN (PDSR). După pensionare, s-a întors în județul natal.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Patriciu, Dinu

Născut la 3 august 1950, București. Căsătorit. Doi copii.

Studii: Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”, București (*promoția 1975*).

Arhitect. D.P. a realizat peste 60 de construcții importante, în țară și străinătate. Președinte și director general al SC ALPHA SA (1990 -); cadru didactic la Institutul de arhitectură „Ion Mincu” și la Școala Națională de Studii Administrative și Politice.

Premii și mențiuni la concursuri naționale și internaționale de arhitectură, printre care Premiul I la concursul internațional de arhitectură pentru realizarea Centrului administrativ și comercial al orașului Abu Dhabi, capitala Emiratelor Arabe Unite (1984), Premiul Uniunii Arhitecților din România pentru magazinul „Universal” din Bârlad (1978).

Membru PNL (1990 -); membru fondator și membru în Comitetul Director al PNL-AT (iulie 1990 - februarie 1993); membru fondator și membru al Comitetului Director al PL '93 (februarie 1993 – 14 iunie 1997).

Membru fondator al Fundației Liberale „René Radu Policrat”.

Deputat de Timiș, ales pe lista PNL la 20 mai 1990 pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992, apoi de Dâmbovița, din partea PNL-AT (1992 – 1996).

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Pavelescu, Marian Ștefan

Născut la 6 august 1943, Cernăuți, Bucovina. Ortodox. Părinții: George (scriitor; pseudonim literar – George Drumur), Aspazia (artistă). Căsătorit. Soția: Simona (profesoară). Doi copii: Corina (n. 1993), Daria (n. 1995).

Studii: Liceul nr. 4 (Liceul Sportiv „Banatul”); Facultatea de Mecanică a IPTV (1961 – 1967).

Profesor în învățământul preuniversitar, scriitor, autorul volumelor *Omul dublu* (1980), *Povestiri* (1997), *Într-o singură dimineață* (1999).

Președinte al Societății pentru literatura și cultura română din Bucovina (1996 -); vicepreședinte al Asociației Specialiștilor din Învățământul Preuniversitar din România (ASIPR); președinte al Societății Literare *Climax* (1990 -).

Membru al Partidului Libertății și Democrației din România (PLDR) și președintele filialei Timiș a PLDR (1990 – 1992).

Piț, Teodor

Născut la 28 aprilie 1949, Holod, jud. Bihor. Ortodox. Părinții: Dumitru (ceferist), Maria (casnică). Căsătorit. Soția: Maria (economistă). Doi copii: Mariana (studentă); Theodor-Daniel (elev).

Studii: Liceul Teoretic, Tinca (1963 – 1970); Școala Tehnică de Construcții, Oradea (1967 – 1970); Facultatea de Construcții (secția subingineri, curs seral) a IPTV (1971 – 1975); Facultatea de Științe Economice a UVT (curs seral; 1981 - 1986).

Subinginer principal la Trulst de Construcții-Montaj Timișoara (1971 – 1991); administrator la o societate comercială din Timișoara (1991 -).

Nu a fost membru PCR. Membru al ANCD Timiș (19 aprilie 1999 – 20 august 2000). Secretar (11 iulie – 15 octombrie 1999) și președinte (15 octombrie 1999 – 20 august 2000) al ANCD Timiș. Consilier județean din partea ANCD (2000 -). În urma demisiei din ANCD, a devenit consilier independent.

Pasiuni: tenisul.

Poenaru, Dan Valentin

Născut la 7 iunie 1948, Aninoasa, jud. Gorj. Ortodox. Părinții: Valeriu (*inginer silvic*), Elena (*învățătoare*). Căsătorit. Soția: Marioara (*medic*; *cadru didactic universitar*). Un copil: Tudor (*student*).

Studii: Liceul „Tudor Vladimirescu”, Târgu Jiu (1962 – 1968); Facultatea de Medicină a Institutului de Medicină Timișoara (1973). Doctoratul în științe medicale susținut în 1993. Cursuri de perfecționare, stagii de specializare, schimburi de experiență în România, Germania, Elveția, SUA, Norvegia, Ungaria, Israel ș.a.

Medic intern la Centrul de Cercetări Medicale (1972 – 1975); medic secundar, apoi principal, respectiv – primar (1976 – 1979; 1979 – 1992; 1992 – 1993), șeful Secției de Ortopedie (1993 -). Cadru didactic în învățământul superior, din 1976. Profesor universitar din 1998. Prorector al UMF (2000 -). Director al Policlinicii cu Plată din Timișoara (1991 – 1992); director al Direcției Sanitare a județului Timiș (1992 – 1993).

Membreu al mai multor academii, asociații, federații, cluburi, colegii de redacție ale unor publicații științifice. D.V.P. este membreu titular al Academiei de Științe Medicale; membreu titular al Academiei Oamenilor de Știință din România; membreu al Societății Internaționale de Chirurgie Ortopedică (SICOT); membreu al Asociației Internaționale a Ortopezilor Francofoni; membreu fondator al Societății Române de Ortopedie și Traumatologie; membreu al Societății Europene de Ortopedie; membreu al Uniunii Medicale Balcanice; membreu de onoare al Societății Naționale de Cruce Roșie; membreu fondator al Societății Științifice „Timișoara medicală”; membreu fondator al Societății Anotomiștilor din România; membreu fondator al Societății de Chirurgie de Urgență; membreu fondator al Asociației Române de Educație Democratică; membreu de onoare al Fundației Spitalului de Urgență din București; membreu fondator al Asociației „Concordia”; membreu al Clubului „Lyons”; membreu al Asociației Academice de Științe Interdisciplinare; membreu al Federației Europene de Ortopedie ș.a.

D.V.P. este autor, prim autor sau coautor a peste 200 de comunicări, articole, tratate, monografii, cursuri universitare. O parte din lucrările sale au caracter interdisciplinar, fiind apreciate ca priorități în domeniile respective.

Coordonator al programului Național de urgență pre-spitalicească

Coordonator al programului Național de urgență pre-spitalicească (1994); coordonator al mai multor programe naționale pentru reabilitarea medicinei primare, a centrelor de transfuzie, a medicinei preventive; reprezentant al României la OMS (1994); președinte al Comitetului Român de Adopții (1993 – 1995).

Membreu PDSR (1992 -). Președintele PDSR Timiș (1995 -)

Secretar de stat în Ministerul Sănătății (1993 – 1995), coordonator al colectivelor de elaborare a Legii exercitării profesiei de medic și a Legii asigurărilor sociale de sănătate.

Prefect al județului Timiș (1995 – 1996). A atras investiții străine majore în județul Timiș, a obținut fonduri pentru programele de investiții din domeniul social și medical.

Pasiuni: lectură, sport, istoria medicinei.

Limbi străine cunoscute: franceza.

Referințe: Cl. Baci, *Istoria ortopediei românești*, București, Editura Medicală, 1986; : *Personalități publice-politice 1989 – 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Popa, Vasile

Născut la 16 aprilie 1954, Constanța. Ortodox. Părinții: Vasile, Elena. Căsătorit. Soția: Carmen (*avocat*). Doi copii: Alexandru (*student*); Diana (*elevă*).

Studii: Colegiul „Mircea cel Bătrân”, Constanța (1968 – 1973, *șef de promoție*); Facultatea de Drept a Universității din București (1973 – 1978, *licențiat cu diplomă de merit*). Doctoratul susținut în 1992, la Universitatea din București. Specializări în țară și în străinătate în: dreptul muncii (*Iași*, 1979); drept civil (*Cluj*, 1981; *Nice*, *Franța*, 1991 – 1992), drept social (*Lyon*, *Franța*, 1992), pedagogie (UVT, 1993) ș.a. Doctor în filosofie. Doctor Honoris Causa în Științe Umaniste al Academiei Internaționale de Cultură și Științe Politice; diplomă post-doctorală în relații internaționale (*Institutul pentru Relații Internaționale și Studii Interculturale*, *Universitatea Alabama*, *SUA*, 2000).

Consilier juridic (*Ministerul Industriei*, 1978 – 1981), avocat, Baroul Timiș (1981); cadru didactic universitar la UVT (1990 -); prodecan al Facultății de Drept a UVT (1992 – 1993). Profesor universitar, decanul Facultății de Drept la Universitatea Banatului (1995 – 1996); rector al

tral-Europene de Știință și Artă, Timișoara. Profesor vizitator sau asociat la Belgrad, Niș, Vârșet (*Iugoslavia*), Salonic (*Grecia*), Florența (*Italia*), Paris (*Franța*), Salzburg (*Austria*), Chișinău (*Republica Moldova*), Moscova (*Federația Rusă*) ș.a.

Vicepreședinte al Asociației Balcanice de Drept Comercial cu sediul la Atena (1996); co-președinte al Asociației Balcanice de Drept Comercial cu sediul la Atena; director al Centrului de Doctoratură al Academiei de Științe a Republicii Moldova (1999 -). Membru onorific al Baroului American (1998 -).

A publicat peste 50 de cărți de specialitate, din care 8 în străinătate (6 premiate); 11 cărți de literatură (9 de poezie și 2 de proză scurtă); peste 200 de studii și articole de drept, peste 50 de lucrări prezentate la manifestări științifice naționale și internaționale.

Distincții: profesor emerit (*Universitatea din Belgrad, Iugoslavia*, 1997); profesor de onoare (*Tirana, Albania*, 1997); medalia jubiliară a Universității din Chișinău (1997); medalia și premiul Centrului Biografic Internațional pentru contribuții în domeniul educației (*Cambridge, Marea Britanie*, 1999); premiul și medalia „Coriolan Brediceanu” (*Asociația Magistratilor Români*, 1998); Doctor Honoris Causa (*Universitatea din Chișinău*, 1998); premiul „I.L. Georgescu” pentru cea mai bună carte în drept comercial (1999) ș.a.

Președintele Partidului „Noua Românie” – filiala Timiș (până în 1998); președintele Partidului Național Român – filiala Timiș (1998 -); membru în Biroul Politic al PNR la nivel național. Din august 2000, co-președinte al Alianței Naționale – Timiș.

Referințe: Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; *Outstanding People of the 20th Century*.

Popovici, Vasile Gheorghe

Născut la 13 mai 1956, Cuveșdia, jud. Arad, în familia unui pădurar. Ortodox. Soția: Nicoleta (*profesoară*). Un copil: Alexandru.

Studii: Facultatea de Filologie – secția franceză-română a UVT (*promoția 1980*). Doctor în filologie.

Profesor la Școala Generală nr 15 din Timișoara (1980 – 1989); cercetător științific la Centrul de Științe Sociale al UVT (1989 – 1990);

cercetător științific la Centrul de Științe Sociale al UVT (1989 – 1990); consilier teritorial șef la Inspectoratul pentru Cultură al județului Timiș (1990); director la Editura de Vest (*fosta „Facla”*) din Timișoara (1990 – 1992); conferențiar universitar la UVT (1992 –).

Scriitor, publicist și critic literar. Colaborator la *Orizont*, *România literară*, 22, *România liberă*, *Realitatea bănățeană*, *Timișoara*, *Degrés* (Belgia), *Poetics* (Olanda), *Limbă și literatură*, *Viața Românească*, *Cahiers roumains d'étude littéraires* etc. Volume publicate: *Marin Preda: timpul dialogului* (1983), *Eu, personajul* (1988); *O sistematică a personajului literar* (1997); *Rimbaud* (1998).

A fost distins cu Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor pe anul 1998. Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Membru CFSN Timișoara (27 ianuarie – 26 februarie 1990) și CPUN (27 februarie – iunie 1990).

Membru fondator (19 ianuarie 1990 -) și președinte al Societății Timișoara (ianuarie – august 1990); membru fondator al Alianței Civice și al Partidului Alianței Civice; în urma fuziunii PAC cu PNL, a devenit membru PNL. A fost membru în Comitetul Național și în Colegiul Executiv al PAC. Deputat de Timiș, ales la 27 septembrie 1992, pe lista CDR, din partea PAC, pentru legislatura 1992 – 1996. Vicepreședinte al Comisiei pentru politică externă a Camerei Deputaților (1992 – 1996). În prezent, consul general al României la Marsilia, Franța.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995; Olimpia Berca, *Dictionar al scriitorilor bănățeni*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996; Gh. Luchescu, *Din galeria personalităților bănățene*, Timișoara, 1996; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000.

Purceld, Mircea

Născut la 12 februarie 1948, Timișoara. Părinți: Aurel, Ecaterina. Divorțat. Un copil: Aurel-Costin (*elev*).

Studii: Liceul „C.D. Loga” (*promoția 1966*); Facultatea de Științe Economice a UVT (*promoția 1971*).

Manager general al SC „Mobitrim” SA, Timișoara.

Consilier județean, ales pe listele PRM (1996 – 2000, *comisia economică*; 2000 -).

membru în Consiliul Național al PRM (1994 -); membru în Comitetul Director al PRM (1994 – 1997; 1999 -).

Pușcă, Iulian

Născut la 9 mai 1949, Lunca Tâmavei, jud. Alba. Ortodox. Părinți: Iulian, Ana (agricultori). Căsătorit. Soția: Elena Crina (profesoară). Doi copii: Ioan, Mihai (studenți).

Studii: Liceul Teoretic „Iacob Mureșianu”, Blaj (promoția 1967); Facultatea de Agronomie a Institutului Agronomic Timișoara (USAB) (promoția 1972).

Doctor în științe agricole (1988). Autor al mai multor lucrări științifice, printre care *Harta pedologică a județului Timiș* (1978, 1992), *Folosirea biostimulatorilor în producția vegetală* (coautor, 1988), *Solurile Banatului* (vol. I-II, 1998, 1999), autor al unei invenții brevetate.

Inginer și, apoi, director la Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice (OSPA) din Timișoara (1972 – 1985), director cu producția vegetală la Direcția Generală pentru Agricultură și Industrie Alimentară – Timiș (DGAIA) (1985 – 1988); șef-adjunct la secția agrară a Comitetului Județean PCR Timiș (1988 – 1989); inginer, apoi director la OSPA Timișoara (1989 – 1990); director cu agricultura privată la DGAIA Timiș (1990 – 1994).

Secretar de stat în Ministerul Agriculturii și Alimentației (24 august 1994 – noiembrie 1996), propus, ca independent, de PUNR.

Director la DGAIA Timiș (1996 – 1997). Cercetător științific principal II și director la Stațiunea de Cercetări Agricole Lovrin, jud. Timiș (1997 -).

Pasiuni: sportul și arta culinară.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 2, București, Rompres, 1995.

Puwak (n. Sfienkovski), Hildegard Carola

Născută la 16 septembrie 1949, Reșița, jud. Caraș-Severin. Catolică. Părinți: George (electrician), Elisabeta (absolventă a școlii de meserii; deportată în URSS în perioada 1946 – 1948). Căsătorită. Soțul: Iosif-Mihai (inginer). Doi copii: Mihai (student), Alina (studentă). Bunicul

Iosif-Mihai (inginer). Doi copii: Mihai (student), Alina (studentă). Bunicul matern a fost membru PSDR.

Studii: Liceul nr. 1 Reșița (1963 – 1967); Facultatea de Comerț a ASE București (1967 – 1971). Doctoratul în științe economice, obținut la ASE București (1979). Specializări: acreditare post-doctorală în științe sociale aplicate (1998), în SUA, la Case Western Reserve University, Mandel School of Applied Social Sciences, Cleveland, Ohio; bursieră a Seminarului de Studii Americane (1979), Salzburg, Austria; Fellow al programului internațional al SUA (1993); bursieră DAAD, Technische Universität Darmstadt (1998).

Economist la Întreprinderea de Comerț Exterior „Romchim” (1971 – 1974); cadru didactic asociat la ASE (1971 – 1983); economist, cercetător științific la Institutul de Economie Națională (1974 – 1990); cercetător științific, secretar științific la Institutul de Cercetare a Calității vieții (1990 – 1992); cercetător științific principal gradul I la Institutul Național de Cercetări Economice (1992 – 1993). Membră a Comisiei de Demografie a Academiei Române.

A publicat 22 de cărți, între care *Dimensiunea sărăciei în România* (1992), *Încetinirea ireversibilității – eseu despre vârsta a III-a* (1994), 15 lucrări publicate în străinătate, 10 rapoarte științifice, 92 de comunicări științifice, peste 200 de studii și articole publicate în țară și în străinătate.

Înainte de 22 decembrie 1989, a fost membră PCR. Membră PSDR (1993 -). Vicepreședintă a Consiliului Național al PSDR. Ministru secretar de stat, șef al Departamentului de Reformă Economică al Consiliului de Coordonare, Strategie și Reformă (septembrie 1993 – noiembrie 1996). Deputat de Timiș, aleasă pe lista PSDR pentru legislatura 1996 – 2000. Vicepreședintă a Comisiei pentru integrare europeană a Parlamentului; membră în Comisia de politică economică, reformă și privatizare, secretar al acestei comisii; membră a Comisiei parlamentare mixte România – UE. Ca deputat, H.C. P. a avut 13 inițiative legislative privind reforma economică și cu impact social, a adus amendamente la proiectele legii bugetului de stat privind obiective din județul Timiș, a adresat peste 70 de întrebări și interpelări membrilor Guvernului pe probleme sesizate de cetățenii județului Timiș.

Pasiuni: literatură (Hölderlin), muzica simfonică, schi, automobilism, golenuri.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

R

Rădulescu, Eugeniu

Născut la 5 iunie 1940, Tina, jud. Vâlcea; decedat la 15 iunie 1994, Timișoara. Părinți: Gheorghe (*învățător*), Ecaterina (*învățătoare*). E. R. a fost căsătorit. Soția: Rodica (*contabilă*). Doi copii: Sorin Daniel (*inginer*), Alina (*inginer chimist*).

Studii: Liceul „Ioniță Asan”, Caracal, jud. Olt; Facultatea de Mecanică a IPTV.

Inginer la UMT; ministrul Industriei Construcție de Mașini (*până în 1989*).

Până în decembrie 1989 a fost membru PCR. Ulterior, membru FSN, FDSN, PSDR.

E. R. a fost primar la Primăria județului Timiș (7 – 12 ianuarie 1990). A demisionat în urma demonstrației din 12 ianuarie 1990.

Rădulescu-Botică, Florin

Născut la 1 august 1941, București, în familie de intelectuali. Ortodox. Căsătorit. Soția – medic. Un copil – medic.

Studii: Liceul „Gheorghe Șincai”, București (*promoția 1960*); Academia de Științe Economice București (*promoția 1965*).

Ziarist la *România liberă* (1965 – 1968), *Informația Bucureștiului* (1968 – 1990), *Dimineața* (1990 – 1992). Conferențiar (*martie – octombrie 1997*), ulterior – profesor asociat (1997 –) la Facultatea de Ziaristică, București. Membru fondator și secretar executiv al Fundației *Dimineața*.

Lucrări științifice de economie, lucrări privind campania de presă și publicistica economică. Debut literar în revista *Contemporanul* (1961). Numeroase poeme i-au apărut în publicații sau în volume colective. Membru al FDSN (devenit, în 1993, PSDR).

Senator de Timiș, ales la 27 septembrie 1992 pe listele FDSN (PDSR) pentru legislatura 1992 – 1996. Membru al Comisiei pentru privatizare; membru al Comisiei pentru politică externă a Senatului; membru în Comitetul Director al Grupului Român pentru Uniunea Interparlamentară; șeful Delegației Române la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (perioadă în care România a trecut, de la statutul de

observator la cel de membru cu drepturi depline); vicepreședinte al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Răzvan-Mihalcea, Florian

Nume purtat anterior: Mihalcea, Florian. Născut la 3 februarie 1961, Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud. Ortodox. Părinți: Ioan (*colonel în retragere*), Marieta (*casnică*). Căsătorit. Soția: Alexandra (*avocat*).

Studii: Liceul Teoretic (Liceul „Traian Doda”), Caransebeș (*promoția 1979*); Facultatea de Mecanică a IPTV (*promoția 1985*). Specializări: transportul și distribuția gazelor (*Mediaș, 1989*); radio – posturi asociative (Lyon, Franța, 1990); radio (*curs BBC, București, 1993*); radio (*curs BBC, Londra, 1998*).

Scriitor, ziarist. Două volume publicate. Colaborări la ziarele și revistele: *Forum studentesc*, *Lucafărul*, *Orizont*, *Almanahul Banatului*, *Timișoara*, *Timișoara Internațional*, *Dilema*, *România liberă*, *Via Europa*, *Gazeta de Mureș*, *Barcada*, *Ziarul Financiar*; colaborări la diferite posturi de radio și televiziune; corespondent permanent BBC; corespondent permanent pe lângă Consiliul Europei; redactor la *Diagonales Est-Ouest* (Lyon, Franța); redactor-șef la *Timișoara Internațional* (1994 –).

Premii anuale pentru presa studentască și conducerea Cercului de presă al Casei de Cultură a studenților din Timișoara (1981 – 1984); diplome de merit din partea Fundației „Memento” și a Asociației „Memorialul Revoluției”, diploma și medalia „10 ani de luptă pentru democrație”.

Nu a fost membru PCR. În 1978, a fost anchetat de Securitate pentru fondarea unei organizații clandestine la Caransebeș.

Membru fondator al Societății „Timișoara” (1990 –) și președinte (1994 –); membru al Fundației „Timișoara '89”, Federației Organizațiilor Umanitare, Fundației Culturale „First”, Societății Filarmonice Timișoara, Fundației „Memento”. Membru al Asociației Ziaristilor Români, al Asociației Ziaristilor Francofoni. Membru al Mișcării pentru Regatul României.

Referințe: Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; Mariana Cemicova, Marin Bucă, *Mass-media din Timișoara post-decembristă*, Timișoara, Editura Augusta, 2000.

Rezmiveș, Cornel

Născut la 10 mai 1966, Bocșa, jud. Caraș-Severin. Protestant. Părinți: Dumitru (*muzicant*), Rozalia (*casnică*). Un copil: Debora-Mirabela (*n. 1994*).

Studii: Liceul „C.D. Loga”, Timișoara (*promoția 1999*); student la Facultatea de Psihologie-Sociologie (*secția „asistență socială”*) a UVT.

Coordonator al Asociației social-culturale a romilor din Banat; coordonator de proiecte în colaborare cu Institutul Intercultural Timișoara; organizator de activități educative extrașcolare în comunitățile de romi (*1997 – 1998*), educație civică și drepturile omului în comunitățile de romi din județul Timiș (*1997 – 1998*), coordonator al Centrului de sprijinire și consultanță juridică pentru romi și al programului de instruire pentru tinerii romi din jud. Timiș (*1999 -*).

Consilier județean (*1996 – 2000*), membru în comisiile de administrație publică locală și de protecție socială ale Consiliului Județean Timiș.

Președinte al Partidei Romilor Timiș (*1994 -*).

Romoșan, Ioan

Născut la 9 august 1952, Sănnicolau Mare, jud. Timiș. Catolic. Părinți: Ștefan (*profesor universitar, rectorul Institutului Agronomic Timișoara*), Magdalena (*casnică*). Divorțat.

Studii: Liceul „Eftimie Murgu”, Timișoara (*promoția 1971*); Facultatea de Medicină Generală a Institutului de Medicină din Timișoara (*promoția 1977*).

Medic principal specialist interne (*1983*); medic primar interne (*1991*); medic primar gastroenterologie (*1993*); medic primar nefrologie (*1995*); medic primar imunologie clinică (*1997*); competențe atestate în ecografie generală, morfopatologie renală, management medical, informatică medicală. Specializări în țară și la instituții de prestigiu din Austria, Ungaria, Italia, Franța, Marea Britanie.

Profesor universitar la UMF Timișoara; director pentru relații internaționale al UMF; vicepreședinte al asociației „Timișoara medicală” (președinte al secțiunii „Medicină internă”); șef al cancelariei Casei Județene de Asigurări Timiș.

Membru titular al Academiei de Științe Medicale din România, membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România; membru titular al Institutului American de Ultrasonografie; membru al Academiei Europene de Imunologie; membru al Societății Britanice de Istorie a Medicinii; membru al Academiei de Științe din New York; membru al unor asociații și societăți științifice din țară și străinătate; cetățean de onoare al orașului Sănnicolau Mare.

Autor sau coautor al unui număr de 50 de cărți, din care 40 în domeniul medical. A publicat peste 275 de studii și articole. Volume premiate: *Nefropatiile secundare* (premiul „Gh. Marinescu” al Academiei Române, 1991); *Psychonephrology* (coautor; premiul Universității Van der Bild, SUA, 1995). I.R. a fost distins cu 25 de premii în țară și străinătate, printre care: *Merit Award* pentru reformă în țările în tranziție, acordat de Grupul de experți al UE (*1997*); *Distinguished Leadership of American Biographical Institute* (*1991*); *International Man of the Year* (*1997-1998*), acordat de International Biographical Center, Cambridge, Marea Britanie.

Membru al comitetului editorial internațional al revistei *Geriatric Nephrology and Urology*; redactor-șef al revistei *Lumea Medicală*; redactor-șef adjunct al revistei *Timișoara medicală*; redactor-șef adjunct al *Revistei române de nefrologie*; consilier științific la *Info-medica*.

Membru PCR (*1973 – 1989*), fără a deține funcții. Membru PNL (*1997 -*).

Ministru secretar de stat la Ministerul Sănătății (*1996 – 1998*), independent politic, susținut de USD. Ca secretar de stat a contribuit la schimbarea sistemului serviciilor de sănătate din România, prin promovarea legislației reformei.

Referințe: *Who's who in Science and Engineering 1998 – 1999*, editat de Marquis Who's who, New Providence, SUA; *International Biographical Center*, Cambridge, Marea Britanie, 1997 – 1998.

Roșcoba, Alexandru-Nicolae

Născut la 16 octombrie 1929, Bocșa Montană, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinți: Gheorghe (*economist*), Lidia (*învățătoare*). Văduv.

Studii: Liceul „C.D. Loga”, Timișoara (*1940 – 1948*); Facultatea de Drept a Universității „Victor Babeș”, Cluj-Napoca (*1949 – 1953*); un an la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de 5 ani, Timișoara (*1956 – 1957*).

Avocat la Colegiul de avocați Timiș (*stagiar, 1953 – 1955; pledant definitiv, 1955 – 1958*); consilier juridic la diferite întreprinderi din Timișoara (*1965 – 1971*); cercetător științific la sectorul „Drept și legislație economică” de la Baza Academiei din Timișoara (*1971 – 1975*); reinscris în Colegiul de avocați Caraș-Severin (*1975 – 1979*); avocat la Colegiul de avocați Timiș (*devenit, în 1990, Baroul de avocați; 1979 -*).

Autor de studii și articole de specialitate, de comunicări prezentate la diferite manifestări științifice.

Arestat la 15 aprilie 1958 pentru „crimă de uelire împotriva ordinii de stat” și condamnat la 20 de ani de închisoare de către Tribunalul Militar Timișoara. A trecut prin închisorile și lagărele comuniste din Timișoara, Gherla, Insula Mare a Brăilei, Periprava, Delta Dunării. A fost grațiat la 29 iulie 1964.

La 29 ianuarie 1990 a fost ales membru al CFSN Timiș, iar la 30 ianuarie a devenit președinte al Consiliului provizoriu al FSN Timiș; de la 19 februarie 1990 – președinte al CPUN Timiș, funcție pe care a îndeplinit-o până în iunie 1990. Membru CFSN la nivel național. Membru PNL (*1990 – 1991*); membru AFDP (*1990 -*). Membru și președinte al PNLCD Timiș (*1992 – 1994*).

Limbi străine cunoscute: germana, franceza, engleza, italiana, maghiara.

Pasiuni: sport (*în perioada 1947 – 1952 a fost membru al echipei naționale de atletism juniori*).

Rotariu, Viorica

Născută la 13 august 1944, Hitiș, jud. Timiș. Ortodoxă. Părinții: Aurel (*ceferist*), Iuliana (*agricultoare*). Văduvă. Un copil: Daniela (*inginer chimist*).

Studii: Liceul Teoretic, Buziaș (*1958 – 1962*); Școala Tehnică Textilă, Timișoara (*1965 – 1968*); Facultatea de Științe Economice a UVT (*promoția 1991*).

Tehnician la Industria Lăunii, Timișoara (*1865 – 1889*); economist la „Pasmatex”, Timișoara (*1990 – 1999*); pensionară (*1999 -*).

Membră PCR (*1963 – 1989*). Membră PUPD (*1999 -*); președintă al Consiliului Județean PUPD Timiș (*1999 – august 2000*).

Rozkoš, Pavel

Născut la 1 ianuarie 1937, Nădlac, jud. Arad, într-o familie modestă de slovaci. Văduv. Soția a fost învățătoare.

Studii: Școala Primară și Școala Pedagogică, Nădlac, jud. Arad; Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (*1955 – 1959*). Doctoratul susținut la Universitatea din București (*1973*).

Învățător în localitatea Brestovăț; profesor la Gladna și Făget; asistent, apoi lector la Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie a UVT (*1959 – 1986*); cercetător științific la Institutul de Cercetări Socio-Umane „Titu Maiorescu”, Timișoara (*1986 – 1999*).

Lingvist, folclorist, scriitor, publicist. Autor de cărți științifice și literare; a publicat zeci de studii și articole de specialitate în țară și în străinătate. Participant la congrese internaționale de rusistică și slavistică. Traducător din și în slovacă.

Președinte al Cenaclului literar slovac din Timișoara (*1985 -*); membru fondator al Societății literare și științifice „Ivan Krasko”; membru de onoare al Uniunii Scriitorilor din Slovacia.

Președinte al Uniunii Democratice a Slovacilor și Cehilor din România – filiala Timiș (*1990 – 1993*) și vicepreședinte pe țară al UDSCR.

Rusu, Horia-Mircea

Născut la 18 septembrie 1952, Timișoara, într-o familie de intelectuali. Bunicii au fost membri PNL.

Studii: Facultatea de Electrotehnică a IPTV (*promoția 1976*).

Inginer, cercetător științific la Institutul de Proiectări pentru Mașini de Ridicat și Transport Uzinal, Timișoara (*1976 – 1985*); inginer principal, șef serviciu producție la Centrala Industrială Utilaje Minerit și Mașini de Ridicat, Timișoara (*1985 – 1990*). H.-M. R. are câteva brevete de invenții.

Nu a fost membru PCR. În ianuarie 1990 a devenit membru PNL și președinte al filialei PNL Timișoara. La 23 iulie 1990, H.-M. Rusu a fondat, împreună cu Dinu Patriciu, Partidul Național Liberal – Aripa Tănără (PNL-AT), formațiune care și-a schimbat ulterior denumirea în Partidul Liberal 1993 (PL '93). La 14 iunie 1997, PL '93 a fuzionat cu PNL-CD, formând Partidul Liberal (PL); la 7 septembrie 1998, PL a fuzionat cu

PNL. În aceste partide, H.-M. Rusu a ocupat următoarele funcții: membru în Comitetul Director al PNL-AT (23 iulie 1990 – mai 1992); președinte executiv al PNL-AT (mai 1992 – februarie 1993; februarie 1994 – martie 1997); co-președinte al PL (4 aprilie 1998 – 7 septembrie 1998); vicepreședinte al PNL (7 septembrie 1998 -).

Deputat de Timiș, ales la 20 mai 1990 pe lista PNL pentru legislatura 1990 – 1992. Reales deputat de Timiș la 27 septembrie 1992 pe lista CDR, din partea PNL-AT, pentru legislatura 1992 – 1996, membru în Comisia pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice din Camera Deputaților.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Ruva, Mihai-Zaharie

Născut la 19 mai 1936, Borlovenii Vechi, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinți: Pavel (funcționar public), Maria (casnică). Căsătorit. Soția: Lucica (avocat).

Studii: Liceul Comercial, Oravița (promoția 1953); Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (promoția 1959). Cursuri postuniversitare de specializare în criminalistică.

Procuror la Lipova, Arad, Făget, Reșița, Orșova, Oravița (1959 – 1969); avocat în Baroul județului Timiș (1969 -).

Autor al unor articole și comunicări de istorie privind avocatura în Banat.

Membru PNL (ianuarie 1990 -), vicepreședinte al organizațiilor județene și zonale ale acestui partid (1990 – 2000). La 26 februarie 1993, la Congresul PNL de la Brașov a fost ales președinte al Consiliului de Onoare și membru în Comitetul Executiv Central al PNL. Coordonator al Comitetului Interimar Județean PNL Timiș (18 iulie 2000 -).

Senator de Timiș, ales la 20 mai 1990 pe lista PNL, pentru legislatura 1990 – 1992; președintele Comisiei de politică financiară, bancară și bugetară din Senat; membru al Comisiei parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13 - 15 iunie 1990.

În Adunarea Constituantă a avut intervenții pe marginea principiilor viitoarei legi fundamentale a țării, făcând propuneri referitoare la atribuțiile

președintelui, guvernului, puterii judecătorești și administrației locale. În Senat și-a adus contribuția la elaborarea legilor privind siguranța națională, organizarea SRI, modificarea Codului Penal și a procedurii penale ș.a.

Pasiuni: filosofie, sociologie, istorie, literatură.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

S

Sarafelean, Silviu Gheorghe Iosif

Născut la 14 septembrie 1947, Comloșu Mare, jud. Timiș. Greco-catolic. Părinți: Gheorghe (agricultor), Amalia (casnică). Căsătorit. Soția: Rodica-Maria (medic). Doi copii: Tiberiu-Silviu (n. 1980), Diana-Dora (n. 1981).

Studii: Școala Generală din Comloșu Mare, jud. Timiș (1961); Liceul cu program special de sport din Timișoara (1961 – 1965); Facultatea de Chimie Industrială a IPTV (promoția 1973). Inginer chimist. Doctorand.

Inginer stagiar la IPRS Băneasa (1973 – 1974); șeful atelierului de proiectare la Întreprinderea de Componente Electronice Pasive din Curtea de Argeș (1974 – 1976); inginer principal și șef al serviciului de aprovizionare-desfacere la Institutul de Sudură și Încercări de Materiale Timișoara (1976 – 1991); șef al serviciului de aprovizionare-desfacere la Institutul de Recondiționări și Materiale de Sudură (TIMASUD: 1991 – 1998), consilier tehnic la SC SICGEN, Timișoara (1998 -).

S.S. a publicat o carte (în colaborare) și peste 30 de articole.

Deportat în Bărăgan (1951 – 1956). Tatăl, Gheorghe Sarafelean, membru PNȚ, a fost deportat în Bărăgan (1951 – 1956), deținut politic (1959 – 1964). Bunicul a fost membru PNȚ.

Membru PNȚCD din 13 martie 1990; membru al Alianței Civice (1992 -); membru și președinte al Asociației Foștilor Deportați în Bărăgan (AFDB) (4 februarie 1990 -); membru în Biroul Comitetului Județean al PNȚCD (1997 -); președinte al CDR Timiș (1997 - 2000); reprezentant al PNȚCD în CDR 2000 – filiala Timiș.

Consilier municipal în legislatura 1996 – 2000, ales pe lista CDR

din partea PNȚCD: lider al grupului de consilieri din Consiliul Local Timișoara. Reales consilier municipal la 4 iunie 2000.

S.S. a fost în timpul studiilor liceale și universitare sportiv de performanță (*athletism, rugby*), activitatea sportivă fiind întreruptă în 1970, în urma unei accidentări.

Limbi străine: franceza.

Savu, Ioan

Născut la 4 februarie 1950, Sinersig, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Nicolae (*muncitor*); Aurelia (*casnică*). Căsătorit. Soția: Olga (*profesoară*). Trei copii: Corina (*studentă*), Alin Gabriel (*tehnician*), Adrian (*consultant financiar*).

Studii: Liceul „Dr. Petru Groza” (Liceul Teoretic „Julia Hasdeu”) Belinț, jud. Timiș (1965 – 1969); Școala Tehnică Financiară, Timișoara; specializare postliceală în Mecanică Fină, Timișoara; cursuri de analist-programator; studii neterminate la: Facultatea de Drept a Universității „Drăgan”, Lugoj; Facultatea de Management a Universității „Mihai Eminescu”; Facultatea de Științe Politice și Administrative a Universității Banatului.

Director al Sucursalei Timiș a Societății de Asigurare-Reasigurare „Astra” S.A.

Participant activ la Revoluția din 16 – 22 Decembrie 1989, posesor al certificatului de „Luptător cu merite deosebite”; distins cu medalii și diplome de revoluționar.

Membru al Societății „Astra Română pentru Banat, Porțile de Fier și Români de Pretutindeni”. Membru al Fundației Naționale a Revoluției. Membru fondator și președinte al Societății „Tot Banatu-i fruncea”.

Sârbu, Ilie

Născut la 26 mai 1950, satul Ciuta, comuna Obreja, jud. Caraș-Severin. Ortodox. Părinți: Ilie (*morar*), Octavia (*casnică*). Căsătorit. Soția: Mariana (*profesoară*). Un copil: Daciana-Octavia (*licențiată în drept*).

Studii: Licențiat în teologie, Sibiu; licențiat în management (*Universitatea din Craiova*). Specializări: specializare în ecumenism la Institutul Ecumenic Geneva (*Bossey*); perfecționare în limba engleză la

Universitatea Birmingham (*Anglia*).

Profesor și director la Seminarul Teologic din Caransebeș, jud. Caraș-Severin; consilier economic la Mitropolia Banatului; director general la „Fungmeyer Agro Impex” SRL.

Membru al: Asociației Județene de Vânătoare și Pescuit (*președinte*), Clubului Specialiștilor Agricoli, Societății Culturale „Banatul”, Clubului Vânătorilor Timișoara.

Membru PDSR, vicepreședinte al PDSR Timiș și purtător de cuvânt.

Președinte al Consiliului Județean Timiș (29 iunie 2000 -).

Limbi străine: engleza, franceza.

Sfercoci, Gheorghe

Născut la 14 mai 1957, Visag, jud. Timiș. Ortodox. Părinți: Ion, Maria (*muncitori*). Căsătorit. Soția: Mariana Mirela (*funcționară*). Un copil: Alex Gheorghe (n. 1995).

Studii: Liceul Teoretic „Coriolan Brediceanu”, Lugoj (*promoția 1976*); Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (*promoția 1983*).

Jurist. Notar de stat.

La alegerile parlamentare din 20 mai 1990, a candidat pe lista FSN Timiș, fiind validat deputat la 17 februarie 1992, în urma demisiei deputatului Dorel Borza. A deținut mandatul până la 14 octombrie 1992.

Ulterior, a ieșit din politică, lucrând în municipiul Lugoj ca notar de stat (1992 – 1995) și notar public (1995 -).

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Singer, Karl (Carol)

Născut la 5 septembrie 1940, Cozmeni, jud. Harghita. Catolic. Părinți: Măthias, Rozalia. Căsătorit. Doi copii: Harald (*asistent universitar*), Karla (*asistentă universitară*).

Studii: Institutul Pedagogic German, Timișoara; Facultatea de Cibernetică Economică (*promoția 1968*); Facultatea de Matematică și Fizică a UVT (*promoția 1975*).

Cadru didactic la Facultatea de Științe Economice a UVT (*până la data pensionării, 1999*).

Membru al CFSN Timișoara, vicepreședinte al CFSN Timișoara (*ulterior – CPUN*) din 27 decembrie 1989 până în mai 1990; membru al FDGB (1990 -); președinte al FDGB (*octombrie 1990 -*). Membru în Comisia Guvernamentală Mixtă Germania - România (1991 -). Vicepreședinte al Uniunii Mondiale a Șvabilor Dunăreni. Președintele Consiliului Consultativ al Minorităților Naționale, reprezentant al CCMN în CJT (7 iulie 2000 -).

Spivaliuc, Petea

Născut la 17 iunie 1934, Valea Vișeuului, jud. Maramureș. Greco-catolic. Tatăl lui P.S. a fost agricultor, iar mama – învățătoare. Căsătorit. Soția: Sofia (*muncitoare*).

Studii: Liceul Ucrainean Mixt, Sighetu Marmatei, jud. Maramureș (*promoția 1956*); Institutul Pedagogic Cluj (1956 – 1960); Institutul Pedagogic Ortodox, București (1973 – 1977).

Muncitor la diferite întreprinderi forestiere (1968 – 1973; 1977 – 1989); profesor de religie, Timișoara (1990 – 1995); pensionar (*din 1995*).

Deținut politic (1960 – 1967, la Sighet, Gherla). Participant la Revoluția din Decembrie 1989; membru al Asociației Luptătorilor în Revoluția Anticomunistă 16 – 22 decembrie 1989.

Președinte al Uniunii Democrat-Creștine a Ucrainenilor din România, filiala teritorială Banat - Timiș (*octombrie 1997 -*).

Stanca, Teodor

Născut la 26 martie 1933, Coroi, jud. Arad. Ortodox. Părinții: Iosif, Floare (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Ioana (*profesoară*). Doi copii: Mirela (*medic stomatolog*), Ovidiu (*inginer mecanic*).

Studii: Liceul „Samuil Micu”, Beiuș (1944 – 1948); Școala Pedagogică de Băieți, Arad (1948 – 1952); student la Facultatea de Mecanică a IPTV (1952 – 1956), exmatriculat în 1956 din motive politice. A continuat studiile în anii 1966-1968. Specializări în țară, în domenii de activitate legate de exercitarea atribuțiilor de serviciu (1971, 1977, 1980).

Muncitor și ulterior maistru la Uzinele de Vagoane Arad (1964 –

1966); tehnician proiectant, inginer proiectant la Întreprinderea „Tehnometal”, Timișoara (1966 – 1969); din 1969 a lucrat în domeniul îmbunătățirilor funciare, în perioada 1969 – 1972 fiind șeful serviciului de organizare științifică a producției.

În octombrie 1956, în timpul Revoluției din Ungaria, T.S. a fost unul din principalii organizatori ai mișcărilor studențești anticomuniste din Centrul Universitar Timișoara. Arestat în seara zilei de 30 octombrie 1956, a fost condamnat la 8 ani de închisoare. Pus în libertate în 1963.

După Revoluția din Decembrie 1989, T.S. a intrat activ în viața politică în cadrul unor asociații, organizații și partide. Membru CPUN Timiș. Membru al AFDPR (*ianuarie 1990 – 1999, când a demisionat*); membru al Forumului Democratic Antitotalitar ca reprezentant al AFDPR Timiș; reprezentant al AFDPR în CDR. Vicepreședinte al CDR Timiș (1993 – 1994; 1995 – 1996), președinte al CDR Timiș (1994 – 1995). Membru PNȚCD (1992 -), membru în Comitetul Județean PNȚCD (1993 – 1995), vicepreședinte PNȚCD Timiș (1995 – 1997); membru în Juriul de Onoare și Disciplină al PNȚCD la nivel național (1999 -).

Deputat de Timiș, ales pe lista CDR din partea PNȚCD la alegerile din noiembrie 1996; membru al Comisiei pentru muncă și protecție socială din Camera Deputaților și secretar al acestei comisii. Autor sau coautor al unor inițiative legislative: proiectul de declarare a zilei de 16 decembrie „zi a solidarității naționale împotriva totalitarismului” (devenit lege); acordarea, post-mortem, a titlului de erou-martir lui Ion Monoran (devenit lege); statutul și drepturile luptătorilor din rezistența anticomunistă; modificări la ordonanța Guvernului 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate pe criterii etnice de guvernele României din perioada septembrie 1940 – 6 martie 1945; limitarea accesului la funcțiile de demnitate publică a persoanelor care au deținut funcții retribuite în aparatul PCR precum și a celor care au făcut parte din organele de represiune ale regimului comunist.

Pasiuni: grădinăritul.

Stănescu, George

Născut la 4 noiembrie 1928, jud. Durostor (*actualmente în Bulgaria*). Ortodox. Părinții: Gheorghe (*învățător*), Chirila Cristina (*învățătoare*). Căsătorit. Soția: Iuliana Marta (*conductor arhitect*).

Studii: Școala primară, Silistra (1936 – 1940); Liceul Teoretic „Dimitrie A. Sturza” (1940 – 1944); Liceul Funcțional Grăniceresc „George Coșbuc”, Năsăud, jud. Bistrița-Năsăud; Facultatea de Agronomie a Institutului Agronomic Timișoara (1948 – 1953). Urmărit, arestat și cercetat din motive politice în 1948.

Inginer la SMT Cenei și SMT Gottlob (1954 – 1961); inginer șef de secție GAS Șag (1961 – 1962); inginer-șef la GAS Beregsău Mare (1962 – 1965); inginer –șef la Trustul Întreprinderilor Agricole de Stat – Timiș (1965 – 1971); director la IAS Carani (1971 – 1974); șef sector proiectare la Oficiul de cadastru și organizarea teritoriului Timiș (1974 – 1979).

Distins cu ordine și medalii pentru realizări în producție.

Membru PCR (1974 – 1989). Membru al Societății „Astra Română pentru Banat, Porțile de Fier și Românii de Pretutindeni” (1992 -) și vicepreședinte (1994 – 1998); membru al Asociației foștilor proprietari de imobile (1990 -) și președinte (1990); membru al Federației AGROROM (1992 – 1996). Membru AFDPR Timiș (1996 -).

Membru al PNȚCD (28 decembrie 1989 -), vicepreședinte (1990 – 1991) și prim-vicepreședinte al PNȚCD Timiș (1991 – 1993).

Deputat de Timiș, ales la 27 septembrie 1992 pe lista CDR, din partea PNȚCD pentru legislatura 16 octombrie 1992 – 21 noiembrie 1996, vicepreședinte al Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice din Camera Deputaților.

Ca deputat a contribuit la dezbaterile proiectelor de legi privitoare la agricultură, silvicultură, ape și industrie alimentară; contribuții la clarificarea conținutului unor articole din Legea arendei; contribuții la modificarea și completarea Codului Silvic, a Legii industriei alimentare ș.a. Declarații politice în Camera Deputaților, întrebări, interpelări.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Stoian, Tiberiu

Născut la 4 octombrie 1943, Vărădia de Mureș, jud. Arad. Ortodox. Părinți: Iosif (învățător), Ana (casnică). Căsătorit. Soția: Eva (învățătoare). Un copil: Nadina (învățătoare).

Studii: Școala Profesională UCECOM (1959 – 1962); Liceul din

Ilia, jud. Hunedoara (1965 – 1969); Facultatea de Biologie-Geografie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1969 – 1973).

Profesor, funcționar.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Distins cu titlul de luptător cu merite deosebite, cu medalii și diplome.

Membru fondator al UCD și președintele acestui partid (1990 – 1996).

Străin (n. Sperneac), Ana-Maria

Născută la 29 mai 1947, Reșița, jud. Caraș-Severin. Ortodoxă.

Părinți: Ioan Emil (*medic specialist*), Alexandrina (*tehnoredactor*). Căsătorită. Soțul: Radu (*medic, profesor universitar*). Un copil: Mihnea (*medic; asistent universitar*).

Studii: Liceul Teoretic din Bocșa, jud. Timiș; Facultatea de Arte Plastice a Institutului Pedagogic din Timișoara (*promoția* 1968).

Profesoară.

Distinsă cu medalia fracțiunii creștin-democrate a Parlamentului European (1995).

Membru PNȚCD (1990 -); președinte al Uniunii Europene Banat din România (1994 -); coordonator zonal al Mișcării „România Viitoare” (1991 -).

Ș

Șeclăman, Paul

Paul Șeclăman este președintele Uniunii Sindicatelor Libere Timiș.

Șerban, Gheorghe (George)

Născut la 25 iunie 1954, Buzău. Ortodox. Decedat la 14 ianuarie 1999, Timișoara. G.Ș. a fost căsătorit. Soția: Liana (*profesoară*). Un copil: Alexandru.

Ca scriitor și publicist a semnat cu numele de *George Șerban*.

Studii: Facultatea de Istorie-Filosofie (*secția sociologie-*

psihologie) a Universității „Al. I. Cuza”, Iași. După Revoluție, cursuri de specializare în ziaristică (*Lille, Franța*) și structuri politice (*Washington, SUA*).

Profesor de istorie la Liceul „C.D. Loga”, Timișoara (1978 – 1979); defectolog la Școala Ajutătoare nr. 2 (1979 – 1980); profesor de științe sociale la Liceul „Electrotimiș” (1980 – 1988); asistent la Catedra de filosofie a IPTV (1988 – 1989).

Scriitor, publicist, eseist. Debutul publicistic în revista studentească de cultură *Dialog*, Iași, la care a fost secretar general și redactor-șef adjunct. Redactor-șef adjunct la revista *Forum studențesc*, Timișoara (1988 – 1990), iar după Revoluție – director onorific. Redactor-șef și director al cotidianului *Timișoara* (1990 – 1995). Colaborări la *Cronica*, *Convorbiri literare*, *Orizont* ș.a. Volume publicate: *Somnul* (1983; ediția a II-a în 1997), *Turnurul* (1987).

Membri al Uniunii Scriitorilor din România, al *National Forum Foundation* (SUA), membru al Federației Internaționale a Editorilor de Jurnale, membru al Pen Club-ului.

Inițiator și co-autor al Proclamației de la Timișoara (11 martie 1990) și al Apelului din Timișoara (iulie 1992); inițiator și organizator al Alianței pentru Proclamația de la Timișoara; membru, vicepreședinte și președinte al Societății „Timișoara” (1990 – 1994); membru fondator, membru în Comitetul Director și vicepreședinte al Alianței Civice (1990 – 1994).

Membri PNȚCD (16 decembrie 1994 – 14 ianuarie 1999); vicepreședinte al PNȚCD Timiș (iunie 1995 – 14 ianuarie 1999); membru în Comitetul de Conducere al PNȚCD.

Deputat în parlamentul României (1996 – 14 ianuarie 1999), ales pe listele CDR din partea PNȚCD. Ca deputat, a formulat amendamente la legile dezbătute în parlament. A inițiat acțiunea legislativă pentru proclamarea zilei de 16 decembrie ca „Zi națională de solidaritate împotriva totalitarismului”.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995; Olimpia Berca, *Dicționar al scriitorilor bănățeni*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996; Gh. Luchescu, *Din galeria personalităților bănățene*, Timișoara, Editura Dacia Nova, 1996; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000; Mariana Cernicova, Marin Bucă, *Mass-media din*

Timișoara post-decembristă, Timișoara, Editura Augusta, 2000.

Știr, Remus

Născut la 3 august 1950, localitatea Ciceu-Poeni, jud. Bistrița-Năsăud. Ortodox. Părinți: Iacob (*muncitor*), Maria (*muncitoare*). Divorțat.

Studii: Școala Profesională de Mecanici Agricoli, Biled, jud. Timiș (promoția 1969). Cursuri de specializare în chimie, merceologie etc.

Tehnician la Romtensid Timișoara.

Participant activ la Revoluția din Decembrie 1989. Membru ALTAR și vicepreședinte (1994 – 1996). Vicepreședinte executiv al OADOR (1994 – 1999); președinte OADOR (20 octombrie 1999 -).

Știrbu, Dumitru Igor Sergiu

Născut la 22 august 1933, Certejul de Sus, jud. Hunedoara. Ortodox. Părinți: Sergiu (*inginer*), Maria (*profesoară*). Căsătorit. Soția: Monica (*inginer*). Trei copii: Oana (*medic*), Ion Mihai (*elev*), Andrei-Sergiu (*elev*).

Studii: Liceul „Moise Nicoară”, Arad (promoția 1952); Academia de Științe Economice, București (promoția 1961).

Profesor; director general al UAP din România (1968 – 1987); directorul Întreprinderii Poligrafice „Banatul” (din 1992 – *Helicon*) din Timișoara (1987 – 1992); director al SC ART SRL (din 1992 -).

Membri PCR până în 1989. Membru CFSN Timișoara (ianuarie – martie 1990); membru al Clubului Rotary (1994 -); președinte al Clubului Rotary (1994 -); membru al Fundației „Timișoara '89”; președinte al Consiliului Consultativ al Fundației „Timișoara '89” (1994 -); membru fondator și președinte al ApR Timiș (1997 -). Consilier municipal, ales pe listele ApR Timișoara la 4 iunie 2000.

Pasiuni: atletismul de performanță (în perioada 1954 – 1957 a făcut parte din lotul național de atletism); pescuitul.

Tabără, Valeriu

Născut la 1 iulie 1949, Sălcium, jud. Alba. Ortodox. Părinții: Iosif (*muncitor*), Valeria (*agricultoare*). Căsătorit. Soția: Silvia (*funcționară*). Doi copii: Eugenia-Valeria (*juristă*), Cosmin Gabriel (*jurist*).

Studii: Liceul Mixt, Baia de Arieș, jud. Alba (1967 – 1968); Școala Tehnică cu profil financiar, Timișoara (1967 – 1968); Facultatea de Agronomie a Institutului Agronom Timișoara (USAB; 1968 – 1973). Doctoratul susținut în 1984.

Cercetător științific la Stațiunea de Cercetări Agricole Lovrin, jud. Timiș (1973 – 1977), cadru didactic la USAB, profesor universitar.

Peste 110 cărți, cursuri, manuale și articole publicate.

Distins cu titlul: „asistent evidențiat”, cu diplome și medalii naționale și internaționale; cetățean de onoare al orașului La Paz.

Membriu al Partidului Unității Naționale Române (PUNR; decembrie 1991 – 9 august 2000), vicepreședinte pe țară al PUNR (1992 – 1997), șeful campaniei electorale a PUNR la alegerile prezidențiale din 1996, pentru Gheorghe Funar; președintele PUNR. Co-președinte al Alianței Naționale, alături de Virgil Măgureanu (9 august 2000 -).

Membriu al Uniunii „Vatra Românească” (UVR; aprilie 1990 -), președinte al UVR Timiș (1990 – 1998); președinte de onoare al UVR Timiș (1998 -); vicepreședinte al Consiliului Național al UVR. Membru al Fundației „Mareșal Antonescu” (1990 -), Ligii „Mareșal Antonescu” (1990 -); Fundației „Renașterea Națională” (fondator, 1995 și vicepreședinte).

Deputat de Timiș, ales pe lista PUNR pentru legislaturile 1992 – 1996, 1996 – 2000. Secretar al Comisiei de agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice din Camera Deputaților (1992 – 1993); membru al Comisiei de politică externă din Camera Deputaților (1996 – 2000); vicepreședinte al Comisiei de agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice din Camera Deputaților (1996 – 2000). Președintele Grupului român al Uniunii Interparlamentare.

Ministrul agriculturii și industriei alimentare (18 august 1994 – 3 septembrie 1996).

În perioada 1992 – 2000, V.T. a elaborat, singur sau în colaborare, peste 50 de legi și proiecte de legi. Autor a peste 110 hotărâri de guvern

care reglementează activități agricole și de industrie alimentară. În 1995 a condus colectivul care a elaborat strategia de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare a României în vederea integrării în UE; autor și coautor a peste 1000 de amendamente la diverse proiecte de legi.

Ca deputat de Timiș, V.T. a contribuit la rezolvarea unor probleme ale agenților economici din județ. A fost promotorul legii prin care comuna Făget a redevenit oraș. A obținut fonduri pentru relansarea unor unități economice. A propus și susținut restructurarea COMTIM-ului etc.

Pasiuni: muzica populară, ușoară și clasică, sportul.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Tăvală, Tănase-Pavel

Născut la 7 aprilie 1928, Dătășeni, jud. Mureș. Greco-catolic. Părinții: Pavel, Ana (*agricultori*). Căsătorit. Soția: Elena (*inginer*). Un copil: Dinu Valeriu Gelu (*avocat*).

Studii: Liceul „Sfântul Vasile”, Blaj și „Papiu Ilarian”, Târgu-Mureș (*promoția 1948*); Facultatea de Chimie Industrială a IPTV (1948 – 1951 și 1956 – 1958; întrerupere datorată condamnării politice). Doctorat în chimie susținut în 1983.

Șef de secție, șef de laborator, șef serviciu producție în industria chimică și industria alimentară din Timișoara (1958 – 1970); cercetător științific principal gradul III, II, I (1970 – 1992).

A publicat 63 de lucrări științifice. Este autorul a peste 100 de tehnologii chimice aplicate industrial; 20 de brevete de invenție și 14 inovații.

Nu a fost membru PCR.

Vicepreședinte al CFSN, ulterior CPUN Timiș (*ianuarie – 1 iunie 1990*). Membru PNȚCD (*aprilie 1990 -*); președintele PNȚCD Timiș (*mai 1990 – 1995*); membru al Comitetului de Conducere al PNȚCD (1991 -); membru fondator al Solidarității Universitare (1990 -); membru fondator al Asociației Foștilor Deținuți Politici din România (1990 -) și președinte al acestei asociații (1990 – 1992); membru fondator al Alianței Civice; membru fondator al Forumului Democrat Antitotalitar (1990), transformat, ulterior, în Convenția Democratică din România și președinte al filialelor din Timiș ale acestor coaliții (1990 – 1992); membru fondator al Fundației *Memento* (1990 -).

Senator de Timiș, ales la 27 septembrie 1992 pe lista CDR din partea PNȚC (*legislatura 1992 – 1996*); președintele Comisiei pentru drepturile omului din Senatul României.

Deputat de Timiș, ales la 3 noiembrie 1996, pe lista CDR din partea PNȚCD (*legislatura 1996 – 2000*); vicepreședinte al Comisiei pentru integrare europeană, membru al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale din Camera Deputaților. Reprezentant al Parlamentului României în Comitetul Parlamentar Mixt România – Uniunea Europeană și vicepreședinte al acestui comitet. Autor și coautor de propuneri legislative, amendamente, declarații politice și interpellări; participant la conferințe și simpozioane interne și internaționale cu lucrări pe teme politice, economice sau sociale. A obținut fonduri pentru realizarea monumentului Asociației Foștilor Deținuți Politici din România (*ridicată la Pădurea Verde, Timișoara*), pentru Memorialul Revoluției ș. a.

Pasiuni: literatura științifică, filosofică și politică; cinematografia; sportul, muzica populară și cultă.

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Tőkés László

Născut la 1 aprilie 1952, Cluj-Napoca. Reformat. Părinți: István (*preot*), Erzsébet (*casnică*). Căsătorit. Soția: Edit (*profesoară*). Trei copii: Máté (*n. 1986*), Ilona (*n. 1990*), Márton (*n. 1992*).

Studii: Institutul Teologic Protestant, Cluj-Napoca (*promoția 1975*).

Asistent de preot reformat în municipiul Brașov și preot misionar suplinitor la Zănești (1975 – 1977); ajutor de preot la Dej (1977 – 1984); scos din rândurile preoților din motive politice (1984 – 1986); reinstalat în anul 1986 în funcția de capelan, apoi pastor, la Parohia Reformată din Timișoara, unde își continuă criticile la adresa regimului comunist. Printre altele, în 1989 semnează, alături de majoritatea preoților din Eparhia Timișoara, un memorandum de protest împotriva programului de distrugere a satelor. În decembrie 1989 a fost înlăturat din funcție și evacuat cu forța în localitatea Mineu, jud. Sălaj. Acest eveniment a declanșat acțiunile revoluționare din Timișoara, care au dus la înlăturarea regimului comunist. După Revoluție, T.L. a devenit episcop al Eparhiei Reformate de pe lângă Piatra Craiului.

A fost numit membru al Consiliului Frontului Salvării Naționale (22 decembrie 1989 – 9 februarie 1990) și, ulterior, membru CPUN (9 februarie – 11 mai 1990) deși nu a participat la ședințele acestor foruri. Membru fondator al UDMR; președinte de onoare al UDMR Timiș și apoi al UDMR pe țară.

Membru al Președinției Fundației Internaționale „Transsylvania” (1992-); președinte de onoare al Uniunii Mondiale a Maghiarilor; președinte de onoare al Uniunii Mondiale a Maghiarilor Reformati; regent al Universității Va Beach (SUA) și Hope College (Olanda).

Autor al mai multor volume, printre care *Unde este Dumnezeu, acolo este și libertatea* (1990), *Asediul Timișoarei* (1999); unele din volumele sale sunt traduse în mai multe limbi. Predici, articole, interviuri în diferite publicații din țară și străinătate.

Premii: premiul „Roosevelt” (*Olanda, 1990*); premiul „Bethlen Gábor” (1989); premiul „Geuzenpenning” (*Olanda, 1991*); premiul „Pro Fide” (*Finlanda, 1993*); Premiul minorităților de la Centrul CIEMEN (*Catalonia, Spania, 1996*); Marele premiul „Leopold Kunsch” (*Austria, 1998*); Premiul Fidelității (Ungaria, 1999); Steaua Ungariei cu Cruce (*Ungaria 1999*). T.L. este Doctor Honoris Causa al Academiei Teologice din Debrețin (*Ungaria, 1990*), Doctor Honoris Causa al Regent University (SUA, 1991); cetățean de onoare al mai multor orașe din Ungaria.

Referințe: *Personalități publice-politice 1989 – 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993; *Protagoniști ai vieții publice politice*, vol. 3, București, Rompres, 1995; *Româniai magyar ki kicsoda, 1997*; *Erdélyi magyar ki kicsoda, 2000*.

Toró, T.Tibor

Născut la 11 septembrie 1957, Timișoara. Romano-catolic. Părinți: Tibor (*conferențiar universitar*), Edit (*seismolog*). Căsătorit. Soția: Ildikó (*inginer*). Doi copii: Tibor (*student*); Tamás (*elev*).

Studii: Liceul de Matematică-Fizică nr. 2 (*Liceul Teoretic „Bartók Béla”*), Timișoara (*promoția 1976*); Facultatea de Fizică a UVT (*absolvent cu diplomă de merit*, 1981). Specializări în fizica corpului solid la UVT (1982) și igiena radiațiilor nucleare la Universitatea din București (1987).

Cercetător științific la Institutul de Sănătate Publică, Timișoara. Membru PCR (1979 – 1989). Membru al CPUN Timiș (*februarie*

– mai 1990). Membru UDMR (1990-) și membru al Prezidiului Național al UDMR (1990 – 1993); președinte al Platformei național-liberale „Blocul Reformist” (1992-); membru al Consiliului Reprezentanților UDMR (1990-); vicepreședinte al UDMR Timiș (1992 – 1996); președinte al UDMR Timiș (1996-). Membru al Organizației Tinerilor Maghiari din Timișoara (TEMISZ; 1990-), al Uniunii Organizațiilor de Tineret Maghiare din România (MISZSZ, 1990-); membru al Fundației „Jakabfi Elemér” din Cluj-Napoca și secretar (1997-); membru al Fundației REFORM din Miercurea Ciuc (1999-); membru al Fundației „Tineri pentru Democrație” din Miercurea Ciuc (1994-); membru al Societății Transilvane a Ungurilor de Pretutindeni din Odorheiu Secuiesc și vicepreședinte (1995-); membru al Uniunii Mondiale a Maghiarilor (1994) și membru al Prezidiului acestei Uniuni (1998-).

Pasiuni: poezia maghiară contemporană, muzica progresivă.

Referințe: *Romániai magyar ki kicsoda*, 1997; *Erdélyi magyar ki kicsoda*, 2000.

Tudor, Marius Mihail

Născut la 21 februarie 1961, Vânu Mare, jud. Mehedinți.

Inginer mecanic agricol.

Deputat de Timiș, ales la 20 mai 1990, pe lista Partidului Ecologist Român (PER), pentru legislatura 9 iunie 1990 – 14 octombrie 1992.

Referințe: *Personalități ale vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

T

Tăran, Nicolae

Născut la 9 noiembrie 1945, Șipet, jud. Timiș. Ortodox. Părinții: Iorgovan (învățător), Anastasia (învățătoare). Divorțat. Un copil: Alexandru (student).

Studii: Universitatea din Galați (1968); Facultatea de Științe Economice a UVT (1975); Doctoratul l-a susținut la Universitatea din Galați, în 1986.

Conferențiar la Catedra de management de la Facultatea de Științe Economice a UVT.

A publicat 9 cărți, dintre care 4 manuale universitare, peste 70 de studii și articole; o invenție brevetată.

Membru PCR (1965 – 1989), deținând funcții la nivelul organizațiilor de bază. Membru în Alianța Civică (noiembrie 1990 – septembrie 1992); membru în Partidul Alianței Civice și membru în Consiliul Național al PAC (1 august 1991 – 6 august 1996); vicepreședinte al PAC (aprilie 1993 – mai 1995); președinte executiv al PAC (mai 1995 – 6 august 1996). N.Ț. a demisionat din PAC la 6 august 1996, nemulțumit fiind de „poziția duplicitară a PAC față de UDMR, CDR și Occident”. Consilier municipal (9 februarie – 9 noiembrie 1992), funcție din care a demisionat din cauza divergențelor cu consilierii CDR; consilier județean (1996), funcție la care a renunțat în urma demisiei din PAC.

Președinte al filialei Timiș a Ligii de Prietenie România – Serbia (1999-).

Pasiuni: cinematografia, fotbalul.

Referințe: *Dicționarul Institutului Român de Management*, 1995.

V

Valcan, Ioan

Născut la 4 august 1942, Sinersig, jud. Timiș. Ortodox. Părinții: Petru (muncitor tinichigiu), Ana (croitoreasă). Căsătorit. Soția: Marcela (inginer textilist). Doi copii: Corina Vanana (jurnalist; asistent universitar); Marcel Ioan (inginer).

Studii: Liceul nr. 1 (Liceul „Coriolan Brediceanu”), Lugoj; Facultatea de Mecanică a IPTV (promoția 1965); studii postuniversitare aprofundate în cadrul Facultății de Mecanică a UPT (promoția 1972). A urmat zece cursuri de specializare în diferite domenii.

Director al Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică „Îngerii Speranței”, Lugoj.

Autor a peste 200 de studii și articole în domeniul organizării vieții economice și sociale, al asistenței și protecției sociale. Distins cu cinci diplome pentru rezultate deosebite obținute în plan profesional.

Membu PCR (1968 – 1989), sancționat de mai multe ori pentru luări de poziții împotriva cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu.

Membu al Partidului Republican (*martie 1990 – februarie 1999* și vicepreședinte al Organizației municipale Lugoj a PR; membru PDSR (1999 -) și membru al Consiliului municipal Lugoj al PDSR.

Membu fondator al Academiei de Cibernetică „Ștefan Odobleja” (1980 -); Fundației Europene Drăgan (1990 -); al Asociației pentru Reînființarea Județului Severin cu reședința la Lugoj (1990 -), al Ligii Naționale a Județelor Abuziv Desființate în Timpul Dictaturii Comuniste (1990 -), al Sindicatului Liber al Oficiului de Calcul Lugoj (1990 -).

Președinte al Asociației pentru Reînființarea Județului Severin cu reședința la Lugoj (*martie 1990 -*); director executiv al Fundației „Îngeri Speranței”, Lugoj; președinte al Sindicatului Liber al Oficiului de Calcul Lugoj (*martie 1990 – iunie 1992*); membru al Consiliului de Administrație al SC Infotim SA, Timișoara (*iunie 1992 – iunie 1994*); vicepreședinte (1990 – iunie 1994) și președinte executiv (*ianuarie 1996 –*) al Ligii Naționale a Județelor Abuziv Desființate în Timpul Dictaturii Comuniste.

Pasiuni: poezia, asistența socială.

Vintilescu, Teodor

Născut la 4 septembrie 1924, Ploiești, jud. Prahova. Ortodox. Părinți: Nicolae (*pictor de icoane*), Maria (*casnică*). Mama lui T.V. provenea dintr-o veche familie de boieri. Căsătorit. Soția: Hildegard (*economistă*). Un copil: Cezara (*profesoară*).

Studii: Liceul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, Ploiești (*promoția 1943*); Facultatea de Medicină a Universității din București (*promoția 1948*).

Medic specialist în transfuzie și conservarea sângelui, Timișoara (1948-1952); medic de circumscripție rurală (1958-1986).

Autor de studii, articole și comunicări științifice (peste 40); lucrări în domeniul imunologiei de transplant.

În perioada 1952-1958 – deținut politic (*Valea Neagră, Gherla, Caransebeș, Aiud, Jilava*).

Membu al Comisiei Naționale a Ministerului Sănătății pentru nefropatie endemică balcanică (1966 -); președinte al Ordinului Medicilor din Timișoara (1990 -).

Vicepreședinte al CPUN Timiș (19 februarie – mai 1990). Membu al PNL-CD (1992-1994); membru al Partidului Liberal Democrat Român (Cerveni; formațiune care continuă tradiția PNL-CD) și președinte al filialei Timiș a acestui partid (1999 -). Membu fondator al AFDPR - Timiș (*decembrie 1989 -*) și vicepreședinte al acestei asociații (1989-1997); președinte al Fundației „Memoria” – Timiș (1991 -).

Deputat de Timiș, ales la 27 septembrie 1992 pe lista CDR, din partea PNL-CD. Din martie 1994 – deputat independent. Membu al Comisiei Camerei Deputaților pentru sănătate și familie și al Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, corupției și petiții. Inițiative legislative: proiectul legii privind cultul eroilor; proiectul legii privind patrimoniul cultural al Parlamentului; contribuții la elaborarea legii asigurărilor de sănătate; contribuții la elaborarea Decretului 118/1990 privind drepturile foștilor deținuți politici. Consilier la Președinția României pentru probleme de sănătate (1997).

Referințe: *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 3, București, Rompres, 1995.

Vintilescu, Virgil

Născut la 24 octombrie 1932, Cătunele, jud. Gorj. Ortodox. Părinți: Nicolae (*funcționar*); Eugenia (*agricultoare*). Căsătorit. Soția: Doina (*profesor universitar*). Doi copii: Ileana (*lector universitar*); Ion (*cercetător științific*).

Studii: Școala Pedagogică, Turnu-Severin (1948 – 1952); Facultatea de Filologie a Universității „Victor Babeș” din Cluj (1952 – 1956). Doctoratul în științe filologice la Universitatea din București.

Profesor universitar la Facultatea de Filologie a UVT, apoi la Facultatea de Jurnalistică a Universității „Tibiscus” din Timișoara. Șeful catedrei de literatură română de la Facultatea de Filologie a UVT (1984 – 1990); decan la Facultatea de Jurnalistică a Universității „Tibiscus” (1998 – 1999). Lector de limba română în Iugoslavia. Membu de onoare al Societății de limba română din Serbia.

Volume publicate: *Dimitrie Țichindeal* (1965), *Victor Vlad de la Marina* (1967); *Ioan Slavici. Evaluări critice* (1977), *Polemica Maiorescu-Gherea* (1980); *Eminescu și literatura înaintașilor* (1983), *Consemnări literare* (1995), *Scritorii clasici și Junimea* (1997) ș.a. Peste 100 de

studii și articole pe teme literare în *Steaua*, *Orizont*, *Lumina* (Iugoslavia), *Drapelul Roșu*, *Flamura roșie*, *Renașterea bănățeană* ș.a.

Membru PCR (*până în 1989*). Secretar PCR al Facultății de Filologie a UVT.

Membru fondator al Partidului Uniunea Populară pentru Dreptate și președinte al Consiliului Național al PUPD (*1998 -*).

Pasiuni: grădinaritul.

Referințe: Gheorghe Luchescu, *Din galeria personalităților bănățene*, Timișoara, Editura Dacia Nova, 1996.

Vlad, Rodica

Născută la 6 februarie 1951, Domașnea, jud. Caraș-Severin. Ortodoxă. Părinți: Ioan (*inginer*); Ana (*casnică*). Căsătorită. Soțul: Titus (*inginer*).

Studii: Liceul „C.D.Loga” (*1967 – 1971*). Facultatea de Farmacie a Institutului de Medicină din București (*1971 – 1975*).

Farmacist primar, om de afaceri.

Membră ANCD (*1999 -*); consilier municipal, pe listele ANCD (*iunie 2000 -*), președinta Comisiei de urbanism din CLT; președinta ANCD Timiș (*21 august 2000 -*).

R.V. a fost singura femeie care a candidat pentru funcția de primar al Timișoarei la alegerile din 4 iunie 2000, între cei 22 de candidați.

Z

Zavragiu, Florin

Născut la 30 iulie 1966, Șerbănești, jud. Olt. Ortodox. Părinți: Ion (*muncitor*), Elena (*muncitoare*). Căsătorit. Soția: Valeria (*medic*). Un copil: Andrei (*n. 1996*).

Studii: Liceul de Științe ale Naturii „Radu Greceanu”, Slatina, jud. Olt (*1980 – 1984*); Facultatea de Electronică și Telecomunicații a UPT (*1987 – 1992*). Specializări în telecomunicații și management: București (*1994*); Rennes, Franța (*1994*); Paris, Franța (*1998*).

Inginer la Berg Computers (*1992 – 1993*); Global One România SA (*1994 -*).

Membru PNȚCD (*1992 – 2000*); membru al Comitetului municipal PNȚCD (*1996 – 2000*). Membru al Partidului Popular din România (*PPDR*; *2000 -*). Președintele PPDR Timiș (*24 aprilie 2000 -*).

Reprezentanții județului Timiș

În guvernele postdecembriste

Miniștri

Bárányi, Ferenc – UDMR; ministrul sănătății (*aprilie – iunie 1998*).
Drăgulescu, Ștefan Iosif – CDR/PNȚCD; ministrul sănătății (*decembrie 1996 – decembrie 1997*).
Tabără, Valeriu – PUNR; ministrul agriculturii și industriei alimentare (*18 august 1994 – 3 septembrie 1996*).

Secretari de stat

Babușceac, Victor – PNL; secretar de stat la Ministerul Sănătății (*octombrie 1991 – noiembrie 1992*).
Balint, Costel-Dan – PDSR; secretar de stat la Comisia pentru Cinstirea și Sprijinirea Eroilor Revoluției (*iulie 1996 – august 1997*).
Orban, Traian – AC/CDR; președintele Comisiei Naționale pentru aplicarea Legii 42 (a revoluționarilor), cu rang de secretar de stat (*decembrie 1996 – ianuarie 1997*).
Poenaru, Dan Valentin – PDSR; secretar de stat în Ministerul Sănătății (*1993 – 1995*).
Pușcă, Iulian - independent, susținut de PUNR; secretar de stat în Ministerul Agriculturii și Alimentației (*24 august 1994 – noiembrie 1996*).
Romoșan, Ioan – independent, susținut de USD; secretar de stat la Ministerul Sănătății (*1996 – 1998*).

În parlamentele postdecembriste

Legislatura 1990 – 1992

Senatori: Ștefan Glăvan (FSN), Diodor Nicoară (FSN), Mihai Ruva (PNL);
deputați: Claudiu Iordache, Dorel Borza, Octavian Dogariu, Gabriel

Marinescu, Romulus Paraschivoiu, Nicolae Negoescu (toți de la FSN), Horia Rusu (PNL), Dinu Patriciu (PNL), Petrișor Morar (FDR), Victor Cevdarie (MER), Marius Tudor (PER), Vasile Bărbat (PDM), Valentin Gabrielescu (PNȚCD), Ferenc Băranyi (UDMR), Milenco Luchin (USR), Carol-Matei Ivangiov (UBB-R).

Legislatura 1992 – 1996

Senatori: Tănase Tăvală (CDR/PNȚCD), Păun Ion Otiman (CDR/PAC), Ion Marcu (PDSR), Florin Rădulescu-Botică (PDSR); *deputați:* Vasile Popovici (CDR/PAC), George Stănescu (CDR/PNȚCD), Petru Dugulescu (CDR/PNȚCD), Teodor Vințulescu (CDR/PNLCD), Horia Rusu (CDR/PNL-AT), Emil Boroș (PD), Romulus Dabu (PDSR), Dorin Munteanu (PDSR), Valeriu Tabără (PUNR), Ferenc Băranyi (UDMR), Slavomir Gvozdenovici (USR), Carol-Matei Ivangiov (UBB-R).

Legislatura 1996 – 2000

Senatori: Ștefan Iosif Drăgulescu (CDR/PNȚCD), Dan Amedeu Lăzărescu (CDR/PNL), Radu F. Alexandru (USD/PD), Ion Marcu (PDSR); *deputați:* Ovidiu Drăgănescu (CDR/PNL), Petru Dugulescu (CDR/PNȚCD), Teodor Stanca (CDR/PNȚCD), Tănase Tăvală (CDR/PNȚCD), George Șerban (CDR/PNȚCD, decedat în 1999, moment în care postul i-a revenit lui Vasile Dănilă, PNLCD), Ștefan Glăvan (USD/ PD), Aurel Miloș (USD/ PD), Valeriu Tabără (PUNR), Ferenc Băranyi (UDMR), Slavomir Gvozdenovici (USR), Horst Werner Brück (FDGR; după renunțarea lui la funcție, locul vacant a fost ocupat de reprezentantul Forumului Germanilor din Sibiu).

Administrația județului Timiș

22 decembrie 1989 – 2000

Abolirea regimului comunist a condus la restructurarea tipului de conducere a administrației județene și locale. În perioada 22 decembrie 1989 – 15 mai 1992, județele au fost conduse de „primării județene”, șeful administrației purtând numele de „primar”, potrivit Decretului-lege nr. 8/1990. În perioada amintită, dimensiunea politică a administrației a fost reprezentată de Consiliul Județean al Frontului Salvării Naționale (Decretul-lege nr. 2/27 decembrie 1989 privind constituirea, organizarea și funcționarea CFSN și a Consiliilor teritoriale ale FSN), înlocuit de Consiliul Județean Provizoriu de Uniune Națională (potrivit Decretului-lege br. 81/9 februarie 1990 privind constituirea, organizarea și funcționarea CPUN și a Consiliilor teritoriale ale CPUN și Decretului nr. 8/7 ianuarie 1990 privind organizarea și funcționarea administrației de stat). Odată cu primele alegeri libere, de la 20 mai 1990, CPUN-urile teritoriale au fost desființate (prin Legea din 3 iulie 1990, care dizolva consiliile provizorii de la nivelul unităților administrativ-teritoriale). Legea administrației publice locale nr. 69/1991 a creat alte organisme ale administrației locale, alegerile pentru acest nivel al puterii fiind organizate la 9 februarie 1992 pentru consiliile locale, iar la 29 martie 1992 – pentru consiliile județene. Conform aceleiași legi, s-a modificat titulatura funcției reprezentantului Guvernului în teritoriu, acesta fiind „prefectul” însărcinat cu urmărirea legalității actului administrativ. Prezentăm, în cele ce urmează, componența administrației județului Timiș și a administrației municipiului reședință de județ.

Consiliul Județean al Frontului Salvării Naționale din Timiș

Constituit la 26 decembrie 1989

La 26 decembrie 1989, ca urmare a hotărârii Adunării Generale a Frontului Democrat Român de integrare în Frontul Salvării Naționale, s-a constituit la Timișoara Consiliul Județean al Frontului Salvării Naționale din Timiș. Potrivit Declarației acestui for, CFSN Timiș a avut, la constituire, următoarea componență: Fortuna, Lorin (*președinte*); Burlacu, Tudorin (*vicepreședinte cu probleme organizatorice*); Morar, Petrișor (*vicepreședinte cu probleme economice*); Ivan, Ștefan (*secretar*). *Membri*: Atanasiu, Lucia; Barna, Ionel; Băcana, Liviu; Bordoș, Ioan; Bodó Barna; Cărpănu, Florentin; Curuțiu, Dorel; Cnezevici, Florin; Ciura, Alexandru; Dunca, Romeo; Dragomirescu, Mihai; Florescu, Viorel; Giurgev, Arcadie; Girdan, Ion; Ghica, Constantin; Goția, Dorin; Haidău, Mihai; Iordache, Claudiu; Ionescu, Radu; Iliescu, Filomenia; Marcu, Ioan; Mesaroș, Adrian; Mândrilă, Daniel; Milutin, Luminița; Munteanu, Mihaela; Negoescu, Nicolae; Oprea, Sorin; Posa, Constantin; Popa, Constantin; Popa, Manole; Petre, Petrișor; Petrea, Cristea; Predonescu, Nicolae; Puri, Gerhard; Roman, Mircea; Roată, Gheorghe; Rădoi, Mihai; Stroie, Ioan; Sobor, Dan; Solar, Dan; Trăistaru, Maria; Urlicheanu, Cristina; Ursulescu, Ionel; Vățianu, Corneliu; Pinte, Vasile; Vortulaș, Ioan; Vintilă, Ion; Vărtan, Valentin; Vlădesan, Emil.

Note:

1. Mandatul lui Constantin Posa de membru al Consiliului Județean al FSN a fost revocat la 28 decembrie 1989, urmare a solicitărilor salariaților de la Întreprinderea „Electrobanat”.
2. În urma demonstrației din 12 ianuarie 1990, Lorin Fortuna a demisionat din funcția de președinte al Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale.
3. La 20 ianuarie 1990, a avut loc ședința Consiliului județean al FSN, la care a fost acceptată demisia lui Lorin Fortuna din funcția de președinte. La aceeași ședință, au fost completate 5 locuri din cele devenite vacante. Noii aleși au fost: Marton, Florin; Bucșan, Ion; Eustațiu, Cornel; Marchig, P.; Ciotescu, Emilian. A fost ales, de asemenea, un nou Biroul Executiv, care trebuia să funcționeze pe principiul conducerii colective: Iordache, Claudiu; Marton, Florin; Morar, Petrișor; Băcana, Liviu; Pervescu, Dan; Ghica, Constantin; Cnejevici, Florin; Burlacu, Tudorin; Fortuna, Lorin.

Consiliul Județean Timiș al Frontului Salvării Naționale

Ales la 29 ianuarie 1990

Bărâny, Francisc; Bordoș, Doru; Roșcovan, Alexandru; Luchin, Milenco; Secoșan, Nicolae; Pfaff, Erich; Otiman, Păun Ioan; Iordache, Claudiu; Stoia, Marius; Negoescu, Nicolae; Micu, Constantin; Poșta, Vasile; Muțiu, Caius; Borza, Dorel; Balint, Aurelian; Cerna, Dorel; Anghel, Andrei; Marinescu, Gabriel; Negru, Ioan; Csakli, Siegfried; Ureche, Gheorghe; Paraschivoiu, Romulus; Găldău, Florian; Purice, Marin; Puri, Gerhard; Tăvală, Tănase; Huțiu, Constantin; Jupan, Caius; Tvein, Ion; Pașcuț, Dimitrie; Indrieș, Cornel; Giurgev, Arcadie; Crețescu, Constanța; Ionașiu, Adrian; Ispas, Ioan; Bizian, Ion; Gôș, Vasile; Petrea, Ștefan; Scorțanu, Mihai; Cristea, Gheorghe; Drobny, Heinrich; Buzatu, Constantin; Croitoru, Adrian; Burada, Gheorghe; Vereb, Iosif; Bugariu, Virgil; Ursulescu, Doru; Tudosi, Viorel; Petrovici Petru; Bratu, Emil.

Notă: În ziua de 30 ianuarie 1990, Consiliul Județean al FSN a ales Biroul Executiv, în următoarea componență: Roșcovan, Alexandru (*președinte*); Tăvală, Tănase (*vicepreședinte*); Drobny, Heinrich (*vicepreședinte*); Borza, Dorel (*secretar*). Membri: Iordache, Claudiu; Poșta, Vasile; Paraschivoiu, Romulus; Negoescu, Nicolae; Burada, Gheorghe.

Consiliul Județean Provizoriu de Uniune Națională

Consiliul Județean Provizoriu de Uniune Națională s-a constituit în luna februarie 1990 prin cooptarea reprezentanților partidelor politice existente în Timișoara. În arhivele CJT nu există o listă completă și „la zi” a CPUN. Din presa vremii rezultă doar că la 19 februarie 1990 Consiliul a fost completat cu următorii membri: Cevdarie, Victor (*vicepreședinte, reprezentant al MER*); Vintilescu, Teodor (*vicepreședinte, reprezentant al AFDPR*); Ciceu, Mircea (*secretar, reprezentant al UCD*); Bakk, Miklos (*reprezentant al UDMB*); Popescu, Viorel (*reprezentant al PSDR*); Pantea, Nicolae Viorel (*reprezentant al PNȚCD*); Voinea, Mircea (*reprezentant al*

PNL); Marossy, Ștefan (reprezentant al Sindicatului politic „Fraternitatea”).

Consiliul și-a desfășurat activitatea până la 3 iulie 1990, reprezentanții săi fiind delegați la majoritatea ședințelor importante ale conducerii județului.

Consiliul Județean Timiș 1992 – 1996

Anghel, Andrei (MER); Benescu, Valeriu Mihai (independent); Bodó Barna (CD/UDMR); Bogoevici, Gheorghe Mircea (CD/PNL); Boros, Emil (FSN); Borha, Emil (MER); Checeanu, Mircea Dorel (CD/PNTCD, *vicepreședinte*); Cinghiță, Ioan Cornel (CD/PNL); Ciovică, Viorel (FSN); Coifan, Viorel Gheorghe (CD/PNL, *președinte*); Constantinov, Alexandru (FSN); Cristea, Gheorghe (FDR); Cristean, Spiridon (FSN); Ciotescu, Emilian (PUNR); Cozariuc, Mihai (CD/PAC); Curescu, Ștefan (CD/PAC); Davidovici, Vladimir (CD); Drăgoi, Paula (FSN); Dronca, Nelu (PR); Drobny, Heinrich (CD/PNTCD); Factor, Alexandru (FSN, *vicepreședinte*); Fortuna, Lorin (PR); Gergely, Ilona (CD/UDMR); Goian, Mircea (CD); Jasz, Walter Horst (FDGB); Jebeleanu, David Emanuel (FSN); Marossy Zoltan (CD/UDMR); Marian, Dorin (CD/PNTCD); Mihut, Aurelian David (CD); Munteanu, Tiberiu (PDAR); Munteanu, Leonte (CD); Nagy, Arpad (CD/UDMR); Negomireanu, Lucia (CD/PAC); Nikolin, Krsta (USR); Nistorescu, Vasile (FSN); Oprea, Nicolae (PDAR); Patrichi, Ionel (PNL-AT); Petrucescu, Ioan (FSN); Părvănescu, Ioan (PR); Pop, Ioan (CD/PNTCD); Romoșan, Ștefan (PDAR); Silași, Grigore (FSN); Strizu, Nicolae (CD/PNTCD); Uzun, Petru-Pavel (UBB); Vasili, Dimitrie-Aurel (CD/PNTCD).

Notă: Pe parcursul acestei legislaturi au survenit câteva schimbări. Au demisionat: Nistorescu Vasile (înlocuit de Butcovan, Victor), Boros Emil (devenit deputat; i-a urmat Paulescu Alexandru), Gergely Ilona (urmată de Drăgănescu, Ovidiu Virgil), Marian Dorin (plecat la studii; i-a urmat Vânătoru Nicolae). Ciovică Viorel a decedat. I-a urmat Lighezan Pavel.

Consiliul Județean Timiș 1996 – 2000

Andea, Petru (PS); Bodó Barna (UDMR); Barbu, Nicolae (PNL-C); Biederman, Pavel (PDSR); Bogoevici, Gheorghe Mircea (CD/PNL); Borha, Liviu (MER); Cinghiță, Ioan Cornel (CD/PNL); Coifan, Viorel Gheorghe (CD/PNL, *președinte*); Coposescu, Victor Ionel (PSM); Cozariuc, Mihai (PAC); Cristean, Spiridon (PD); Drăgănescu, Ovidiu Virgil (CD/PNL); Enășel, Doru (PAC); Factor, Alexandru (USD/PD, *vicepreședinte*); Franț, Rodica (USD/PD); Fueru, Ștefan (PPR); Homea, Ioan (USD/PDSR); Iovănescu, Iosif (PDSR); Jasz, Walter Horst (FDGB); Lalescu, Mihai (CD/PNL); Marossy Zoltan (UDMR); Milutinovici, Eugen (PDSR); Mracec, Mircea (CD/PNTCD); Negomirean, Lucia (PAC); Negrea, Viorel (PUNR); Olariu, Mihai (CD/PNL); Oprea, Nicolae (PDAR); Poienar, Sabin (PL'93); Pop, Ioan (CD/PNTCD); Popescu, Păun (PD); Popovici, Marius (CD/PNTCD, *vicepreședinte*); Purceld, Mircea (PRM); Racoviceanu, Mihai (CD/PNTCD); Rado, Ioan (CD/PNL); Raț, Viorel (CD/PNLCD); Rezmiveș, Cornel (Unirea Romilor); Sandoșa, Ioan (PNT); Sasca, Viorel Zoltan (CD/PNTCD); Silași, Grigore (PDSR); Stănescu, Tudor (PNT); Șipoș, Ioan Dan (PDSR); Târpe, Gheorghe (PDSR); Țăran, Nicolae (PAC); Țăranu, Constantin (CD/PNTCD); Vlad, Floarea (independent).

Notă: Pe parcursul acestei legislaturi au survenit schimbări. Au demisionat: Țăran Nicolae (încă la ședința de constituire a CJT). I-a urmat, de îndată, Chiticaru Constantin. Drăgănescu Ovidiu a fost ales deputat. I-a urmat Ogodescu Trăilă Dorel. Jasz Walter Horst a decedat. I-a urmat Martin Horst.

Consiliul Județean Timiș 2000 - 2004

Bodó Barna (UDMR); Bojin, Titu (PDSR); Borceanu, Mihai (UFD); Borha, Liviu (PNL); Bucătariu, Ioan (CD/PNTCD); Călugăr, Gheorghe (PDSR); Coifan, Viorel Gheorghe (PNL); Cozariuc, Mihai (PNL); Deac, Laurian (UFD); Dinescu, Valentin (PRM); Factor, Alexandru (ApR); Găvruta, Adrian (CD/PNTCD); Ghinda, Dumitru (PRM); Gru, Liviu (ApR); Lelescu, Tiberiu

(PD); Marossy Zoltan (UDMR); Matei, Viorel (PDSR); Mărginean, Iosif (PPR); Miclău, Marcel (PDSR); Milutinovici, Eugen (PDSR); Morar, Petrișor (PD); Olariu, Mihai (PNL); Olariu, Rareș Tudor (ApR); Oprea, Nicolae (PDSR); Ostaficiuc, Constantin (PD, vicepreședinte); Pacia, Maria (PDSR); Pârșan, Paul (CDR/PNȚCD); Pescariu, Sorin (CDR/PNȚCD); Piț, Teodor (ANCD); Popescu, Păun (PD); Popovici, Marius (CDR/PNȚCD, vicepreședinte); Popuțe, Zorica (PPR); Pribeanu, Gheorghe (PRM); Purceld, Mircea (PRM); Radu, Victor (ApR); Raț, Viorel (PNL); Sasca, Viorel Zoltan (CDR/PNȚCD); Sârbu, Ilie (PDSR, președinte); Scarlatescu, George (PD); Smulțea, Pompilius (PD); Szasz, Enikő (UDMR); Șipoș, Ioan Dan (PDSR); Tuțac, Ionel (ANCD); Țăranu, Constantin (CDR/PNȚCD); Văduva, Despina (CDR/PNȚCD).

Primari ai județului Timiș Potrivit Decretului-legi nr. 8/1990

1. Rădulescu, Eugeniu (7 – 12 ianuarie 1990)
2. Mateescu, Emil (ianuarie 1990)
3. Anastasescu, Decebal (26 ianuarie – iulie 1990).

Viceprimari

1. Mateescu, Emil (februarie – iulie 1990)
2. Ciomocoș, Teodor (mai – iulie 1990).

Prefecți Potrivit Legii nr. 5/1990

1. Cârpanu, Florentin Doru (iulie 1990 – aprilie 1991) – independent
2. Borza, Dorel (iulie 1991 – mai 1992) – FSN

Subprefecți

1. Mateescu, Emil (iulie 1990 – iulie 1991)
2. Mățiu, Andrei (iulie 1990 – iulie 1991)
3. Drobny, Heinrich (iulie 1990 – aprilie 1992) - AFDP
4. Coifan Viorel Gheorghe (iulie 1990 – aprilie 1992) - PNL

Odată cu primele alegeri locale, în primăvara anului 1992, se formează și Consiliul Județean Timiș. Mandatele obținute prin alegeri se suprapun, de regulă, unei legislaturi de patru ani (cu excepția întreruperii de mandat, din varii motive pentru consilierii aleși). Fluctuația la vârful Prefecturii a fost, însă, mai puternică. În același timp, odată cu Legea 69/1991 se creează instituția Prefecturii, iar competențele prefectului se modifică față de situația anterioară.

Prefecți Potrivit Legii 69/1991

1. Borza, Dorel (15 mai 1992 – 19 ianuarie 1993) – FSN/PD
2. Paștiu, Ioan (19 ianuarie 1993 – 27 octombrie 1995) – independent susținut de FDSN/PDSR
3. Poenaru, Dan Valentin (27 octombrie 1995 – 28 decembrie 1996) – PDSR
4. Gaņț, Dumitru Mircea (28 decembrie 1996 – 4 mai 2000) – PNȚCD
5. Barbu, Liviu (5 mai 2000 -)

Subprefecți

1. Drug, Călin (10 iulie 1992 – 25 ianuarie 1993) - PNL
2. Gudiu, Nicolae (25 ianuarie 1993 – 4 aprilie 1994) - PDSR
3. Miculescu, Petru (8 septembrie 1994 – 19 februarie 1996) – PDSR
4. Tărceatu, Vasile (19 februarie 1996 – 28 decembrie 1996) – PDSR
5. Ostaficiuc, Constantin (28 decembrie 1996 – iunie 2000) – PD
6. Zudor, Ludovic (iunie 2000 -) - PD

Administrația municipiului Timișoara
22 decembrie 1989 – 2000

**Consiliul Municipal Timișoara al Frontului
Salvării Naționale**

Constituit la 27 decembrie 1989

Ivan, Ștefan (*președinte*); Marcu, Ioan (*vicepreședinte*); Alămorean, Pompiliu (*vicepreședinte*); Ghilea, Aurel (*secretar*). *Membr:* Albuțiu, Dan; Arsenescu, Georgică; Barbu, Nicolae; Caloghera, Constantin; Ciocârlie, Livius; Drăgan, Viorel; Gioară, Vasile; Gnandt, Emeric; Haiduc, Ioan; Horotan, Victor; Ilea, Emil; Iliescu, Mihai; Juravle, Petru; Marchiș, Ionel; Marinescu, Gabriel; Muțiu, Caius; Mîrț, Angela; Nicoară, Diodor; Opriș, Nicolae; Otiman, Păun; Purice, Marian; Pomorișat, Svetlana; Radosavlevici, Sorin; Rusan, Nicolae; Simioane, Gheorghe; Singer, Karol; Traleş, Ioan; Vâlceanu, Radu.

**Consiliul Municipal al Frontului Salvării
Naționale**

Constituit la 28 decembrie 1989

Ivan Ștefan (*președinte*), Marcu, Ioan (*vicepreședinte*); Alămorean, Pompiliu (*vicepreședinte*); Ghilea, Aurel (*secretar*); *membr:* Albuțiu, Dan, Arsenescu Georgică; Barbu, Nicolae; Caloghera, Constantin; Drăgan, Viorel; Evseev, Ivan; Gioară, Vasile; Gnandt, Emeric; Haiduc, Ioan; Horotan, Victor; Ilea, Emil; Iliescu, Mihai; Juravle, Petru; Marchiș, Ionel; Mărgineanu, Simion; Marian, Dumitru; Marinescu, Gabriel; Molodeț, Tiberiu; Muțiu, Caius; Mîrț, Angela; Nicoară, Diodor; Opriș, Nicolae; Otiman, Păun Ioan; Purice, Marin; Pomorișat, Svetlana; Radoslavlevici,

Sorin; Rusan, Nicolae; Simioane, Gheorghe; Singer, Karol; Știrbu, Sergiu; Traleş, Ioan.

Notă: Consiliul municipal Timișoara din 28 decembrie 1989 prezintă doar câteva modificări față de cel constituit în ziua precedentă.

Consiliul Municipal Timișoara al Frontului Salvării Naționale

Constituit la 13 ianuarie 1990

Marcu, Ioan (*președinte*); Marinescu, Gabriel (*vicepreședinte*); Singer, Karol (*vicepreședinte*); Ghile, Aurel (*secretar*); *membri*: Opreș, Nicolae; Ivan, Ștefan; Muțiu, Caius; Șoimu, Ioan; Arsenescu, Georgică; Ilea, Emil; Juravle, Petru; Nicoară, Diodor; Purice, Marin; Rusan, Nicolae; Mărgineanu, Simion; Traleş, Ioan; Feorstahler, Ladislau; Ciuhandu, Gheorghe; Opreșcu, Mihai; Filimon, Roland; Sandor, Istvan.

Notă. La constituirea acestui consiliu au fost lăsate trei locuri vacante: pentru un reprezentant al studenților, un reprezentant al minorității sârbe și un reprezentant al cutilor.

Consiliul Municipal Timișoara al Frontului Salvării Naționale

Ales la 27 ianuarie 1990

Szucsik, Iosif (*președinte*); Ursu, Marius (*vicepreședinte*); Singer, Karol (*vicepreședinte*); Popa, Constantin (*secretar*); *membri*: Ciuhandu, Gheorghe; Dan, Andrei; Popovici, Vasile; Tudorache, Horațiu; Serafim, Ion; Radu, Gabriel; Budulan, Ioan; Crăciun, Constantin; Lupu, Camelia; Pop, Valer; Cernescu, Horea; Boiangiu, Gheorghe; Lavarovici, Gligor;

Șerban, Gheorghe; Sârbovan, Gheorghe; Sarbescu, Ioan; Katz, Ecaterina; Platz, Jiva; Stroie, Constantin; Bandula, Dinu; Opreșcu, Mihai; Lakatos, Ladislau; Fotache, Eva; Grün, Eugen.

Notă: La ședința de constituire a Biroului Executiv al Consiliului municipal Timișoara al FSN din 31 ianuarie 1990, Ioan Marcu, erou al Revoluției, a fost ales președinte de onoare. Prin aceasta, s-a recunoscut contribuția lui Ioan Marcu la victoria Revoluției din orașul-martir Timișoara.

Consiliul Municipal Provizoriu de Uniune Națională

Consiliul Municipal Provizoriu de Uniune Națională s-a constituit la 27 februarie 1990, prin cooptarea reprezentanților tuturor partidelor politice existente în Timișoara.

Consiliul și-a încheiat activitatea la 3 iulie 1990.

Consiliul Local al municipiului Timișoara 1992 – 1996

Bălțeanu, Nicolae (FSN); Borha, Liviu (MER); Călin, Eugeniu (FDR); Cismașu, Traian (PUNR); Diminescu, Nicolae (MER); Dușoi, Ion Eugen (PNL-AT); Florea, Ștefan (PRM); Grîvu, Ovidiu (CD); Groza, Ana (CD/PSDR); Halász, Ferenc (CD/UDMR); Hurbeanu, Ilie (CD/PNTCD); Iliescu, Radu (PDAR); Knejevici, Florin (CD); Marina, Marius (CD); Muțiu, Caius (CD); Müller, Kurt (FSN); Nemeș, Mircea (CD/PNL); Oberst, Ladislau (CD/UDMR); Olariu, Mihai (CD/PNL); Perju, Dan (FSN); Popovici, Dorin (CD/PAC); Radian, Nicolae (FSN); Radoslav, Dan (CD/PNTCD); Schmidt, Walter Ernst (FDGB); Schvarcz Dukász, Péter (CD/UDMR); Stoica, Aurelian (independent); Străin, Radu Mircea (CD/PNTCD); Stroe, Constantin (FSN); Șuşanu, Mladin Liviu (CD/PNL); Toma, Florentin (CD); Țăran, Nicolae (CD/PAC).

Consiliul Local al municipiului Timișoara 1996 – 2000

Bara, Rodica (CDR/PNL); Bălășoiu, Ion (PRM); Diminescu, Nicolae (MER); Schvarcz Dukász, Péter (UDMR); Furdul, Iustin (PDSR); Gheran, Romulus (CDR); Glăvan, Ștefan (USD/PD); Lacrămă, Dan Laurențiu (CDR/PNL); Marina, Marius (CDR); Mărginean, Iosif (PPR); Mistor, Cornel (CDR/PNȚCD), Moldovan, Valentin (CDR/PNȚCD); Moțiu, Iancu (PUNR); Muțiu, Caius (PAC); Oberst, Ladislau (UDMR); Ostap, Emil (CDR/PNLCD); Păunescu, Virgil (CDR); Pitrop, Ștefan (PAC), Pop, Mihai (CDR/PNȚCD); Popovici, Dorin (PAC), Pungă, Mihail (PDSR); Radoslav, Dan (CDR/PNȚCD); Rusu, Mihai (CDR/PNL); Sarafolean, Silviu (CDR/PNȚCD); Schmidt, Walter Ernst (FDGB); Străin, Radu (CDR/PNȚCD); Tăut, Teodor (PNȚ); Toma, Florentin (CDR); Vasi, Călin Vasile (CDR/PNȚCD).

Consiliul Local al municipiului Timișoara 2000 - 2004

Bălășoiu, Ion (PRM); Blaj, Adriana Maria (PNL); Brânzan, Ovidiu (PDSR); Culea, Vladimir (PDSR); David, Gheorghe (ANCD); Dogariu, Eugen (PDSR); Florescu, Iuliana (PDSR); Forika, Eva (UDMR); Furdul, Iustin (PDSR); Groza, Ioan Radu Dinu (PD); Halász, Ferenc (UDMR); Mardari, Ludovic (PRM); Mirică, Nicolae (ApR); Mistor, Cornel (CDR/PNȚCD); Moldovan, Valentin (CDR/PNȚCD); Muțiu, Caius (CDR/PNȚCD); Oancea, Viorel (PNL); Pace, Ștefan (PRM); Popuțe, Petru (PPR); Popovici, Dorin (PNL); Radoslav, Dan (CDR/PNȚCD); Sarafolean, Silviu (CDR/PNȚCD); Străin, Radu (CDR/PNȚCD); Suciu, Nicolae (PPR); Surdan, Simion (PDSR); Știrbu, Dumitru Igor Sergiu (ApR); Țepeneu, Pavel (CDR/PNȚCD); Vasi, Călin Vasile (CDR/PNȚCD); Vlad, Rodica (ANCD).

Primarii municipiului Timișoara

Ivan, Ștefan – FSN (24 decembrie 1989 – 12 ianuarie 1990)
Alămorean, Pompiliu (13 ianuarie 1990 – 6 august 1990)
Borha, Liviu – MER (7 august 1990 – 17 februarie 1992)
Oancea, Viorel – PAC (18 februarie 1992 – 2 iunie 1996)

Ciuhandu, Gheorghe Coriolan – CDR/PNȚCD (iunie 1996 – 4 iunie 2000)
Ciuhandu, Gheorghe Coriolan – CDR/PNȚCD (4 iunie 2000 -)

Viceprimari

Nicolicin, Dușan (1990)
Bărbieru Mircea (FSN) (1990 - 1991)
Marinescu, Vasile (FSN) (1991 – 1992)
Olariu, Mihai (PNL) (7 august 1990 - 1992; 1992 - 1994)
Olteanu, Vasile (CDR/PNȚCD) (1994 – 1996)
Borza, Dorel (PD) (1996 – 2000; 2000 -)
Șurianu, Flavius Dan (CDR/PNL) (1996 – 2000)
Orza, Adrian (CDR/PNȚCD) (2000 -)

Rezultatele alegerilor locale și parlamentare din județul Timiș: 20 mai 1990 – 4 iunie 2000

Partide, organizații, coalitii.	PARLAMENTARE						LOCALE					
	1990		1992		1996		1992		1996		2000	
	D.	S.	D.	S.	D.	S.	P.	CL.	CJ.	P.	CL.	CJ.
ANCD											4	2
APR										4	130	4
Bratstvo							-	-	-	-	1	-

Note:

1. Tabelul cuprinde numai partidele, organizațiile minorităților naționale, alianțele și coalițiile care au obținut mandate la alegerea locală și parlamentare din județul Timiș.
2. Neparticiparea la unele alegeri este indicată prin necompletearea rubricilor corespunzătoare.
3. Participarea la alegeri, fără a obține mandate este indicată prin semnul [-].
4. Participarea la alegeri pe listele unor alianțe, carteluri sau coaliții, fără ca acestea să obțină mandate, este marcată prin semnul [0].
5. Participarea la alegeri pe listele unor alianțe, carteluri sau coaliții, fără ca acestea să obțină mandate, este marcată prin semnul [•].
6. În câteva localități, unele partide au preferat să participe cu liste separate în alegeri, deși la nivel județean și național formațiunile corespunzătoare au făcut parte dintr-o coalitie. În această situație, numărul de mandate este marcat prin asterisc [*].
7. Numărul de mandate în C.J.T., C.J.T., Camera Deputaților și Senat obținut de partide la alegeri pe listele unor alianțe, carteluri sau coaliții este indicat la capitolul dedicat formațiunilor respective. Din motive obiective, în această situație nu s-a putut indica, de fiecare dată, numărul de mandate de consilieri comunali, orășenești sau ai municipiului Lugoj.

CDR*		5	2	5	2	33	481	20	16	242	14	7	125	8
FDGB	-	-	-	1	-	1	22	1	-	6	1	-	3	-
FDR	1	-	-	-	-	1	10	1	-	2	-	-	-	-
FER												-	9	-
FSN	6	2	-	-	-	23	293	10						
MER	1	-	-	-	0	2	55	2	6	47	1			

324

Partide, organizații, coalitii	PARLAMENTARE						LOCALE							
	1990		1992		1996		1992		1996		2000			
	D.	S.	D.	S.	D.	S.	P.	CL.	P.	CL.	P.	CL.	P.	CL.
PAC			●	●	0	0	●	●	7	111	4			
PD			1	-	●	●			●	●	●	12	153	6
PDAR			-	-	0	0	2	47	3	6	85	1		
PDM	1	-												
PDSR			2	2	1	1			27	231	6	34	266	9

PDUSR							-	2						
PER	1	-			●	●	-	1						
PNA					-	-			-	6	-			
PNL	2	1	-	-	●	●	●	1*	●	●	●	11	154	5
PNL-AT/ PL'93			●	●	0	0	-	12	1	3	51	1		
PNL-C					0	0				-	3	1		
PNR					-	-				-	3	-	1	26

325

Partide, organizații, coalitii	PARLAMENTARE						LOCALE							
	1990		1992		1996		1992		1996		2000			
	D.	S.	D.	S.	D.	S.	P.	CL.	P.	CL.	P.	CL.	P.	CL.
PNT			-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
PNTCD	1	-	●	●	●	●	●	3*	●	●	●	●	●	●
PPR					-	-			-	3	1	-	3	2
PR	0	0	-	-	-	-	3	68	3	16	-	1	5	-

Bibliografie selectivă

*** *Aleșii noștri (Noi și aleșii noștri)* - Studiu introductiv de Mariana Cernicova). Publicație apărută în 1998 în Timișoara, România, editată de Asociația Pro Democrația, Clubul Timișoara.

Birăescu, Aquilina, Zărie, Diana, *Scritori și lingviști timișoreni*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000.

*** *Cartea albastră a democrației. Un ghid al instituțiilor publice centrale din România*, ediția a II-a, Editată de Asociația Pro Democrația, 1997.

Cernicova, Mariana, Bucă, Marin, *Mass-media din Timișoara post-decembristă*, Timișoara, Editura Augusta, 2000.

Crețan, Remus, *Etnie, confesiune și comportament electoral în Banat*, Timișoara, Tipografia Universității de Vest, 1999.

Datculescu, Petre, Liepelt, Klaus (editori), *Renașterea unei democrații: alegerile din România de la 20 mai 1990*, București, IRSOP, 1991.

*** *Ghid electoral. 20 mai 1990*, f.l., f.e.

Luchescu, Gheorghe, *Din galeria personalităților timișene*, Timișoara, Editura "Dacia Nova", 1996.

Mungiu-Pippidi, Alina (coordonator), *Doctrine politice. Concepte universale și realități românești*, Iași, Editura Polirom, 1998.

*** *Personalități publice-politice 1989 - 1992*, București, Editura Holding Reporter, 1993.

*** *Protagoniști ai vieții publice*, vol. 1-3, București, Rompres, 1994 - 1995.

Radu, Al., Radu, Gh., Porumb, Ioana, *Sistemul politic românesc, un sistem entropic?*, București, Editura Tehnică, 1995.

Stoica, Stan, *Mic dicționar al partidelor politice din România. 1989 - 2000*, București, Editura Meronia, 2000.

Takács, Csaba, Stanik, István (redactori responsabili), *Erdélyi magyar ki kicsoda*, Cluj, Ediția comună UDMR - Editura Scripta, 2000.

Takács, Csaba, Stanik, István (redactori responsabili), *Romániai magyar ki kicsoda*, Cluj, Ediția comună UDMR - Editura Scripta, 1997.

*** *Tot ce voiați să știți și să întrebați despre Parlamentul României*,

Editat de Asociația Pro Democrația, f.l., f.e., f.a.

Țoancă, Radu, *O istorie subiectivă a României postdecembriste. Retrospectivă politică. 1990 - 2000*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000.
Ureche, Valeriu, *Administrația județului Timiș la 30 de ani (1968 - 2000)*, Timișoara, Editura Augusta, [1998].

Notă: Au mai fost consultate pentru elaborarea fișelor următoarele izvoare:

- Documente ale partidelor, alianțelor politice și ale organizațiilor prezentate în dicționar (statute, platforme-program, rezoluții ale congreselor, convențiilor, conferințelor naționale etc.).

- Presa locală din Timișoara (*Agenda*, *Agenda Zilei*, *Luptătorul Bănățean*, *Realitatea*, *Realitatea Bănățeană*, *Renașterea Bănățeană*, *Timișoara*, *Victoria* etc.).

Cuprins

Argument	5
Deceniul reîntoarcerii la democrație	9
Sigle, abrevieri	19
Drumul spre recăștigarea libertății	25
Partide, formațiuni politice	33
Alianța Națională (AN)	33
Alianța Națională Creștin Democrată (ANCD)	33
Alianța pentru România (ApR)	34
Convenția Ecologistă din România (CER)	37
Federația Ecologistă din România (FER)	38
Frontul Democrat(ic) Român (FDR)	40
Frontul Democrat al Salvării Naționale (FDSN)	42
Frontul Salvării Naționale (FSN)	42
Mișcarea Ecologistă din România (MER)	45
Noul Partid Liberal (NPL)	46
Partidul Alianța pentru Unitatea Românilor (PAUR)	46
Partidul Alianței Civice (PAC)	47
Partidul Alternativa României (PAR)	49
Partidul Democrat (PD)	49
Partidul Democrat Agrar din România (PDAR)	51
Partidul Democrat de Centru (PDC)	53
Partidul Democrat Cooperatist (PDC*)	54
Partidul Democrat al Muncii (PDM)	54
Partidul Democrat al Unității Satului Românesc (PDUSR)	56
Partidul Democrației Sociale din România (PDSR)	58
Partidul Dreptății Sociale (PDS)	62
Partidul Ecologist Român (PER)	63
Partidul Forțelor Democratice '89 (PFD '89)	63
Partidul Independent Maghiar (PIM)	64
Partidul Liber Democrat Maghiar din România (PLDMR)	65
Partidul Liber Republican (PLR)	65
Partidul Liberal (PL)	65

Partidul Liberal 1993 (PL '93)	66
Partidul Liberal Democrat Român (PLDR)	67
Partidul Liberal Monarhist din România (PLMR)	69
Partidul Libertății și Democrației Române (PLDR)	70
Partidul Muncitoresc Român (PMR)	71
Partidul Național al Automobilștilor (PNA)	71
Partidul Național Democrat (PND)	73
Partidul Național Democrat Creștin (PNDC)	73
Partidul Național Liberal (PNL)	74
Partidul Național Liberal – Aripa Tânăra (PNL-AT)	78
Partidul Național Liberal – Câmpeanu (PNL-C)	78
Partidul Național Liberal – Convenția Democratică (PNL-CD)	79
Partidul Național Liberal-tradițional (PNL-t)	81
Partidul Național Român (PNR)	82
Partidul Național Țărănesc (PNT)	84
Partidul Național Țărănesc Creștin-Democrat (PNȚCD)	85
Partidul „Noua Românie” (PNR*)	89
Partidul „Pentru Patrie” (PP)	90
Partidul Pensionarilor din România (PPR)	92
Partidul Poporului	93
Partidul Popular din România (PPDR)	93
Partidul Protecției Sociale din România (PPSR)	95
Partidul Reconcilierii Naționale (PRN)	95
Partidul Reconstrucției Naționale din România (PRNR)	96
Partidul Reîntregirii – Opțiunea Daco-Latină (POD)	97
Partidul Renașterea României „Ion Mihalache”	98
Partidul Republican (PR)	98
Partidul Republican Creștin din România (PRCR)	101
Partidul Român pentru Noua Societate (PRNS)	101
Partidul România Mare (PRM)	101
Partidul Social Agrar și al Pensionarilor (PSAP)	105
Partidul Social Agrar din România (PSAR)	105
Partidul Social Democrat „Constantin Titel Petrescu” (PSD-„CTP”)	106

Partidul Social Democrat Independent (PSDI)	106
Partidul Social Democrat Român (PSDR)	107
Partidul Socialist (PS)	109
Partidul Socialist al Muncii (PSM)	111
Partidul Socialist Muncitoresc Român (PSMR)	114
Partidul Solidarității Democratice din România (PSD)	115
Partidul Țărănesc Român (PȚR)	116
Partidul Țiganilor din România	116
Partidul Umanist din România (PUR)	117
Partidul Unit Democrat al Romilor, Rudarilor și Lăutarilor din România (PUDRRLR)	118
Partidul Unității Democratice (PUD)	119
Partidul Unității Naționale Române (PUNR)	120
Partidul de Uniune Națională a Românilor din Transilvania (PUNRT)	122
Partidul Uniunea Populară pentru Dreptate (PUPD)	122
Partidul Vieții Românești (PVR)	124
Sindicatul Politic „Fraternitatea” al Muncitorilor și Țăranilor din România	125
Uniunea Creștin Democrată (UCD)	127
Uniunea Democrat Creștină (UDC)	128
Uniunea Democrată Maghiară din România (UDMR)	130
Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD)	133
Uniunea Liberală „Ion I. Brătianu” (ULB)	137
Alianțe, coaliții	139
Alianța de Centru-Stânga (ACS)	139
Alianța Civic-Liberală „Liberalii” (ACL „Liberalii”)	140
Alianța electorală a minorităților naționale	140
Alianța Național Liberală (ANL)	140
Alianța Național Liberală Ecologistă (ANLE)	142
Alianța pentru Unitatea Românilor (AUR)	142
Blocul Unității Naționale (BUN)	142
Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale	143
Convenția Democrată Română (CDR)	143
Convenția Democrată Română 2000 (CDR 2000)	146
Convenția Națională pentru Instaurarea Democrației (CNID)	148

Forumul Democratic Antitotalitar – Timiș (FDAT)	148
Forumul Tineretului Politic din Timiș	149
Forumul Unității Naționale	150
Gruparea de Centru „Noua Românie”	151
Gruparea Democratică de Centru	151
Partida Națională (PN)	151
Polul Democrat-Social din România (PDSR*)	152
Polul Ecologist din România (PER*)	153
Uniunea Națională de Centru (UNC) Umanistă	154
Ecologistă	154
Uniunea Social-Democrată (USD)	154
Uniunea pentru Timișoara	155
Organizații neguvernamentale	157
- Organizații ale minorităților naționale	157
Comunitatea Etniei Romilor din România	157
Comunitatea Evreilor	157
Comunitatea Rușilor Lipoveni din România (CRLR)	158
Forumul Democrat al Germanilor din Banat (FDGB)	159
Partida Romilor	160
Societatea „Idinstvu” a Bulgarilor Pavlichieni din Banat – România	161
Unirea Romilor	162
Uniunea Bulgară din Banat – România (UBB-R)	162
Uniunea Creștin-Democrată a Romilor din Banat (UCDRB)	163
Uniunea Creștin-Democrată a Ucrainenilor (UCDU)	164
Uniunea Democratică a Slovacylor și Cehilor din România (UDSCR)	164
Uniunea Liberă Democratică a Romilor din România	165
Uniunea Sărbilor din România (USR)	165
Uniunea Ucrainenilor din România (UUR)	166
- Organizații ale revoluționarilor	167
Asociația Luptătorilor din Revoluția Anticomunistă 16 – 22 decembrie 1989 – Timișoara	167
Asociația Luptătorilor din Timișoara Arestați în Revoluția din 1989 (ALTAR 1989)	168
Asociația „Memorialul Revoluției din 16 – 22 Decembrie 1989”	168

Asociația „Victoria”	169
Forumul Revoluției din Decembrie 1989 – Timișoara	170
Frăție, Egalitate, Cooperare, Colaborare (FECC)	171
Fundația Națională a Revoluției din Decembrie 1989 (FNR '89)	171
- Organizații sindicale	172
Blocul Național Sindical (BNS)	172
Confederația Națională Sindicală „Cartel ALFA”	173
Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România – Frăția (CNSLR – Frăția)	174
Confederația Sindicatelor Democratice din România (CSDR)	176
Federația Sindicatelor Libere „Timișoara”	178
Uniunea Sindicatelor Libere „Timiș”	178
- Alte tipuri de organizații neguvernamentale	179
Alianța Civică (AC)	179
Asociația Foștilor Deportati în Bărăgan (AFDB)	180
Asociația Foștilor Deținuți Politici (AFDP)	181
Asociația „Free Minds” (Tinerii în slujba libertății)	182
Asociația Pro Democrația (APD) – Clubul Timișoara	183
Asociația Pentru Reînființarea Județului Severin cu Reședința la Lugoj (APRJSL)	184
Clubul Femeilor Creștin-Democrate din Banat (CFCDB)	185
Forumul Democrat din România (FDR)	185
Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului (LADO)	186
Mișcarea Națională pentru Reîntregire (MNR)	187
Mișcarea „România Viitoare”	188
Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului (OADOR)	189
Reuniunea Foștilor Deportati în URSS (RFDUS)	191
Societatea „Timișoara”	191
Solidaritatea Universitară (SU)	193
Uniunea Europeană Banat – România (UEBR)	194
Uniunea Românilor Bucoveneni (URB)	195
Uniunea Tineretului Socialist (UTS)	196
Uniunea „Vatra Românească” (UVR)	197

Personalia	201
Alămorean, Pompiliu	201
Alexandru, Radu F. <i>Vezi Feldman, Radu Alexandru</i>	202
Almăjan, Ion Marin	202
Anastasescu, Decebal	203
Andea, Petru	204
Ardelean, Frideric	205
Babușceac, Victor	205
Balint, Costel-Dan	206
Bárányi, Ferenc	206
Barbu, Delia	208
Barbu, Liviu	210
Bălășoiu, Ion	210
Bărbat, Vasile	210
Bodó, Barna	211
Borceanu, Mihai	212
Borha, Liviu	212
Boroș, Emil	213
Borza, Dorel	214
Bota, Mircea	214
Botlung, Teofil	215
Brück, Horst-Werner	215
Burlacu, Tudorin	216
Bursuc, Costel	216
Calapiș, Petru	217
Cârpanu, Florentin	217
Cevdarie, Victor	217
Chelmuș, Ioan	218
Chișu, Ștefan	218
Ciuhandu, Gheorghe Coriolan,	219
Coifan, Viorel Gheorghe	220
Coposescu, Victor Ionel	221
Corbeanu, Vasile Vali	222
Crstici, Borislav	222
Dabu, Romulus	223
Dănilă, Vasile	224
Diču, Monica-Simona	225
Diminescu, Nicolae Iuliu	226

Dogariu, Octavian	227
Drăgănescu, Ovidiu Virgil	228
Drăgoi, Mihai	228
Drăgulescu, Ștefan Iosif	229
Dugulescu, Petru	231
Evseev, Ivan	231
Feldman, Radu Alexandru	233
Fischer, Ignaz	235
Fortuna, Lorin Ioan	235
Forț, Viorel Dorel	237
Gabrielescu, Valentin-Corneliu	237
Ganț, Dumitru Mircea	238
Giurgeca, Simion	238
Glăvan, Ștefan	239
Gogoșanu, Ștefan	240
Gvozdenovici, Slavomir	241
Hleba, Gheorghe	242
Horvath, Ștefan	243
Ilie, Margareta	243
Iordache, Claudiu	244
Ivan, Ștefan	245
Ivan, Vasile	246
Ivanciov, Carol-Matei	247
Jijie, Gheorghe	248
Lacrămă, Dan Laurențiu	248
Lăzărescu, Dan Amedeu	249
Lisețchi, Mihai	251
Luchin, Milenco	252
Lungu, Gheorghe	253
Magheț, Ioan	253
Mailat, Mihai	254
Marcu, Ion	254
Marcu, Nicolae	255
Marinescu, Gabriel	256
Mateescu, Emil	257
Mărginean, Iosif	257
Miclău, Marcel Dumitru	258
Mihai, Nicolae	259

Mihalcea, Florian. <i>Vezi Răzvan-Mihalcea, Florian</i>	259
Mihuț, Aurel	259
Miloș, Aurel	260
Moldovan, Valentin	260
Morar, Petrișor	261
Munteanu, Sorin	262
Munteanu, Vasile Dorin	262
Negoescu, Nicolae Ioan	263
Negoită, Adrian	265
Neumann, Ernest	265
Nicoară, Diodor	266
Novac, Ioan	267
Oancea, Viorel	267
Oprea, Nicolae	268
Orban, Traian	269
Oțiman, Păun Ion	269
Pacia, Maria	270
Paraschivoiu, Romulus	271
Paștiu, Ioan	272
Patriciu, Dinu	272
Pavelescu, Marian Ștefan	273
Piț Teodor	273
Poenaru, Dan Valentin	274
Popa, Vasile	275
Popovici, Vasile Gheorghe	276
Purceld, Mircea	277
Pușcă, Iulian	278
Puwak, Hildegard Carola	278
Rădulescu, Eugeniu	280
Rădulescu-Botică, Florin	280
Răzvan-Mihalcea, Florian	281
Rezmiveș, Cornel	282
Romoșan, Ioan	282
Roșcovan, Alexandru Nicolae	283
Rotariu, Viorica	284
Rozkoš, Pavel	285
Rusu, Horia-Mircea	285
Ruva, Mihai-Zaharie	286

Sarafolean, Silviu Gheorghe Iosif	287
Savu, Ioan	288
Sârbu, Ilie	288
Sfercoci, Gheorghe	289
Singer, Karl (Carol)	289
Spivaliuc, Petea	290
Stanca, Teodor	290
Stănescu, George	291
Stoian, Tiberiu	292
Străin, Ana-Maria	293
Șeclăman, Paul	293
Șerban, Gheorghe (George)	293
Știr, Remus	295
Știrbu, Dumitru Igor Sergiu	295
Tabără, Valeriu	296
Tăvală, Tănase Pavel	297
Tőkés, László	298
Toró, Tibor	299
Tudor, Marius Mihail	300
Țăran, Nicolae	300
Valcan, Ioan	301
Vintilescu, Teodor	302
Vintilescu, Virgil	303
Vlad, Rodica	304
Zavragiu, Florin	304
Reprezenții județului Timiș	307
- În guvernele postdecembriste	307
- În parlamentele postdecembriste	307
Administrația județului Timiș	309
Administrația municipiului Timișoara	317
Rezultatele alegerilor locale și parlamentare din județul Timiș	323
Bibliografie selectivă	329
Cuprins	331